

ΠΡΑΓΜΑΤΑ
ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ
επίπεδο 4ο - τεύχος 2ο

ΒΗΜΑΤΑ ΜΠΡΟΣΤΑ 2

βιβλίο μαθητή

E.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.
Ρέθυμνο 2004

© Πανεπιστήμιο Κρήτης
Παιδαγωγικό Τμήμα Δ.Ε.
Εργαστήριο Διαπολιτισμικών
και Μεταναστευτικών Μελετών
(Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.)
Πανεπιστημιούπολη Ρεθύμνου,
74100 Ρέθυμνο
Τηλέφωνο: 28310-77635, 77605
Fax: 28310-77636
e-mail: ediamme@edc.uoc.gr
www.uoc.gr/diaspora
www.ediamme.edc.uoc.gr

ΠΑΙΔΕΙΑ ΜΠΡΟΣΤΑ
2^ο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Εκπαίδευσης και Αρχικής
Επαγγελματικής Κατάρτισης

Βήματα μπροστά 2

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ Δ.Ε.
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ (Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΑΙΔΕΙΑ ΟΜΟΓΕΝΩΝ

Το Πρόγραμμα «Παιδεία Ομογενών» συγχρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων στα πλαίσια του Μέτρου 1.1. του ΕΠΕΑΕΚ II και η υλοποίησή του ανατέθηκε στο «Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών» του Πανεπιστημίου Κρήτης.

Για την παραγωγή του διδακτικού υλικού που περιέχεται στο παρόν τεύχος εργάστηκαν τα παρακάτω πρόσωπα:

ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

Βαρελά Κάντια
Θώμου Παρασκευή
Μαυρομανωλάκη Γεωργία
Στύλου Γεωργία
Χατζηδάκη Ασπασία

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ

Χατζηδάκη Ασπασία

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΟΙ

Βερούτσου Κατερίνα, Χριστοφοράκης Νίκος

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ

Αλεβυζάκη Ελένη, Φασούλης Στέλιος

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, ΕΞΩΦΥΛΛΟ,

ΕΙΚΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Ελευθερίου Βαγγέλης

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

Μιχάλης Δαμανάκης

ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ
Βήματα μπροστά 2
Τεύχος Δεύτερο

Επίπεδο τέταρτο

Δοκιμαστική εφαρμογή

E.D.I.A.M.M.E.
Ρέθυμνο 2004

Περιεχόμενα Βιβλίου Μαθητή

	Τίτλος ενότητας	Μορφολογία-Σύνταξη	Λεξιλόγιο	Λεκτικές πράξεις - Επικοινωνιακές περιστάσεις
ΣΕΛ. 11	1 Τα ράσα δεν κάνουν τον παπά!	Ουσιαστικά παράγωγα από ρήματα (σε <i>-ισμα, -ιμο, -ωμα, -εμα</i>).	Λεξιλόγιο σχετικό με εμφάνιση, είδη ένδυσης, μόδα. Λέξεις της ίδιας οικογένειας: <i>μόδα, μοντέρνος, ντεμοντέ</i>	Αναφερόμαι στην ενδυμασία και γενικότερα την εμφάνιση κάποιου.
ΣΕΛ. 26	2 Σπίτι μου, σπιτάκι μου...	Παραθετικά επιθέτων (όλες οι κατηγορίες). Σύγκριση. Επίθετα σε <i>-ένιος, -ινος, -ικός</i> .	Λεξιλόγιο σχετικό με μέρη σπιτιού, έπιπλα και συσκευές. Λέξεις σύνθετες με το <i>οικο-</i> .	Περιγράψω σπίτια. Κατανόω και συντάσσω μικρές αγγελίες για ενοικίαση σπιτιού. Προτείνω σε κάποιον να κάνει κάτι.
ΣΕΛ. 41	3 Επαρχία ή μεγαλούπολη;	Το επίθετο <i>πολύς, πολλή, πολύ</i> .	Λέξεις και εκφράσεις που δηλώνουν έλλειψη ή αφθονία, μείωση ή αύξηση. Είδη δρόμων.	Επιχειρηματολογώ. Δίνω οδηγίες σε κάποιον για να πάει κάπου.
ΣΕΛ. 57	4 Υγεία να υπάρχει...	Αόριστος και Παρατατικός Μέσης φωνής.	Λεξιλόγιο σχετικό με προβλήματα υγείας και περίθαλψη.	Περιγράψω συμπτώματα. Επικοινωνώ με γιατρό και ασθενή.
ΣΕΛ. 74	5 Τι θα γίνω όταν μεγαλώσω.	Επίθετα σε <i>-ής, -ής, -ές</i> και σχετικά ουσιαστικά. Ουσιαστικά σε <i>-τζής, άς, -τ/δόρος, -ίστας</i> (επαγγελματικά). Ουσιαστικά σε <i>-τήριο, -είο, -άδικο</i> (δηλωτικά του τόπου).	Λεξιλόγιο σχετικό με ιδιότητες χαρακτήρα. Λεξιλόγιο σχετικό με επαγγέλματα και την εργασία γενικότερα.	Μιλώ για θέματα που αφορούν την εργασία, για επαγγέλματα και τις απαιτήσεις τους.

ΣΕΛ. 89	6 <i>Οι καιροί αλλάζουν!</i>	Η αναφορική αντωνυμία <i>ο οποίος, η οποία, το οποίο</i> . Απρόσωπα ρήματα με προτασικά συμπληρώματα με <i>να</i> και <i>ότι</i> .	Λέξεις σχετικές με πρόοδο, βελτίωση, επιδείνωση.	Μιλώ για τη θέση της γυναίκας στην κοινωνία άλλοτε και τώρα.
ΣΕΛ. 100	7 <i>Θέλω να ξέρω τα πάντα!</i>	Υποτακτική Μέσης φωνής.	Λεξιλόγιο σχετικό με τον έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο και τα είδη κειμένων που εμφανίζονται εκεί.	Μιλώ για τον έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο. Εκφράζω προτιμήσεις.
ΣΕΛ. 116	8 <i>Οικογενειακές σχέσεις.</i>	Απλός και Διαρκής Μέλλοντας. Μέλλοντας Μέσης φωνής. Η πρόθεση <i>για</i> και κάποιες χρήσεις της.	Φράσεις με το ρήμα <i>κάνω</i> . Λεξιλόγιο σχετικό με δουλειές του σπιτιού. Λεξιλόγιο σχετικό με ιδιότητες χαρακτήρα.	Εκφράζω αμφισβήτηση για κάτι που ακούω. Μιλώ για τις σχέσεις γονέων-παιδιών.
ΣΕΛ. 134	9 <i>Σε αρμονία με τη φύση.</i>	Ουδέτερα σε <i>-ρ, -ος, -ον</i> . Αιτιολογικοί σύνδεσμοι (<i>γιατί, επειδή, διότι</i>). Προθέσεις που δηλώνουν αιτία (<i>για + Αιτ., χάρη σε + Αιτ., εξαιτίας + Γεν., λόγω + Γεν.</i>)	Λεξιλόγιο σχετικό με το περιβάλλον, τα απειλούμενα είδη (κλωρίδα και πανίδα). Φράσεις με τα: <i>ύδωρ, πυρ, ήπαρ</i> .	Ζητώ προφορικά και γραπτώς πληροφορίες από οργανισμό ή υπηρεσία. Συντάσσω επιστολή σε επίσημο ύφος.
ΣΕΛ. 150	10 <i>Σώστε το περιβάλλον!</i>	Ενεστώτας, Αόριστος Μέλλοντας, Υποτακτική Μέσης φωνής (επανάληψη). Προστακτική Μέσης φωνής.	Λεξιλόγιο σχετικό με τη μόλυνση και την προστασία του περιβάλλοντος, με την ανακύκλωση.	Μιλώ για περιβαλλοντικά προβλήματα.

ΣΕΛ. 160	11 <i>Εξερευνώντας το Διάστημα.</i>	Υπόθεση του μη πραγματικού. Θηλυκά σε <i>-ότητα</i> και <i>-ύτητα</i> παράγωγα από επίθετα.	Λεξιλόγιο σχετικό με την τεχνολογία του Διαστήματος. Λέξεις της ίδιας οικογένειας: <i>άστρο - αστέρι -σταρ</i> . Ρήματα που εκφράζουν άποψη, υπόθεση κλπ.(π.χ. <i>λέω, υποστηρίζω ότι...</i>)	Μιλώ για την μελέτη και την τεχνολογία του Διαστήματος.
ΣΕΛ. 172	12 <i>Αμάν αυτοί οι υπολογιστές!</i>	Προθήματα (<i>αντι-, συν-, τηλε-, ευ-, δυσ-, προ-</i>)	Λεξιλόγιο σχετικό με τη χρήση των Η/Υ και του Διαδικτύου. Λεξιλόγιο σχετικό με την τεχνολογία και τα σύγχρονα μέσα επικοινωνίας.	Μιλώ για τη σύγχρονη τεχνολογία. Επικοινωνώ μέσω διαφόρων μέσων (τηλέφωνο, e-mail, γράμμα, SMS, φαξ, κλπ) με φίλους και αγνώστους.

«Τα ράσα δεν κάνουν τον παπά!»

1. Τι βλέπεις στα παραπάνω σκίτσα;
2. Πού βρίσκονται οι άνθρωποι αυτοί;
3. Γιατί φοράνε αυτά τα ρούχα;
4. Γιατί πιστεύεις ότι τα ρούχα που φοράνε οι άνθρωποι στα διάφορα μέρη του κόσμου διαφέρουν σημαντικά;

Ενδυμασία

Από τα κομψά μεταξωτά ρούχα μέχρι την πρακτική φόρμα εργασίας, τα ρούχα που φορούν οι άνθρωποι αντικατοπτρίζουν¹ τον τρόπο ζωής τους. Τα πρώτα ρούχα ήταν δέρματα ζώων που προφύλασσαν από το κρύο και τη βροχή. Τα ρούχα προστατεύουν ακόμη και σήμερα από τις καιρικές συνθήκες, όμως η κοινωνία είναι αυτή που καθορίζει το είδος τους. Ένα επαγγελματικό κοστούμι είναι ακατάλληλο για την παραλία και κανείς δεν πάει στο γραφείο με το μαγιό, έστω κι αν κάνει πολλή ζέστη.

Η μόδα των ενδυμάτων αλλάζει κάθε χρόνο και τα ρούχα γίνονται γρήγορα «ντεμοντέ», βγαίνουν εκτός μόδας. Η μόδα ξεκίνησε ως τρόπος επίδειξης πλούτου και μόνο οι πλούσιοι μπορούσαν να την ακολουθούν. Με το πέρασμα των αιώνων η μόδα εξελίχθηκε και ο τρόπος ζωής άλλαξε. Σήμερα όλος ο κόσμος μπορεί να ακολουθεί τη μόδα.

Όταν οι γυναίκες είχαν ελάχιστα δικαιώματα, η κοινωνία τις περιόριζε στο τι θα φορέσουν. Οι γυναίκες δεν μπορούσαν να φορούν παντελόνια, παρόλο που ήταν πολύ πρακτικά και τις βόλευαν στις δουλειές τους. Όμως, όταν απέκτησαν περισσότερες ελευθερίες και άρχισαν να εργάζονται, η χρήση του παντελονιού διαδόθηκε και σ' αυτές.

(Εικονογραφημένη Νεανική Εγκυκλοπαίδεια, διασκευή).

1. αντικατοπτρίζω: παρουσιάζω, δείχνω

Ξέρετε ότι ...

Οι λόγοι για τους οποίους επινοήθηκε το ένδυμα δεν πρέπει να ήταν αποκλειστικά πρακτικοί, αφού συναντάμε τον άνθρωπο ντυμένο και σε τόπους όπου οι καιρικές συνθήκες δεν το επέβαλλαν. Κίνητρο για το ντύσιμο του ανθρώπου θα αποτέλεσε και η επιθυμία του να στολιστεί, με σκοπό να επιβληθεί στο άλλο φύλο, να δείξει τη δύναμή του ή να εντυπωσιάσει τους εχθρούς του.

(Πάπυρος-Λαρούς-Μηριτάννικα, λήμμα «Ενδυμασία»)

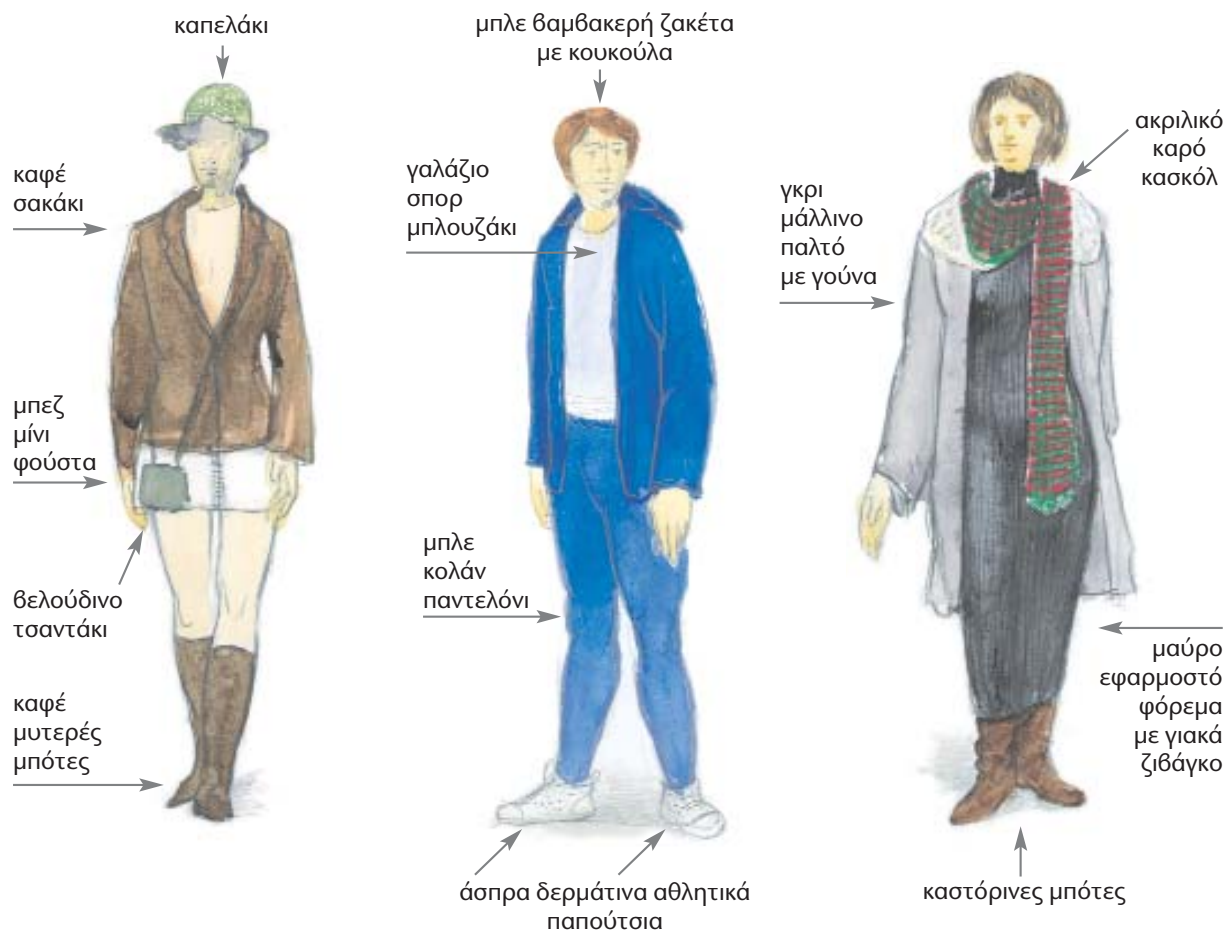
1. Γιατί ο άνθρωπος αισθάνεται την επιθυμία να στολιστεί, σύμφωνα με το κείμενο;
2. Τι σημαίνουν οι φράσεις «με σκοπό να επιβληθεί στο άλλο φύλο» και «να εντυπωσιάσει τους εχθρούς του»;

1. Τι το διαφορετικό έχουν αυτοί οι άνθρωποι;
2. Γιατί έχουν κάνει τέτοιες παρεμβάσεις στο σώμα τους; Τι θέλουν να εκφράσουν / να δείξουν;

Χειμωνιάτικη αυλαία

Κομψά ρούχα, για να υποδεχτείτε με σtil τον φετινό χειμώνα!

Τα ρούχα: το παντελόني, η φούστα, η μπλούζα, το πουκάμισο, το πουλόβερ, το κουστούμι, το ταγέρ, η αθλητική φόρμα, η φόρμα εργασίας.

Τα υποδήματα: τα παπούτσια, τα πέδιλα, οι μπότες, τα μποτάκια, τα αθλητικά παπούτσια.

Τα πανωφόρια: το παλτό, το μπουφάν, το άνορακ, η ζακέτα, το σακάκι.

Τα αξεσουάρ: η ζώνη, το καπέλο, το μαντίλι, ο σκούφος, τα γάντια, η γραβάτα.

Ξέρετε ότι ...

Τα πρώτα υλικά των ενδυμάτων ήταν απλούστατα: δέρματα ζώων, φύλλα, φυτά, φτερά πουλιών. Με την ανάπτυξη της γεωργίας και της κτηνοτροφίας δημιουργούνται υφάσματα από ζωικές και φυτικές ύλες: μαλλί, λινάρι, βαμβάκι, μετάξι, που δίνουν και τα αντίστοιχα υφάσματα: μάλλινο, λινό, βαμβακερό, μεταξωτό. Τον 20ό αιώνα επανάσταση έφερε η δημιουργία τεχνητών νημάτων και συνθετικών υφασμάτων, όπως είναι το νάilon.

Τα μάτια όλων στην πασαρέλα!

Κυρίες και κύριοι! Όπως βλέπετε, το επόμενο μοντέλο φοράει **ελαστικό** μπλουζάκι, άσπρη κοντή φούστα και άσπρες ψηλές μπότες. Ο συνδυασμός αυτός αποτελεί την τελευταία λέξη της μόδας. Ακολουθεί η Κριστίν με ένα **μάλλινο** πουλόβερ και μια **δερμάτινη** μίνι φούστα. Το γουνάκι στο τελείωμα των παπουτσιών αποτελεί **must** της φετινής μόδας.

Ακολουθεί η ανδρική μόδα. Σπορ παντελόνι που συνδυάζεται με εφαρμοστό μπλουζάκι. Το ντύσιμο ολοκληρώνεται με **δερμάτινα** αθλητικά παπούτσια.

Το επόμενο κουστούμι αναδεικνύει την ανδρική σιλουέτα. Είναι **μάλλινο** και συνδυάζεται άψογα με **μεταξωτή** γραβάτα και καλό **δερμάτινο** παπούτσι.

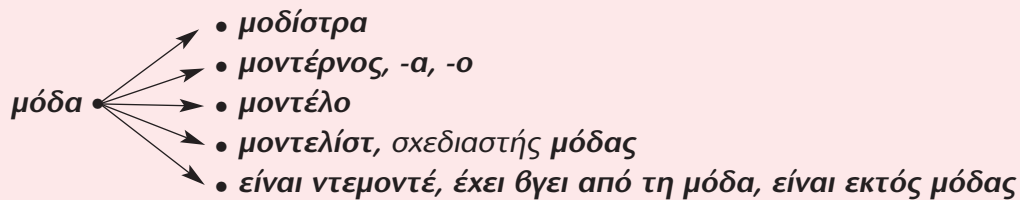
Μη φύγετε! Ακολουθεί η παιδική μόδα. Τα νέα χρώματα είναι συναρπαστικά και θα αρέσουν πολύ στους μικρούς μας φίλους.

ΤΑ ΥΦΑΣΜΑΤΑ

βαμβακερό	βαμβακερό μπλουζάκι
μάλλινο	μάλλινο πουλόβερ
ακρiliκό	ακρiliκή μπλούζα
μεταξωτό	μεταξωτή γραβάτα
συνθετικό	συνθετικό πουκάμισο
γούνινο	γούνινο γιακάς
δερμάτινο	δερμάτινο σακάκι
ελαστικό	ελαστικό μπλουζάκι

ΜΟΔΑ, ΜΟΝΤΕΡΝΟΣ, ΝΤΕΜΟΝΤΕ

Το μοβ, το κόκκινο και το μπορντό **είναι στη μόδα** φέτος.

Πολύ **μοντέρνο** το μπλουζάκι σου!

Οι μακριές φούστες **είναι πλέον ντεμοντέ**, χρυσή μου!

Κάνε λίγο πιο **μοντέρνο** ντύσιμο!

Σήμερα όλος ο κόσμος **μπορεί να ακολουθεί τη μόδα**.

Όλες οι πελάτισσές μου **ντύνονται με την τελευταία λέξη της μόδας**.

Κάθε εποχή γίνονται **επιδείξεις μόδας** από τους διάσημους σχεδιαστές.

Τα ρούχα τα φορούν διάσημα **μοντέλα**.

Τα **περιοδικά μόδας** παρουσιάζουν τις νέες τάσεις στα ρούχα, τα κοσμήματα, τα χτενίσματα και το μακιγιάζ.

Τελικά, τι είναι ωραία εμφάνιση;

Η ωραία εμφάνιση έχει σχέση και με το ντύσιμο. Το ντύσιμο μάς φτιάχνει τη διάθεση. Αν τα ρούχα που διαλέγουμε να φοράμε ταιριάζουν στο σώμα μας και την προσωπικότητά μας, τότε αισθανόμαστε καλά. Πολλοί όμως πιστεύουν ότι καλό ντύσιμο είναι να φοράς τα πιο ακριβά και μοντέρνα ρούχα, ότι τα ρούχα σου πρέπει να είναι επώνυμα, διαφορετικά δεν είναι ωραία και δεν σε προσέχουν οι άλλοι.

Εμένα μου αρέσουν τα επώνυμα ρούχα. Νομίζω ότι μόνο αυτά ταιριάζουν με το σώμα μου και μου πάνε πάρα πολύ. Είναι πολύ σημαντικό για μένα να είμαι μέσα στη μόδα και όλοι να προσέχουν τι φοράω. Με κάνει να αισθάνομαι ωραία, πώς να το κάνουμε!

Εγώ φοράω ό,τι βρω μπροστά μου. Ανοίγω την ντουλάπα και ό,τι πιάσει το χέρι μου το φοράω. Ποτέ δεν με απασχόλησε το ντύσιμο. Ποτέ δεν συνδυάζω τα χρώματα. Δεν νομίζω ότι υπάρχει λόγος. Τα ρούχα είναι για να καλύπτουμε το σώμα μας και να μην κρυώνουμε. Τα υπόλοιπα είναι πολυτέλειες! Περιττές πολυτέλειες.

Προσπαθώ να συνδυάζω τα χρώματα και το στιλ των ρούχων, αλλά γενικά προτιμώ τα άνετα ρούχα και παπούτσια. Τα στενά ρούχα δεν τα θέλω καθόλου, ούτε μπορώ να φορέσω ψηλοτάκουνα παπούτσια. Προτιμώ τα χαμηλά παπούτσια, που τα βρίσκω πιο άνετα και δεν με ενοχλούν στο περπάτημα. Η άνεση πάνω από όλα!

1. Νομίζεις ότι μπορούμε να βγάλουμε κάποια συμπεράσματα για έναν άνθρωπο μόνον από το ντύσιμό του;
2. Εσύ με ποια κριτήρια επιλέγεις τα ρούχα σου;

Ο καθένας με το γούστο του!

Τι δεν πάει καλά με το ντύσιμο των παραπάνω ανθρώπων; Συζητήστε στην τάξη.

Θα σας βοηθήσουν οι παρακάτω λέξεις και φράσεις.

η εμφάνιση είναι

κομψή
ακαλαίσθητη

τα ρούχα μπορεί να είναι

επώνυμα
άνετα
πρακτικά
μοντέρνα / στη μόδα

το παντελόνι
τα ρούχα

ταιριάζει (-ουν) με το σώμα
(δε) μου / του πάει (πάνε)
(δε) μου κάνει (κάνουν)
(δεν) ταιριάζει με
(δεν) ταιριάζει / πάει σε (πιο ψηλό)

- Σου πάνε αυτά τα παπούτσια.
- Ναι, αλλά δεν μου κάνουν. Είναι λίγο στενά.

Τι σημαίνουν οι φράσεις με έντονα γράμματα;

Τα φορέματα χθες και σήμερα

Διάβασε το παρακάτω κείμενο και βρες κάποιες αλλαγές που έγιναν στα γυναικεία ρούχα από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα.

Τα ενδύματα αλλάζουν με το πέρασμα των αιώνων. Τα αρχαία ελληνικά φορέματα ήταν μεγάλα κομμάτια από ύφασμα που τυλίγονταν γύρω από το σώμα και τα στερέωναν στον ώμο με μια πόρπη¹. Στην Ευρώπη του 14ου αιώνα, τα φορέματα ήταν εφαρμοστά στο σώμα: οι γυναίκες τα έσφιγγαν γύρω από το σώμα τους, για να φαίνεται το σώμα τους πιο λεπτό. Τον 19ο αιώνα κάτω από το φόρεμα έβαζαν ένα συρμάτινο πλαίσιο, το οποίο το στερέωναν γύρω από τη μέση. Αυτό έκανε το πίσω μέρος των φορεμάτων να προεξέχει. Οι γυναίκες συνήθιζαν να σφίγγουν το σώμα τους μέχρι το τέλος του 19ου αιώνα. Σταδιακά η ενδυμασία γινόταν πιο απλή και περιόριζε λιγότερο τους ανθρώπους. Στη δεκαετία του '60 η νεολαία έζησε μια ανεξαρτησία χωρίς προηγούμενο: οι γυναίκες εξέφραζαν την ελευθερία τους φορώντας πολύ κοντές φούστες. Ήταν η εποχή του μίνι.

Φαντάσου ότι είσαι κορίτσι και ζεις στον 19ο αιώνα. Ποιες από τις δραστηριότητες που κάνεις σήμερα δεν θα μπορούσες να κάνεις εύκολα ή και καθόλου, αν φορούσες τα ρούχα εκείνης της εποχής;

1. *πόρπη*: μεταλλικό ή κοκάλινο εξάρτημα που συνδέει τα δύο άκρα μιας ζώνης ή κουμπώνει φόρεμα. (συνώνυμο: καρφίτσα, αγκράφα)

Το ανδρικό ντύσιμο χθες και σήμερα

1. Κοίταξε τις παραπάνω εικόνες και σχολίασε το ντύσιμο των αντρών σε διάφορες εποχές. Τι σου κάνει εντύπωση σε κάθε μία;
2. Ποιο από τα παραπάνω στιλ ντυσίματος σου φαίνεται πιο πρακτικό; Γιατί;
3. Μπορείς να φανταστείς το αντρικό στιλ ντυσίματος μετά από πενήντα χρόνια;

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ ΠΑΡΑΓΩΓΑ ΑΠΟ ΡΗΜΑΤΑ

«.....Φέτος η μόδα απαιτεί τα εξής: Αν έχεις ρούχα από πέρυσι και δεν θέλεις να τα πετάξεις, ακολούθησε τις συμβουλές μας: **κόντυνε** τις μπλούζες σου, **στένεψε** τις φούστες σου, **φάρδυνε** όμως τα παντελόνια σου. Κυρίως όμως πρέπει να **αδυνατίσεις**. Όσο αδύνατος, αδύνατη κι αν είσαι, πρέπει να χάσεις ακόμα λίγα κιλά! Τέλος, **χτένισε** τα μαλλιά σου προς τα πίσω και βάλε λίγο ζελέ. Αυτό φτάνει για μια σούπερ εμφάνιση!»

Μπορούμε να το πούμε και έτσι, χρησιμοποιώντας τα αντίστοιχα ουσιαστικά:

«....Φέτος η μόδα απαιτεί τα εξής: Αν έχεις ρούχα από πέρυσι και δεν θέλεις να τα πετάξεις, ακολούθησε τις συμβουλές μας: οι μπλούζες θέλουν κόντεμα, οι φούστες θέλουν στένεμα. Από την άλλη πλευρά τα παντελόνια σας χρειάζονται φάρδεμα. Κυρίως όμως χρειάζεσαι αδυνάτισμα. Όσο αδύνατος, αδύνατη κι αν είσαι, πρέπει να χάσεις ακόμα λίγα κιλά! Όσον αφορά το χτένισμά σου, λίγο ζελέ αρκεί.»

-ίζω	→	-ισμα
γυαλίζω καθαρίζω αδυνατίζω		γυάλισμα καθάρισμα αδυνάτισμα
-πω, -φω, -βω	→	-ψιμο
βάφω ράβω κόβω		βάψιμο ράψιμο κόψιμο
-νω, -ζω	→	-σιμο
πλένω ντύνω βράζω		πλύσιμο ντύσιμο βράσιμο
-ώνω	→	-ωμα
δυναμώνω ξηλώνω μπαλώνω		δυνάμωμα ξηλώμα μπάλωμα
-αίνω	→	-εμα
κονταίνω μακραίνω φαρδαίνω		κόντεμα μάκρεμα φάρδεμα
-εύω	→	-εμα
στενεύω μαγειρεύω		στένεμα μαγειρέμα

Η νέα κολεξιόν στην πασαρέλα

Τα κείμενα σχετικά με τη μόδα συχνά έχουν πολλές λέξεις που έχουν μπει στα ελληνικά από άλλες γλώσσες. Διάβασε τα παρακάτω κείμενα και βρες τις ξένες λέξεις που υπάρχουν σε αυτά.

Η χειμερινή κολεξιόν της Μακαρίλ:
Μια συλλογή ρούχων με ξεχωριστό στίλ.

Παπούτσια Crocket για προχωρημένο ντιζάιν.

Τα χρώματα της καλοκαιρινής σεζόν είναι το μοβ,
το τirkουάζ, το κόκκινο, το ροζ και το μπορντό.

Παντελόνι κολάν για άνεση
κάθε στιγμή.

Αυστηρό ταγέρ για κομψές
εμφανίσεις.

Μπλουζάκι με γιακά πόλο.

Ρούχα για τη ζέστη, ρούχα για το κρύο

Ψυχρό κλίμα

Συνήθως τα ρούχα για ψυχρά κλίματα φτιάχνονται από δέρματα ζώων. Η γούνα που καλύπτει το εσωτερικό των ρούχων παγιδεύει ένα στρώμα αέρα, το οποίο εμποδίζει τη θερμότητα να φύγει από το σώμα.

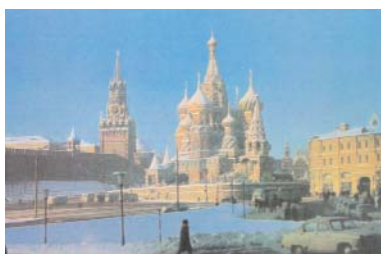

Θερμό κλίμα

Οι άνθρωποι που ζουν σε πολύ θερμά κλίματα φορούν μακριά, φαρδιά βαμβακερά ρούχα. Τα ρούχα αυτά έχουν διπλή λειτουργία: από τη μια προστατεύουν το δέρμα από τις βλαβερές ηλιακές ακτίνες και από την άλλη κρατούν το σώμα δροσερό.

Ετοιμάζεσαι να πας διακοπές στις παρακάτω πόλεις. Τι ρούχα θα έπαιρνες μαζί σου; Γιατί; Χρησιμοποίησε τις λέξεις που έχεις μάθει.

Μόσχα

Κάιρο

Λονδίνο

ΕΙΔΙΚΑ ΡΟΥΧΑ

Σε κάποια επαγγέλματα είναι κανείς υποχρεωμένος να φοράει ειδικά ρούχα, π.χ. στολή ή ποδιά. Για παράδειγμα:

στολή φοράει

ο/η στρατιωτικός
ο/η αστυνομικός
ο/η πυροσβέστης
ο ποδοσφαιριστής
ο νοσηλευτής, η νοσηλεύτρια

ποδιά φοράει

ο/η γιατρός
ο/η φαρμακοποιός
ο κρεοπώλης
ο κουρέας

Επίσης για κάποιες συγκεκριμένες δραστηριότητες (για παράδειγμα, γυμναστική, βάψιμο του σπιτιού κ.λπ.) φοράμε ειδικά ρούχα.

φόρμα εργασίας

φόρμα γυμναστικής ή αθλητική **φόρμα**

Προσέξτε τις εκφράσεις μέσα στον πίνακα:

είμαι σε **φόρμα**
διατηρώ τη **φόρμα** μου
χάνω τη **φόρμα** μου

Νερό ΚΛΙΑΡΕΞ! Για να είστε πάντα σε **φόρμα**!

Το ποδήλατο αυτό θα σας βοηθήσει να **διατηρήσετε τη φόρμα σας**.

Αν **έχετε χάσει τη φόρμα σας**, φροντίστε να την ξαναβρείτε με το πρόγραμμα γυμναστικής και αδυνατίσματος ΝΙΟΥΛΑΪΝ.

Τι σημαίνουν οι εκφράσεις μέσα στον πίνακα;

Κίνδυνοι από το τατουάζ και άλλα στολίδια του δέρματος

Η μόδα του τατουάζ συνεχίζει να κερδίζει έδαφος. Όλο και περισσότεροι άνθρωποι, ιδιαίτερα νέοι, κάνουν μια ζωγραφιά με τατουάζ στο δέρμα τους για να έχουν κάτι το ξεχωριστό επάνω τους.

Παράλληλα, κατά τα τελευταία χρόνια, έχει γίνει ιδιαίτερα δημοφιλής μια άλλη μέθοδος στολίσματος του δέρματος, το γνωστό με την αγγλική ορολογία piercing. Το piercing στην ουσία αποδίδεται στα ελληνικά με τη λέξη τρύπημα.

Πολλοί νέοι τρυπούν το δέρμα, τα αυτιά, τα χείλη, ακόμα και τη γλώσσα τους και τοποθετούν εκεί διάφορα στολίδια. Τα στολίδια αυτά του δέρματος μπορεί να είναι δακτυλίδια, χαλκάδες και διάφορα άλλα αντικείμενα κατασκευασμένα από ποικιλία μετάλλων ή άλλων υλικών.

Οι τεχνικές αυτές έχουν διάφορους κινδύνους. Το πρόβλημα πήρε διαστάσεις όταν, στις αρχές του 2003 ένας έφηβος πέθανε από επιπλοκές τρυπήματος με πρόσδεση στολιδιού στα χείλη.

Είναι γνωστό ότι τόσο το τατουάζ όσο και το τρύπημα σχετίζονται με τη μετάδοση μολυσματικών ασθενειών. Τέτοιες είναι η ηπατίτιδα, η φυματίωση, η λέπρα, το σύνδρομο του τοξικού σοκ αλλά και η μετάδοση του ιού HIV που προκαλεί το AIDS.

Σύμφωνα με στατιστικές, περίπου 50% των τρυπημάτων χρειάζονται στη συνέχεια ιατρική φροντίδα λόγω οξέων επεισοδίων.

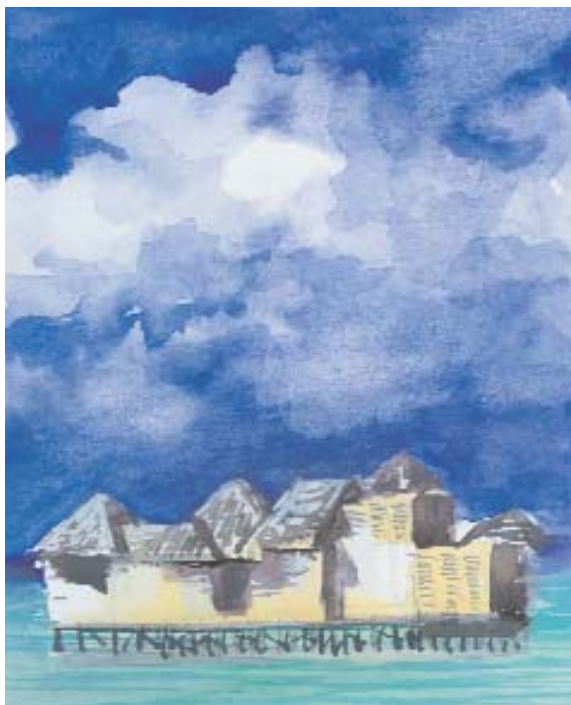
Επιπλέον, οι βαφές που τοποθετούνται μέσα στο δέρμα κατά το τατουάζ είναι βιομηχανικές βαφές που αρχικά είχαν κατασκευαστεί για τα αυτοκίνητα και για τις τυπογραφικές μηχανές. Δεν έγιναν ποτέ μελέτες για την επίδραση των βαφών αυτών στο ανθρώπινο σώμα. Εύλογα λοιπόν διερωτούνται οι αρμόδιοι: Θα θέλατε να βάλετε στο σώμα σας βαφές που κατασκευάστηκαν για τα αυτοκίνητα;

(http://www.medlook.net/article.asp?item_id=1040)

1. Τι είναι το τατουάζ και τι το piercing;
2. Θα ήθελες να κάνεις τατουάζ ή piercing; Γιατί;
3. Τι κινδύνους έχουν τα στολίδια αυτά για τον ανθρώπινο οργανισμό;

«Σπίτι μου, σπιτάκι μου...»

1. Μπορείς να σκεφτείς πού συναντά κανείς σπίτια σαν κι αυτά;
2. Πώς νομίζεις ότι είναι να ζεις σε ένα τέτοιο σπίτι;
3. Θα σου άρεσε να μένεις σε κάποιο από αυτά τα σπίτια; Γιατί ναι/όχι;

Χίλιοι καλοί χωράνε!

Τώρα που η Τζένη είναι στην Ελλάδα στέλνει στη φίλη της τη Λίζα μηνύματα με το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο για να της λέει τα νέα της. Της υποσχέθηκε μάλιστα να γράφει τα γράμματά της στα ελληνικά! Παρακάτω βλέπουμε ένα γράμμα που έστειλε η Τζένη στη φίλη της.

Dear Lisa,

Χθες μου ζήτησες να σου γράψω λίγα λόγια για το σπίτι των θείων μου. Είναι ένα μεγάλο διαμέρισμα στον έκτο όροφο. Η μαμά λέει ότι είναι 'ρετιρέ', επειδή είναι στο τελευταίο πάτωμα και έχει μια μεγάλη βεράντα πάνω από τα άλλα διαμερίσματα. Η θέα από εκεί είναι φανταστική. Βλέπουμε και τη θάλασσα και την Ακρόπολη! It's really great!

Όλα τα δωμάτια έχουν μπαλκόνι. Έτσι, όταν ο καιρός είναι καλός, μπορείς να κάθεται έξω! Εντάξει, δεν είναι τόσο μεγάλο όσο είναι το σπίτι μας, αλλά έχει τρεις κρεβατοκάμαρες, δύο μπάνια, κουζίνα, σαλόνι και τραπεζαρία μαζί. Έχει και τζάκι στο σαλόνι! Όχι για να ζεσταίνονται! Ο θείος λέει ότι το ανάβει μόνο για ομορφιά. Το σπίτι έχει κεντρική θέρμανση, είπε η θεία, καλοριφέρ το είπε ο Δημήτρης. Α, ναι! Η θεία είπε ότι έχει και μία αποθήκη, αλλά αυτή είναι έξω από το διαμέρισμα, στην ταράτσα της πολυκατοικίας.

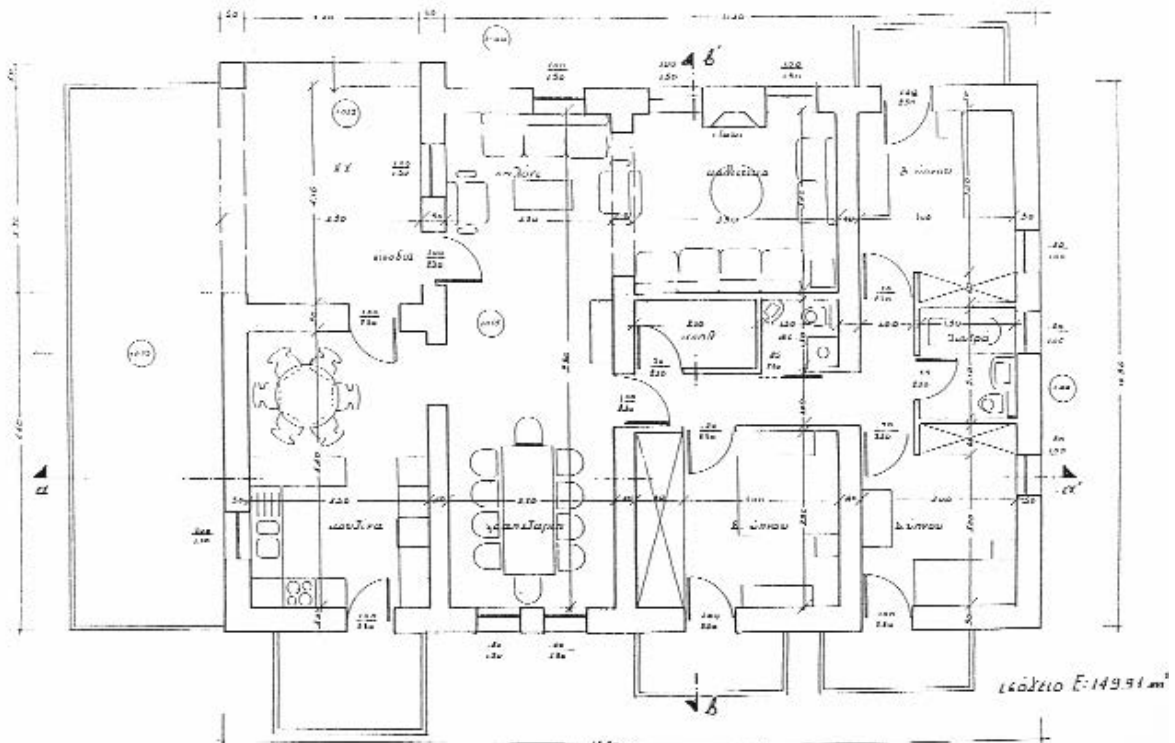
Τέλος πάντων, «τους ξεβολέψαμε τους ανθρώπους», που είπε κι η μαμά. Ο Τζίμης κοιμάται στο δωμάτιο του Δημήτρη. Το κρεβάτι του Δημήτρη έχει άλλο ένα στρώμα από κάτω που βγαίνει και γίνεται κρεβάτι. Την ημέρα το μαζεύουν, βέβαια, γιατί δεν υπάρχει πολύς χώρος στο δωμάτιο. Έχει ντουλάπα, γραφείο, βιβλιοθήκη, και τα δωμάτια εδώ δεν είναι πολύ μεγάλα!

Εγώ και η μαμά κοιμόμαστε στο δωμάτιο της Ιφιγένειας. Το κρεβάτι της είναι αρκετά φαρδύ –ημίδιπλο το είπε η θεία- και χωράει δύο άτομα, κάπως στριμωχτά βέβαια. Η ξαδέρφη μου κοιμάται στον καναπέ στο σαλόνι, αλλά λέει ότι δεν την νοιάζει. Όσο για μένα, δε με πειράζει καθόλου! Μου φτάνει που είμαστε εδώ! Άλλωστε, όπως είπε και η θεία Φωτεινή, «χίλιοι καλοί χωράνε!»

Love, Jennie!

1. Πόσα δωμάτια συνολικά έχει το σπίτι των θείων της Τζένης;
2. Πού κοιμάται ο καθένας τώρα;
3. Πώς καταλαβαίνεις την έκφραση «τους ξεβολέψαμε»;
4. Τι σημαίνει η έκφραση «χίλιοι καλοί χωράνε»;
5. Ποιες διαφορές υπάρχουν ανάμεσα στο σπίτι που μένει η Τζένη στην Ελλάδα και σε ένα διαμέρισμα της χώρας όπου μένεις;
6. Εσύ μένεις σε ιδιόκτητο σπίτι ή στο ενοίκιο;
7. Μένεις σε μονοκατοικία ή σε διαμέρισμα;

ΠΕΡΙΓΡΑΦΩ ΕΝΑ ΣΠΙΤΙ

Χώροι του σπιτιού

- η κουζίνα
- το σαλόνι
- η τραπεζαρία / η σαλοτραπεζαρία
- ο ενιαίος χώρος (σαλοτραπεζαρία και κουζίνα)
- το υπνοδωμάτιο / η κρεβατοκάμαρα
- το μπάνιο / το λουτρό / το βεσέ (WC)
- ο διάδρομος / το χολ

Εξωτερικοί και άλλοι χώροι

- το μπαλκόνι
- η βεράντα
- η αυλή
- η ταράτσα
- οι σκάλες
- η σκεπή
- το υπόγειο
- το γκαράζ

Είδη κατοικίας

- η μονοκατοικία
- η πολυκατοικία
- ο ουρανοξύστης
- η μεζονέτα
- η βίλα
- το εξοχικό

Αποθηκευτικοί χώροι

- η αποθήκη
- το πατάρι
- το κελάρι

Συσκευές και έπιπλα

Α. Σε μια **κουζίνα** συνήθως βρίσκουμε έναν νεροχύτη, τραπέζι, καρέκλες και διάφορες ηλεκτρικές συσκευές, όπως: **ψυγείο, ηλεκτρική κουζίνα, πλυντήριο πιάτων, φούρνο μικροκυμάτων** κ.α. Οι συσκευές αυτές μπορεί να είναι και **εντοιχισμένες**.

Β. Στο μπάνιο συναντά κανείς τον **νιπτήρα, τη λεκάνη, την μπανιέρα ή τη ντουζιέρα** και ίσως και **πλυντήριο ρούχων**. Τα μπάνια συνήθως είναι **επενδεδυμένα με πλακάκια**.

Γ. Σε ένα υπνοδωμάτιο βρίσκουμε ένα κρεβάτι, δύο κομοδίνα, μία ντουλάπα, πιθανόν εντοιχισμένη, και ίσως μια τουαλέτα ή μία συρταριέρα. Στα παιδικά δωμάτια συναντά κανείς και βιβλιοθήκη και γραφείο.

Δ. Σε ένα σαλόνι συνήθως υπάρχουν δύο καναπέδες, ένας διπλός και ένας τριπλός, πολυθρόνες, τραπεζάκι σαλονιού και κάποιο έπιπλο για την τηλεόραση ή βιβλιοθήκη. Επίσης, βρίσκουμε τραπέζι τραπεζαρίας, καρέκλες, και ίσως έναν μπουφέ.

Ε. Στην Ελλάδα τα περισσότερα σπίτια θερμαίνονται με πετρέλαιο, έχουν δηλαδή **καλοριφέρ**. Το νερό ζεσταίνεται με τον **θερμοσίφωνα**, που λειτουργεί με ηλεκτρικό ρεύμα, ή με τον **ηλιακό θερμοσίφωνα** που απορροφά θερμότητα από τον ήλιο. Τα **τζάκια** είναι μάλλον διακοσμητικά.

ΛΕΞΕΙΣ ΜΕ ΤΟ ΟΙΚΟ-

η οικοδομή, ο οικοδόμος, το οικόπεδο,
κατοικώ, η κατοικία, η μονοκατοικία, η πολυκατοικία,
ο κάτοικος, κατοικημένος (κατοικημένη περιοχή),
νοικιάζω, ενοίκιο, ένοικος, ενοικιαστής, ενοικιαστήριο,
ο σπιτονοικοκύρης / η σπιτονοικοκυρά, ο νοικοκύρης /-ά,
η οικοδέσποινα, ο οικοδεσπότης

- Ο Γιώργος είναι **οικοδόμος**. Δουλεύει στις **οικοδομές**, χτίζει σπίτια.
- Η **σπιτονοικοκυρά** μας θέλει να της πληρώσουμε το ενοίκιο μόλις μπει ο μήνας.
- Συγγνώμη, **νοικιάζεται** κανένα διαμέρισμα στην **πολυκατοικία** σας; Είδα το **ενοικιαστήριο** που είναι κολλημένο στην είσοδο.
- Ο **σπιτονοικοκύρης** είναι ο ιδιοκτήτης ενός σπιτιού ή ενός διαμερίσματος ο οποίος το **νοικιάζει** σε κάποιον άλλο, τον **ενοικιαστή**. Ο **ενοικιαστής** **νοικιάζει** το διαμέρισμα του **σπιτονοικοκύρη**, δηλαδή του πληρώνει **ενοίκιο** για να το **κατοικεί**.
- Α! ο κυρ Νίκος είναι πολύ **νοικοκύρης**! Και τον κήπο του περιποιείται και το σπίτι του βάφει και το γκαράζ του είναι πάντα πολύ τακτοποιημένο!
- Παρακαλούνται οι **ένοικοι** της **πολυκατοικίας** να σέβονται τις ώρες κοινής ησυχίας.
- Η Μαρία είναι εξαιρετική **οικοδέσποινα**. Κάθε φορά που μας καλεί στο σπίτι της, περνάμε υπέροχα.

ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΝΕΑ ΖΩΗ, μεζονέτα τσιπρών επιπέδων, 200 τ.μ., αρίστη θέσης, πανορά ορεινή, χρήση κήπων 80 τ.μ., ενίοτε κήποι υποδοχής, ιδέα πρασινοειδούς κολιτίου με κλασικά, τρία υποδάματα δύο μπάνια, W.C., πισίνα, βερμπακή από άγραφο γκαράζ, σπαήνας, ενίοτε 1.320 ευρώ. Πληροφορίες: ΜΕΣΙΤΙΚΟ ΚΥΠΡΩΝΙΣ, τηλ. 210-86.11.691, 210-86.11.692, 210-86.53.778, fax 210-86.55.837, www.kyproni.gr, e-mail: ekhron@ethnet.gr, info@ethnet.gr

ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΝΕΟΣΜΥΛΙΟ διαμέρισμα 145 τ.μ., 3' όροφο και τελευταίου, μεγάλο χυ με κήπο, έδικο πατάματα, κολιτίου ορεινός, 3 W.C., μπάνιο, W.C., ντους με μεγάλης βερμπακή με θέα, αντανάρα, βόλερ, σπαήνας, 2 βεσόν, 1.000 ευρώ. Πληροφορίες: ΝΕΟ ΑΓΙΟΥ, τηλ. 210-67.44.080, 210-67.70.088, fax 210-67.44.717, www.nikofoanoulou.gr, e-mail: info@nikofoanoulou.gr

ΑΘΗΝΑ ΜΟΥΣΕΙΟ, διαμέρισμα 127 τ.μ., διατεταγ, fax 2 ή 3 υπνοδωμάτια, 2 μπάνια, μεγάλοι χώροι υποδοχής, κλιματισμός, πύργος ασφαλείας, δικά πλυντ, ντους, σπαήνας, κολιτίου και για επενδυματικό στή, τηλ. 210-88.29.063, www.katapostolaki.gr

ΑΘΗΝΑ ΝΕΑΠΟΛΗ, τετάρτο διαμέρισμα 105 τ.μ., 4ου ορόφου, αποικολογικά από 3 υπνοδωμάτια, 1 πάχος λουτρό, 1 W.C., γκαράζ, τμή πωλήσεως 158.000 ευρώ. Πληροφορίες: INTERSTATE, τηλ. 210-92.47.340, 210-92.32.715, fax 210-92.31.923, e-mail: interstate@net.gr

ΑΘΗΝΑ ΠΕΡΙΟΧΗ Αρκαδική, σύστημα τσιπρών 860 τ.μ., πολυτελές υποδαμασμένο, σε 3' όροφο, ισόγειο και υπόγειο, 5 θέσεις, άρχειο στην αυλή, πλήρη επ. εξοπλισμό, τηλ. 72.000 ευρώ. DEFENDER, 210-89.95.206, info@defender.gr

ΑΘΗΝΑ ΜΟΥΣΕΙΟ, 100 τ.μ. επιπέδων διαμέρισμα 2 W.C., λουτρό και W.C., βερμπακή 4ου ορόφου, άριστα επιπλασμένο. ΚΤΗ-ΜΑΤΟΜΕΣΙΤΙΚΟ ΓΡ. ΠΑΥΛΙΑΝ, 210-80.57.229, info@kmatomesitiko.gr

ΑΘΗΝΑ ΠΑΓΗΤΙΑ, ενυδατικό διαμέρισμα πρώτου ορόφου, ζεύγους οικίας, φαινό και φρεσκοδημένα 120 τ.μ., 415 ευρώ. Πληροφορίες: 210-22.81.480, 18.00-21.00, info@pachiti.gr

ΑΘΗΝΑ ΠΕΡΙΟΧΗ Ομοιάς, σε γωνιακό κτίριο από 2ο έως 7ο, 2.000 τ.μ., κατάλληλο για αγορά σε παρήχη θέση, τηλ. 27.000 ευρώ. DEFENDER, 210-89.92.086, 210-89.95.296, info@defender.gr

ΑΘΗΝΑ ΠΕΡΙΟΧΗ Αρκαδική, σύστημα τσιπρών 860 τ.μ., πολυτελές υποδαμασμένο, σε 3' όροφο, ισόγειο και υπόγειο, 5 θέσεις, άρχειο στην αυλή, πλήρη επ. εξοπλισμό, τηλ. 72.000 ευρώ. DEFENDER, 210-89.95.206, info@defender.gr

ΧΑΛΑΝΔΡΙ ΕΝΑΝΤΙ ΚΟΜΑΤΙΟΥ ΦΙΛΟΘΕΗΣ, καταπολεμητικό διαμέρισμα 2ου όφου, 150 τ.μ., σε 2 ορόφους, 3 μπάνια, έδικο βεσόν, τρία μεγάλα βεσόνια, γκαράζ, 1.100 ευρώ. WORLD PROPERTIES & INVESTMENT - Α. Κληροιάς, 10-12, 210-68.53.790-1 & 210-68.45.011, info@wp.gr

ΧΑΛΑΝΔΡΙ ΕΝΟΙΚΙΑΖΕΤΑΙ διαμέρισμα 2ου ορόφου, 150 τ.μ., 3 υπνοδωμάτια, πλυντ, κολιτίου, θέση γκαράζ, Πληροφορίες: 210-80.78.321, 210-80-11.00, 18.00-22.00, info@kmatomesitiko.gr

ΧΑΛΑΝΔΡΙ ΕΝΟΙΚΙΑΖΕΤΑΙ ορεινή διαμέρισμα 3ου, 150 τ.μ., 3 υπνοδωμάτια, 2 μπάνια, πλυντ, αντανάρα, βερμπακή, σπαήνας, θέση πάρκινγκ, θέα Τζου Μαρκετά και Στεταίων Τζ. Πληροφορίες: 210-32.24.397, 6972-214.243, info@kmatomesitiko.gr

ΧΑΛΑΝΔΡΙ ΤΑΜ ΜΟΡΕΑΣ 150 τ.μ., 3ου, κολιτασμένο, 3 μπάνια W.C., κολιτίου, κολιτίου, αντανάρα, πλυντ, έδικο πλυντ, πλυντ, σπαήνας, ΣΟΦΙΑ ΔΩΝΑ, 210-60.64.067, info@kmatomesitiko.gr

Ψάχνοντας για διαμέρισμα!

Η Ειρήνη, η ξαδέρφη του Δημήτρη και της Ιφιγένειας, και η καλύτερη της φίλη πέ-
ρασαν στο Πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης. Τα δύο κορίτσια αποφάσισαν να συ-
γκατοικήσουν και ταξίδεψαν για τη Θεσσαλονίκη μαζί με τη μητέρα της Ειρήνης. Μό-
λις έφτασαν, άρχισαν να ψάχνουν για σπίτι. Θέλουν ένα διαμέρισμα με ξεχωριστά
υπνοδωμάτια. Διαβάζουν τις μικρές αγγελίες σε μια εφημερίδα...

A. ΕΝΟΙΚΙΑΖΕΤΑΙ διαμέρισμα 100τμ με τρία υπνοδωμάτια, ενιαίο χώρο και μπάνιο. Διαθέτει αυτόνομη θέρμανση, ηλιακό θερμοσίφωνα και εντοιχιζόμενες ηλεκτρικές συσκευές. Τηλ. 2310....., πρωινές ώρες.

B. ΕΝΟΙΚΙΑΖΕΤΑΙ διαμέρισμα κατάλληλο για φοιτητές / φοιτήτριες κοντά στο Πανεπιστήμιο. Διαθέτει δύο υπνοδωμάτια, λουτρό και σαλοκουζίνα. Ενοίκιο λογικό. Χωρίς κοινόχρηστα¹. Τηλ. για πληροφορίες 2310....

Γ. ΕΝΟΙΚΙΑΖΕΤΑΙ ηλιόλουστο ρετιρέ με θέα. Διαθέτει δύο υπνοδωμάτια με εντοιχισμένες ντουλάπες, λουτρό, WC, μεγάλο ενιαίο χώρο με κουζίνα, τζάκι, αυτόνομη θέρμανση², ηλιακό θερμοσίφωνα, αποθήκη και μεγάλο μπαλκόνι. Πληροφορίες στο 2310.....

Δ. ΕΝΟΙΚΙΑΖΕΤΑΙ ευάερο και ευήλιο τριάρι 2ου ορόφου, πλήρως επιπλωμένο. 2 Υ/Δ, λουτρό, WC, σαλοκουζίνα με όλες τις ηλεκτρικές συσκευές. Ενοίκιο σε προσιτή τιμή. Τηλ. 6977.....

1. Ποιο διαμέρισμα πιστεύεις ότι είναι κατάλληλο για τα κορίτσια;
2. Ποιο διαμέρισμα θεωρείς ακατάλληλο για την Ειρήνη και τη φίλη της;
3. Σε ποιο διαμέρισμα νομίζεις ότι θα μείνουν τα δύο κορίτσια;
4. Ποιο διαμέρισμα πιστεύεις ότι είναι κατάλληλο για μια πενταμελή οικογένεια;
5. Τι νομίζεις ότι σημαίνουν τα επίθετα *ευάερος*, *ευήλιος*;

1. Κοινόχρηστα: έξοδα που αφορούν όλους τους κατοίκους μίας πολυκατοικίας.

2. Αυτόνομη θέρμανση: θέρμανση που λειτουργεί ξεχωριστά για το κάθε διαμέρισμα.

Ποιο είναι το πιο κατάλληλο διαμέρισμα;

Οι δυο κοπέλες, μαζί με τη μητέρα της Ειρήνης, επισκέφτηκαν αρκετά διαμερίσματα. Από αυτά ξεχώρισαν τα παραπάνω τέσσερα. Τώρα πρέπει να αποφασίσουν ποιο είναι το πιο κατάλληλο για τις ανάγκες τους.

- Ελένη Βλαστού:** Λοιπόν, κορίτσια, τι λέτε;
Ειρήνη: Εμένα μου άρεσε το ρετιρέ! Είχε την ωραιότερη θέα απ'όλα και ήταν και στην καλύτερη περιοχή.
Ελένη Βλαστού: Ναι, γι' αυτό ήταν και το ακριβότερο!

- Ειρήνη:** Αν θες το πιο οικονομικό, τότε να νοικιάσουμε αυτό που είναι δίπλα στο Πανεπιστήμιο. Και φτηνότερα θα μας έρχεται, αφού δεν έχει κοινόχρηστα, και θα κάνουμε οικονομία και στα εισιτήρια του λεωφορείου!
- Ελένη Βλαστού:** Μα, καλά, με κοροϊδεύεις, Ειρήνη; Είπαμε να βρούμε κάτι σε λογική τιμή αλλά όχι και διαμέρισμα σε ισόγειο! Το θέμα της ασφάλειας είναι το σημαντικότερο. Αυτό δεν το συζητάω!
- Ράνια:** Εμένα πάντως μου άρεσε πολύ και το πρώτο που είδαμε. Και ήταν και αρκετά φτηνότερο από το ρετιρέ.
- Ειρήνη:** Ναι, μα ήταν και πιο παλιό!
- Ράνια:** Έχει και ηλιακό θερμοσίφωνα και αυτόνομη θέρμανση. Θα μπορούμε να ανάβουμε το καλοριφέρ όταν και όσο το θέλουμε εμείς.

- Ελένη Βλαστού:** Αυτό είναι βέβαια σημαντικό, Ράνια μου, αλλά μήπως πρέπει να νοικιάσετε κάτι μικρότερο; Ένα τόσο μεγάλο σπίτι θα έχει και περισσότερα κοινόχρηστα και έτσι θα σας έρχεται ακριβότερα.
- Ειρήνη:** Άσε που θέλει περισσότερες ώρες δουλειά για να το καθαρίσεις!
- Ράνια:** Έχετε δίκιο, κυρία Ελένη, δεν το είχα σκεφτεί έτσι. Μένει τότε το τελευταίο που είδαμε. Δεν είναι κι άσχημο.
- Ειρήνη:** Είναι ό,τι πρέπει για δύο άτομα. Μία κρεβατοκάμαρα για την καθεμιά, μπάνιο και WC, και ένα μικρό χώρο για κουζίνα και καθιστικό. Είναι όμως ακριβότερο από άλλα που είδαμε με τα ίδια τετραγωνικά μέτρα.
- Ράνια:** Φυσικά, αφού είναι επιπλωμένο. Έτσι όμως γλιτώνουμε τα έξοδα που θα κάναμε για να επιπλώσουμε το σπίτι. Άσε που έχει και όλες τις ηλεκτρικές συσκευές. Λίγο είναι αυτό;
- Ελένη Βλαστού:** Κι εμένα μου φαίνεται το πιο κατάλληλο. Λοιπόν, θα κάνουμε έναν λογαριασμό για να δούμε εάν πράγματι μας συμφέρει και μετά θα αποφασίσουμε. Αλλιώς, συνεχίζουμε το ψάξιμο!
- Ειρήνη:** Αχ, όχι!

1. Για ποιους λόγους άρεσε στην Ειρήνη το ρετιρέ;
2. Ποιο διαμέρισμα προτιμά η Ράνια και γιατί;
3. Τι θεωρεί η μαμά της Ειρήνης ότι πρέπει να έχει οπωσδήποτε το διαμέρισμα που θα νοικιάσουν τα κορίτσια;
4. Ποιο είναι το δεύτερο πιο σημαντικό κριτήριο για εκείνη;

ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ ΤΩΝ ΕΠΙΘΕΤΩΝ

- Το ρετιρέ είχε την **ωραιότερη** θέα από όλα και ήταν και στην **καλύτερη** περιοχή.
- Ναι, γι' αυτό ήταν και το **ακριβότερο!**
- Αν θες **το πιο οικονομικό**, τότε να νοικιάσουμε το άλλο που είναι και **φθηνότερο** ...
- Α, όχι! Το θέμα της ασφάλειας είναι το **σημαντικότερο**.
- Άσε που ένα **μεγαλύτερο** διαμέρισμα θέλει **περισσότερες** ώρες δουλειά για να το καθαρίσεις!

Ας θυμηθούμε τα παραθετικά των επιθέτων.

A. Υπάρχουν αυτά που σχηματίζονται με συγκεκριμένο τρόπο, ανάλογα με την κατάληξη ή τη μορφή τους:

Θετικός βαθμός	Συγκριτικός βαθμός	Υπερθετικός βαθμός
μικρός, -ή, -ό	μικρότερος πιο μικρός	ο μικρότερος ο πιο μικρός
ωραίος, -α, -ο	ωραιότερος πιο ωραίος	ο ωραιότερος ο πιο ωραίος
βαθύς, -ιά, -ύ	βαθύτερος πιο βαθύς	ο βαθύτερος ο πιο βαθύς
ασφαλής, -ής, -ές	ασφαλέστερος πιο ασφαλής	ο ασφαλέστερος ο πιο ασφαλής
ενδιαφέρων, -ουσα, -ον περίεργος, -η, -ο	πιο ενδιαφέρων πιο περίεργος	ο πιο ενδιαφέρων ο πιο περίεργος

B. Και υπάρχουν κι αυτά που δεν ακολουθούν τον γενικό κανόνα, έτσι όπως προβλέπουν οι καταλήξεις τους ('ανώμαλα' παραθετικά):

καλός, -ή, -ό	καλύτερος πιο καλός	ο καλύτερος ο πιο καλός
μεγάλος, -η, -ο	μεγαλύτερος πιο μεγάλος	ο μεγαλύτερος ο πιο μεγάλος
κακός, -ή/ -ιά, -ό	χειρότερος πιο κακός	ο χειρότερος ο πιο κακός
πολύς, -λή, -ύ	περισσότερος πιο πολύς	ο περισσότερος ο πιο πολύς

Τι παρατηρείς; Ποια επίθετα έχουν μόνον έναν τρόπο να σχηματίσουν τον συγκριτικό και τον υπερθετικό βαθμό;

ΠΩΣ ΚΑΝΟΥΜΕ ΤΗ ΣΥΓΚΡΙΣΗ;

- Το σπίτι του Νίκου είναι **ομορφότερο**/ **πιο όμορφο** από το σπίτι της Ελένης.
- Το σπίτι του Νίκου είναι **το ομορφότερο**/ **το πιο όμορφο** από όλα τα σπίτια στην οδό Κολοκοτρώνη.
- Το σπίτι του Νίκου είναι **το ομορφότερο** /**το πιο όμορφο** της περιοχής / στην περιοχή.

ΕΠΙΘΕΤΑ ΣΕ -ΕΝΙΟΣ, -ΙΝΟΣ, -ΙΚΟΣ

Δίπλα στο **σιδερένιο** κρεβάτι υπάρχει ένα **ξύλινο** κομοδίνο με ένα **γυάλινο** βάζο. Οι **υφασμάτινες** κουρτίνες κρύβουν τα **αλουμινένια** κουφώματα....

Τι δείχνουν επίθετα σαν κι αυτά;

-ένιος, -α, -ο

σίδηρο	→	σιδερένιος
ασήμι	→	ασημένιος
αλουμίνιο	→	αλουμινένιος
σοκολάτα	→	σοκολατένιος

-ινος, -η, -ο

ξύλο	→	ξύλινος
χαρτί	→	χάρτινος
πέτρα	→	πέτρινος
μπρούτζος	→	μπρούτζινος
δέρμα	→	δερμάτινος

-ικός, -ή, -ό

μέταλλο	→	μεταλλικός
πλαστικό	→	πλαστικός
συνθετικό	→	συνθετικός

Ξέρεις άλλα τέτοια επίθετα;

ΠΩΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΥΜΕ ΣΕ ΚΑΠΟΙΟΝ ΝΑ ΚΑΝΕΙ ΚΑΤΙ

*Θα πρότεινα να βάλεις αυτόν τον πίνακα πάνω από τον μεγάλο καναπέ.
Νομίζω ότι στο σπίτι σου ταιριάζει ένα πιο μοντέρνο σαλόνι.
Εμένα θα μου άρεσε δίπλα στον μπουφέ να βάλεις ένα φωτιστικό δαπέδου.
Τι θα έλεγες για μία κλασική τραπεζαρία;
Μπορείς να ζητήσεις τη γνώμη κάποιου διακοσμητή.*

Για να προτείνουμε σε κάποιον να κάνει κάτι, μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε τις ακόλουθες φράσεις:

Θα πρότεινα να, νομίζω ότι, εμένα θα μου άρεσε να, τι θα έλεγες να/για, μπορείς να...

Μπορείς να βοηθήσεις την Ειρήνη και τη Ράνια να επιπλώσουν το καινούριο τους διαμέρισμα; Χρησιμοποίησε κάποιες από τις παραπάνω φράσεις για να τους δώσεις συμβουλές σχετικά με το πού να βάλουν τα γραφεία τους, τι κουρτίνες να κρεμάσουν, τι τραπεζαρία να αγοράσουν κ.λ.π.

Οικιακή Τεχνολογία

Το Πανεπιστήμιο του Lancaster, σε συνεργασία με ερευνητικά ινστιτούτα από διάφορες χώρες και με την οικονομική συμβολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δημιούργησαν το ερευνητικό πρόγραμμα Smart-Its. Οι επιστήμονες του προγράμματος επιθυμούν να αυξήσουν τη νοημοσύνη σχεδόν όλων των οικιακών αντικειμένων. Το πρώτο δημιούργημά τους είναι ένας καναπές που αναγνωρίζει όποιον κάθεται από το βάρος του και αναλαμβάνει να ανοίξει την τηλεόραση και να ενεργοποιήσει άλλες οικιακές συσκευές. Ο καναπές αυτός μπορεί ακόμη να αναγνωρίσει, αν κάποιος που είναι ασθενής ή τραυματίας έχει κοιμηθεί σε λάθος στάση, και να τον ξυπνήσει! Στη λίστα των επιστημόνων βρίσκονται επίσης: βιβλιοθήκες που θα αντιλαμβάνονται ότι έχουν παραφορτωθεί (σε περίπτωση που κάποιος πάει να βάλει κάτι ακόμη σε μια τέτοια βιβλιοθήκη, «αυτή» θα τον ειδοποιεί ότι υπάρχει κίνδυνος κατάρρευσης), ντουλάπια φαρμακείου που θα γνωρίζουν το περιεχόμενό τους και θα ενημερώνουν τους κατοίκους ότι π.χ. τα φάρμακα έχουν λήξει, και ντουλάπες που θα αναγνωρίζουν τι καιρό κάνει έξω και, όταν ο ιδιοκτήτης τους τις ανοίγει, εκείνες αυτόματα θα του φέρνουν μπροστά του ρούχα ανάλογα με την εξωτερική θερμοκρασία (και, μάλιστα, ρούχα σε άριστη κατάσταση, αφού οι ντουλάπες θα περιέχουν ενσωματωμένα συστήματα καθαρισμού και ισιώματος!).

Όλα αυτά τα καταπληκτικά θα γίνονται μέσω μικροσκοπικών αισθητήρων (ειδικών μικροτσίπ) που θα ενσωματώνονται στα έπιπλα. Οι ερευνητές σκοπεύουν να γεμίσουν το σπίτι με τέτοιου είδους αισθητήρες για διάφορες λειτουργίες και χρήσεις. Παραδείγματος χάριν, τα μπουκάλια που περιέχουν υγρά που πρέπει να φυλάσσονται στο ψυγείο θα διαθέτουν τέτοιους αισθητήρες και θα ειδοποιούν σε περίπτωση που κάποιος τα έχει ξεχάσει εκτός ψυγείου. [...] Φυσικά, οι εφαρμογές είναι πλέον απεριόριστες και, με δεδομένη τη συνεχή τεχνολογική εξέλιξη, κανένας δεν μπορεί με βεβαιότητα να πει τι είδους υπηρεσίες θα προσφέρουν σε λίγο τα έπιπλά μας.

(BHMAGazino 2/11/2003)

1. Τι είναι η έξυπνη ντουλάπα;
2. Θα ήθελες να ζεις σε ένα σπίτι με συσκευές όπως αυτές που περιγράφονται στο κείμενο;
3. Πιστεύεις ότι οι συσκευές αυτές θα βελτιώναν ή θα δυσκόλευαν τη ζωή μας;

«Επαρχία ή μεγαλούπολη;»

- 1. Ποιο από τα παραπάνω μέρη μοιάζει περισσότερο με το μέρος όπου ζεις;
2. Έχεις επισκεφτεί ποτέ ελληνικό χωριό; Μοιάζει με τα χωριά της χώρας όπου μένεις ή διαφέρει, και σε τι;
3. Θα προτιμούσες να ζεις σε χωριό ή σε κάποια μεγαλούπολη;

Θέμα γούστου

Α. Η Λένα, δεκαεφτά χρονών, μένει σε μια μικρή επαρχιακή πόλη. Τη ρωτήσαμε αν της αρέσει η ζωή στην επαρχία ή αν θα προτιμούσε να ζει σε μια μεγάλη πόλη.

Φυσικά και θα προτιμούσα να μένω σε μια μεγάλη πόλη! Γιατί; Για πολλούς λόγους.

Πρώτα απ' όλα, εδώ το μέρος είναι μικρό. Όλοι γνωρίζονται μεταξύ τους. Ο καθένας ξέρει πού πας και τι κάνεις! Αυτό με ενοχλεί πάρα πολύ.

Δεύτερον, εδώ είναι πολύ πληκτικά! Δεν έχεις πού να πας, πού να διασκεδάσεις... Αντίθετα, σε μια μεγάλη πόλη έχεις περισσότερες επιλογές. Για παράδειγμα, εδώ δεν υπάρχει ούτε καν ένας κινηματογράφος, ενώ στην πόλη έχει και σινεμά και καφετέριες και μαγαζιά με μουσική...

Έπειτα, είναι και η δουλειά στη μέση! Εδώ δεν υπάρχουν αρκετές δουλειές για νέα παιδιά που τελειώνουν το Λύκειο. Αναγκαστικά πρέπει να πας στην κοντινότερη πόλη να δουλέψεις.

Γι' αυτό κι εγώ περιμένω να τελειώσω το σχολείο και μετά θα φύγω. Θα πάω να μείνω με την ξαδέρφη μου στην Πάτρα. Εκεί όλο και κάτι θα βρω να κάνω. Το σίγουρο είναι ότι θα περνάω πιο καλά.

Β. Ο Νίκος είναι καθηγητής Μαθηματικών και η Μαρία φιλόλογος. Ήρθαν από την Αθήνα με μετάθεση στην πόλη της Λένας. Ας δούμε τι λέει ο Νίκος για την απόφασή τους αυτή.

Ήταν επιλογή μας να έρθουμε να ζήσουμε εδώ, για διάφορους λόγους. Καταρχήν, στην επαρχία έχεις καλύτερη ποιότητα ζωής. Η Αθήνα μάς είχε κουράσει αφάνταστα! Η φοβερή κίνηση, το καυσαέριο....

Τελευταία μόνο άγχος και εκνευρισμό νιώθαμε! Αντίθετα, εδώ η ζωή κυλάει με αργούς ρυθμούς. Όλα είναι τόσο ήρεμα...

Επιπλέον, οι αποστάσεις είναι μικρές. Στην Αθήνα, ήμουν στο τιμόνι δυο ώρες την ημέρα, πήγαινε-έλα στη δουλειά. Εδώ πηγαίνω παντού με το ποδήλατο ή με τα πόδια και κάνω τις δουλειές μου και τα ψώνια μου χωρίς άγχος. Όσο για τη διασκέδαση; Από τη μια, μας λείπουν τα θέατρα, τα μπαράκια, το Μέγαρο Μουσικής... Από την άλλη πλευρά όμως, και όταν ζούσαμε στην Αθήνα, σπάνια βγαίναμε έξω το Σαββατοκύριακο. Ήμασταν τόσο κουρασμένοι που δεν είχαμε διάθεση για τίποτε. Ούτε με τους φίλους μας δε συναντιόμασταν πια, ενώ εδώ βρισκόμαστε πιο εύκολα με τους καινούριους φίλους μας. Μας αρέσει που οι άνθρωποι εδώ είναι δεμένοι μεταξύ τους, που ενδιαφέρονται ο ένας για τον άλλο. Εξάλλου,

και η φύση εδώ είναι μαγευτική. Καθαρός αέρας, πράσινο, καταπληκτικά τοπία... Έχει τόσα πράγματα να κάνεις, αν αγαπάς τη φύση. Όχι, δεν το έχουμε μετανιώσει που ήρθαμε εδώ.

1. Για ποιους λόγους θα ήθελε η Λένα να ζει σε μία μεγάλη πόλη;
2. Πώς καταλαβαίνεις τη φράση «είναι και η δουλειά στη μέση»;
3. Γιατί αρέσει στον Νίκο η ζωή στην πόλη που μετακόμισαν;
4. Σύμφωνα με τις απόψεις της Λένας και του Νίκου, πού μπορείς να διασκεδάσεις καλύτερα, σε μία επαρχιακή πόλη ή σε μία μεγαλούπολη;
5. Μπορείς να βρεις δύο πράγματα που η Λένα και ο Νίκος αξιολογούν διαφορετικά;

ΠΩΣ ΕΚΦΡΑΖΟΥΜΕ ΤΗ ΓΝΩΜΗ ΜΑΣ ΜΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΑ

Θα προτιμούσα να μένω σε μια μεγάλη πόλη

για πολλούς λόγους //για διάφορους λόγους

Πρώτα απ' όλα,
Καταρχήν// Καταρχάς,

στο χωριό όλοι ξέρουν τι κάνεις.

Δεύτερον,

είναι πολύ πληκτικά!

Έπειτα,
Εξάλλου,
Επίσης,
Επιπλέον,
Ακόμα,

είναι και η δουλειά στη μέση!

Αντίθετα,
...ενώ...

σε μια μεγάλη πόλη έχεις περισσότερες επιλογές.

Για παράδειγμα,

εδώ δεν υπάρχει ούτε καν ένας κινηματογράφος.

Από τη μια,

μας λείπουν τα θέατρα.

Από την άλλη (πλευρά) όμως,

και όταν ζούσαμε στην Αθήνα,
σπάνια βγαίναμε έξω το Σαββατοκύριακο.

Γι' αυτό

κι εγώ περιμένω να τελειώσω το σχολείο και να φύγω.

Εκεί όπου το σχολείο σώζει...!

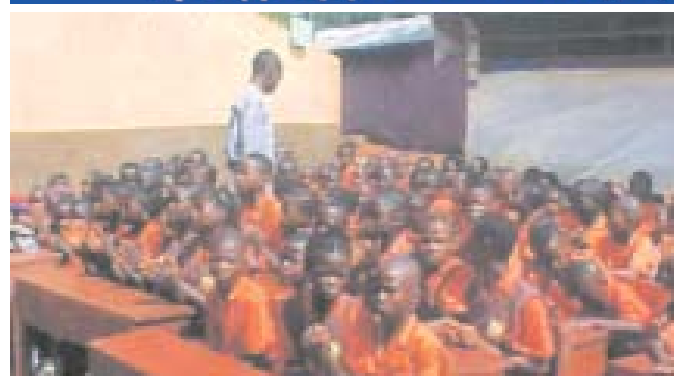
Η *action aid* είναι ένας διεθνής οργανισμός που από το 1972 συνεργάζεται με τους κατοίκους των φτωχότερων χωρών του κόσμου, για την εξάλειψη¹ της φτώχειας και των βαθύτερων αιτιών που την προκαλούν. Ο Umaro ανήκει σε μια οικογένεια που δέχεται τη βοήθεια της *action aid*.

Ο Umaro είναι από το Φρίταουν της Σιέρα Λεόνε. Η οικογένειά του έχει τρία παιδιά. Στη χώρα του η κάθε οικογένεια έχει κατά μέσο όρο οκτώ παιδιά. Οι συνθήκες ζωής είναι πολύ δύσκολες για μια οικογένεια από το Φρίταουν. Οι περισσότερες οικογένειες δεν έχουν πρόσβαση² σε ασφαλές πόσιμο νερό. Συνήθως, παίρνουν νερό από ανοικτά πηγάδια, χείμαρρους, και από τις ελάχιστες πηγές που υπάρχουν. Όμως, ακόμα κι αυτά συχνά έχουν μολυσμένο νερό ή δεν αρκούν για να καλύψουν τις ανάγκες που υπάρχουν. Έτσι, οι γυναίκες και τα παιδιά κάνουν συχνά μεγάλες αποστάσεις και περιμένουν για πολλές ώρες στην ουρά, ώστε να εξασφαλίσουν το νερό που έχουν ανάγκη.

Οι περισσότερες οικογένειες δεν έχουν καθόλου ζώα. Έχουν μόνο μια περιορισμένη έκταση γης στην οποία καλλιεργούν συνήθως ρύζι. Τα σχολεία που υπάρχουν είναι ελάχιστα και οι θέσεις περιορισμένες. Το ποσοστό αναλφαβητισμού είναι πολύ υψηλό. Επίσης, σε όλη την περιοχή υπάρχει μόνο ένα νοσοκομείο, το οποίο είναι σε κακή κατάσταση και βρίσκεται μακριά από τα περισσότερα σπίτια.

Σε αυτές τις δύσκολες συνθήκες ζει η οικογένεια του Umaro. Το σπίτι του είναι φτιαγμένο από λάσπη κι έχει λαμαρινένια στέγη. Η οικογένεια του Umaro δεν έχει ούτε γη ούτε ζώα. Έτσι, όταν αρρωστήσει κάποιο μέλος της οικογένειας, πρέπει να το μεταφέρουν στο νοσοκομείο, που απέχει πάνω από πέντε χιλιόμετρα από το σπίτι τους, με τα πόδια. Ακόμα και για να βρουν νερό πρέπει να κάνουν καθημερινά την ίδια απόσταση περίπου. Όμως, παρά τις δύσκολες αυτές συνθήκες, ο Umaro στο χωριό του θεωρείται τυχερό παιδί, γιατί πηγαίνει στο σχολείο.

Σιέρα Λεόνε- κοινότητα Φρίταουν
πληροφορίες για το
πρόγραμμα ανάπτυξης

act:onaid
ΕΛΛΑΣ

1. εξάλειψη = αντιμετώπιση, λύση προβλήματος

2. δεν έχω πρόσβαση σε κάτι= δεν μπορώ να βρω ή να αποκτήσω εύκολα κάτι

ΤΟ ΕΠΙΘΕΤΟ ΠΟΛΥΣ, ΠΟΛΛΗ, ΠΟΛΥ

- Μπορεί στη χώρα μας κάποιοι άνθρωποι να έχουν **πολλά** προβλήματα, αλλά στη Σιέρα Λεόνε τα προβλήματα είναι **πολύ περισσότερα**.
- **Πολλές οικογένειες** στη Σιέρα Λεόνε έχουν πάνω από οκτώ παιδιά.
- **Πολλοί** άνθρωποι δεν έχουν πρόσβαση σε πόσιμο νερό.
- Πρέπει να κάνουν **πολλά** χιλιόμετρα κάθε μέρα για να βρουν λίγο νερό.
- Οι **περισσότερες** οικογένειες δεν έχουν **καθόλου** ζώα.
- Πάρα **πολλοί** άνθρωποι δεν γνωρίζουν να γράφουν και να διαβάζουν.
- Το νοσοκομείο βρίσκεται **πολύ** μακριά από τα **περισσότερα** σπίτια.
- Ο Utaro θεωρείται **πολύ** τυχερός που πηγαίνει σχολείο.

Θυμάσαι πώς κλίνεται το επίθετο **πολύς**, **πολλή**, **πολύ** και πού μπαίνει ένα λάμδα; Θα σε βοηθήσουν τα παραδείγματα:

- Πέρασε **πολύς** καιρός από τότε.
- Κάνουν **πολλή** φασαρία εκεί μέσα.
- Ο Καραγκιόζης έφαγε **πολύ** ξύλο αυτή τη φορά!
- Ήρθαν **πολλοί** τουρίστες φέτος στο νησί;
- Δεν θα μείνουμε για **πολλές** μέρες, μόνο για το Σαββατοκύριακο.
- **Πολλά** προβλήματα μας δημιούργησε αυτός!

ΤΟ «ΠΟΛΥ» ΚΑΙ ΤΟ «ΛΙΓΟ»

◆ Τώρα πρόσεξε κι αυτό:

- Οι πηγές είναι **ελάχιστες**.
- Το νερό από τα κοντινά πηγάδια είναι **λιγοστό**, **δεν επαρκεί** για όλους.
- Έχουν μόνο μια **περιορισμένη** έκταση γης στην οποία καλλιεργούν συνήθως ρύζι.
- Τα σχολεία που υπάρχουν είναι **ελάχιστα** και οι θέσεις **περιορισμένες**.

ελάχιστος, -η, -ο:	πάρα πολύ λίγος ή μικρός
περιορισμένος, -η, -ο:	λιγότερος από το κανονικό ή το απαραίτητο
δεν επαρκεί:	δεν φτάνει, δεν είναι αρκετός για να καλύψει τις ανάγκες

◆ Αλλά και αυτό:

- Σε αντίθεση με την Αφρική, σε άλλες χώρες υπάρχει **άφθονο** πόσιμο νερό.
- Στην αγορά υπάρχουν **άφθονα** φρέσκα προϊόντα, γιατί να αγοράζω κατεψυγμένα;

άφθονος, -η, -ο = αυτός που βρίσκεται σε πολύ μεγάλη ποσότητα, ακόμη και περισσότερη από ό,τι χρειάζεται.

Όταν κάτι είναι άφθονο, **υπάρχει σε αφθονία**.

Όταν κάτι είναι λιγοστό ή περιορισμένο, τότε **έχουμε έλλειψη/ελλείψεις** σε / από αυτό.

- Σε ορισμένες χώρες υπάρχει **αφθονία προϊόντων**, ενώ σε άλλες υπάρχουν τρομακτικές **ελλείψεις σε τρόφιμα**.
- Η **έλλειψη πόσιμου νερού** αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο πλανήτης μας σήμερα.

Όταν μιλάμε για **μεγέθη, ποσοστά, αριθμούς, αποστάσεις** δείχνουμε το πολύ ή το λίγο με εκφράσεις όπως «**υψηλό**», «**μεγάλο**» και «**χαμηλό**», «**μικρό**».

- Στη χώρα του *Utago* το **ποσοστό αναλφαβητισμού είναι υψηλό**, πράγμα που σημαίνει ότι το **μορφωτικό επίπεδο είναι πολύ χαμηλό**.
- Καθημερινά πρέπει να περπατούν **μεγάλες αποστάσεις** για να βρουν νερό.
- **Οι τιμές των οπωροκηπευτικών αυτή την εποχή είναι ιδιαίτερα υψηλές**, εξαιτίας των καταστροφών που προκάλεσε η τελευταία κακοκαιρία.
- Η ζωή στην επαρχία έχει και **μικρές και μεγάλες διαφορές** σε σύγκριση με τη ζωή στην πόλη.

Όταν κάτι μεγαλώνει σε μέγεθος ή ποσότητα	→	αυξάνεται
Όταν κάτι μικραίνει σε μέγεθος ή ποσότητα	→	μειώνεται, ελαττώνεται

- **Αυξήθηκαν οι τιμές** των οπωροκηπευτικών εξαιτίας των καταστροφών που προκάλεσε η κακοκαιρία στις καλλιέργειες.
- **Αυξάνεται** συνεχώς ο αριθμός των τροχαίων ατυχημάτων στη χώρα μας.
- Η κυβέρνηση πρέπει να πάρει δραστικά μέτρα, προκειμένου **να μειώσει το ποσοστό της ανεργίας** στη χώρα μας.
- Με το τούνελ που κατασκευάζεται **θα μειωθεί η απόσταση** ανάμεσα στην Αθήνα και τη Λάρισα κατά 25 χιλιόμετρα.
- **Εάν ελαττώσεις την ποσότητα** του φαγητού που τρως, θα χάσεις ένα δυο κιλά χωρίς ιδιαίτερη προσπάθεια.

αυξάνω	→	αύξηση
μειώνω	→	μείωση
ελαττώνω	→	ελάττωση

ΑΛΛΑ ΚΑΙ

ανεβαίνω	→	άνοδος
πέφτω	→	πτώση
μεγαλώνω		
μικραίνω		

- Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται **αύξηση του ποσοστού** της ανεργίας σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες.
- **Η μείωση του αριθμού** των θέσεων εργασίας στο εργοστάσιο θα αφήσει πολλούς ανθρώπους άνεργους.
- **Η απότομη πτώση των τιμών** των μετοχών οδήγησε πολλούς ανθρώπους στην οικονομική καταστροφή.
- **Άνοδο της θερμοκρασίας** προβλέπει για το Σαββατοκύριακο η Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία.
- **Το βιοτικό επίπεδο** στην Ελλάδα έχει σημειώσει **μεγάλη άνοδο** τα τελευταία πενήντα χρόνια.

Πώς θα πάμε στον σταθμό του μετρό;

Ο Τζίμης και η μητέρα του πήγαν στο κέντρο της Αθήνας για ψώνια και χάθηκαν. Αναγκάζονται να σταματήσουν έναν περαστικό και να του ζητήσουν κάποιες πληροφορίες.

- Τζίμης:** Δεν αντέχω άλλο αυτή την πόλη. Πρέπει να έχεις χάρτη για να κυκλοφορείς.
- Καίτη Βλαστού:** Ηρέμησε, Τζίμη. Αρκεί να βρούμε τον σταθμό του μετρό και σε μισή ώρα θα είμαστε στο σπίτι. Μπορεί η κίνηση στους δρόμους να είναι ανυπόφορη, όμως το μετρό λύνει το πρόβλημα. Ας ρωτήσουμε κάποιον πού είναι ο σταθμός... Συγγνώμη, κύριε, μπορούμε να σας κάνουμε μία ερώτηση;
- Κύριος:** Βεβαίως! Τι θα θέλατε;
- Τζίμης:** Μάλλον έχουμε χαθεί. Μπορείτε να μας πείτε πώς θα βρούμε τον σταθμό του μετρό;
- Κύριος:** Θα προχωρήσετε εκατό μέτρα ώσπου να βγείτε στον κεντρικό. Θα στρίψετε δεξιά και θα προχωρήσετε ευθεία μέχρι να συναντήσετε μία πλατεία. Θα διασχίσετε την πλατεία και στα πενήντα μέτρα θα δείτε τον σταθμό απέναντι σας.
- Καίτη Βλαστού:** Σας ευχαριστούμε πολύ!
- Κύριος:** Παρακαλώ.

ΠΩΣ ΔΙΝΟΥΜΕ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΝΑ ΠΑΕΙ ΚΑΠΟΙΟΣ ΚΑΠΟΥ;

Για να πούμε σε κάποιον πώς θα πάει κάπου μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε:

- οριστική μέλλοντα π.χ. θα στρίψετε...
- προστακτική π.χ. προχωρήστε ευθεία...
- ή και τα δύο. π.χ. προχωρήστε ευθεία και μετά θα στρίψετε δεξιά

Κάποιες εκφράσεις που μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε είναι:

θα περάσετε απέναντι / θα διασχίσετε

θα προχωρήσετε ευθεία

θα στρίψετε δεξιά / αριστερά / στο πρώτο στενό / στον πρώτο δρόμο δεξιά

θα συναντήσετε μία πλατεία / ένα περίπτερο / ένα βενζινάδικο

θα ανηφορίσετε

θα κατηφορίσετε

θα ακολουθήσετε τον κεντρικό δρόμο ώσπου να φτάσετε.../μέχρι τα πρώτα φανάρια

στη διασταύρωση

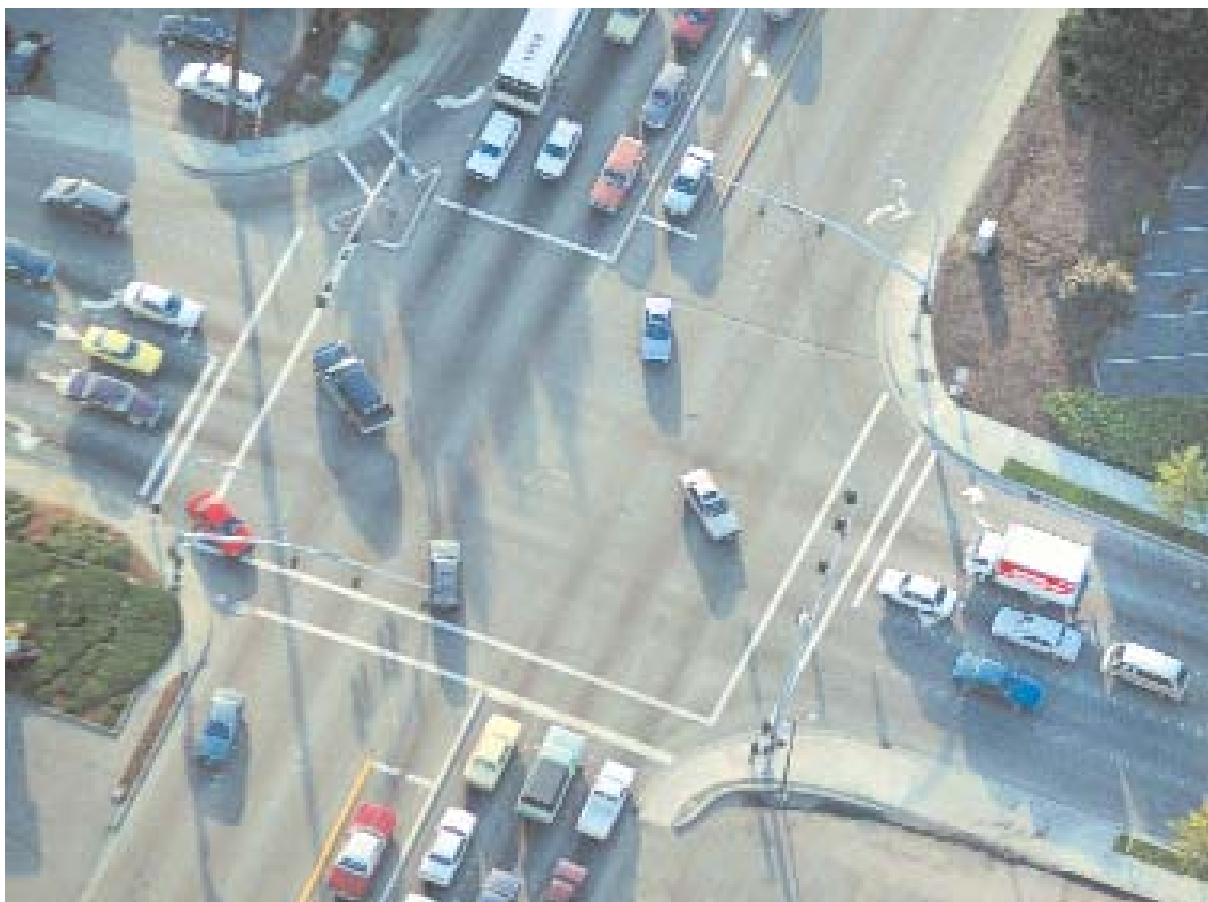
στα φανάρια

στη γωνία

στην πλατεία

στο δεύτερο στενό

θα στρίψετε δεξιά / θα δείτε ένα πολυκατάστημα...

ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΔΡΟΜΑΚΙΑ

Μέσα σε μία πόλη υπάρχουν οι εξής δρόμοι:

Ο **κεντρικός** και η **λεωφόρος** είναι οι δρόμοι μεγάλης κυκλοφορίας.

Ο **πεζόδρομος** είναι ο δρόμος στον οποίο απαγορεύεται να κυκλοφορούν τροχοφόρα, είναι μόνο για τους πεζούς.

Το **στενό** είναι ένας στενός δρόμος.

Έξω από την πόλη υπάρχουν οι εξής δρόμοι:

Η **Εθνική οδός** είναι ο αυτοκινητόδρομος που συνδέει τα μεγάλα αστικά κέντρα.

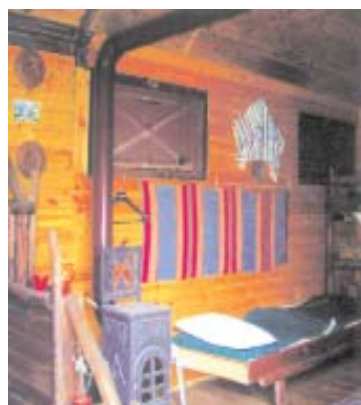
Η **επαρχιακή οδός** είναι ο αυτοκινητόδρομος που συνδέει μια πόλη με την επαρχία.

Διακοπές σε ένα χωριό ή σε ένα νησί;

Η Ιφιγένεια με τη φίλη της την Έλλη σχεδιάζουν να πάνε διακοπές. Επειδή, όμως, δεν έχουν αποφασίσει πού θα πάνε, διαβάζουν ένα φυλλάδιο με διάφορες προτάσεις...

- Έλλη: Ιφιγένεια, άκου τι λέει εδώ! Μπορούμε να κάνουμε αγροτουριστικές διακοπές, δηλαδή διακοπές κοντά στη φύση.
- Ιφιγένεια: Έλλη, να χαρείς! Δεν έχω καμία διάθεση να πάω στις ερημιές για να κάνω διακοπές. Προτιμώ να πάμε σε κανένα νησί που θα έχει και κόσμο.
- Έλλη: Μα περίμενε λίγο! Γράφει ενδιαφέροντα πράγματα εδώ. Άκου τι γράφει:

«Κέδρος: Ένα αγρόκτημα για φίλους»

«**Δραστηριότητες:** Όσοι επισκέπτονται τον “Κέδρο” έχουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν στις δουλειές του αγροκτήματος: να ταΐσουν ζώα, να τα περιποιηθούν, να μαζέψουν αρωματικά φυτά και βότανα κ.ά. Μπορούν, επίσης, να μάθουν ιππασία ή, αν ήδη ξέρουν, να πάρουν ένα από τα άλογά μας και να κάνουν βόλτες στη γύρω περιοχή. Ένα άλλο πρόγραμμα είναι το τρίαθλο, που περιλαμβάνει διαδρομή με άλογο, ποδήλατο βουνού και ήπια αναρρίχηση ή πεζοπορία...

Διαμονή: Στο αγρόκτημα υπάρχουν έξι βαγόνια του ΟΣΕ¹ για τη διαμονή σας με τις απαραίτητες υδραυλικές εγκαταστάσεις². Για τον φωτισμό χρησιμοποιούνται λάμπες θυέλλης και κεριά, για θέρμανση ξυλόσομπα. Τα βαγόνια χωρίζονται σε δίκλινα³, τρίκλινα, τετράκλινα, εξάκλινα και οχτάκλινα...».

Ιφιγένεια: Μα μιλάς σοβαρά; Ακούς εκεί, να μείνουμε σε βαγόνια τρένου και να κάνουμε αγροτικές δουλειές! Κι έπειτα, σου είπα, εγώ θέλω νησί!

Έλλη: Εντάξει, εντάξει, διάβασε εδώ για τα νησιά.

« Διακοπές σε νησί »

«Θέλετε να ξεφύγετε από το άγχος της καθημερινότητας; Αν ναι, σας προτείνουμε να επισκεφτείτε ένα από τα αμέτρητα ελληνικά νησιά. Όποιο νησί κι αν διαλέξετε, η εικόνα που θα αντικρίσετε, μόλις το πλοίο πιάσει λιμάνι, θα είναι εντυπωσιακή. Η διαμονή στο νησί συνοδεύεται, φυσικά, με περιήγηση στη Χώρα του νησιού. Αρχοντικά και κατάλευκα σπίτια που απλώνονται στις πλαγιές των λόφων, δαιδαλώδη⁴ στενά, μικρές πλατείες που μοιάζουν με οάσεις, γραφικά μαγαζάκια και παρεκκλήσια συνθέτουν ένα τοπίο απaráμιλλης⁵ ομορφιάς. Το υπόλοιπο νησί δε θα υστερεί σε ομορφιά. Με μικρά πλοία θα μπορείτε να μεταφερθείτε στις πιο απομακρυσμένες παραλίες του, και με αυτοκίνητο ή μηχανάκι στις υπόλοιπες. Και όλα αυτά, βέβαια, μπορείτε να τα βρείτε σε όλα τα νησιά μας, στην Κέρκυρα, τη Μήλο, τη Μύκονο, τη Σαντορίνη, τη Ρόδο, την Κρήτη...»

Ιφιγένεια: Αυτό μάλιστα!

Έλλη: Μόνο που δεν γράφει τίποτε για νυχτερινή ζωή!

Ιφιγένεια: Αυτό εννοείται, Έλλη μου! Στην Ελλάδα είμαστε!

1. ΟΣΕ = Οργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδας

2. υδραυλικές εγκαταστάσεις = εγκαταστάσεις για την παροχή νερού

3. δίκλινο (δωμάτιο) = δωμάτιο με δύο κρεβάτια

4. δαιδαλώδη: σαν να τα είχε φτιάξει ο Δαίδαλος, που μοιάζουν με λαβύρινθο

5. απaráμιλλη: ασύγκριτη, δεν την φτάνει κανείς

1. Πώς μπορεί να περάσει κανείς τον χρόνο του στον «Κέδρο»;
2. Τι είναι το «τρίαθλο»;
3. Τι σου κάνει πιο μεγάλη εντύπωση στον «Κέδρο»;
4. Πώς φαντάζεσαι πως θα είναι μία νύχτα σε ένα βαγόκι τρένου;
5. Τι μπορεί να δει κανείς σε ένα ελληνικό νησί;
6. Εσύ έχεις πάει ποτέ σε ελληνικό νησί;

Στην Αθήνα, σε πολυκατοικία...

Η Αστραδενή είναι ένα κορίτσι που μεγάλωσε σε ένα νησί των Δωδεκανήσων, τη Σύμη. Κάποια στιγμή αυτή και η οικογένειά της αναγκάζονται να μετακομίσουν στην Αθήνα για μια καλύτερη ζωή. Εκεί ανακαλύπτει ότι υπάρχουν πολλές διαφορές από το νησί της. Μια οικογενειακή τους φίλη, η Μαρία, τους ξαναγεί στο καινούριο τους σπίτι.

«Καλωσορίσατε», μας λέει η Μαρία, «ελάτε να σας δείξω το διαμέρισμα του Σταύρου, ν' αφήσετε τα πράγματά σας και να έρθετε στο σπίτι μου να φάμε παρέα».

Μας δείχνει στα δεξιά μας μια μικρή σκάλα. Την κατεβαίνουμε. Μόνο που είναι σκοτεινά. Η Μαρία ανάβει ένα φως. Είναι ένας μακρύς διάδρομος με πόρτες δεξιά και αριστερά.

Φτάνουμε εκεί που τελειώνει. Η Μαρία ανοίγει μια πόρτα. Δε βλέπω τίποτε...κατασκότεινα. Ανάβει ένα φως.

«Εδώ», μας λέει, «είναι το χολ». Έχει μέσα ένα σιδερένιο κρεβάτι και μια καρέκλα δίπλα του.

«Από δω», μας λέει, και περνάει σε άλλο δωμάτιο πιο μεγάλο, «είναι η κρεβατοκάμαρα». Έχει δύο ράντσα, ένα τραπεζάκι, τρεις καρέκλες και μια ξύλινη ντουλάπα. Κι εδώ έχουμε ανάψει φως, είναι σκοτεινά.

«Η κουζίνα», μας λέει η Μαρία. «Και το μπάνιο».

Πο, πο, λούσα¹!

Η Μαρία φεύγει. Μένουμε μόνοι μας. Η μάνα μου λέει του πατέρα ν' ανοίξει τα πατζούρια να μπει φως μέσα. Ανοίγουμε το παράθυρο της κρεβατοκάμαρας ... αλλά τίποτε. Ένα θαμπό φως μπαίνει μέσα. Πάλι χρειάζεται το ηλεκτρικό για να βλέπεις. Το χολ δεν έχει παράθυρο. Το ίδιο και το μπάνιο.

Πάμε στην κουζίνα! Ανοίγουμε την μπαλκονόπορτα. Βγαίνουμε σε ένα τόσο δα αυλιδάκι, σαν κοτέτσι, να πούμε στο μάκρος. Γύρω γύρω τοίχοι και σωλήνες. Δίπλα σ' έναν σωλήνα είναι φυτρωμένη μια συκιά αδύνατη και ψηλή ίσαμε το κεφάλι μου.

1. τα λούσα: πολυτέλεια

[...] Στη Σύμη εμείς τα παιδιά παίζαμε στην αυλή, αν ήταν καλοσύνη¹. Αλλιώς, καθόμασταν στην κουζίνα που 'χει ζέστη. Και τα δυο μ' άρεσαν. Στις αυλές παίζαμε το κουτσό ή τα αγάλματα ή τις κυρίες. Στην κουζίνα παίζαμε «μαμά και παιδιά» ή «σχολείο». Είχε κι αυτό το γούστο του, γιατί, ενώ έπαιζες, άκουγες τις μανάδες να κουβεντιάζουν καθώς δουλεύανε. Σ' εμάς στη Σύμη, οι κουζίνες δεν είναι έτσι κουτσουλές², όπως είναι εδώ. Είναι ένα μεγάλο δωμάτιο, πολύ μεγάλο, που κάνουμε όλες μας τις δουλειές. Κοιμόμαστε κιόλας τον χειμώνα που 'χει κρύο.... Τα παράθυρα είναι αλλιώςτικά. Το είδα αυτό μόλις μπήκα και μου έκανε εντύπωση. Εδώ, τα παράθυρα είναι, πώς να το πω, αδύνατα. Σ' εμάς, έχουνε ένα πολύ φαρδύ περβάζι από τη μέσα μεριά. Εκεί ακουμπάμε διάφορα πράγματα. Μάλιστα, το ένα παράθυρο της κουζίνας έχει το περβάζι του φτιαγμένο νεροχύτη. Γέρνει δηλαδή λίγο προς τα έξω κι έχει μια τρύπα φαρδιά που διώχνει τα σαπουνόνερα έξω. Κάτω από το παράθυρο φυτεύουμε μελιτζανιές, δυόσμο, βασιλικά, κατηφέδες³.

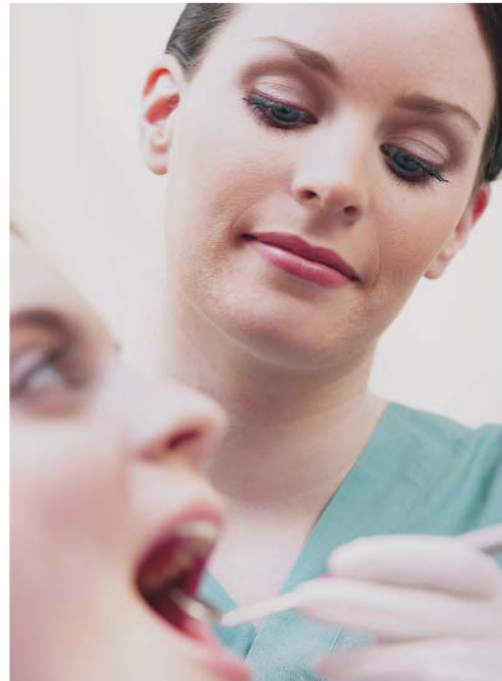
(Ευγενίας Φακίνου Αστραδενή)

1. Τι κάνει εντύπωση στην Αστραδενή όταν μπαίνει στο διαμέρισμα;
2. Τι διαφορές παρατηρεί η Αστραδενή ανάμεσα στο διαμέρισμα της Αθήνας και στο σπίτι τους στη Σύμη;
3. Εσύ πού μένεις; Σε μονοκατοικία ή πολυκατοικία;
4. Πού θα προτιμούσες να μένεις;

1. καλοσύνη: καλός καιρός
 2. κουτσουλές: πολύ μικρές
 3. κατηφέδες: είδος λουλουδιών

«Υγεία να υπάρχει ...»

1. Τι σημαίνει ο τίτλος της ενότητας;
2. Τι πρόβλημα έχουν οι παραπάνω άνθρωποι;
3. Εσύ, έχεις βρεθεί ποτέ σε παρόμοια θέση;
4. Θα ήθελες να γίνεις γιατρός, νοσηλεύτης ή φυσιοθεραπευτής; Γιατί;

Η κα Μαρία Καλοπαίδη
ΠΑΙΔΙΑΤΡΟΣ
δέχεται καθημερινά
στο ιατρείο της πρωί 9.00
π.μ.-2.00 μ.μ. εκτός Σαββά-
του στην οδό Ζαμπελίου 3.
Τηλ. 28310.....

Ο κος Αριστείδης
Καρδιοκατακτητής
ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΟΣ
δέχεται στο διαγνωστικό
κέντρο Εγκέφαλος καθημερι-
νά 10.00 π.μ. – 2.00μ.μ.
Για επείγοντα περιστατικά
693.....

ΑΙΜΟΔΙΑΓΝΩΣΗ ΡΕΘΥΜΝΟΥ
Αιματίδου Ιωάννα
ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΟΣ
Διδάκτωρ Πανεπιστημίου
Αθηνών

Ο κος Μανόλης Συνακάκης
ΕΙΔΙΚΟΣ ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ
δέχεται στο ιατρείο του
στην οδό
Κατεχάκη 12 καθημερινά
πρωί και απόγευμα

Η κα Ε.Μυταρά
ΩΤΟΡΙΝΟΛΑΡΥΓΓΟΛΟΓΟΣ
δέχεται στο ιατρείο της
με ραντεβού.
Οδός Κουντουριώτη 5,
τηλέφωνο 28310.....

Ο κος Ν. Γυαλάκας
ΟΦΘΑΛΜΙΑΤΡΟΣ
δέχεται στην Ευροκλινική
καθημερινά
Πρωί και απόγευμα
Τηλ. για ραντεβού
28310.....

Ο κος Αθ. Σπαζοχεράκης
ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΟΣ
δέχεται στην κλινική «Υγεία»
κάθε απόγευμα 6.00–9.00
μ.μ. Συνεργάζεται με ταμεία
Δημοσίου, ΤΕΒΕ, ΙΚΑ.
Τηλ. Ιατρείου 28310.....

Ο κος Γ. Μαχαίρας
ΓΕΝΙΚΟΣ ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ
χειρουργεί στο Ιατρικό
Κέντρο Ρεθύμνου.
Τηλ. 28310.....

Η κα Δ. Τρυπάνη
ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ-
ΟΡΘΟΔΟΝΤΙΚΟΣ
δέχεται στο ιατρείο της
με ραντεβού 9.00 π.μ.–2.00
μ.μ. εκτός Σαββάτου

Μπορείς από τα αστεία ονόματα των γιατρών να συμπεράνεις με τι ακρι-
βώς ασχολείται ο καθένας;

Πρόσεξε τις καταλήξεις στις ειδικότητες των γιατρών. Πόσες διαφορετι-
κές καταλήξεις υπάρχουν;

Προσοχή ... γρίπη!

Η γρίπη είναι η πιο συνηθισμένη αρρώστια του χειμώνα και σίγουρα κάποτε θα έτυχε και σε σας. Τι είναι όμως ακριβώς και γιατί υποφέρουν τόσοι άνθρωποι κάθε χρόνο από αυτήν;

Η γρίπη προκαλείται από τον ιό influenza (ινφλουέντζα) και τα κύρια συμπτώματά της (που σίγουρα θα έχετε ήδη γνωρίσει) είναι ο πυρετός, ο πονοκέφαλος, ο βήχας, οι πόνοι σε ολόκληρο το σώμα και η κούραση.

Είναι πολύ εύκολο να κολλήσει κανείς τη γρίπη, επειδή ο ιός μεταδίδεται πολύ εύκολα με το σάλιο. Αυτό σημαίνει ότι, αρκεί να καταλήξει κάπως στο στόμα σου μια σταγόνα σάλιου από το φτάρνισμα κάποιου που είναι άρρωστος, για να κολλήσεις κι εσύ! Απίστευτο δεν είναι; Αυτό εξηγεί γιατί κάθε χρόνο αρρωσταίνουν τόσοι άνθρωποι.

Βέβαια, η λύση για να αποφύγουμε τη γρίπη δεν είναι να κλειδώσουμε τους αρρώστους σε ένα δωμάτιο, για να μη μας κολλήσουν, ούτε και μπορούμε να κυκλοφορούμε με μάσκες οξυγόνου όλο τον χειμώνα. Μπορούμε όμως να κάνουμε κάποια πράγματα, ώστε να δυσκολέψουμε τη μετάδοση του ιού. Ας πούμε, να βάζουμε πάντοτε το χέρι μας μπροστά στο στόμα, όταν φταρνιζόμαστε, και να πλένουμε συχνά τα χέρια μας με ζεστό νερό και σαπούνι.

Επιπλέον, υπάρχει και εμβόλιο κατά της γρίπης, το οποίο το παίρνουμε προληπτικά. Αυτό χορηγείται σε παιδιά και ηλικιωμένους, επειδή σε αυτούς είναι πιο επικίνδυνο να εξελιχθεί¹ η γρίπη σε κάτι πιο σοβαρό, για παράδειγμα σε πνευμονία.

Τι κάνουμε αν μας πρόλαβε η γρίπη;

Για να βοηθήσουμε τον οργανισμό μας να αναρρώσει γρήγορα από μια γρίπη, χρειαζόμαστε πολλή ξεκούραση. Επίσης, πρέπει να του δίνουμε πολλά υγρά, γι' αυτό πρέπει να πίνουμε άφθονο νερό, χυμούς και τσάι. Συνήθως, για μια απλή γρίπη δεν είναι ανάγκη να πάρουμε φάρμακα. Αν όμως νιώθετε ότι η κατάστασή σας είναι σοβαρή, πρέπει να μιλήσετε με τον γιατρό σας, ο οποίος θα σας πει αν πράγματι χρειάζεστε φάρμακα και τι ακριβώς χρειάζεστε.

(<http://www.medlook.net/kids>)

¹ εξελίσσομαι: αλλάζω και γίνομαι κάτι άλλο

◆ Πρόσεξε!

- Ο Γιωργάκης κόλλησε ανεμοβλογιά την αδερφή του!
- Ο Γιωργάκης κόλλησε ανεμοβλογιά από την αδερφή του!

κολλάω μια αρρώστια από κάποιον
(ο άλλος ήταν άρρωστος πρώτος)

κολλάω μια αρρώστια σε κάποιον
(εγώ ήμουν άρρωστος πρώτος).

- Μια αρρώστια **μεταδίδεται** (π.χ. με το σάλιο, από τον αέρα...).

κολλητική αρρώστια = μεταδοτική ασθένεια
αρρώστια = ασθένεια
άρρωστος = ασθενής

Από τις παραπάνω συνώνυμες λέξεις και εκφράσεις ποιες σου φαίνονται πιο 'καθημερινές' και ποιες πιο επίσημες; Θα σε βοηθήσουν τα παραδείγματα.

Είναι πολύ εύκολο να **κολλήσει** κανείς γρίπη σε κλειστούς χώρους.
Η αλλεργία δεν είναι **μεταδοτική** ασθένεια.
Αυτός ο ιός **μεταδίδεται** πολύ εύκολα.

Ο Φοίβος είναι **άρρωστος**, έχει ζαλάδες και τάση για εμετό.
Αυτή η κλινική μπορεί να νοσηλεύσει μέχρι 100 **ασθενείς**.
Πήγατε το φαγητό στον **ασθενή** του 104;

◆ Πρόσεξε επίσης:

Ο Φοίβος είναι **άρρωστος με** την μπάλα! Όλο για ποδόσφαιρο μιλάει.

Ποια χρήση έχει η λέξη "άρρωστος" εδώ;

αρρωσταίνω → αναρρώνω

Οι γιατροί είπαν πως η **αρρώστια** του δεν είναι κάτι σοβαρό και πως θα **αναρρώσει** σύντομα.

αρρώστια → ανάρρωση

Η **ανάρρωση** του μετά το ατύχημα κράτησε πάνω από 3 μήνες. Ευτυχώς όμως τώρα είναι πάλι καλά.

Περαστικά!

Περαστικά (σου / σας εύχομαι)!

Σου εύχομαι καλή ανάρρωση!

Καλή ανάρρωση (εύχομαι)!

Τι να έχει άραγε;

Τι έχω;

ασθένεια →
το κρυολόγημα
η ίωση
η γρίπη
το συνάχι
ο πονόλαιμος
το κάταγμα
η αλλεργία
η ημικρανία

Πώς νιώθω;

συμπτώματα →
νιώθω αδυναμία
νιώθω ζαλάδα / ζαλίζομαι
έχω πυρετό
- βήχα (βήχω)
- πόνο σε (πονάω σε)
- πρήξιμο σε
- πονοκέφαλο
- καταρροή
- φταρνίζομαι

Τι κάνω;

αντιμετώπιση
πίνω σιρόπι
παίρνω ένα χάπι
παίρνω ένα παυσίπονο
βάζω σπρέι για τη
μύτη
βάζω σταγόνες

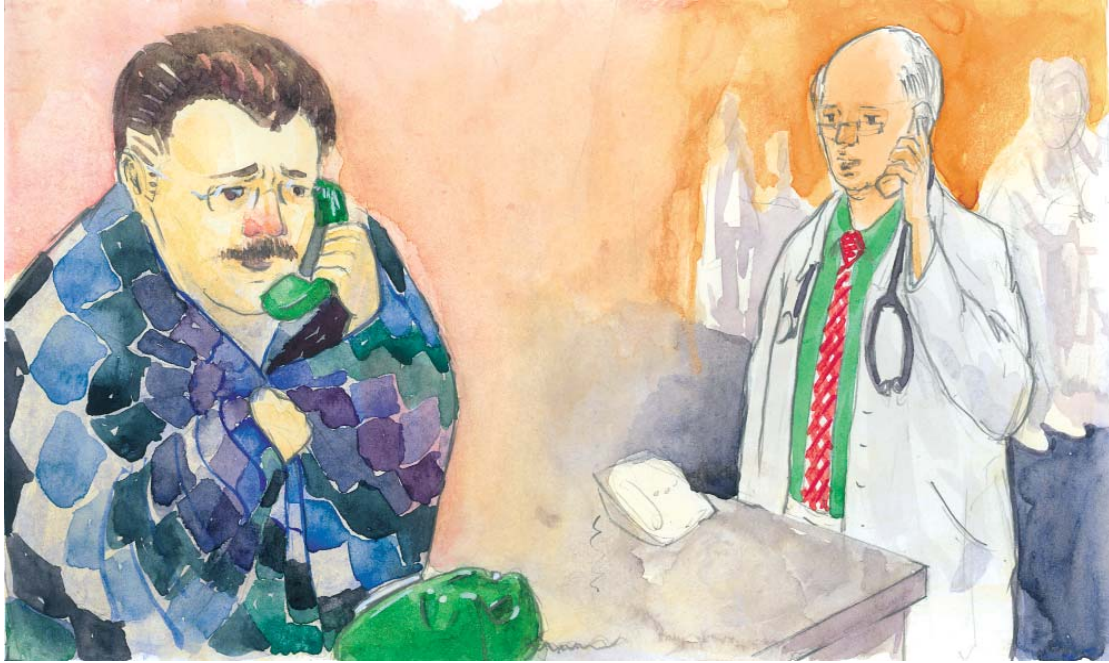
Στις παραπάνω στήλες εμφανίζονται συνηθισμένες ασθένειες. Ταίριαξε τις ασθένειες με τα συμπτώματα και την αντιμετώπισή τους και κάνε προτάσεις.

Παράδειγμα:

Όταν έχω κρυολόγημα, νιώθω αδυναμία, πονάω σε όλα μου το σώμα και συνήθως έχω και πονοκέφαλο. Για να αναρρώσω, παίρνω ένα παυσίπονο και κοιμάμαι λίγο παραπάνω.

Διάγνωση από το τηλέφωνο

Στο ιατρείο του κ. Συναχάκη χτυπάει το τηλέφωνο. Απαντάει ο ίδιος.

- Γιατρός:** Παρακαλώ;
Γιώργος Βλαστός: Γιατρέ μου, είμαι ο κύριος Βλαστός. Σας τηλεφωνώ, επειδή δεν είμαι καλά.
Γιατρός: Τι ακριβώς νιώθετε;
Γιώργος Βλαστός: Είναι μπουκωμένη η μύτη μου και έχω έναν πόνο στο στομάχι.
Γιατρός: Πυρετό έχετε;
Γιώργος Βλαστός: Όχι, πυρετό δεν έχω καθόλου.
Γιατρός: Μήπως έχετε ρίγη;
Γιώργος Βλαστός: Ναι, τρέμω ολόκληρος και κρυώνω. Δεν μπορώ να σταθώ στα πόδια μου.
Γιατρός: Μοιάζει να είναι κάποια ίωση, αλλά θα πρέπει να έρθετε από εδώ να σας εξετάσω, για να σιγουρευτούμε.
Γιώργος Βλαστός: Να πάρω κανένα αντιβιοτικό;
Γιατρός: Όχι, σε καμία περίπτωση. Περάστε από εδώ και βλέπουμε.
Γιώργος Βλαστός: Εντάξει, ευχαριστώ πολύ.
Γιατρός: Γεια σας.

1. Τι συμπτώματα έχει ο ασθενής;
2. Τι τον συμβουλεύει ο γιατρός;
3. Γιατί νομίζεις ότι δεν πηγαίνει αμέσως στο ιατρείο αλλά παίρνει πρώτα τηλέφωνο;

Κάταγμα ή διάστρεμμα;

Ο Κώστας είχε ένα μικρό ατύχημα. Ανέβηκε σε μια σκάλα, για να κατεβάσει κάτι βιβλία από το πατάρι, έχασε την ισορροπία του, έπεσε και χτύπησε το πόδι του. Ο πατέρας του τον μεταφέρει στο νοσοκομείο.

Υπάλληλος: Παρακαλώ!

Πατέρας : Ο γιος μου από δω χτύπησε το πόδι του και πονάει πολύ. Δεν ξέρουμε αν το έσπασε ή αν το στραμπούλιξε.

Υπάλληλος: Πρέπει να πάτε στα Επείγοντα, στο τμήμα Ορθοπαιδικής. Στο βάθος του διαδρόμου αριστερά.

Στο Τμήμα Επειγόντων, ιατρείο Ορθοπαιδικής.

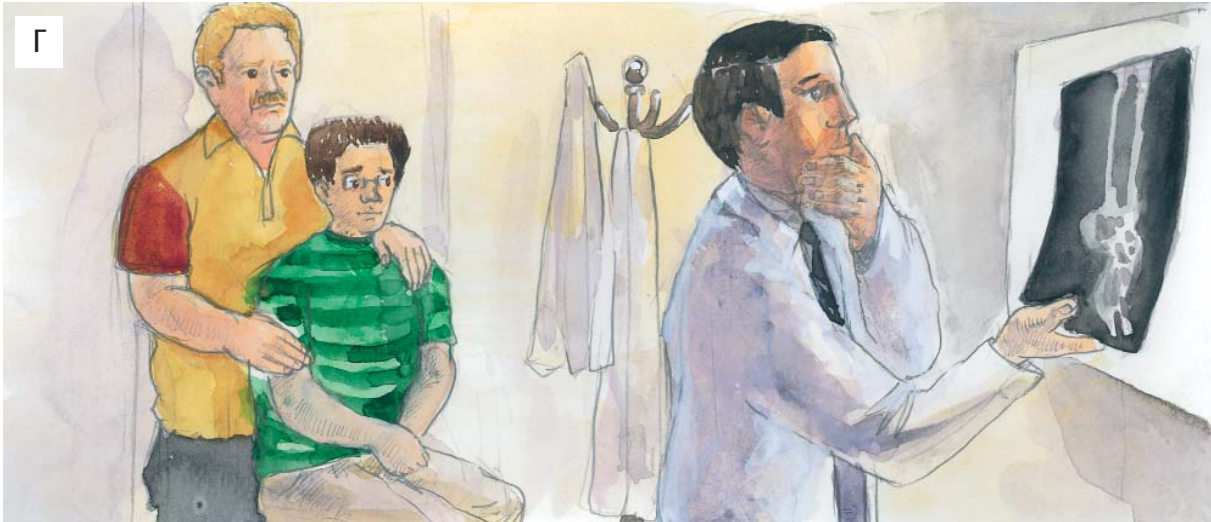
Γιατρός: Πώς χτύπησες, νεαρέ μου;

Κώστας: Καθώς κατέβαινα από τη σκάλα, έχασα την ισορροπία μου και γύρισε το πόδι μου.

(ο γιατρός εξετάζει το πόδι)

Γιατρός: Πρέπει να βγάλεις μια ακτινογραφία. Πήγαινε στο Ακτινολογικό με αυτό το παραπεμπτικό¹ και έλα ξανά εδώ.

1. το παραπεμπτικό: σημείωμα που συνοδεύει τον ασθενή από το ένα τμήμα του νοσοκομείου στο άλλο

- Γ**
- Γιατρός:** Ευτυχώς, νεαρέ μου, είναι ένα απλό διάστρεμμα, δεν πρόκειται για κάταγμα.
- Κώστας:** Δηλαδή, δεν θα το βάλετε σε γύψο;
- Γιατρός:** Όχι, γιατί δεν το έσπασες. Θα το δέσουμε μόνο με έναν επίδεσμο και σε λίγες μέρες θα είναι μια χαρά.

τι έπαθα

- έσπασα το πόδι μου
- στραμπούλιξα το χέρι μου
- έκοψα το δάχτυλό μου, κόπηκα
- έκαψα το χέρι μου, κήκα
- με δάγκωσε ένα φίδι
- με τσίμπησε κάποιο έντομο

διάγνωση γιατρού

- (το) σπάσιμο (το κάταγμα)
- (το) στραμπούλιγμα (το διάστρεμμα)
- (το) κόψιμο
- (το) κάψιμο (έγκαυμα)
- (το) δάγκωμα
- (το) τσίμπημα

θεραπεία

-αντιμετώπιση

- βγάζω ακτινογραφία
- βάζω σε γύψο
- δένω με επίδεσμο
- καθαρίζω την πληγή
- κάνω ράμματα
- βάζω αλοιφή
- αφαιρώ το δηλητήριο

Παίξτε με τους συμμαθητές σας τον γιατρό και τον ασθενή. Ο ασθενής περιγράφει τι έχει και ο γιατρός τού λέει τη διάγνωση. Θα σας βοηθήσει ο παραπάνω πίνακας.

Συμβαίνουν και ατυχήματα!

Τι συνέβη στους ανθρώπους στις παραπάνω εικόνες; Πες τι έπαθαν και πώς το αντιμετώπισαν.

Πρώτες βοήθειες ... ζωής

Ετοιμαζόμαστε να πάμε διακοπές. Έχουμε κάνει όλες τις απαραίτητες αγορές –μαγιό, παιχνίδια, βιβλία – και δεν βλέπουμε την ώρα να φύγουμε. Κάτι λείπει όμως από τις αποσκευές μας. Λείπει το κουτί πρώτων βοηθειών αλλά και οι απαραίτητες γνώσεις που χρειάζονται για να αντιμετωπίσουμε άμεσα κάποια προβλήματα υγείας που μπορούν να μας χαλάσουν την καλή διάθεση. Ας οπλιστούμε με τις κατάλληλες γνώσεις και ...αχρείαστες να είναι!

Κουτί πρώτων βοηθειών

Ένα καλά εξοπλισμένο κουτί πρώτων βοηθειών πρέπει να σας συνοδεύει στο ταξίδι σας. Μη φύγετε, αν δεν έχετε εξασφαλίσει την ύπαρξη των παρακάτω:

- αποστειρωμένες γάζες και ελαστικούς επιδέσμους σε διάφορα μεγέθη
- λευκοπλάστης
- σαπούνι
- αντιβιοτική κρέμα
- αντιισταμινικό φάρμακο (για εγκαύματα, τσιμπήματα)
- ιώδιο
- βαμβάκι
- αναλγητικά χάπια (παισίοινα)
- ψαλίδι
- λίστα με τα τηλέφωνα πρώτης ανάγκης
- θερμόμετρο

Αιμορραγία

Τα μικρά κοψίματα δεν πρέπει να μας πανικοβάλλουν. Οι βαθύτερες πληγές όμως μπορούν να προκαλέσουν μεγάλη αιμορραγία. Αν η αιμορραγία δεν σταματάει, πάμε κατευθείαν στον γιατρό.

Τι πρέπει να κάνουμε;

Αν πρόκειται για κάποιο επιπόλαιο κόψιμο, ξεπλένουμε την πληγή με καθαρό νερό και σαπούνι, για να καθαρίσει. Καλύπτουμε την πληγή με αποστειρωμένη γάζα και λευκοπλάστη. Φροντίζουμε να αλλάζουμε τακτικά τη γάζα.

Δαγκώματα και γδαρσίματα

Ένα δάγκωμα από ένα ζώο ή ένα γδαρσίμο εύκολα μπορεί να μολυνθεί. Όσο επιπόλαιο κι αν φαίνεται, εμείς πρέπει να πάρουμε τα μέτρα μας.

Τι πρέπει να κάνουμε;

Καλό είναι να απευθυνθούμε σε ένα γιατρό, γιατί μπορεί να χρειάζεται να πάρουμε αντιβίωση ή να κάνουμε αντιτετανικό εμβόλιο.

(Οι ερευνητές πάνε παντού, 11/7/1999)

1. Τι θα πρέπει να έχουμε μαζί μας όταν πάμε διακοπές; Γιατί;
2. Τι πρέπει να κάνουμε μετά από κάποιο κόψιμο;
3. Τι πρέπει να κάνουμε μετά από ένα δάγκωμα;
4. Τι σημαίνει «επιπόλαιο κόψιμο»;
5. Γιατί νομίζεις ότι ένα κουτί πρώτων βοηθειών θα πρέπει να περιέχει τόσα πράγματα;

Ο καπνός που δεν καπνίζεις εσύ, αλλά βλάπτει εσένα!

Πολλές φορές θα έχεις ακούσει για το παθητικό κάπνισμα. Ξέρεις όμως τι είναι; Γίνεσαι παθητικός καπνιστής όταν βρίσκεσαι κοντά σε κάποιον που καπνίζει. Δηλαδή, δεν αναπνέει μόνο εκείνος τον επικίνδυνο δηλητηριώδη καπνό από τα τσιγάρα ή την πίπα του αλλά και εσύ!

Οι καπνιστές από τη μια πλευρά ισχυρίζονται πως έχουν το δικαίωμα να καπνίζουν. Από την άλλη όμως πλευρά, οι παθητικοί καπνιστές έχουν ένα ακόμη πιο σημαντικό δικαίωμα: να μην αναπνέουν τον καπνό κάποιου άλλου.

Βρες κάποια επιχειρήματα που να δείχνουν πόσο ενοχλητικό είναι το κάπνισμα και για τους ίδιους τους καπνιστές και για τους παθητικούς καπνιστές. Θα σε βοηθήσουν τα παρακάτω στοιχεία: *ρούχα που μυρίζουν, δυσάρεστη ατμόσφαιρα, προβλήματα υγείας (άσθμα, βήχας, τσούξιμο στα μάτια) δυσάρεστη αναπνοή.*

ΥΓΙΗΣ Ή ΥΓΙΕΙΝΟΣ;

υγιής, υγιής, υγιές: είναι αυτός που έχει καλή υγεία

υγιής ≠ άρρωστος

- *Η γιαγιά μου, παρά την ηλικία της, είναι εξαιρετικά υγιής.*
- *Για να έχεις ένα υγιές ζώο, πρέπει να το εμβολιάζεις συχνά.*

υγιεινός, υγιεινή, υγιεινό: είναι αυτός που βοηθάει στη διατήρηση της υγείας

υγιεινός ≠ ανθυγιεινός

- *Καλό θα ήταν όλοι να ακολουθούμε έναν υγιεινό τρόπο ζωής.*
- *Εμείς προτιμάμε τα φαγητά που τρώμε να είναι υγιεινά, γι' αυτό συνήθως μαγειρεύουμε στο σπίτι και σπάνια τρώμε έξω.*
- *Το άλφα και το ωμέγα της υγιεινής διατροφής είναι το μέτρο σε όλα.*
- *Πολλοί άνθρωποι ζουν ακόμη σε ιδιαίτερα ανθυγιεινές συνθήκες ζωής.*
- *Το υγιεινό φαγητό και το υγιεινό περιβάλλον βοηθούν στο να έχουμε καλή υγεία.*

ΑΟΡΙΣΤΟΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ ΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ ΣΕ -ΜΑΙ

Α. Αόριστος

Ξέρεις ότι με τον Αόριστο διηγούμαστε γεγονότα που συνέβησαν. Παράδειγμα:

«Δεν μπορείτε να φανταστείτε τι είδα χθες από το παράθυρό μου. Μια μηχανή συγκρούστηκε (συγκρούομαι) με ένα αυτοκίνητο πάνω στη διασταύρωση. Ο οδηγός της μηχανής πετάχτηκε (πετάγομαι) πέντε μέτρα μακριά. Αμέσως τρέξαν γύρω του οι περαστικοί. Ο τραυματίας ήταν αναισθητός. Ο κύριος από το διπλανό κατάστημα κάλεσε το ασθενοφόρο. Ευτυχώς το ασθενοφόρο ήρθε γρήγορα. Ο τραυματίας μεταφέρθηκε (μεταφέρομαι) στο νοσοκομείο».

ενημερώθηκα	τραυματίστηκα
ενημερώθηκες	τραυματίστηκες
ενημερώθηκε	τραυματίστηκε
ενημερωθήκαμε	τραυματιστήκαμε
ενημερωθήκατε	τραυματιστήκατε
ενημερώθηκαν	τραυματίστηκαν

Τα περισσότερα ρήματα σχηματίζουν Αόριστο σε -θηκα ή -τηκα, αλλά με κάποιες διαφορές.

Π.χ. ρήματα που κάνουν Αόριστο σε -τηκα είναι τα εξής:

-ζομαι	→	-στηκα
ετοιμάζομαι		ετοιμάστηκα
τραυματίζομαι		τραυματίστηκα
-εύομαι	→	-εύτηκα
νοσηλεύομαι		νοσηλεύτηκα
ονειρεύομαι		ονειρεύτηκα
-φ(τ)ομαι	→	-φτηκα
γράφομαι		γράφτηκα
σκέφτομαι		σκέφτηκα
-γομαι, -χ(ν)ομαι	→	-χτηκα
πετάγομαι		πετάχτηκα
ρίχνομαι		ρίχτηκα
δέχομαι		δέχτηκα

Ενώ ρήματα που κάνουν Αόριστο σε -θηκα είναι τα εξής:

-νομαι	→	-θηκα
δένομαι		δέθηκα
ντύνομαι		ντύθηκα
πληρώνομαι		πληρώθηκα

-ούμαι, -άμαι, -ιέμαι	→	-ήθηκα
περιποιούμαι		περιποιήθηκα
κοιμάμαι		κοιμήθηκα
στεναχωριέμαι		στεναχωρήθηκα

ΑΛΛΑ ΚΑΙ -ιέμαι	→	-έθηκα
στεναχωριέμαι		στεναχωρέθηκα
βαριέμαι		βαρέθηκα
παραπονιέμαι		παραπονέθηκα

◆ ΠΡΟΣΕΞΕ!

συγκρούομαι	→	συγκρούστηκα
μεταφέρομαι	→	μεταφέρθηκα

B. Παρατατικός

1) Με τον Παρατατικό μιλάμε για αυτό που συνηθίζαμε να κάνουμε στο παρελθόν.

- Παλιά όταν είχαμε Μαθηματικά, πάντα **βαριόμουν** και **χασμουριόμουν**. Φέτος όμως, που ο καθηγητής μας κάνει πολύ ωραίο μάθημα, είμαι πρώτος στα Μαθηματικά.
- Παλιά **ονειρευόμουν** να ζήσω σ' ένα τροπικό νησί και να μην κάνω τίποτα όλη μέρα. Τώρα ξέρω ότι αυτό δεν γίνεται.
- Όταν ήμουν νεότερη, **γυμναζόμουν** καθημερινά.

Το παρακάτω κείμενο περιγράφει το πώς περνούσε τον καιρό του ο τραυματίας της προηγούμενης ιστορίας στο νοσοκομείο.

Όσες μέρες **νοσηλεύομουν** (νοσηλεύομαι) στο νοσοκομείο, **βαριόμουν** (βαριέμαι) φρικτά! Στην αρχή **παραπονιόμουν** (παραπονιέμαι) συνέχεια στις νοσοκόμες και τους έλεγα ότι ήθελα να φύγω, αλλά μετά συνήθισα, τι να έκανα; Ξυπνούσα πολύ πρωί, γύρω στις εξήμιση με εφτά. Αν νομίζετε ότι τη νύχτα **κοιμόμουν** (κοιμάμαι), κάνετε λάθος. Ένα σας λέω: ο διπλανός μου ροχάλιζε κάθε νύχτα όλη τη νύχτα! ...

2) Επίσης με τον Παρατατικό μιλάμε για το τι ίσχυε στο παρελθόν.

- Παλιά **μεταδίδονταν** πιο πολλές ασθένειες. Σήμερα οι άνθρωποι εμβολιάζονται και πολλές αρρώστιες εξαφανίστηκαν.
- Παλιά δεν υπήρχαν αντιπυρετικά φάρμακα και ο πυρετός **αντιμετωπιζόταν** πρακτικά με κομπρέσες.

◆ Θυμήσου πώς κλίνεται ο Παρατατικός στη Μέση φωνή:

ξεκουράζ-ομαι	κοιμ-άμαι	βαρ-ιέμαι
ξεκουραζόμουν(α)	κοιμόμουν(α)	βαριόμουν(α)
ξεκουραζόσουν(α)	κοιμόσουν(α)	βαριόσουν(α)
ξεκουραζόταν(ε)	κοιμόταν(ε)	βαριόταν(ε)
ξεκουραζόμασταν	κοιμόμασταν	βαριόμασταν
ξεκουραζόσασταν	κοιμόσασταν	βαριόσασταν
ξεκουράζονταν / ξεκουραζόντουσαν	κοιμόνταν / κοιμόντουσαν	βαριόνταν / βαριόντουσαν

Έξι ασθένειες απειλούν τη ζωή 5.500 παιδιών κάθε μέρα!

Χαρίστε στα παιδιά το δικαίωμα για ζωή!

Πολιομυελίτιδα, ιλαρά, διφθερίτιδα, κοκίτης, φυματίωση, τέτανος.

Πιθανόν να θυμάστε την εποχή που αυτές οι ασθένειες απειλούσαν τη ζωή πολλών παιδιών στην Ελλάδα. Δυστυχώς, στις περισσότερες χώρες οι ασθένειες αυτές έχουν εξαλειφθεί, στις φτωχότερες χώρες του πλανήτη μας εξακολουθούν να προκαλούν τρόμο.

Είναι γεγονός ότι, ακόμα και σήμερα, 2 εκατομμύρια παιδιά πεθαίνουν κάθε χρόνο από ασθένειες που προλαμβάνονται εύκολα με εμβόλια. Το κόστος των εμβολίων για την ανοσοποίηση¹ ενός παιδιού από τις ασθένειες αυτές είναι ελάχιστο. Τα απαραίτητα εμβόλια για την προστασία των παιδιών είναι διαθέσιμα και πολύ φτηνά. Δεν είναι όμως μόνο το κόστος των εμβολίων. Πολλά παιδιά κατοικούν σε απομακρυσμένες περιοχές, γι' αυτό είναι απαραίτητη η χρήση ειδικών κουτιών για να διατηρούνται τα εμβόλια στη σωστή θερμοκρασία κατά τη μεταφορά τους. Επίσης, οι υγειονομικοί υπάλληλοι πρέπει να εκπαιδευτούν κατάλληλα και να ταξιδέψουν μεγάλες αποστάσεις με οποιοδήποτε μέσο, με ποδήλατο ή και με γαϊδουράκι, για την διενέργεια των εμβολιασμών.

Με 55 ευρώ καλύπτετε το κόστος των εμβολίων κατά της πολιομυελίτιδας για τον εμβολιασμό 300 παιδιών μιας ολόκληρης κοινότητας.

1. Ποιος είναι κατά τη γνώμη σου ο σκοπός αυτού του δημοσιεύματος της UNICEF;
2. Πώς μπορεί ο καθένας από εμάς να βοηθήσει στη μείωση των παιδικών θανάτων;
3. Είναι σημαντικό κατά τη γνώμη σου να βοηθήσουμε τη UNICEF στο έργο της; Γιατί;

Κάποιες ασθένειες προλαμβάνονται εύκολα με **εμβόλια**.

Ο **εμβολιασμός** των παιδιών στις περιοχές αυτές δεν είναι εύκολη υπόθεση.

Οι υγειονομικοί υπάλληλοι **εμβολιάζουν** καθημερινά πολλά παιδιά.

Η ζωή των παιδιών **απειλείται από** κάποιες ασθένειες.

Πολλά παιδιά στις φτωχότερες χώρες του πλανήτη **πεθαίνουν από τη φυματίωση**.

Η παιδική **θνησιμότητα** στις φτωχότερες χώρες είναι μεγάλη.

1. *ανοσοποίηση*: διαδικασία που δίνει στον οργανισμό τέτοιες ιδιότητες (με ένα εμβόλιο) ώστε να μην προσβάλλεται από ορισμένες ασθένειες.

«Τι θα γίνω όταν μεγαλώσω»

1. Τι επάγγελμα κάνουν οι άνθρωποι στα παραπάνω σκίτσα;
2. Για ποια από τα παραπάνω επαγγέλματα χρειάζεται κανείς να σπουδάσει ή να πάει σε κάποια σχολή;
3. Είναι κάποιο από αυτά επικίνδυνο και γιατί;
4. Ποια από αυτά τα επαγγέλματα μπορούν να κάνουν κάποιο διάσημο;
5. Ποια από αυτά τα επαγγέλματα νομίζεις ότι είναι ιδιαίτερα δημοφιλή στους νέους; Γιατί;
6. Εσύ, ποιο από τα παραπάνω επαγγέλματα θα ήθελες να ακολουθήσεις και ποιο όχι;

Σχέδια για το μέλλον

Ο Τζίμης και ο Δημήτρης κάνουν βόλτα στην Αθήνα για να δουν τα Ολυμπιακά έργα. Ο Τζίμης έχει εντυπωσιαστεί και θυμάται το όνειρό του, που είναι να γίνει αρχιτέκτονας.

- Δημήτρης:** Τι έγινε, Τζίμη, τι σκέφτεσαι;
- Τζίμης:** Φαντάζομαι τον εαυτό μου σε μερικά χρόνια να βρίσκομαι σε ένα γραφείο και να σχεδιάζω εναέριες γέφυρες, μουσεία, πλατείες...
- Δημήτρης:** Θα τα καταφέρεις εσύ, είμαι σίγουρος! Με τόση φαντασία που έχεις... Άσε που σχεδιάζεις και πολύ ωραία!
- Τζίμης:** Ναι, αλλά αυτά δεν αρκούν. Πρέπει πρώτα να σπουδάσω. Χρειάζεται πολύ διάβασμα.
- Δημήτρης:** Δεν έχεις πρόβλημα εσύ. Αφού τα πας μια χαρά στα μαθήματα!
- Τζίμης:** Ναι, αλλά ο πατέρας μου λέει ότι, για να γίνει κανείς επιτυχημένος επαγγελματίας, δεν αρκεί να είναι επιμελής. Πρέπει να είναι και συνεπής και υπεύθυνος και να ξέρει να συνεργάζεται με τους άλλους...
- Δημήτρης:** Ε, ωραία! Αυτά τα προσόντα εσύ τα έχεις! Αλίμονο σε μένα, που ούτε συνεπής είμαι ούτε επιμελής ούτε υπεύθυνος... Σύμφωνα με τους γονείς μου, δηλαδή...
- Τζίμης:** Αλήθεια, Δημήτρη, εσύ τι θα κάνεις όταν τελειώσεις το σχολείο;
- Δημήτρης:** Να μια καλή ερώτηση! Να σου πω την αλήθεια, δεν το έχω αποφασίσει ακόμη. Το ιδανικό θα ήταν να κάνω κάτι που να έχει σχέση με τον αθλητισμό, να βρω γρήγορα δουλειά, να βγάζω καλά λεφτά, να μην δουλεύω πολλές ώρες και να γίνω και διάσημος!
- Τζίμης:** Τι να σου πω, ρε Δημήτρη! Μήπως ζητάς πολλά;

1. Ποια είναι τα προσόντα που πρέπει να έχει ένας επαγγελματίας, σύμφωνα με τον θείο του Δημήτρη;
2. Πιστεύεις ότι ο Τζίμης θα καταφέρει να γίνει ένας επιτυχημένος επαγγελματίας, όπως ονειρεύεται;
3. Νομίζεις ότι τον Δημήτρη τον απασχολεί η επιλογή επαγγέλματος, όπως τον Τζίμη;

ΠΡΟΣΟΝΤΑ ΓΙΑ ΜΙΑ ΕΠΙΤΥΧΗΜΕΝΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΡΙΕΡΑ

Για να γίνει κανείς επιτυχημένος / πετυχημένος, πρέπει να διαθέτεικαι

ειλικρίνεια	θάρρος	γλωσσομάθεια	μόρφωση
εργατικότητα	υπευθυνότητα	καλή φυσική κατάσταση	υπομονή
συνέπεια	ευγένεια	δημιουργικότητα	καλή εμφάνιση

Από τα παρακάτω επαγγέλματα διάλεξε τρία και συζήτησε με τον διπλανό σου ή τη διπλανή σου για τα προσόντα που πρέπει να έχει κάποιος για να κάνει μια επιτυχημένη καριέρα σε αυτά.

ξεναγός πυροσβέστης νοσοκόμος δάσκαλος αρχιτέκτονας ζωγράφος
πολιτικός τηλε-παρουσιαστής ναυαγοσώστης πωλητής γραφίστας

ΕΠΙΘΕΤΑ ΣΕ -ΗΣ, -ΗΣ, -ΕΣ

Αν κάποιος που διαθέτει ειλικρίνεια είναι *ειλικρινής*, τότε τι είναι αυτός που διαθέτει:

επιμέλεια

γλωσσομάθεια

ευγένεια

αξιοπρέπεια

συνέπεια

ακρίβεια

Ξέρεις και άλλα επίθετα με την ίδια κατάληξη;

Τα επίθετα αυτά έχουν τους ίδιους τύπους και για το αρσενικό και για το θηλυκό γένος. Μόνο το ουδέτερο διαφέρει.

Ο παρακάτω πίνακας σου θυμίζει πώς κλίνονται :

Ενικ.	Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
Ονομ.	ο δημοφιλής ηθοποιός	η δημοφιλής παρουσιάστρια	το δημοφιλέ επάγγελμα
Αιτ.	τον δημοφιλή ηθοποιό	την δημοφιλή παρουσιάστρια	το δημοφιλέ επάγγελμα
Γεν.	του δημοφιλούς ηθοποιού	της δημοφιλούς παρουσιάστριας	του δημοφιλούς επαγγέλματος

Πληθ.	Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
Ονομ.	οι δημοφιλείς ηθοποιοί	οι δημοφιλείς παρουσιάστριες	τα δημοφιλή επαγγέλματα
Αιτ.	τους δημοφιλείς ηθοποιούς	τις δημοφιλείς παρουσιάστριες	τα δημοφιλή επαγγέλματα
Γεν.	των δημοφιλών ηθοποιών	των δημοφιλών παρουσιαστριών	των δημοφιλών επαγγελμάτων

- Η Μάγδα είναι η πιο επιμελής μαθήτρια του σχολείου.
- Πέρασε στις εξετάσεις χάρη στη διαρκή προσπάθεια που κατέβαλε.
- Δεν γνωρίζω το ακριβές μέρος της συνάντησής μας.
- Τα αξιοπρεπή πρόσωπα της πολιτικής δεν θα ξεχαστούν ποτέ.
- Είναι υπεύθυνος της ασφαλούς λειτουργίας του συστήματος.

Διαλέγοντας επάγγελμα

Συχνά οι άνθρωποι επιλέγουν το επάγγελμα που θα ακολουθήσουν, επειδή το αγαπούν και ξέρουν ότι έχουν τα κατάλληλα προσόντα για να πετύχουν σε αυτό. Το κάθε επάγγελμα, όμως, προσφέρει και διαφορετικά πράγματα.

Για παράδειγμα, κάποιοι ενθουσιάζονται με την ιδέα ότι θα γίνουν διάσημοι και όλος ο κόσμος θα μιλάει γι'αυτούς. Έτσι ασχολούνται με την τηλεόραση, το ραδιόφωνο ή τον χώρο της μόδας.

Κάποιοι άλλοι επιθυμούν να έχουν μεγάλη οικονομική άνεση στη ζωή τους. Έτσι, διαλέγουν επαγγέλματα που θα τους κάνουν πλούσιους, ανεξάρτητα από το πόσο κουραστικά ή ανασφαλή είναι.

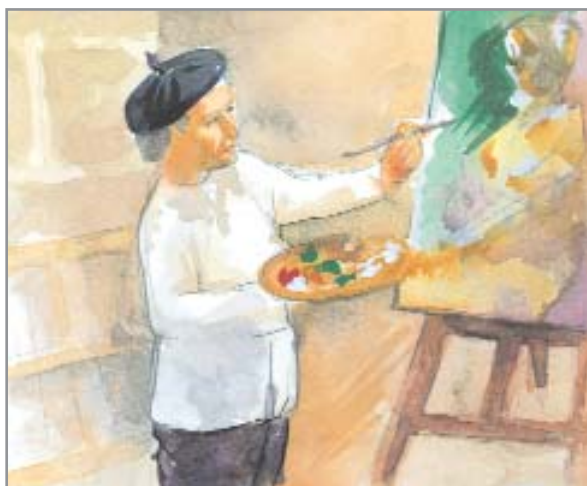
Αντίθετα, είναι και άλλοι που το μόνο που τους νοιάζει είναι να έχουν αυτοί και η οικογένειά τους ένα σίγουρο μέλλον. Έτσι, επιλέγουν επαγγέλματα στα οποία παίρνουν έναν σταθερό μισθό από το κράτος -ή και μια καλή σύνταξη-, ακόμη κι αν βρίσκουν τη δουλειά του δημοσίου υπαλλήλου βαρετή και μονότονη.

Άλλοι πάλι έχουν ανάγκη από ένα σταθερό ωράριο. Γι'αυτό επιλέγουν επαγγέλματα στα οποία θα δουλεύουν καθημερινά για ένα οκτώωρο, γνωρίζοντας ότι, τις υπόλοιπες ώρες της μέρας, μπορούν να κάνουν ό,τι αυτοί επιθυμούν.

Τέλος, υπάρχουν κι αυτοί που θέλουν να κάνουν κάτι το οποίο θα τους δημιουργεί μια ψυχική ικανοποίηση, χωρίς να νοιάζονται για ωράρια και υψηλές αμοιβές. Αυτοί συνήθως επιλέγουν επαγγέλματα με τα οποία βοηθούν συνανθρώπους τους που έχουν ανάγκη ή με τα οποία εκφράζονται ή δημιουργούν.

1. Ποια είναι τα σημαντικότερα κριτήρια με τα οποία οι άνθρωποι επιλέγουν επάγγελμα;
2. Ποια επαγγέλματα που προσφέρουν δημοσιότητα μπορείς να σκεφτείς;
3. Ποια επαγγέλματα με υψηλούς μισθούς ξέρεις;
4. Πώς σου φαίνεται η ιδέα ενός επαγγέλματος με σταθερότητα και ασφάλεια;
5. Τι επάγγελμα μπορεί να διαλέξει κάποιος που του αρέσει να προσφέρει στον συνάνθρωπό του;
6. Έχεις καταλήξει στο επάγγελμα που θα θελες να ακολουθήσεις στο μέλλον; Με ποια κριτήρια το επέλεξες;

Συζήτησε με τον διπλανό σου και βρείτε επαγγέλματα στα οποία ο επαγγελματίας

- ζει από το εμπόριο
- φροντίζει αρρώστους
- διδάσκει
- φροντίζει για την τήρηση του νόμου
- δημιουργεί
- ασχολείται με τις καλές τέχνες
- απασχολείται στα Μ.Μ.Ε.
- είναι τεχνίτης
- ασχολείται με το φυσικό περιβάλλον.

Ξέρεις ποια επαγγέλματα ονομάζονται χειρωνακτικά;
Μπορείς να σκεφτείς γιατί;

Επαγγέλματα που ανήκουν πια στο παρελθόν

Ξέρεις ότι κάποιες δεκαετίες πιο πριν υπήρχαν επαγγέλματα όπως τα παρακάτω:

Παπλωματάς: Κατασκεύαζε τα παπλώματα. Για να γίνει κάποιος καλός παπλωματάς, μάθαινε την τέχνη από το αφεντικό του τουλάχιστον για δύο χρόνια.

Παντοφλάς: Έφτιαχνε μόνο παντόφλες, μέσα σε ειδικά εργαστήρια.

Καρεκλάς: Ήταν ο τεχνίτης που κατασκεύαζε και επιδιόρθωνε καρέκλες.

Σκουπάς: Αγόραζε ή ετοιμάζε ο ίδιος τις σκούπες στο σπίτι του με τη βοήθεια της οικογένειάς του. Χρειαζόταν μεγάλη προετοιμασία για να γίνει μια σκούπα. Έπειτα, φορτωνόταν όσες σκούπες μπορούσε και γύριζε όλη την ημέρα μέχρι να ξεπουλήσει το εμπόρευσμά του.

Λαδάς: Αγόραζε λάδι από τους εμπόρους, που το έφερναν μέσα σε βαρέλια. Φόρτωνε τα βαρέλια στο κάρο του και γυρνούσε σε όλα τα κοντινά χωριά πουλώντας λάδι.

Νερουλάς: Τα παλιά χρόνια που δεν υπήρχαν βρύσες μέσα στα σπίτια, ο νερουλάς ήταν αυτός που έφερνε νερό σε κάθε νοικοκυριό. Υπήρχε συνήθως ένας νερουλάς σε κάθε γειτονιά και είχε σταθερούς πελάτες.

Γαλατάς: Οι γαλατάδες κατέβαιναν από τα γύρω χωριά στην πόλη τις πρωινές ή και τις απογευματινές ώρες, ανάλογα με την ώρα που έκαναν το άρμεγμα. Γύριζαν από σπίτι σε σπίτι πουλώντας το φρέσκο, ολόπαχο γάλα, που το μετρούσαν με την οκά.

Παγωτατζής: Πουλούσε παγωτά σε ένα ωραίο καρότσι γεμάτο φωτογραφίες με παγωτά. Εκεί πάνω τοποθετούσε τα σκεύη που χρησιμοποιούσε για να σερβίρει τα παγωτά.

Λουκουματζής: Πουλούσε λουκούμια σε στάσεις λεωφορείων ή στους σταθμούς των τρένων. Εμφανιζόταν κατά τις δέκα το πρωί αλλά και το απόγευμα.

Κουλουρτζής. Με καλάθια γεμάτα κουλούρια στο κεφάλι δούλευε από τα ξημερώματα μέχρι τις δέκα έντεκα το πρωί, που ξεπουλούσε.

(<http://www.eled.auth.gr/historia1/web2000/ea.htm> με αλλαγές).

νερουλάς, λαδάς αλλά και κουλουρτζής, παγωτατζής

Όπως παρατηρείς, τα περισσότερα από τα παραπάνω επαγγέλματα λήγουν σε **-άς** και **-τζής**. Μπορείς να σκεφτείς και άλλα επαγγέλματα με τις ίδιες καταλήξεις;

Π.χ: **τυροπιτάς** (αυτός που φτιάχνει και πουλά τυρόπιτες)
ταξιτζής (ο επαγγελματίας οδηγός ταξί)

Επίσης, επάγγελμα δηλώνουν και οι καταλήξεις **-ίστας** και **-τόρος, -δόρος**.

πιανίστας (ο επαγγελματίας ή ερασιτέχνης παίκτης πιάνου)
σερβιτόρος (αυτός που σερβίρει ποτό ή φαγητό σε ένα εστιατόριο ή και αλλού)

Τι δείχνει η κατάληξη **-είο** σε λέξεις όπως: **κουρείο, νοσοκομείο, ιατρείο** κτλ; Το ίδιο δείχνουν και οι καταλήξεις **-είο, -τήριο** και **-άδικο**.

κουρείο (το μέρος όπου περιποιούνται τα μαλλιά των αντρών)
κομμωτήριο (το μέρος όπου περιποιούνται τα μαλλιά γυναικών και αντρών)
εργαστήριο (το μέρος όπου γίνεται μια συγκεκριμένη εργασία)
παπουτσάδικο (το μέρος όπου κατασκευάζονται ή πουλιούνται παπούτσια)

Βρες όσες περισσότερες λέξεις μπορείς, οι οποίες να έχουν τις καταλήξεις τις οποίες συνάντησες παραπάνω με αυτές τις σημασίες.

ΔΟΥΛΕΙΑ - ΕΡΓΑΣΙΑ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

Οι λέξεις **δουλειά**, **εργασία** και **επάγγελμα** έχουν περίπου την ίδια σημασία. Υπάρχουν όμως και κάποιες διαφορές μεταξύ τους.

Η λέξη **επάγγελμα** αναφέρεται στη μόνιμη βιοποριστική απασχόληση κάποιου. Είναι δηλαδή αυτό που κάνει κάποιος, για να βγάλει χρήματα και να μπορέσει να ζήσει.

Λέμε λοιπόν: *ασκώ ή εξασκώ ένα επάγγελμα*

και έχουμε: *επαγγέλματα του ιδιωτικού και του δημοσίου τομέα, επαγγέλματα υγείας, ελεύθερα επαγγέλματα κτλ.*

Η λέξη **εργασία** δεν δηλώνει μόνο την αμειβόμενη απασχόληση κάποιου αλλά και κάτι το γενικότερο. Έχει να κάνει με την ανθρώπινη προσπάθεια (σωματική ή πνευματική) για την παραγωγή έργου.

Έτσι λέμε: *σωματική / χειρωνακτική / πνευματική / καλλιτεχνική εργασία*

και: *προσφορά / ανάθεση / θέσεις εργασίας*

Η λέξη **δουλειά** δεν δηλώνει μόνο το επάγγελμα κάποιου αλλά και μια γενικότερη ασχολία, υπόθεση ή δραστηριότητα. Έτσι λέμε:

- δουλειές του σπιτιού (το νοικοκυριό)
- δουλειά για το σπίτι (οι εργασίες που δίνει ο δάσκαλος στους μαθητές)
- έχω δουλειά (είμαι απασχολημένος)
- αυτός κοιτάει τη δουλειά του (δεν ανακατεύεται στις υποθέσεις άλλων)
- γίνεται δουλειά (παράγεται έργο)
- έκανα τη δουλειά μου (πέτυχα τον σκοπό μου)
- τι δουλειά έχεις εδώ; (τι ζητάς εδώ; =δεν θα έπρεπε να βρίσκεσαι εδώ)
- δουλειές του ποδαριού (προχειρότητες)
- δεν πάνε καλά οι δουλειές του (έχει προβλήματα με το επάγγελμά του ή αλλού)
- δεν κάνει για τη δουλειά που το θέλεις (είναι ακατάλληλο για τον σκοπό που το χρειάζεσαι)

Από τις λέξεις **εργασία** και **δουλειά** έχουμε και τα αντίστοιχα ρήματα **εργάζομαι** και **δουλεύω**. Ποιο είναι αυτό που χρησιμοποιείται συχνότερα στον προφορικό λόγο και ποιο στο γραπτό;

«η πολλή δουλειά τρώει τον αφέντη»
«η δουλειά είναι δουλεία»

- Ξέρεις άλλες ελληνικές παροιμίες που να αναφέρονται στη δουλειά;
- Υπάρχει κάτι αντίστοιχο στην άλλη γλώσσα που μιλάς;

ΑΛΛΟ «ΑΠΕΡΓΙΑ» ΚΑΙ ΑΛΛΟ «ΑΝΕΡΓΙΑ»!

- Στις 28 και 29 του μήνα **θα κάνουν / έχουν απεργία** οι εργαζόμενοι στις δημόσιες υπηρεσίες. Ζητούν αυξήσεις στους μισθούς τους.
- Σε **απεργία κατεβαίνουν** από αύριο οι νοσοκομειακοί γιατροί διαμαρτυρόμενοι για τα τελευταία μέτρα του Υπουργείου Υγείας.

Απεργία: όταν ομαδικά οι εργαζόμενοι σταματούν να δουλεύουν με σκοπό να ζητήσουν κάτι ή να διαμαρτυρηθούν για κάτι.

Λέμε: **κάνω / έχω απεργία ή κατεβαίνω σε απεργία**

Υπάρχει βέβαια και η «**απεργία πείνας**» που κάνει κάποιος, όταν δεν δέχεται τροφή με σκοπό να ζητήσει κάτι ή να διαμαρτυρηθεί για κάτι.

- **Εξαιτίας της μεγάλης ανεργίας** σήμερα, πολλοί νέοι βρίσκονται σε αδιέξοδο.
- Τα ποσοστά **ανεργίας** στις μεγάλες ευρωπαϊκές χώρες αυξάνονται σημαντικά.
- Είναι ασφαλισμένος στο **ταμείο ανεργίας**, αφού εδώ και τρία χρόνια δεν μπορεί να βρει δουλειά.

Ανεργία: η έλλειψη εργασίας, η αδυναμία κάποιου να βρει επαγγελματική απασχόληση.
Άνεργος: αυτός που δεν έχει για κάποιο χρονικό διάστημα επαγγελματική απασχόληση.

Αυτός που εργάζεται σε μία επιχείρηση ονομάζεται **υπάλληλος**.
Ένας υπάλληλος έχει πάντα ένα **αφεντικό ή έναν προϊστάμενο / μία προϊσταμένη**.

Αυτός που εργάζεται σε μια επιχείρηση ή σε μια υπηρεσία του κράτους ονομάζεται **δημόσιος υπάλληλος**, ενώ αυτός που εργάζεται σε επιχείρηση που ανήκει σε άλλον ονομάζεται **ιδιωτικός υπάλληλος**.

Μπορείς να σκεφτείς ποιος ονομάζεται ελεύθερος επαγγελματίας;
Έχει αυτός αφεντικό;

Επαγγέλματα στην Αρχαία Ελλάδα

Στις παρακάτω σκηνές από αθηναϊκά αγγεία εικονίζονται επαγγελματίες την ώρα της εργασίας τους. Μπορείτε να βρείτε ποιο είναι το επάγγελμά τους;

Διαβάστε τώρα το παρακάτω απόσπασμα στο οποίο θα βρείτε λεπτομέρειες για κάποια από τα γνωστότερα επαγγέλματα στον αρχαίο ελληνικό κόσμο.

«Η αρχαία Αθήνα ήταν φημισμένη για τα εργαστήρια και τις βιοτεχνίες στα οποία παράγονταν προϊόντα εξαιρετικής ποιότητας. Πολλοί από τους τεχνίτες που έφτιαχναν αυτά τα προϊόντα ήταν Έλληνες από άλλες περιοχές, που είχαν έρθει στην Αθήνα, και οι περισσότεροι από αυτούς ήταν δούλοι.

Στην περιοχή που σήμερα είναι γνωστή ως Κεραμεικός υπήρχαν πολλοί **αγγειοπλάστες**. Αυτοί χρησιμοποιούσαν ψημένο πηλό και, εκτός από αγγεία, κατασκεύαζαν και είδη για το νοικοκυριό ενός σπιτιού, όπως για παράδειγμα σκεύη μαγειρικής και μπανιέρες. Οι **αγγειογράφοι**, με τη σειρά τους, διακοσμούσαν τα αγγεία με όμορφα σχέδια και χρώματα. Η ποιότητα της αθηναϊκής αγγειογραφίας είναι εκπληκτική. Μια επίσκεψη σε ένα μουσείο θα μας πείσει όλους.

Στην αρχαία Αγορά υπήρχαν επίσης και αρκετοί **μεταλλουργοί**, οι οποίοι δούλευαν με τα περισσότερα μέταλλα. Ο ναός στον λόφο εκεί ήταν αφιερωμένος στον Ήφαιστο, τον θεό της φωτιάς και του σιδήρου. Οι αρχαίοι Έλληνες σιδηρουργοί και χαλκουργοί έλιωναν τα μαλακότερα μέταλλα – χρυσό, αργυρό, χαλκό και κασσίτερο- αλλά δεν μπορούσαν να δημιουργήσουν υψηλές θερμοκρασίες για να λιώσουν τον σίδηρο.

Στην αρχαία Αθήνα υπήρχαν και πολλοί **ξυλουργοί** και **σκυτοτόμοι** (αυτοί που δούλευαν τα δέρματα). Η ποιότητα των κατασκευών τους ήταν πολύ καλή. Διατηρούνται μέχρι σήμερα οικιακά είδη, καθώς και είδη επίπλωσης σε πανέμορφα σχέδια και σχήματα. Τέλος, ιδιαίτερα διαδεδομένο ήταν και το επάγγελμα του **υποδηματοποιού**. Σε μια παράσταση του 6^{ου} αι. π.χ. εικονίζεται ένας πελάτης επάνω στον πάγκο του υποδηματοποιού με το δεξί του πόδι επάνω σε ένα κομμάτι δέρμα, για να μπορέσει ο τεχνίτης να το κόψει στο κατάλληλο μέγεθος.»

(Πήτερ Κόνολου και Χάζελ Ντοτζ Αρχαία Πόλη. Η Ζωή στην Αθήνα και στη Ρώμη)

1. Ένας αγγειοπλάστης κατασκεύαζε μόνο αγγεία;
2. Ποια ήταν η δουλειά ενός αγγειογράφου;
3. Τι πρόβλημα είχαν οι αρχαίοι μεταλλουργοί;
4. Στην αρχαία Αθήνα ποιος κατασκεύαζε έπιπλα;
5. Τι πληροφορίες έχουμε για το επάγγελμα του υποδηματοποιού και από πού τις παίρνουμε αυτές;
6. Ποια από τα επαγγέλματα που παρουσιάζονται στο κείμενο υπάρχουν σήμερα;
7. Ποια άλλα αρχαία επαγγέλματα γνωρίζετε ή μπορείτε να φανταστείτε;

Συντηρητής έργων τέχνης

«Γεννήθηκα το '43 στον Βύρωνα, σε μια προσφυγική γειτονιά με ανθρώπους που είχαν έρθει από χαμένες πατρίδες. Ποτέ δεν θα ξεχάσω μια γειτόνισσα που μιλούσε για τη Σμύρνη και τις λίρες στους τενεκέδες που άφησαν πίσω τους. Στο παιδικό μου μυαλό αυτά τα πράγματα ηκούσαν φοβερά και τρομερά. Αργότερα, στο γυμνάσιο, βρέθηκα στο υπόγειο εργαστήριο ενός αγιογράφου. Τον έπεισα να με πάρει να του πλένω τα πινέλα και να μου μάθει τα μυστικά της τέχνης του. Κάποια στιγμή γύρω στα 13 μου, τον είδα να καθαρίζει μια εικόνα. Τη ράντισε με οινόπνευμα, άναψε φωτιά, καθάρισε το καμένο κι από κάτω εμφανίστηκαν κάτι χρώματα μαγικά. Δεν μπορούσα να πιστέψω στα μάτια μου. Ήταν σαν να ζούσα ένα θαύμα. Αυτό ήθελα να κάνω κι εγώ στη ζωή μου...

Άρχισα να πηγαίνω σε μοναστήρια και καλόγερους, να ρωτάω και να μαθαίνω τα μυστικά των εικόνων. Κάποτε συνάντησα έναν σπουδαίο συντηρητή έργων τέχνης και του ζήτησα να γίνω βοηθός του. Εκείνος δέχτηκε με χαρά κι έτσι άρχισα να δουλεύω μαζί του στο Βυζαντινό Μουσείο, στις συντηρήσεις. Άρχισα να βγάζω χρήματα, όμως μέσα μου υπήρχε η manía να προχωρήσω. Στα είκοσι ένα μου τα παράτησα όλα και πήγα στο Παρίσι να σπουδάσω στη Σχολή του Λούβρου, με υποτροφία. Ειδικεύτηκα στις αναλύσεις των χρωμάτων και τα πλαστά. Σιγά σιγά ανακάλυψα τον Ελ Γκρέκο, τον Βαν Γκογκ κι άλλους. Η ζωή μου ήταν πλέον γεμάτη.

Μετά από χρόνια γύρισα στην Ελλάδα και άνοιξα το δικό μου ατελιέ συντήρησης, υπηρετώντας πιστά την τέχνη μου. Ο συντηρητής υπηρετεί τον ζωγράφο. Είναι σαν τον ταχυδρόμο που μεταφέρει ένα μήνυμα. Και να ερωτευτείς ένα έργο, ξέρεις ότι κάποτε θα το αποχωριστείς. Νιώθω περήφανος που μπόρεσα να συμβουλευσω ζωγράφους σαν τον Πικάσο, τον Ντελβό και τον Ιβ Κλάιν για τις μεθόδους που έπρεπε να ακολουθήσουν, ώστε να γλιτώσουν τα έργα τους από τη φθορά. Πρόδωσα το ταλέντο που μου έδωσε ο Θεός και, αντί να γίνω δημιουργός, έγινα υπηρέτης του ταλέντου των δημιουργών. Αν όμως είχα ακολουθήσει άλλη πορεία, δεν θα είχα σώσει όλα αυτά τα έργα που έχω σώσει από τη φθορά του χρόνου».

(*Maison & Decoration*, τ. 8)

1. Τι ακριβώς θυμάται ο αφηγητής από την παιδική του ηλικία;
2. Με τι άρχισε να ασχολείται όταν πήγε στο γυμνάσιο;
3. Τί ήταν αυτό που συνέβη στα 13 του και ποια απόφαση πήρε;
4. Γιατί άρχισε να επισκέπτεται μοναστήρια; Τι έκανε εκεί;
5. Πώς έβγαλε τα πρώτα του λεφτά ο αφηγητής;
6. Σπούδασε; Πότε και πού;
7. «...ανακάλυψα τον Ελ Γκρέκο, τον Βαν Γκογκ κι άλλους.» Ξέρετε κάποιους από τους καλλιτέχνες που αναφέρονται στο κείμενο;
8. Ποια είναι η σχέση ενός συντηρητή τέχνης με την τέχνη της ζωγραφικής;
9. Τι είναι αυτό που κάνει υπερήφανο τον αφηγητή;
10. «Πρόδωσα το ταλέντο που μου έδωσε ο Θεός...» Σε ποιο ταλέντο αναφέρεται ο αφηγητής και πώς το πρόδωσε; Τι πιστεύει ο ίδιος για το επάγγελμά του;

Με βάση το κείμενο που διαβάσατε, συζητήστε:

- Νομίζεις ότι η παιδική ηλικία και τα βιώματα ενός ανθρώπου μπορούν να επηρεάσουν την πορεία της ζωής του; Μπορείς να αναφέρεις παραδείγματα από ανθρώπους που ξέρεις;
- Πιστεύεις ότι, αν κάποιος δεν αγαπά πραγματικά αυτό που κάνει, μπορεί να επιτύχει ή όχι; Γιατί;
- Ποια η προσφορά ενός συντηρητή έργων τέχνης στην σημερινή κοινωνία;
- Θα σε ενδιέφερε να ακολουθήσεις αυτό το επάγγελμα; Ναι ή όχι; Δικαιολόγησε την άποψή σου.
- Ποια είναι τα προσόντα που πρέπει να έχει κανείς για να ακολουθήσει ένα τέτοιο επάγγελμα;

«Οι καιροί αλλάζουν!»

1. Περιγράψε τις παραπάνω εικόνες. Ποια από τις δύο γυναίκες ακολουθεί τα παραδοσιακά γυναικεία πρότυπα;
2. Συζήτησε με τον διπλανό ή τη διπλανή σου για την καθημερινή ζωή κάθε μίας ξεχωριστά. Ποια από τις δύο νομίζετε ότι είναι οικονομικά ανεξάρτητη και γιατί;
3. Πιστεύεις ότι έχει γίνει κάποια πρόοδος στον τρόπο που η κοινωνία αντιμετωπίζει τη γυναίκα σήμερα σε σχέση με παλαιότερα;

Δεν ήταν ζωή αυτή!

- Τζένη:** Μαμά, θέλω να σε ρωτήσω κάτι!
- Καίτη Βλαστού:** Έλα, Τζένη, σ' ακούω!
- Τζένη:** Έχω να κάνω μια εργασία που μας έβαλε η καθηγήτρια των Αγγλικών και δεν καταλαβαίνω τι μου ζητάει!
- Καίτη Βλαστού:** Τι θέμα έχει;
- Τζένη:** Να συγκρίνω τον τρόπο ζωής των γυναικών πριν από εκατό χρόνια με τον τρόπο ζωής τους σήμερα! Και πού ξέρω εγώ τι έκαναν οι γυναίκες πριν από εκατό χρόνια!
- Καίτη Βλαστού:** Είναι πολύ ενδιαφέρον αυτό το θέμα, πραγματικά!
- Τζένη:** Και γιατί παρακαλώ;
- Καίτη Βλαστού:** Γιατί τα πράγματα για τις γυναίκες που έζησαν στις αρχές του 20ού αιώνα ήταν πολύ δύσκολα. Αρκεί μόνο να σκεφτείς ότι δεν είχαν δικαίωμα στην εκπαίδευση!
- Τζένη:** Δηλαδή;
- Καίτη Βλαστού:** Δηλαδή, συνήθως δεν τις αφήνανε να πάνε σχολείο.
- Τζένη:** Και γιατί, παρακαλώ;
- Καίτη Βλαστού:** Γιατί πίστευαν ότι η θέση του κοριτσιού ήταν μέσα στο σπίτι. Ένα κορίτσι χρειαζόταν να μάθει να σκουπίζει, να μαγειρεύει, να πλένει, να σιδερώνει...ενώ το σχολείο ήταν μόνο για τα αγόρια.
- Τζένη:** Σοβαρά; Απίστευτο!
- Καίτη Βλαστού:** Αλλά και όταν μεγάλωναν και παντρεύονταν, η κατάσταση δεν βελτιωνόταν. Ο ρόλος τους ήταν να φροντίζουν το νοικοκυριό τους και να μεγαλώνουν τα παιδιά τους.
- Τζένη:** Μαμά, μπορείς να με βοηθήσεις να βρω πληροφορίες για όλα αυτά; Είναι πολύ ενδιαφέροντα!
- Καίτη Βλαστού:** Όχι μόνο θα σε βοηθήσω αλλά έχω να σου προτείνω και κάτι. Πέρα από τις πληροφορίες που θα βρεις στο Διαδίκτυο, σε μυθιστορήματα ή σε άλλα βιβλία, γιατί δεν κάνεις μια δική σου έρευνα με γυναίκες διαφόρων ηλικιών; Έτσι, θα δεις εάν έχουμε κάνει προόδους τα τελευταία πενήντα χρόνια, ας πούμε.
- Τζένη:** Καταπληκτική ιδέα. Αρχίζω το ψάξιμο από σήμερα κιόλας!

1. Για ποιο πράγμα η Τζένη ζητάει τη βοήθεια της μητέρας της;
2. Τι πιστεύει η κυρία Βλαστού για το θέμα της εργασίας της Τζένης;
3. Τι ακριβώς πρέπει να κάνει η Τζένη στην εργασία αυτή;
4. Τι σημαίνει η φράση: «δεν είχαν δικαίωμα στην εκπαίδευση»;
5. Πώς ήταν τότε η ζωή μιας παντρεμένης γυναίκας;
6. Τι προτείνει η κυρία Βλαστού στην Τζένη;
7. Γιατί πιστεύεις ότι τελικά η Τζένη αποφασίζει να ασχοληθεί με την εργασία

ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΔΕΝ ΓΙΝΕΤΑΙ!

...η κατάσταση δεν βελτιωνόταν

...εάν έχουμε κάνει προόδους τα τελευταία πενήντα χρόνια

1. Όταν κάποιος ή κάτι καλυτερεύει = βελτιώνεται, έχει/παρουσιάζει βελτίωση
πχ. Ο γιατρός μας είπε ότι η υγεία της βελτιώνεται μέρα με τη μέρα.
2. Όταν κάποιος ή κάτι χειροτερεύει = επιδεινώνεται, έχει/παρουσιάζει επιδείνωση
πχ. Ο καιρός θα επιδεινωθεί από την Τρίτη το βράδυ.

Πότε χρησιμοποιούμε τα ρήματα βελτιώνομαι, επιδεινώνομαι και πότε τα καλυτερεύω, χειροτερεύω; Τα παρακάτω παραδείγματα θα σε βοηθήσουν να το καταλάβεις.

- «Η κατάσταση του ασθενή συνεχώς βελτιώνεται».
- –Πώς πάει ο πατέρας σου, Μαρία;
–Καλυτερεύει μέρα με τη μέρα.
- «Ραγδαία επιδείνωση του καιρού προβλέπουν οι μετεωρολόγοι».
- –Τι λες, πάμε μια εκδρομούλα αύριο;
–Μπα, άκουσα ότι ο καιρός θα χειροτερέψει.

3. Όταν κάποιος βελτιώνει σιγά σιγά τις ικανότητές του σε κάτι = προοδεύει/ κάνει πρόοδο

πχ. Αν και στην αρχή δεν τα κατάφερνε με τα Μαθηματικά, ο Γιάννης προσπάθησε πολύ και έχει κάνει σημαντική πρόοδο τώρα τελευταία.

Να 'ταν κι αλήθεια όλα αυτά!

Τζένη: Μαμά, βρήκα κάτι για την εργασία μου! Διάβασε εδώ!

«Η κατάσταση στην οποία βρίσκονται οι γυναίκες σήμερα ολοένα και βελτιώνεται σε σύγκριση με άλλες εποχές. Οι άντρες, οι οποίοι πριν κάποια χρόνια είχαν τον ρόλο του «αρχηγού» της οικογένειας, έχουν μάθει να σέβονται τις γυναίκες που έχουν δίπλα τους. Το σπίτι πλέον είναι ένας χώρος μέσα στον οποίο άντρας και γυναίκα έχουν ίδια δικαιώματα και ίδιες υποχρεώσεις. Τα παιδιά μεγαλώνουν σε ένα οικογενειακό περιβάλλον στο οποίο όλοι συνεργάζονται αρμονικά. Η ελληνική κοινωνία κάνει προόδους!»

Καίτη Βλαστού: Μμμ...πολύ ενδιαφέρον άρθρο! Να 'ταν κι αλήθεια όλα αυτά!

Ο ΟΠΟΙΟΣ - Η ΟΠΟΙΑ - ΤΟ ΟΠΟΙΟ

Θυμάσαι την αντωνυμία *ο οποίος – η οποία – το οποίο*;

Κλίνεται όπως κι ένα επίθετο σε –ος, -α, -ο και χρησιμοποιείται κυρίως στον γραπτό λόγο. Συχνά την βρίσκουμε μετά από προθέσεις:

- Η κατάσταση **στην οποία** βρίσκονται σήμερα οι γυναίκες....
- Ένας χώρος **μέσα στον οποίο** άντρες και γυναίκες...
- Οι άντρες, **οι οποίοι** πριν κάποια χρόνια είχαν...
- ... σε ένα οικογενειακό περιβάλλον **στο οποίο** όλοι...

Διάβασε προσεκτικά τα παρακάτω παραδείγματα και προσπάθησε να καταλάβεις τη λειτουργία της στον λόγο.

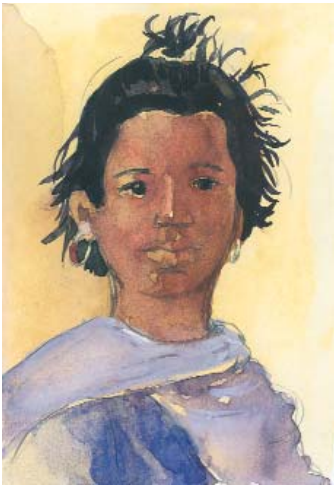
- Η έρευνα αυτή, **για την οποία** συνεργάστηκαν δύο Πανεπιστήμια του εξωτερικού, παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον.
- Σήμερα θα συζητήσουμε ένα θέμα, **με το οποίο** έχουν ασχοληθεί πολλοί σημαντικοί φιλόσοφοι της αρχαιότητας.
- Το φεμινιστικό κίνημα, **το οποίο** εμφανίστηκε στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, έχει κάνει σημαντική πρόοδο μέχρι σήμερα.
- Πρέπει να γράψουμε μια εργασία για τις γυναίκες **οι οποίες** ζουν σε χώρες του Τρίτου κόσμου και **των οποίων** η κατάσταση είναι τραγική.
- Έγινε μία συνάντηση όλων αυτών **οι οποίοι** πιστεύουν ότι οι γυναίκες αξίζουν μια καλύτερη μεταχείριση σήμερα.
- Οι άντρες **στους οποίους** μίλησε η Τζένη αντιδρούν στην ιδέα της ισότητας των δύο φύλων.
- Η καθηγήτριά μας μάς μίλησε για την κατάσταση **στην οποία** βρισκότουσαν οι γυναίκες πριν από 100 χρόνια.

<i>ο οποίος – η οποία – το οποίο</i>	+	=	<i>που</i>
<i>τον οποίο – την οποία – το οποίο</i>			

Θυμήσου ότι το *ο οποίος*, όταν δεν συνοδεύεται από πρόθεση, μπορεί να αντικατασταθεί από το αναφορικό *που*.

π.χ ...το φεμινιστικό κίνημα το οποίο / που εμφανίστηκε ...
...για τις γυναίκες οι οποίες / που ζουν σε χώρες...

Δεν με νοιάζει...εγώ θέλω να γίνω μηχανικός!

«Ορισμένα κορίτσια στο σχολείο με πειράζουν, διότι έχω μόνο ένα φόρεμα. Δεν με νοιάζει όμως, εγώ θέλω να γίνω μηχανικός!»

Στο Μπανγκλαντές η 12χρονη Fatima είναι ένα από τα πολλά φτωχά κορίτσια που πηγαίνουν σήμερα σχολείο, ενθαρρυσμένα από την Meena, την ηρωίδα της σειράς των κινουμένων σχεδίων που δημιούργησε η UNICEF για να προωθήσει την εκπαίδευση των κοριτσιών. Το πρόγραμμα εφαρμόζεται σε περισσότερα από 33.000 σχολεία.

1. Ποιο είναι το πρόβλημα της Fatima;
2. Ποια είναι τα σχέδιά της για το μέλλον;
3. Τι ήταν αυτό που έκανε την Fatima να πάει σχολείο;
4. Πώς νομίζεις ότι η Unicef μπορεί να βοηθήσει τα παιδιά του τρίτου κόσμου που αντιμετωπίζουν προβλήματα όπως η Fatima;
5. Τι συμβαίνει στη χώρα σου; Υπάρχουν διακρίσεις στα θέματα εκπαίδευσης ανάμεσα σε αγόρια και κορίτσια;

Επαγγέλματα μόνο για άντρες και μόνο για γυναίκες;

1. Περιγράψε τις φωτογραφίες. Είναι κάτι που σου φαίνεται παράξενο;
2. Ξέρετε κάποια άλλα επαγγέλματα που κάνουν συνήθως μόνο άνδρες ή μόνο γυναίκες;
3. Πιστεύετε ότι υπάρχουν επαγγέλματα που μπορούν να κάνουν καλά μόνο άντρες ή γυναίκες; Γιατί;

Συνεργείο «Η ΧΡΙΣΤΙΝΑ»

Την πρώτη φορά που η Χριστίνα Μαύρου είπε στους γονείς της ότι ήθελε να γίνει μηχανικός αυτοκινήτων και όχι δασκάλα ή κομμώτρια, για παράδειγμα, εκείνοι απλά χαμογέλασαν και το άφησαν να περάσει έτσι. Συνηθίζεται, όπως ξέρουμε, οι γυναίκες να ακολουθούν τελείως διαφορετικά επαγγέλματα. Όταν όμως τελείωσε το σχολείο, η Χριστίνα επέμενε ότι δεν απαγορεύεται σε μία γυναίκα να ασχοληθεί με τα αυτοκίνητα και τις μηχανές γενικά. Έτσι, μετά από πολλή σκέψη, την έστειλαν σε μια σχολή μηχανικών στην Αθήνα. Εκεί η Χριστίνα έμαθε την τέχνη και σε δύο χρόνια άνοιξε το δικό της συνεργείο δίπλα στο πατρικό της σπίτι.

Αυτή τη στιγμή η Χριστίνα είναι μια επιτυχημένη επαγγελματίας και οι οδηγοί της γύρω περιοχής την προτιμούν ανεπιφύλακτα¹. «Φαίνεται παράξενο, αλλά γελάω όταν οι πελάτες μου με φωνάζουν 'Μαστροχριστίνα'. Είναι άντρες και γυναίκες που εκτιμούν τη δουλειά μου και ξέρουν ότι δεν είναι αδύνατο για μια γυναίκα να ασχολείται με το αυτοκίνητο και να δουλεύει σκληρά και με πολλή αγάπη πάνω σε αυτό».

Οι φίλοι και οι συγγενείς την είχαν προειδοποιήσει ότι τα πράγματα θα ήταν μάλλον δύσκολα, αν όχι άγρια, στην αρχή. Απ' ό,τι φαίνεται είχαν δίκιο. «Είναι πραγματικά ένα σκληρό επάγγελμα για μια γυναίκα» λέει η Χριστίνα. «Στην αρχή όλοι σε αντιμετωπίζουν λες και είσαι εξωγήινη. Τα πρώτα δύο χρόνια γυρνούσα σπίτι με έναν κόμπο στο λαιμό. Η αντιμετώπιση ήταν απογοητευτική. Ένας άνδρας πρέπει να αποδείξει την αξία του μία φορά, ενώ εγώ χρειάζεται να το κάνω καθημερινά.»

1. ανεπιφύλακτα: χωρίς δισταγμό, με βεβαιότητα

Σε ένα τόσο «αντρικό» επάγγελμα θα ήταν παράξενο να έχει πείσει τους πάντες ότι είναι καλή σε αυτό που κάνει. Έτσι, ακόμη και μετά από οκτώ χρόνια που ασκεί το επάγγελμα αυτό, κάποιοι συνεχίζουν να αμφισβητούν τις ικανότητές της. «Μα πώς είναι δυνατό να υπάρχει μια γυναίκα μέσα στο συνεργείο; Επιτρέπεται να τις αφήνουν να ανοίγουν συνεργεία; Προτιμώ να φτιάξω το αμαξάκι μου μόνος μου. Πού ξέρω τι μπορεί να τύχει; Κι αν γίνει καμία ζημιά;» λέει ο Γιώργος Κατής, ο οποίος, αν και ζει ακριβώς δίπλα, δεν έχει πάει ούτε μία φορά μέχρι στιγμής στο συνεργείο της Χριστίνας.

Η ίδια η Χριστίνα αντιμετωπίζει την πραγματικότητα με αισιοδοξία και χαμόγελο. «Έτυχε να κάνω λάθος μια φορά! Ήταν η χειρότερη μέρα της ζωής μου. Νόμισα ότι κανείς ποτέ δεν θα μου ξαναδείξει εμπιστοσύνη. Συμβαίνει να υπάρχει προκατάληψη με τις γυναίκες μηχανικούς αυτοκινήτων. Τι να κάνουμε;»

Οι δύο υπάλληλοι που έχει στο συνεργείο της μιλούν με τα καλύτερα λόγια για την αφεντίκίνα τους. «Δεν βλέπω καμία διαφορά ανάμεσα στην κυρία Χριστίνα και σε άλλους μηχανικούς με τους οποίους έχω δουλέψει. Απλά έχω ένα αφεντικό κάπως πιο ευγενικό από τα άλλα. Δε με συμφέρει να δουλέψω κάπου αλλού. Γιατί να σκεφτώ κάτι τέτοιο;» Η Χριστίνα χαμογελά και σκουπίζει τα χέρια της με ικανοποίηση. «Δεν με πειράζει που κάποιοι άντρες αντιδρούν στην ιδέα μιας γυναίκας μηχανικού. Ελπίζω ότι με τα χρόνια θα σταματήσει αυτό και θα υπάρξει κάποια βελτίωση στον τρόπο σκέψης των Ελλήνων. Εγώ πάντως δεν πρόκειται να αλλάξω δουλειά».

1. Ποια ήταν η γνώμη των γονέων της Χριστίνας, όταν αυτή τους είπε ότι ήθελε να γίνει μηχανικός αυτοκινήτων;
2. Τι έκανε η Χριστίνα, όταν τελείωσε το σχολείο;
3. Τι έχει καταφέρει μέχρι στιγμής;
4. Τι πιστεύει η Χριστίνα για τους πελάτες της;
5. Τι ένιωσε, όταν ξεκινούσε στο επάγγελμα αυτό;
6. Πώς αντιμετωπίζουν τη Χριστίνα κάποιοι συντηρητικοί;
7. Τι λένε οι υπάλληλοί της γι' αυτήν;
8. Τι ελπίζει η Χριστίνα για τον τρόπο που σκέφτονται κάποιοι Έλληνες;
9. Πώς θα χαρακτηρίζατε εσείς τη Χριστίνα;

ΑΠΡΟΣΩΠΑ ΡΗΜΑΤΑ

Στο παραπάνω κείμενο συνάντησες αυτές τις προτάσεις. Τι κοινό έχουν τα ρήματα των προτάσεων αυτών;

- **Συνηθίζεται**, όπως ξέρουμε, οι γυναίκες **να** ακολουθούν τελείως διαφορετικά επαγγέλματα.
- ...η Χριστίνα επέμενε ότι δεν **απαγορεύεται** σε μια γυναίκα **να** ασχοληθεί με τα αυτοκίνητα και τις μηχανές γενικά.
- ...ξέρουν ότι δεν **είναι αδύνατο** για μια γυναίκα **να** ασχολείται με το αυτοκίνητο και **να** δουλεύει σκληρά...
- Ένας άνδρας **πρέπει να** αποδείξει την αξία του μία φορά, ενώ εγώ **χρειάζεται να** το κάνω καθημερινά.
- **Μα πώς είναι δυνατό να** υπάρχει μια γυναίκα μέσα στο συνεργείο;
- **Επιτρέπεται να** τις αφήνουν να ανοίγουν συνεργεία;
- **Έτυχε να** κάνω λάθος μια φορά.
- **Συμβαίνει να** υπάρχει προκατάληψη με τις γυναίκες μηχανικούς αυτοκινήτων.
- **Δε με συμφέρει να** δουλέψω κάπου αλλού.
- Εγώ πάντως δεν **πρόκειται να** αλλάξω επάγγελμα.

Θυμάσαι ότι κάποια ρήματα και εκφράσεις τα συναντάμε συνήθως στο 3^ο ενικό πρόσωπο να ακολουθούνται από μία πρόταση που αρχίζει με το να ή με το ότι. Αυτά τα ρήματα ονομάζονται **απρόσωπα**. Τέτοια είναι:

πρέπει	πρόκειται	είναι ντροπή	να	φαίνεται	ότι/πως
επιτρέπεται	συμβαίνει	είναι καλό		λέγεται	
απαγορεύεται	τυχαίνει	είναι καλύτερα		είναι γνωστό	
μπορεί	συμφέρει	είναι δυνατό		είναι φανερό	
χρειάζεται	απομένει	είναι αδύνατο		λέγεται	
γίνεται	αρκεί	είναι ανάγκη			
αποκλείεται	φτάνει				

- Αρκεί /Φτάνει να προσπαθήσεις και να 'σαι σίγουρος ότι όλα θα πάνε καλά.
- Σήμερα τα πήγε πολύ καλά. Απομένει να δούμε τι θα κάνει κι αύριο.
- Το άλλο Σάββατο πρόκειται να συναντήσω ένα πολύ σπουδαίο πρόσωπο.
- Είναι καλύτερα να τον ξεχάσεις.
- Είναι φανερό πως σε έχουν ξεγελάσει.
- Λέγεται ότι κληρονόμησαν μια τεράστια περιουσία.

Γυναίκες και πολιτική

1. Περίγραψε την παραπάνω φωτογραφία. Τι παρατηρείς;
2. Μπορείς να εξηγήσεις την απουσία γυναικών από την πολιτική ζωή;
3. Τι πιστεύεις ότι θα άλλαζε, αν τις αποφάσεις για την τύχη του κόσμου μας τις έπαιρναν γυναίκες;

Ξέρεις ότι:

Στο ελληνικό κοινοβούλιο, σε σύνολο 300 βουλευτών, την τετραετία 2000-2004 οι γυναίκες ήταν μόλις 26;

Το 1887 ήταν η χρονιά που ακούστηκε για πρώτη φορά στην Ελλάδα το σύνθημα «ψήφος στη γυναίκα»;

Το 1934 οι γυναίκες ψηφίζουν για πρώτη φορά, στις δημοτικές εκλογές;

Η πρώτη γυναίκα βουλευτής ήταν η Ελένη Σκούρα, με το κόμμα «Ελληνικός Συναγερμός»;

Το Σύνταγμα του 1975 είναι το πρώτο Σύνταγμα της Ελλάδας που ορίζει ρητά ότι «όλοι οι Έλληνες και οι Ελληνίδες είναι ίσοι ενώπιον του Νόμου».

Η μάνα δούλευε σαν άντρας στο καπνοχώραφο...

Στο παρακάτω κείμενο υπάρχουν πληροφορίες για το πώς ζούσαν οι γυναίκες στην ελληνική επαρχία σε παλιότερες δεκαετίες. Συζήτησε με τους συμμαθητές σου τα προβλήματα τα οποία αντιμετώπιζαν οι γυναίκες τότε με βάση τα όσα θα διαβάσεις.

Τις Κυριακές η μάνα έπαιρνε όλα τα παιδιά και κατεβαίνανε στην εκκλησία. Μπροστά τα αγόρια και πίσω η μάνα με τα δύο θηλυκά: την Αγγελική και τη Χριστίνα, που ήταν μόνο τριών χρονών.

- Ας έλειπε τουλάχιστον από τη μέση τούτο το μικρό. Τι το 'θελα; Παραπονιόταν η νύφη.

- Πάψε, θύμωνε η γιαγιά. Παιδί του γιου μου είναι και αυτό.

- Εντάξει, μάνα, ξέρω. Για καλό δεν ήρθανε κι αυτά! Τι κέρδισα εγώ που γεννήθηκα; Τι κέρδισες κι εσύ;

- Κερδίσαμε! Αχ, γιε μου! Πώς δεν κερδίσαμε; Δόξα να 'χει ο Θεός. Νιαστήκαμε ο ένας για τον άλλο. Κηδέψαμε. Αναθρέψαμε. Έτσι είναι οι άνθρωποι, καρδιά μου. Αυτή είναι η ζωή. Δόξα τω Θεώ να λές!

- Αχ, μάνα! Πονέσαμε. Τίποτ' άλλο. Ποιες είναι οι χαρές μας;

- Θα 'ρθούν. Θα 'ρθούν, όλα με τη σειρά τους. Μην κλείνεις την πόρτα της ψυχής σου.

Η γιαγιά! Μια ξεραμένη, ψηλή γυναίκα με ένα μαύρο μαντίλι δεμένο πάντα στο κεφάλι και λίγα λουλούδια χαμομηλιού φυτρωμένα στις άκρες των χειλιών της. Η γιαγιά η Δέσποινα! Ένα ήμερο πλατύ ποτάμι, που κυλούσε χρόνια και χρόνια ανάμεσα σε καπνοχώραφα. Κυλούσε και παράσερνε ξερά κλαδιά, σάπια όνειρα, πόθους και λαχτάρεις. Κυλούσε χωρίς διαμαρτυρίες και παράπονα.

[...]

Η μάνα δούλευε σαν άντρας στο καπνοχώραφο. Τα κορίτσια ήταν μικρά. Κι ο δεύτερος γιος, ο Πέτρος, όλο βαριότανε και πονούσε η κοιλιά του. Η μάνα κι ο μεγάλος γιος, κάπου κοντά στα δώδεκα, δουλεύανε μέρες ατελείωτες στα κρύα και στα λιοπύρια. Μέρες ατέλειωτες στη λάσπη και στη μαυρίλα του καπνοχώραφου.

- Ευτυχώς που έχω κι εσένα, γιε μου. Προστάτη μου.

[...]

Όσο περνούσε ο καιρός, η γιαγιά η Δέσποινα έβλεπε λιγότερο. Βασίλευαν τα γκρίζα μάτια της. Όμως η γιαγιά η Δέσποινα έβλεπε καλά με τα χέρια της. Δούλευε με το φως που έβγαινε από το ζαρωμένο δέρμα της. Και μαγείρευε, έπλενε, συγύριζε και πότιζε τα λουλούδια της αυλής.

- Χρειάζομαι σ' αυτόν τον κόσμο. Έχω δουλειά. Τούτα εδώ τα εγγόνια πρέπει να τ' αναστήσω. Τι να σου κάμει η μάνα τους μόνο; Δεν πεθαίνει εύκολα κανείς, όταν έχει τόσα να κάνει. Άσε να λένε...

Η Νίνα δούλευε καθημερινά στη γη. Μια γυναίκα μικροκαμωμένη, μ' ένα πρόσωπο σαν καρβέλι άσπρο ψωμί και δύο μάτια μπλε. Η μάνα! Που είχε τη λάσπη του καπνοχώραφου στο φόρεμα της, κι ένα αγριολούλουδο στη ψυχή...

- Τι να σου κάνει η μάνα τους μόνο; Μονολογούσε η κυρά Δέσποινα.

Και περνούσε ο καιρός. Και βασίλευε ο ήλιος.

- Σαν το νεράκι τρέχει η ζωή. Ούτε που το καταλαβαίνει κανείς πώς περνά, αναστέναξε η γιαγιά. Μόνο όταν μετράω τα βάσανά μου, τότε μου φαίνεται πως έζησα αιώνες...

(Αλκυόνης Παπαδάκη, *Το χρώμα του φεγγαριού*)

ΚΥΡΙΑΚΗ 27 ΙΟΥΝΙΟΥ

19h 17
19h 21

ET1

☎ 210-77.01.911.5

14.00 Ολυμπιάδα 2004

Εκπομπή για τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004 με τον Γιάννη Τρουπή.

07.00 Κλασική μουσική 08.00 Θεία Λειτουργία 10.00 Αρκανταρίκι 11.00 Μουσική Παράδοση 11.30 Mediterraneo 12.00 Βουλή των Ελλήνων. Αποσπάσματα από την εβδομαδιαία νομοθετική δραστηριότητα του Κοινοβουλίου

13.00 Στον κόσμο της οικονομίας

13.30 Ευρωκεντρικοί πότες
Με τον Φίλιο Στάγκο.

14.00 Ολυμπιάδα 2004: Η αντίστροφη μέτρηση

Εκπομπή που καταγράφει την πορεία της Ελλάδας προς τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004. Παρουσιάζει ο Γιάννης Τρουπής.

15.00 Ινκνλάτες

«Γιώργος Χατζηνάσιος».
16.00 Η εικόνα των εικόνων
Με την Κατερίνα Ζαχαροπούλου.
«Κώστας Βορυσόσας».

17.00 Ινδιάνικο αίμα

Κοινωνική ταινία (2002) σε σκηνοθεσία Ράντι Ρέντροουντ με τους Κέβιν Αντερσον, Τζέιμς Ντιβάλ, Γκόρντον Τουτούσις.

18.30 Μνήμη και μέλλον της Μεσογείου

«Ιταλικό».

19.00 Μεγάλες αθλητικές μονομαχίες

Ξενο ντοκιμαντέρ.

20.00 Εκπομπή highlights

21.00 Pre Game

21.30 Euro 2004 - Ποδόσφαιρο

«Νικητής Δ' Ομίλου - Δεύτερος Γ' Ομίλου». Β' φάση - Προημιτελικοί. Απευθείας μετάδοση από την Πορτογαλία.

23.45 Post Game

01.45 Ο θαυμαστάς Θρίλερ αμερικανικής παραγωγής (1981) σε σκηνοθεσία Εντουαρντ Μπίαντσι με τους Λορίν Μπακόλ, Τζέιμς Γκάρνερ.

19h 7
19h 25

MEGA

☎ 210-69.03.000

15.50 Επιστροφή στη γαλάζια λίμνη

Η Μίλα Γιόβριτς και ο Μπράιαν Κράουζε πρωταγωνιστούν στην ταινία.

08.00 Παρέα με τον Γουίνι, το αρκουδάκι 08.30 Ο Λίντν στο Διάστημα 09.00 Μπαζ, ο ήρωας του Γαλαξία 09.50 Το παιδί μου κι εγώ 10.00 Ο θρόνος του Ταρζάν 10.30 Δεν ξέρεις τι σου γίνεται 11.00 Οι πύλες του ουρανού

12.00 Νεανικές ανησυχίες

13.00 Backstage
Με τους Δημήτρη Μιχαλιτσά, Γεωργία Ευσταθίου.

14.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ

14.50 Η φάρμα II (E)

Reality τηλεοπτικού.

15.50 Επιστροφή στη γαλάζια λίμνη

• Νεανική αισθηματική περιπέτεια αμερικανικής παραγωγής (1991) με τους Μίλα Γιόβριτς, Μπράιαν Κράουζε, Λίζα Πέλκαν.

18.05 ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

18.10 Κρίμα το μπόι σου

• Ελληνική ταινία (1970) του Κώστα Καραγιάννη με τους Λάμπρο Κωνσταντάρα, Μάρω Κοντού.

20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ

21.00 Η φάρμα II

Reality τηλεοπτικού.

22.45 Κάθε να καίει

• Ελληνική ταινία (1964) σε σκηνοθεσία Γιάννη Δαλιανίδη με τους Ντίνο Ηλιάπουλο, Ρένα Βλαχοπούλου, Χλόη Λιάσκου, Μάρθα Καραγιάννη, Ελενα Νασθανήλ, Κώστα Βουτσάς, Χριστόφορο Νέγκα.

00.15 ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

00.30 Συνέχεια της ταινίας

01.30 Μαθήματα ζωής

• Κοινωνική περιπέτεια αμερικανικής παραγωγής (1995) σε σκηνοθεσία Τζον Σίνγκλετον. Τους πρωταγωνιστικούς ρόλους ερμηνεύουν οι ηθοποιοί: Μάικλ Ρόπαπορτ, Τζέιμς Φίσιπεν. Κόνελι, Λόρενς Φίσιπεν.

04.00 Τηλεμάρκετινγκ

04.30 ED

Ξένη σειρά.

19h 45
19h 38

ANT1

☎ 210-68.86.100

22.00 Τζέην, Τζέην

Ο Διονύσιος Παπαγιαννόπουλος και η Ελένη Ζαφειρίου σε μια σκηνή από την ταινία.

06.50 Στούντιο με θέα. Ενημερωτική εκπομπή 10.30 Πάουερ Ρέντζερς 11.00 Δρ Κουίν: Μόντν στην Αγρία Δύση. Αμερικανική σειρά 12.00 Εκείνες κι εγώ (E). Κωμική σειρά 12.55 Super Game. Τρίλεπτο τηλεοπτικό

13.00 Κωνσταντίνου και Ελένης (E)

Κωμική σειρά.

14.00 ΤΑ ΝΕΑ ΤΟΥ ANT1

14.50 That thing you do

• Μουσική κομεντί αμερικανικής παραγωγής (1996) σε σκηνοθεσία Τομ Χανκς.

Τους πρωταγωνιστικούς ρόλους ερμηνεύουν οι ηθοποιοί: Λιβ Τάιλερ, Τομ Έβερετ Σκοτ, Τομ Χανκς, Σαρλίζ Θέρον.

17.00 Fame Story

in concert (E)

17.30 ΤΑ ΝΕΑ ΤΟΥ ANT1

και ΕΙΔΗΣΕΙΣ στη ΝΟΗΜΑΤΙΚΗ

17.40 Συνέχεια της εκπομπής

20.00 ΤΑ ΝΕΑ ΤΟΥ ANT1

21.00 Fame Story

Reality τηλεοπτικού.

22.00 Τζέην, Τζέην

• Κωμωδία ελληνικής παραγωγής (1966)

σε σκηνοθεσία Ντίνου Δημόπουλου με τους Τζέην Καρέζη, Διονύσιον Παπαγιαννόπουλο, Λάμπρο Κωνσταντάρα, Ανρέα Μπάρκουλη, Ελένη Ζαφειρίου.

00.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ

00.30 Μια αλλιώτικη ζωή

• Αισθηματική κομεντί βρετανικής παραγωγής (1997) σε σκηνοθεσία Ντάνι Μπόιλ με τους Γιούσαν ΜακΓρέγκορ, Κάμερον Ντίαζ, Χόλι Χάντερ, Ιαν Χολμ, Ντελρόι Λίντο.

02.30 Beach Volley 2004

Πανελλήνια Συγκοι Masters 2004.

03.50 Ο άρκοντας των ζώων

Περιπετειώδης σειρά

φαντασίας αμερικανικής παραγωγής με τους Ντάνιελ Γκόνταρντ, Τζάκσον Ρέιν.

19h 29
19h 42

STAR

☎ 210-34.81.000

17.30 Ο μπάτσος της μαμάς

Η Τζο Μπεθ Γουλιαμς και ο Σιλβέστερ Σταλόνε πρωταγωνιστούν στην ταινία.

09.30 Ακσιον μαν. Κινούμενα σχέδια 10.00 Μπέιμπι Λουνέι Τουνς 10.30 Ντέτζερ 11.00 Σούπερμαν. Κινούμενα σχέδια 11.30 Πόκεμον 12.00 Γιου-Γκι-Ο 12.30 Τα στρουμφάκια. Κινούμενα σχέδια

13.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ

13.30 Νίκι

Κωμική σειρά αμερικανικής παραγωγής.

14.00 Στον έβδομο ουρανό

Οικογενειακή σειρά.

15.00 Τα φιλαράκια

Αμερικανική κωμική νεανική σειρά.

16.00 Οι αστυνομικές

• Κωμωδία αμερικανικής παραγωγής (1988)

με τους Ρεμπέκα Ντε Μορνέ, Μέρι Γκρος, Φρεντ Ντάλτον Τόμπσον.

17.30 Ο μπάτσος της μαμάς

• Κωμωδία αμερικανικής παραγωγής (1992) με τους Σιλβέστερ Σταλόνε, Τζο Μπεθ Γουλιαμς, Εστελ Γκετί, Ρότζερ Ρις.

19.30 ΕΙΔΗΣΕΙΣ

21.00 Άρμεγε Λαγούς και

κούρευσ χελώνες

Θεατρική παράσταση

με τους Σωτήρη Μουστάκα,

Τόνυ Αντουνο, Μαρία

Μπονέλλου, Τάσο

Περζικιανίδη.

00.45 ΕΚΡΗΞΗ στο

χρηματιστήριο

• Δραματική περιπέτεια

αμερικανικής παραγωγής

(2000) σε σκηνοθεσία

Μπεν Γιάνγκερ. Τους

πρωταγωνιστικούς ρόλους

ερμηνεύουν οι ηθοποιοί:

Τζοβάνι Ρίμτζι, Μπεν Άφλεκ,

Τομ Έβερετ Σκοτ.

02.45 Στο παρθέναγωγείο

• Νεανική κωμωδία

αμερικανικής παραγωγής

(1983) σε σκηνοθεσία Νόελ

Μπλάκ με τους Φίμπεϊ Γκέιτς,

Μάθιου Μοντίν, Μπέτσι

Ράσελ, Φραν Ράιαν.

05.00 Αστέρια στο

πεντάγραμμο

4 • Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ • TV πρόγραμμα

★★★★ Εξαιρετική ★★★ Πολύ καλή ★★ Ενδιαφέρουσα ★ Μέτρια

1. Ποιες από τις παραπάνω εκπομπές θα ήθελες να παρακολουθήσεις; Γιατί;
2. Ποιο είναι το αγαπημένο σου τηλεοπτικό πρόγραμμα; Γιατί;
3. Πόσες ώρες βλέπεις τηλεόραση κάθε εβδομάδα; Τι λένε οι γονείς σου γι' αυτό;

1. Διαβάζεις περιοδικά; Τι είδους περιοδικά προτιμάς;
2. Εφημερίδες, διαβάζεις; Τι διαβάζεις σε μια εφημερίδα ;
3. Με ποιον τρόπο ενημερώνεσαι εσύ για το τι συμβαίνει στον κόσμο;

Ο έντυπος (εφημερίδες, περιοδικά) και ο ηλεκτρονικός τύπος (τηλεόραση, ραδιόφωνο, Διαδίκτυο) είναι μέσα με τα οποία μπορεί κάποιος να ενημερωθεί. Αυτά ονομάζονται Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης ή Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας (Μ.Μ.Ε.).

Αυτά διαβάζω εγώ!

Ο Δημήτρης βλέπει την Ιφιγένεια να ξεφυλλίζει ένα γυναικείο περιοδικό και αρχίζει την κριτική!

- Δημήτρης:** Πραγματικά, δεν μπορώ να καταλάβω πώς μπορείς και διαβάζεις αυτά τα χαζοπεριοδικά!
- Ιφιγένεια:** Εμένα, αυτά μου αρέσουν! Εσύ τι πρόβλημα έχεις; Έχουν θέματα που με ενδιαφέρουν.
- Δημήτρης:** Μα είναι αυτά σοβαρά θέματα; «Πώς να συμπεριφερθείτε την πρώτη μέρα στο γραφείο», «Πώς να μεταμορφωθείτε σε σtar μέσα σε μισή ώρα!», «Πώς να τον κάνετε να σας ερωτευτεί κεραυνοβόλα!»! Μπλιαχ!
- Ιφιγένεια:** Ακριβώς! Τα περιοδικά αυτά με ξεκουράζουν, περνάω την ώρα μου, πώς το λένε! Όταν θέλω να ενημερωθώ για σοβαρά θέματα, διαβάζω εφημερίδα! Αλλά τι να καταλάβεις εσύ, που μόνο αθλητικές εφημερίδες διαβάζεις! Λες και αυτές μπορούν να θεωρηθούν σοβαρά έντυπα!
- Δημήτρης:** Ε, ναι, λοιπόν! Διαβάζω αθλητικές εφημερίδες. Κακό είναι; Πώς αλλιώς θα παρακολουθώ την αθλητική επικαιρότητα;
- Ιφιγένεια:** Και είναι ενημέρωση αυτή; Φωτογραφίες, τεράστιοι τίτλοι και εντυπωσιακοί υπότιτλοι. Από ουσία μηδέν...

- Δημήτρης:** Ναι καλά, γιατί έχουν ουσία οι σκανδαλοθηρικές εφημερίδες με τα φλερτ των «αστέρων» και των τραγουδιστών;
- Ιφιγένεια:** Πρώτον, δεν διαβάζω τέτοιες εφημερίδες, και δεύτερον, την ουσία θα τη βρεις στις σοβαρές εφημερίδες! Και ο μπαμπάς διαβάζει τις αθλητικές στήλες στην εφημερίδα του, αλλά διαβάζει και τα πολιτικά και τα οικονομικά και τα διεθνή θέματα... Άσε που βρίσκει και πολλά ένθετα με πολιτιστικά ή ακόμη και επιστημονικά θέματα! Έτσι, η ενημέρωση του είναι πλήρης.
- Δημήτρης:** Εγώ διαβάζω μόνο τα αθλητικά. Για να ενημερωθώ, υπάρχει και η τηλεόραση!
- Ιφιγένεια:** Ε, δεν είναι το ίδιο! Στην εφημερίδα θα βρεις και περισσότερες πληροφορίες και γνώμες για όλα τα θέματα, εσωτερικά και διεθνή. ...
- Δημήτρης:** Καλά, καλά, με έπεισες. Από αύριο θα αρχίσω να διαβάζω και τα πολιτικά ρεπορτάζ και τις οικονομικές σελίδες και τα καλλιτεχνικά! Α! ξέχασα! Δε θα παραλείπω τις μικρές αγγελίες, το δελτίο καιρού, τα διανυκτερεύοντα φαρμακεία... Άντε για!
- Ιφιγένεια:** Ε, δεν μπορεί να συζητήσει κανείς μαζί σου! Όλα στα αστεία τα παίρνεις!

1. Γιατί ο Δημήτρης θεωρεί «χαζοπεριοδικά» τα περιοδικά που διαβάζει η Ιφιγένεια;
2. Πώς απαντά η Ιφιγένεια για να στηρίξει την επιλογή της;
3. Τι άλλο διαβάζει η Ιφιγένεια, όταν θέλει να ενημερωθεί;
4. Τι διαβάζει φανατικά ο Δημήτρης;
5. Ποια είναι η γνώμη της Ιφιγένειας για τις αθλητικές εφημερίδες;
6. Τα περιοδικά που απευθύνονται σε εφήβους είναι ίδια για τα αγόρια και για τα κορίτσια; Γιατί συμβαίνει αυτό, κατά τη γνώμη σου;

Ενημέρωση για όλους

Α. ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

Ανοίγοντας κανείς μία εφημερίδα μπορεί καταρχήν να βρει άρθρα και σχόλια για την εσωτερική και τη διεθνή επικαιρότητα, ειδήσεις από το πολιτικό, οικονομικό και αστυνομικό ρεπορτάζ.

Τα άρθρα βρίσκονται ταξινομημένα σε θεματικές ενότητες που συχνά έχουν τίτλους όπως: Εσωτερικές ειδήσεις, Διεθνή, Πολιτικά, Οικονομία, Σπορ, Αστυνομικά, Επιστήμη και Τεχνολογία, Πολιτιστικά κτλ.

Τα είδη των εφημερίδων

Ανάλογα με το πότε κυκλοφορούν, υπάρχουν καθημερινές (πρωινές και απογευματινές) και εβδομαδιαίες (συνήθως κυριακάτικες) εφημερίδες.

Ανάλογα με το πού κυκλοφορούν, υπάρχουν οι εφημερίδες μεγάλης κυκλοφορίας, που φτάνουν σε κάθε γωνιά της χώρας, και οι τοπικές εφημερίδες (επαρχιακός τύπος). Αυτές κυκλοφορούν σε περιορισμένη έκταση και αφορούν κυρίως τα νέα μιας επαρχίας ή ενός γεωγραφικού διαμερίσματος.

Υπάρχουν και εφημερίδες που επικεντρώνονται σε συγκεκριμένα θέματα: τέτοιες είναι λ.χ. οι οικονομικές ή οι αθλητικές εφημερίδες. Τέλος, υπάρχουν και έντυπα που ασχολούνται, σχεδόν αποκλειστικά με την ιδιωτική ζωή δημοφιλών προσώπων από τον καλλιτεχνικό χώρο ή τον χώρο της τηλεόρασης. Αυτές είναι οι λεγόμενες σκανδαλοθηρικές εφημερίδες (κίτρινος τύπος).

26 ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ

Συναλλάγμα για όλους			
ΔΕ ΣΥΝΔ	ΕΥΡΩ	ΔΟΛΑΡ	ΠΕΤΕΙΣ
ΑΕΚ	1,289	1,289	1,289
ΑΕΛ	1,289	1,289	1,289
ΑΕΚ	1,289	1,289	1,289
ΑΕΛ	1,289	1,289	1,289
ΑΕΚ	1,289	1,289	1,289
ΑΕΛ	1,289	1,289	1,289
ΑΕΚ	1,289	1,289	1,289
ΑΕΛ	1,289	1,289	1,289
ΑΕΚ	1,289	1,289	1,289
ΑΕΛ	1,289	1,289	1,289

Ανάσα για χιλιάδες οφειλότες των Δήμων - καταστηματάρχες, υπαίθριους πωλητές κ.ά.

ΡΥΘΜΙΖΟΝΤΑΙ όλα τα χρέη!

Πώς θα γίνει ανάσες η εξόφλησή τους

28 Η πιο πλήρης αθλητική εφημερίδα

ΑΕΚ

Ο Δικέφαλος (ξανά) πέταξε στην κορυφή ΠΑΝΑΘΗΝΑΪΚΟΣ Απόστημ προέγερση στον... Αρν

ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ Προπόνηση στη Νίκαια εν όψει του τετάρτου

Επιστολή-κόλαφος για τα λογιστικά τρικ

Την Τετάρτη η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναμένεται ότι θα αποφασίσει να στείλει στη χώρα μας την προδικαστική επιστολή που θα απευθύνει με κυρώσεις για τα φερόδη στοιχεία της μετά το '97 περιόδου. Ακολουθούν τρεις κρίσιμες παρατηρήσεις.

Σελίδα 7

Χτύπημα στην ανεργία από τα Κέντρα Απασχόλησης

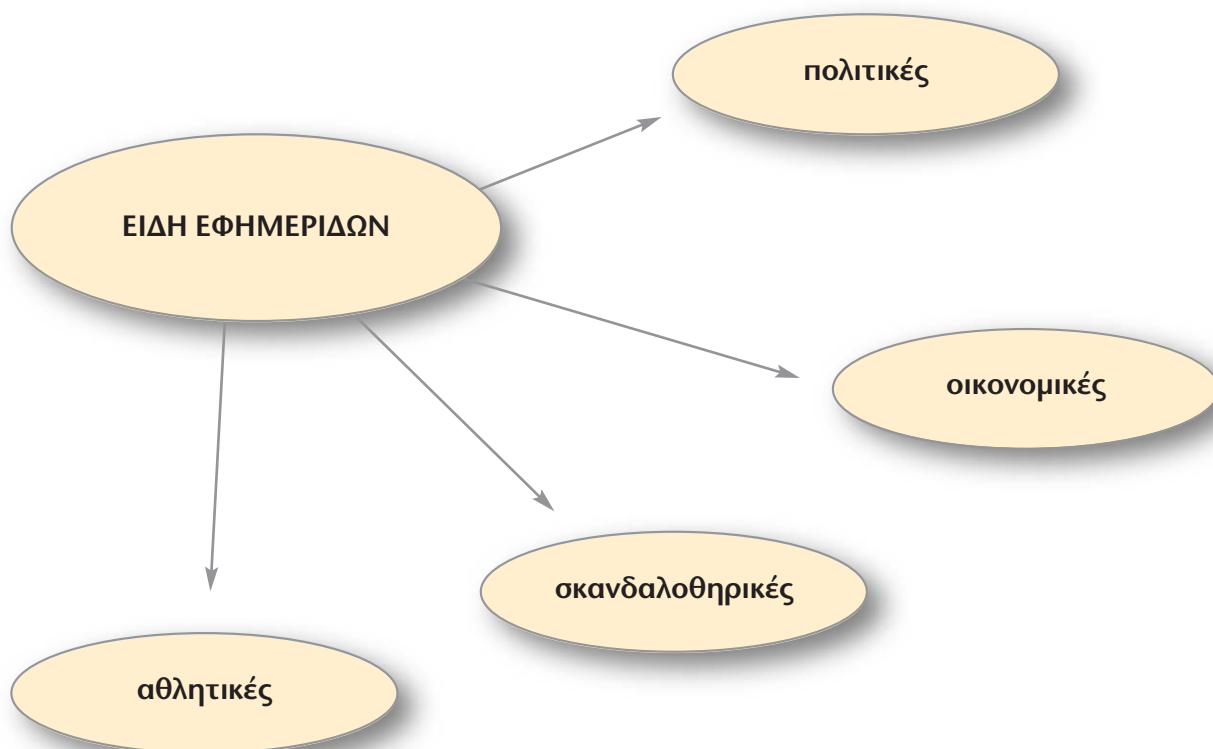
Διαφορετική πολιτική, για κάθε άνεργο Εξαιρητικά, θα υλοποιηθούν τα Κέντρα Προώθησης της Απασχόλησης, που είναι η απαρτ του δόρατος για την πόλεψη τις ανεργίας.

Η ΑΕΚ στην κορυφή, ακούγαμε ο ΓΙΑΟ και πάει χέρι-χέρι στο ντέρμπι με τον Θούλο

Απ' υψηλού η Ένωση βλέπει τους «αιωνίους»

Μέσα σε μια καθημερινή εφημερίδα βρίσκουμε...

Σχόλια και αναλύσεις	Ειδήσεις από την εσωτερική και τη διεθνή επικαιρότητα	Αστυνομικό ρεπορτάζ	Πολιτικό ρεπορτάζ	Οικονομικό ρεπορτάζ
Καλλιτεχνικές ειδήσεις	Πρόγραμμα θεάτρων και κινηματογράφων	Εφημερεύοντα νοσοκομεία	Δελτίο καιρού	Δρομολόγια

B. ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Τα περιοδικά κυκλοφορούν σε **τεύχη**. Ανάλογα με τα ενδιαφέροντα του ο κάθε αναγνώστης μπορεί να επιλέξει να γίνει **συνδρομητής** σε εβδομαδιαία, μηνιαία ή και τριμηνιαία **περιοδικά** της αρεσκείας του. Έτσι, μπορεί να έχει κάθε **τεύχος** του περιοδικού που τον ενδιαφέρει, τη στιγμή που κυκλοφορεί, χωρίς να φοβάται ότι ίσως χάσει κάποιο.

Η ποικιλία των θεμάτων τους είναι μεγάλη! Υπάρχουν περιοδικά για τη μόδα και την ομορφιά, για τη σωστή διατροφή και υγεία, για τη διακόσμηση και τη γαστρονομία, για τη φροντίδα των παιδιών, για αστρολογία και ανεξερεύνητα μυστήρια, για ηλεκτρονικούς υπολογιστές, για την τηλεόραση, για σπορ και κόμπι.....

Γ. ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

Ανοίγοντας κανείς την τηλεόραση μπορεί να βρει εκπομπές και προγράμματα ενημερωτικού ή ψυχαγωγικού χαρακτήρα:

- δελτία ειδήσεων
- δελτία πρόγνωσης του καιρού
- τηλεοπτικές σειρές (σίριαλ)
- τηλεπαιχνίδια
- ταινίες
- μεταδόσεις αγώνων (ζωντανά ή σε μαγνητοσκόπηση)
- αθλητικές ή καλλιτεχνικές εκπομπές
- σόου

και φυσικά πολλές, μα πολλές διαφημίσεις!

Δ. ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

Ανοίγοντας κανείς το ραδιόφωνο μπορεί ν' ακούσει μουσικά ή ενημερωτικά προγράμματα, δελτία ειδήσεων και πρόγνωσης του καιρού, αθλητικές αναμεταδόσεις (ζωντανά ή σε μαγνητοσκόπηση) και βέβαια πολλές διαφημίσεις!

Ε. ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Μπαίνοντας κανείς στο Διαδίκτυο μπορεί να βρεθεί σε ιστοσελίδες διεθνών ειδησεογραφικών πρακτορείων, να ενημερωθεί για θέματα που απασχολούν τη χώρα του αλλά και να πάρει πληροφορίες για όποιο θέμα τον ενδιαφέρει. Κι εδώ βέβαια δε λείπουν οι διαφημίσεις!

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ ΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ ΣΕ -ΜΑΙ

- «Πώς να συμπεριφερθείτε την πρώτη μέρα στο γραφείο!»
- «Πώς να μεταμορφωθείτε σε σταρ μέσα σε μισή ώρα!»
- «Πώς να τον κάνετε να σας ερωτευτεί κεραυνοβόλα!»
- Όταν θέλω να ενημερωθώ για σοβαρά θέματα, διαβάζω εφημερίδα.
- Λες και οι αθλητικές εφημερίδες μπορούν να θεωρηθούν σοβαρά έντυπα!
- Ας συγκεντρωθούμε στη δουλειά μας!
- Μη φοβηθείς, ό,τι και να σου συμβεί.

Πολλές ομάδες ρημάτων σχηματίζουν την Υποτακτική με τον ίδιο τρόπο (υπάρχουν πάντα βέβαια και οι εξαιρέσεις!). Για παράδειγμα:

1.

εμφανίζομαι		→	να εμφανι-στώ
λούζομαι	-στώ	→	να λου-στώ
ετοιμάζομαι		→	να ετοιμα-στώ

αλλά: στηρίζομαι → να στηρι-χτώ, ταραάζομαι → να ταρα-χτώ

2.

παντρεύομαι		→	να παντρ-ευτώ
ερωτεύομαι	-ευτώ	→	να ερωτ-ευτώ
γιατρεύομαι		→	να γιατρ-ευτώ

3.

σκέφτομαι		→	να σκε-φτώ
γράφομαι	-φτώ	→	να γρα-φτώ
κρύβομαι		→	να κρυ-φτώ

4.

δέχομαι		→	να δε-χτώ
ρίχνομαι	-χτώ	→	να ρι-χτώ
πετάγομαι		→	να πετα-χτώ

5.

α. λύνομαι		→	να λυ-θώ
δένομαι	-θώ	→	να δε-θώ
ενημερώνομαι		→	να ενημερω-θώ
β. συμπεριφέρομαι		→	να συμπεριφερ-θώ

αλλά: κυμαίνομαι → να κυμανθώ, αυξάνομαι → να αυξηθώ

6.

α. φοβάμαι		→	να φοβ-ηθώ
κοιμάμαι		→	να κοιμ-ηθώ
θυμάμαι		→	να θυμ-ηθώ
β. ασχολούμαι	-ηθώ	→	να ασχολ-ηθώ
θεωρούμαι		→	να θεωρ-ηθώ
χρησιμοποιούμαι		→	να χρησιμοποι-ηθώ
γ. αγαπιέμαι		→	να αγαπ-ηθώ
γεννιέμαι		→	να γενν-ηθώ
νικιέμαι		→	να νικ-ηθώ

αλλά : ξεχνιέμαι → να ξεχ-αστώ

7.

στεναχωριέμαι		→	να στεναχωρ-εθώ
βαριέμαι	-εθώ	→	να βαρ-εθώ
παραπονιέμαι		→	να παραπον-εθώ

Υπάρχουν και τα μπουρίνια...

Η οικογένεια Βλαστού ετοιμάζεται να πάει στην Κρήτη με το καράβι και, φυσικά, τους ενδιαφέρει το τι καιρό θα κάνει τις επόμενες δυο μέρες. Έτσι, όλοι μπροστά στην τηλεόραση, περιμένουν να ακούσουν το δελτίο πρόγνωσης του καιρού.

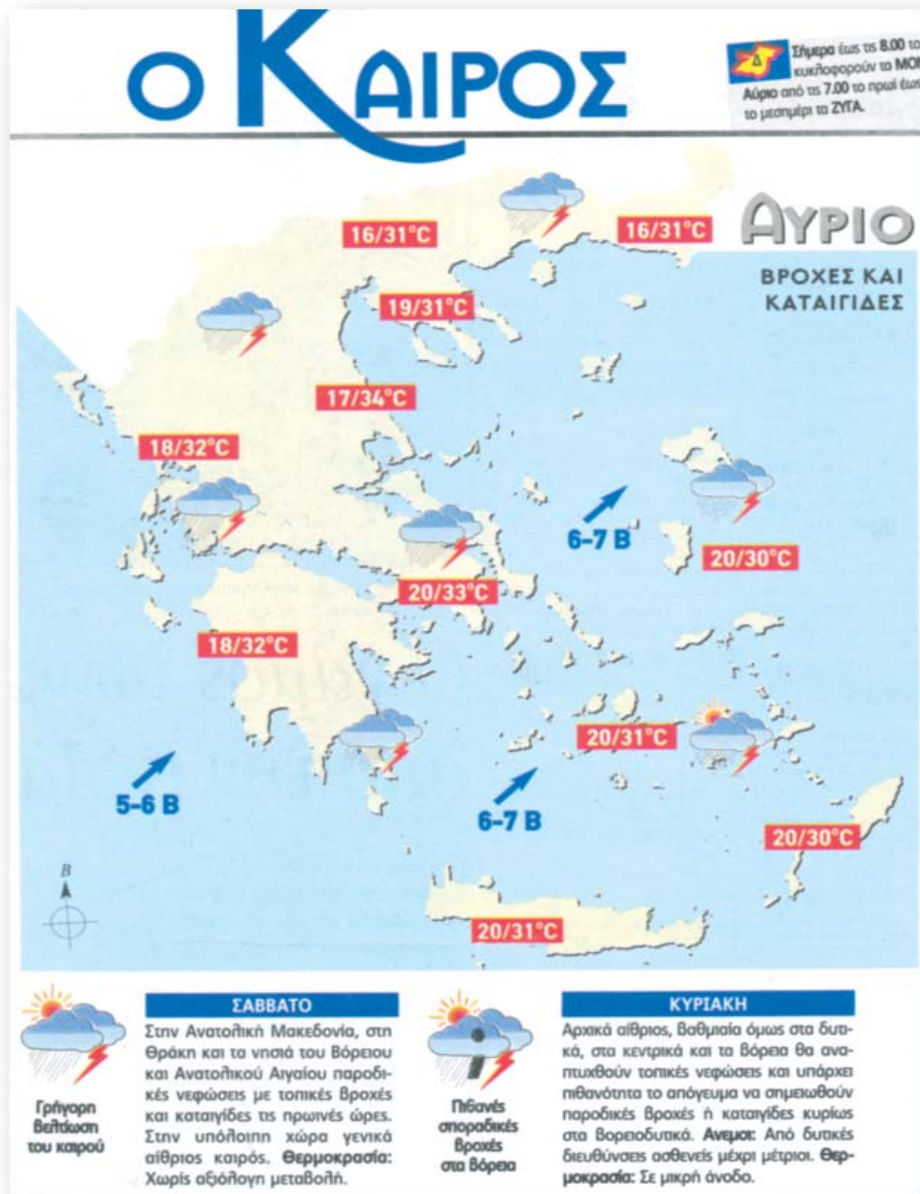
- (τηλεόραση): «Και να περάσουμε τώρα στην πρόγνωση του καιρού από την Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία».
- Ιφιγένεια: Να, τώρα...ακούστε προσεκτικά...
- (τηλεόραση): «Σε όλη τη χώρα θα έχουμε γενικά αίθριο καιρό».
- Δημήτρης: Τέλεια!
- (τηλεόραση): «Στα δυτικά και στα νότια όμως μπορεί να σημειωθούν σποραδικές καταιγίδες».
- Δημήτρης: Ωχ ωχ! Φουρτούνα θα έχει!
- (τηλεόραση): «Οι άνεμοι στα πελάγη θα κυμανθούν από 4 έως 6 μποφόρ».
- Δημήτρης: Δεν πιστεύω να βγάλουν απαγορευτικό και να μη φύγουμε;
- Φωτεινή Βλαστού: Συνήθως απαγορεύεται ο απόπλους, όταν οι άνεμοι είναι πάνω από 7 μποφόρ.
- Ιφιγένεια: Λέτε να είμαστε τόσο άτυχοι και να πέσουμε σε μπουρίνι¹;
- Φωτεινή Βλαστού: Θα το μάθουμε αύριο, την παραμονή. Πάντως, να μην ξεχάσετε, Καίτη μου, να πάρετε και καμιά ζακέτα, κανένα μπουφανάκι...
- Καίτη Βλαστού: Φυσικά! Θυμάμαι ότι, παρά τη ζέστη, το βράδυ κάνει ψύχρα στο χωριό.
- Τζένη: Εγώ πάντως θα παρακαλάω μέχρι αύριο να μας κάνει τη χάρη ο καιρός και να μη φυσάνε πολύ δυνατοί άνεμοι! Λίγες μέρες θα μείνουμε στην Κρήτη, μην χάσουμε κι άλλες εξαιτίας του καιρού!

1. Γιατί η οικογένεια Βλαστού συμβουλευέται το δελτίο πρόγνωσης του καιρού;
2. Ποια είναι η πρόγνωση του καιρού για τις επόμενες δύο μέρες;
3. Πώς αντιδρούν τα παιδιά σε αυτή;
4. Θα ταξιδέψουν τα καράβια;
5. Τι ρούχα πρέπει οπωσδήποτε να πάρουν μαζί τους για τα βράδια;

1. *μπουρίνι*: απότομη επιδείνωση του καιρού με βροχές και καταιγίδες, κυρίως κατά τους καλοκαιρινούς μήνες

Δελτίο Πρόγνωσης του Καιρού από την Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία (Ε.Μ.Υ.)

1. Ο καιρός είναι εντελώς διαφορετικός στα διάφορα μέρη του κόσμου. Μπορείς να καταλάβεις τι σημαίνουν τα σύμβολα που υπάρχουν στον παραπάνω χάρτη;
2. Μπορείς να καταλάβεις τι καιρό θα κάνει αύριο στη Βόρεια Ευρώπη;
3. Διάβασε το παρακάτω δελτίο του αυριανού καιρού, που αφορά την Ελλάδα, και σύγκρινε το με την πρόγνωση του καιρού για την αυριανή μέρα στη

Ο καιρός αύριο....

Αθήνα: Γενικά αίθριος καιρός και ηλιοφάνεια στην Αττική και μόνο το απόγευμα θα αναπτυχθούν τοπικές νεφώσεις. Οι άνεμοι θα πνέουν βόρειοι, ασθενείς μέχρι μέτριοι και η θερμοκρασία στην Αθήνα θα κυμανθεί από 20 έως 24 βαθμούς Κελσίου.

Θεσσαλονίκη: Αρχικά καλός ο καιρός στη Θεσσαλονίκη αλλά από το απόγευμα υπάρχει πιθανότητα βροχής. Οι άνεμοι θα πνέουν ασθενείς έως μέτριοι και η θερμοκρασία στη πόλη θα κυμανθεί από 19 έως 31 βαθμούς.

Υπόλοιπη χώρα: Αρχικά καλός ο καιρός και στην υπόλοιπη χώρα. Από το απόγευμα στα κεντρικά και βόρεια ηπειρωτικά θα αναπτυχθούν νεφώσεις και θα σημειωθούν σποραδικές καταιγίδες στη Μακεδονία και τη Θράκη. Οι άνεμοι θα πνέουν βόρειοι ως μέτριοι και αργότερα κατά τόπους στα ανατολικά και νότια ισχυροί. Η θερμοκρασία στα βόρεια θα κυμανθεί από 16 έως 32 βαθμούς, στα δυτικά από 17 έως 33 βαθμούς και στα νησιά του ανατολικού Αιγαίου και τα Δωδεκάνησα από 20 έως 31 βαθμούς. Στα ηπειρωτικά θα αναπτυχθούν πρόσκαιρες νεφώσεις, ενώ στη νησιωτική Ελλάδα υπάρχει πιθανότητα να εκδηλωθούν σποραδικές καταιγίδες στα βόρεια.

Η γλώσσα που χρησιμοποιείται στα δελτία πρόγνωσης του καιρού είναι εντελώς διαφορετική από τη γλώσσα που χρησιμοποιούμε καθημερινά για να περιγράψουμε τα καιρικά φαινόμενα. Έτσι έχουμε:

αραιές / πυκνές νεφώσεις: λίγα ή πολλά σύννεφα στον ουρανό

πρόσκαιρες νεφώσεις: θα υπάρχουν για λίγη ώρα σύννεφα στον ουρανό

αίθριος καιρός: καλός καιρός

ηλιοφάνεια: λιακάδα

οι άνεμοι θα πνέουν ασθενείς μέχρι μέτριοι (ή ισχυροί): θα φυσάει αεράκι (ή αέρας)

από νοτιοδυτικές διευθύνσεις: από τα νοτιοδυτικά

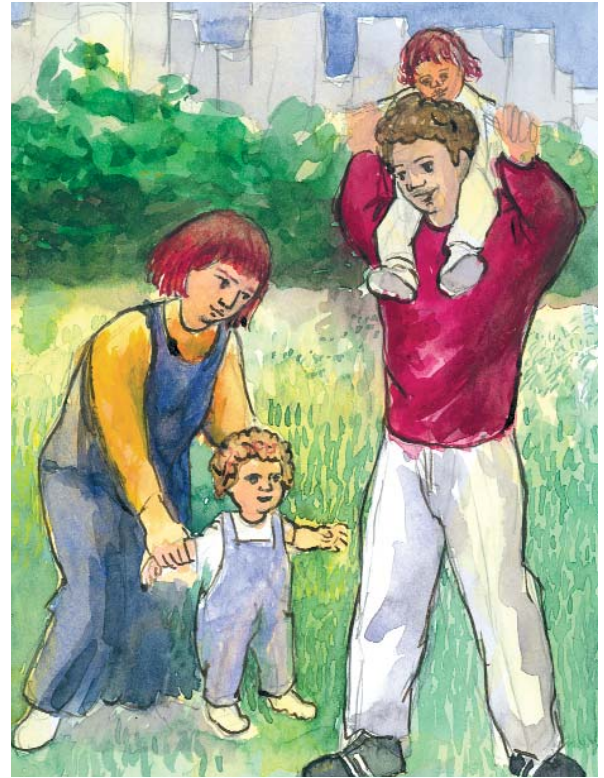
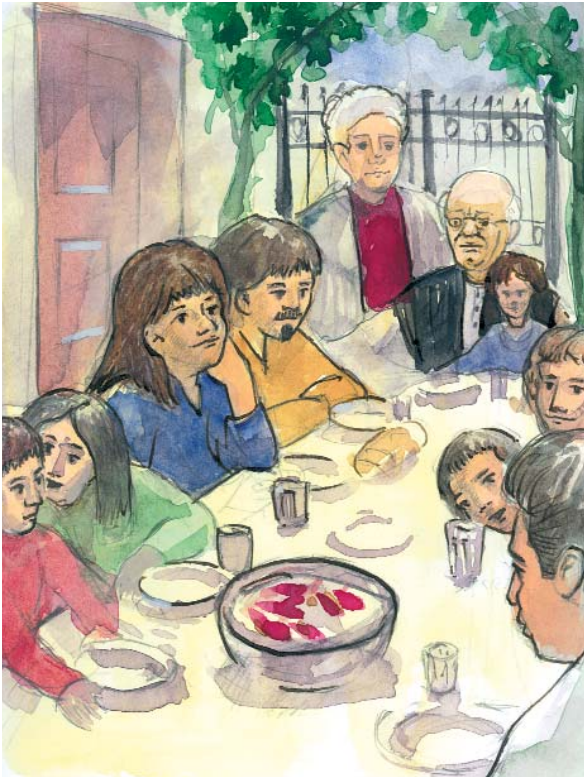
η θερμοκρασία θα κυμανθεί από 20 έως 24 βαθμούς Κελσίου: η θερμοκρασία θα είναι μεταξύ είκοσι και εικοσιτεσσάρων βαθμών Κελσίου/ ανάμεσα στους είκοσι και εικοσιτέσσερις βαθμούς Κελσίου

χωρίς αξιόλογη μεταβολή: χωρίς μεγάλες αλλαγές

θα σημειωθούν/ θα εκδηλωθούν σποραδικές / παροδικές καταιγίδες: κάποια στιγμή της ημέρας θα έχουμε αέρα και βροχή

στα ηπειρωτικά: στην ηπειρωτική Ελλάδα

στη νησιωτική Ελλάδα: στα νησιά

1. Πώς φαντάζεσαι ότι ζουν οι οικογένειες που απεικονίζονται στα παραπάνω σκίτσα ;
2. Πόσα παιδιά κάνουν συνήθως τα σημερινά ζευγάρια; Πόσο συχνά συναντάμε πολύτεκνες οικογένειες;

Οικογενειακές στιγμές άλλοτε και τώρα

Η συγγραφέας στο βιβλίο «Το πέρασμα μιας ζωής» θυμάται τα παιδικά της χρόνια. Αυτό της δίνει την αφορμή να περιγράψει τις σκέψεις της για τις καθημερινές συνήθειες μιας σύγχρονης οικογένειας, όταν βρίσκεται στο σπίτι, και να τις συγκρίνει με τις συνήθειες μιας οικογένειας των παιδικών της χρόνων.

Είναι Κυριακή, απόγευμα του Απρίλη. Άλλο ένα απόγευμα που είμαι καθισμένη στην αγαπημένη μου γωνίτσα μπροστά στην τηλεόραση παρακολουθώντας μία κωμωδία ούτε ενδιαφέρουσα αλλά ούτε και έξυπνη... Η Κυριακή είναι μια δύσκολη μέρα. Δε βγαίνω άσκοπα. Επισκέψεις σε φιλικά σπίτια δεν κάνω. Σκέφτομαι ότι την Κυριακή ο κόσμος που εργάζεται λαχταρά να βγει έξω, να πάει εκδρομή ή και να καθίσει στο σπίτι του για να ξεκουραστεί. Και δεν έχει άδικο. Αυτό το διήμερο, αν δε βγει, θέλει να απολαύσει τις χαρές και τις ανέσεις του σπιτιού του. Κάποιοι θα ξεκουραστούν ξαπλωμένοι στον άνετο καναπέ και θα απολαμβάνουν τη γαργαλιστική μυρωδιά που έρχεται από την κουζίνα, όπου η μητέρα προφανώς ετοιμάζει ό,τι καλύτερο, ειδικά για τη μέρα αυτή. Τα παιδιά, αφού διαβάσουν, θα ασχοληθούν επιτέλους με τα αγαπημένα τους κόμμι.

Αληθινά διερωτώμαι τι στο καλό ζωή είναι κι αυτή. Δεν υπάρχει ώρα για συζήτηση, για διάλογο, που λέμε, να μιλήσουν όλοι μαζί και να πουν τη γνώμη τους, να γελάσουν, να χαρούν. Να δώσουν ένα ποτήρι νερό. Να πουν μια γλυκιά κουβέντα, να δώσουν ένα χάδι, ένα φιλί, να προσφέρουν ένα λουλούδι. Σχεδόν δεν υπάρχει χρόνος για τίποτα. Ο άνθρωπος δε χαίρεται τη ζωή του. Απομονώθηκε, κλείστηκε στον εαυτό του. Έγινε εγωιστής από τα βάρη και τις απαιτήσεις που μόνος του δημιούργησε.

Το καλό σπίτι, η άνετη διαμονή, το περιποιημένο φαγητό, το ντύσιμο για κάθε εποχή και κάθε περίπτωση, ο φωτισμός, η θέρμανση, το τηλέφωνο, το ωραίο αμάξι, τα καλά σχολεία, τα φροντιστήρια, οι ξένες γλώσσες, η άθληση, ο χορός, η μουσική και τόσα άλλα σχετικά με τη μόρφωση, που κάνουν σήμερα τα παιδιά να μην έχουν ώρα ν' αναστενάξουν...

Από την άλλη, μερικές δεκάδες χρόνια πριν υπήρχαν οι απλές, οι γνήσιες χαρές. Ήταν η καλή συντροφιά των γειτόνων, των φίλων, των συγγενών. Χωρίς τηλέφωνο εκείνα τα χρόνια, χτυπούσαν το κερούλι της πόρτας και άρχιζαν τη βεγγέρα. Καθισμένοι στο μεγάλο τραπέζι της τραπεζαρίας, κατά προτίμηση, περνούσε η ώρα ευχάριστα με την κουβεντούλα κοντά στο τζάκι...

Ατμόσφαιρα διαφορετική από τη σημερινή με τις ανέσεις του καλοριφέρ και του αυτοματισμού του τηλεφώνου και της τηλεόρασης. Σήμερα βεγγερίζουμε¹ με το τηλεκοντρόλ στο χέρι. Ακούς ειδήσεις. Σε λίγο ακούς τα ίδια σχεδόν από άλλο κανάλι. Κάποιος θέλει να δει κάποιο σίριαλ, που παρακολουθεί. Άλλος ψάχνει για κάποιο καλό έργο, που δεν υπάρχει πια. Άλλος για ποδόσφαιρο...

(Πόπη Σκορδίλη – Νιωτάκη, Στο πέρασμα μιας ζωής)

1. Πώς περνά, συνήθως, τις Κυριακές της η συγγραφέας;
2. Πώς περνά μια οικογένεια το βράδυ της σήμερα; Πώς το περνούσε πριν από μερικές δεκαετίες;
3. Πόσο φορτωμένο είναι το πρόγραμμα των σημερινών παιδιών;
4. Πόσο επικοινωνούν μεταξύ τους τα μέλη των σύγχρονων οικογενειών, σύμφωνα με τη συγγραφέα; Συμφωνείς με την άποψή της;

1. βεγγερίζουμε: περνάμε το βράδυ μας με παρέα

ΤΟ ΡΗΜΑ ΚΑΝΩ

Με το ρήμα **κάνω** ...**κάνουμε** σχεδόν τα πάντα!

- **Επισκέψεις** σε φιλικά σπίτια **δεν κάνω**.
- Ο γιος μου **κάνει** Αγγλικά και η κόρη μου μπαλέτο.
- Άννα, τι θα γίνει; **Δε θα κάνεις** καμιά **δουλειά** σήμερα;
- Χρειάζεται μεγάλη υπομονή για να **κάνει** κανείς **δίαιτα**.
- Δεν το ήξερα ότι **κάνετε παρέα** με την ξαδέρφη μου.

Θυμήσου ότι:

κάνω = 1) μαθαίνω : κάνω αγγλικά, χορό, πιάνο, ζωγραφική
2) ασχολούμαι με : κάνω ορειβασία, ιστιοπλοΐα, δουλειές (στο σπίτι)

Αλλά και:

κάνω σπίτι	κάνω πόλεμο	κάνω λάθος
κάνω οικογένεια	κάνω ειρήνη	κάνω υπομονή
κάνω παιδιά	κάνω όνειρα	κάνω μπάνιο
κάνω πρόοδο (σε)	κάνω παράπονα	κάνω δίαιτα
κάνω σκέψεις (για)	κάνω επίσκεψη (σε)	κάνω το σωστό

- 1) Τι σημαίνουν οι παραπάνω φράσεις με το **κάνω**;
- 2) Ποιες άλλες φράσεις με το **κάνω** ξέρεις;

Όταν η μαμά δουλεύει

Ο Γρηγόρης και η μικρότερη αδερφή του η Αναστασία, μεγάλωσαν με ένα δεδομένο: ο μπαμπάς στη δουλειά, η μαμά στο σπίτι. Ο πατέρας τους ήταν συνέταιρος σε ένα γραφείο πολιτικών μηχανικών, ενώ η μητέρα τους, που είχε σπουδάσει αισθητικός, είχε απορροφηθεί τόσο από τη φροντίδα του σπιτιού και τις ανάγκες των παιδιών που δεν κατάφερε να εξασκήσει ποτέ το επάγγελμά της. Ώσπου μια μέρα αποφάσισε να γίνει επιχειρηματίας. Άνοιξε ένα ινστιτούτο αισθητικής με μία φίλη της από τα παλιά!

Η απουσία της μητέρας του Γρηγόρη από το σπίτι δημιούργησε αρχικά...το χάος. «Δεν ξέρω τι σκεφτήκαμε και αφήσαμε τα πράγματα στην τύχη τους. Ίσως μέσα μας ελπίζαμε κρυφά ότι ο ενθουσιασμός της μητέρας μας θα ξεφούσκωνε σε λιγότερο από μια βδομάδα, ότι μια μέρα θα γυρνούσε κατάκοπη¹ από τα καινούρια της καθήκοντα και θα μας ανακοίνωνε ότι δεν είναι φτιαγμένη για επιχειρηματικές περιπέτειες. Έλα, όμως, που η μέρα αυτή αργούσε!», λέει ο Γρηγόρης.

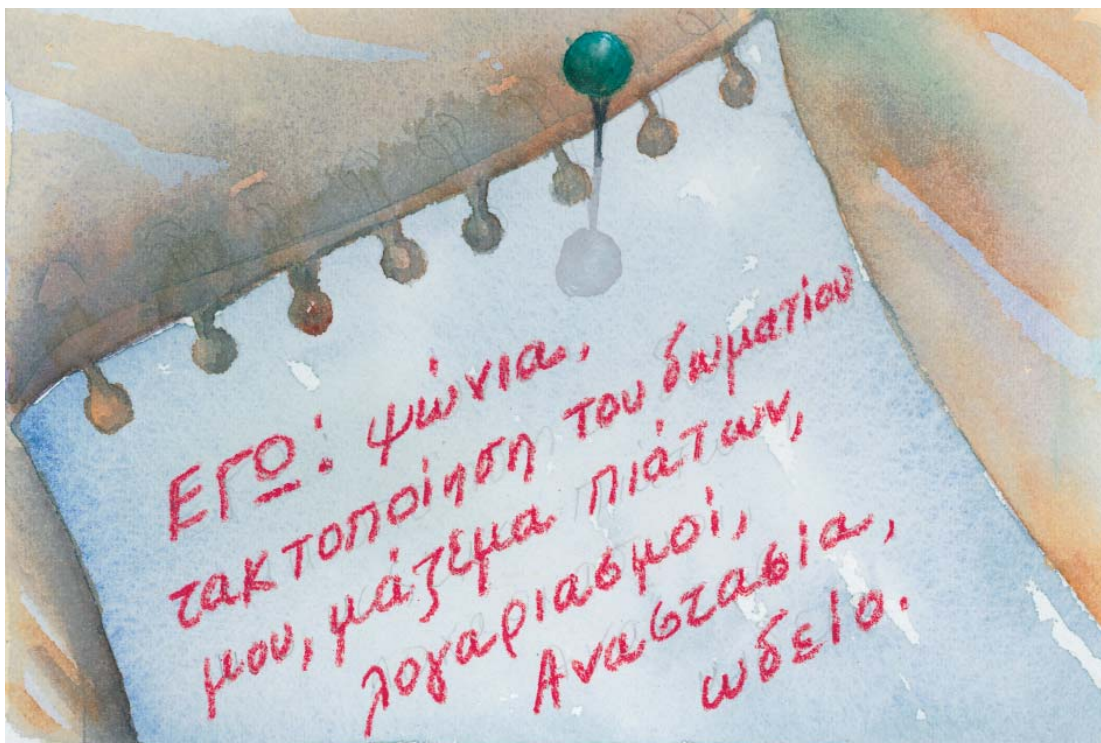
«Τις πρώτες μέρες αφήναμε τα πιάτα μας άπλυτα στην κουζίνα, τα κρεβάτια μας άστρωτα και τα άπλυτα ρούχα να στοιβάζονται στον κάδο. Τρώγαμε μόνο από φαστ φουντ και λείπαμε από το σπίτι χωρίς να δίνουμε λογαριασμό σε κανέναν. Αναγκαστήκαμε να κάνουμε το πρώτο μας οικογενειακό συμβούλιο, που λειτούργησε σαν πρόωρη ενηλικίωσή μου. Τώρα ο καθένας έπρεπε να αναλάβει τις ευθύνες του. Εγώ ανέλαβα τα ψώνια – εννοείται ότι πριν ξεκινήσω για το σούπερ μάρκετ θα έπρεπε να συμβουλευτώ το χαρτάκι με τις ελλείψεις που ήταν κολλημένο με μαγνητάκι στην πόρτα του ψυγείου. Επίσης, ανέλαβα τη φροντίδα του

1. κατάκοπη: πολύ κουρασμένη

δωματίου μου, το μάζεμα των πιάτων, τις πληρωμές των λογαριασμών και το πήγαινε – έλα της Αναστασίας στο βραδινό μάθημα στο ωδείο. Το σφουγγάρισμα, το ξεσκόνισμα και το σιδέρωμα θα τα έκανε μια γυναίκα που θα ερχόταν μια φορά την εβδομάδα. Η αδερφή μου πήρε πάνω της το καθάρισμα του μπάνιου, το χώρισμα των ρούχων για να μπουν στο πλυντήριο, το κόψιμο της σαλάτας, το στρώσιμο του τραπεζιού. Η μαμά θα είχε το μαγείρεμα και ο μπαμπάς τις μικροεπισκευές και το πότισμα των λουλουδιών. Κανονικό εργοστάσιο. Έβαλα ένα χαρτάκι με τις υποχρεώσεις μου στον πίνακα ανακοινώσεων και υποσχέθηκα να είμαι συνεπής. Στην πραγματικότητα ήμουν έξαλλος με όλα αυτά!»

Ρωτάω τον Γρηγόρη τι του φάνηκε πιο δύσκολο από όλους αυτούς τους νέους κανόνες. Η απάντησή του με εκπλήσσει: «Το δυσκολότερο ήταν η απουσία της. Όσο κι αν δε θέλαμε να το παραδεχτούμε, όσο κι αν το είχαμε σαν δεδομένο, και μόνο η παρουσία της μητέρας στο σπίτι μας έκανε πιο δυνατούς, μας έκανε πιο ασφαλείς, ίσως και πιο ανεύθυνους, δεν ξέρω...»...

(SuperΚατερίνα, τ. 282)

1. Η μητέρα σου εργάζεται; Πώς αισθάνεσαι γι' αυτό;
2. Αν η μητέρα σου δεν εργαζόταν και έμενε στο σπίτι, σε τι θα άλλαζε η ζωή σας;
3. Αν η μητέρα σου, ενώ δεν εργάζεται ως τώρα, αποφασίσει να πιάσει δουλειά πώς πιστεύεις ότι θα νιώσεις;
4. Τι νομίζεις ότι θα απαντούσε η μητέρα του Γρηγόρη στα παράπονά του;

ΟΙ ΔΟΥΛΕΙΕΣ ΤΟΥ ΣΠΙΤΙΟΥ

Το σκούπισμα
 Το σφουγγάρισμα
 Το ξεσκόνισμα
 Το καθάρισμα του μπάνιου, της κουζίνας
 Το στρώσιμο του κρεβατιού
 Το συμμαζέμα / το συγύρισμα

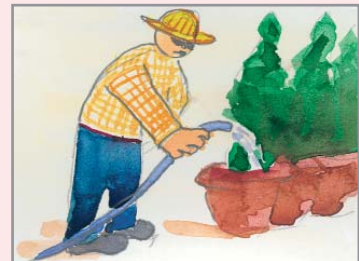
Το πλύσιμο στο πλυντήριο / πλύσιμο στο χέρι
 Το άπλωμα
 Το σιδέρωμα

Το μαγείρεμα
 Το κόψιμο της σαλάτας, του ψωμιού
 Το στρώσιμο του τραπεζιού
 Το μάζεμα του τραπεζιού
 Το πλύσιμο των πιάτων

Το πότισμα
 Τα ψώνια
 Η πληρωμή των λογαριασμών
 (ΔΕΗ (για το ηλεκτρικό ρεύμα),
 ΟΤΕ (για το τηλέφωνο))

Ξέρεις ότι, για να πούμε τι δουλειές πρέπει να κάνουμε, χρησιμοποιούμε τη φράση: έχω να σκουπίσω, να ξεσκονίσω και να σφουγγαρίσω;

- Ράνια, τέλειωσες με τις δουλειές σου;
- Όχι, έχω ακόμα να σκουπίσω και να σφουγγαρίσω.
- Εγώ έχω να βάλω πλυντήριο και ηλεκτρική (σκούπα).

Οικογενειακές διακοπές

Οι Βλαστοί ετοιμάζονται να πάνε στην Κρήτη. Άλλοι κάνουν όνειρα για το πώς θα περάσουν τις διακοπές τους εκεί και άλλοι...δυσανασχετούν!

A.

Φωτεινή Βλαστού: Τι σκέφτεσαι, Γιώργο; Μου φαίνεται ότι ονειροπολείς.

Γιώργος Βλαστός: Σκέφτομαι πώς θα περάσουμε τις μέρες των διακοπών στο χωριό.

Φωτεινή Βλαστού: Α! μάλιστα. Να σου πω εγώ! Πρώτα πρώτα, θα ηρεμήσουμε. Θα ησυχάσουμε από τα κορναρίσματα των αυτοκινήτων και από τις ανοικτές τηλεοράσεις στα μπαλκόνια!

Γιώργος Βλαστός: Θα ακούμε μόνο τους θορύβους της φύσης: τα πουλιά, τα ζώα, το νερό να κυλάει...άντε, και καμιά λύρα τα βράδια!

Φωτεινή Βλαστού: Θα απολαμβάνουμε τη φύση και τον καθαρό αέρα...

Καίτη Βλαστού: Θα τρώμε τα καταπληκτικά φαγητά της κυρα-Ιφιγένειας!

Γιώργος Βλαστός: Εγώ, θα ξεκουράσω λίγο τον πατέρα μου. Θα ασχοληθώ με τον κήπο και τα λαχανικά.

Φωτεινή Βλαστού: Ναι, καλά, δε χρειάζεται βοήθεια ο πατέρας σου. Μάλλον εσένα σου έχει λείψει η αγροτική ζωή.

Γιώργος Βλαστός: Γιατί, άσχημα είναι; Θα σου κόβω τα λαχανικά την ώρα που τα θέλεις και θα τα μαγειρεύεις ολόφρεσκα και γεμάτα βιταμίνες!

Καίτη Βλαστού: Θα βοηθάμε κι εμείς στο μαγείρεμα, ε, Φωτεινή;

Φωτεινή Βλαστού: Ε, βέβαια! Τόσα στόματα είμαστε! Άλλωστε, θα περνάμε και την ώρα μας έτσι. Πόση ώρα θα καθόμαστε στη θάλασσα;

Γιώργος Βλαστός: Τώρα μάλιστα! Ο Δημήτρης με έβαλε να του υποσχεθώ ότι θα πηγαίνουμε στην παραλία στις δέκα και θα φεύγουμε στη μία!

Φωτεινή Βλαστού: Καλά, όταν θα φτάσουμε, θα το ξανασυζητήσουμε! Το σίγουρο είναι ότι σε αυτές τις διακοπές θα ξεκουραστούμε!

B.

Ιφιγένεια: Κι έτσι που λες, Έλλη μου! Ο μπαμπάς μου έβαλε όρο: «Πρώτα θα έρθεις στο χωριό μαζί μας και μετά θα πας διακοπές με τις φίλες σου! Θα στενοχωρήσεις τους παπούδες σου, αν δεν έρθεις! Κι έπειτα, τι θα πει ο κόσμος, αν δεν έρθεις;»

Έλλη: Αχ, βαρέθηκα να ακούω «Τι θα πει ο κόσμος;»! Τι με νοιάζει εμένα για τον ξένο κόσμο; Πάντως για το άλλο, έχει δίκιο ο μπαμπάς σου. Θα στενοχωρηθούν ο παππούς και η γιαγιά σου, αν δεν πας.

Ιφιγένεια: Ναι, μωρέ, το ξέρω. Περισσότερο για αυτούς θα πάω κι εγώ. Ξέρεις τι βαρετά που θα περάσω στο χωριό; Σκέτη πλήξη!

Έλλη: Μη μου πεις! Δε θα κάνετε μπάνια;

Ιφιγένεια: Θα κάνουμε, αλλά πώς; Η θάλασσα είναι είκοσι χιλιόμετρα μακριά, κι έτσι θα πηγαίνουμε όλοι μαζί με το αυτοκίνητο και θα επιστρέφουμε όλοι μαζί. Θα τους ακολουθώ, θέλω δε θέλω. Κι αν βρω παρέα και θελήσω να μείνω το μεσημέρι για έναν καφέ; Όχι, δε θα με αφήσουν, γιατί ποιος θα με φέρει πίσω, και τι θα πει το χωριό αν με δουν να μιλάω με κάποιον... και τέτοια.

Έλλη: Θα ξανασυναντήσεις τις φίλες σου από το χωριό, όμως. Κάτι θα μπορείτε να κάνετε, δεν μπορεί!

Ιφιγένεια: Τα απογεύματα θα κάνουμε βόλτες στην πλατεία και θα με ρωτάνε πώς είναι η ζωή στην πρωτεύουσα! Και το βράδυ, θα κοιμόμαστε στις δώδεκα το αργότερο, γιατί δεν θα έχουμε τι να κάνουμε!

Έλλη: Πολύ μαύρα μου τα περιγράφεις! Βάζω στοίχημα ότι τα πράγματα δεν είναι τόσο τρομερά! Εδώ θα σε αφήσουν οι γονείς σου να πας διακοπές χωρίς αυτούς και δε θα σε αφήσουν να καθίσεις σε μια καφετέρια; Να δεις, Ιφιγένεια, που δεν θα είναι τα πράγματα όπως παλιά. Μεγαλώσαμε πια!

Ιφιγένεια: Εγώ το ξέρω. Στον πατέρα μου να το πεις!

ΑΠΛΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΡΚΗΣ ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ

Θυμήσου ότι, όταν μιλάμε για το παρελθόν, άλλοτε χρησιμοποιούμε Παρατατικό και άλλοτε Αόριστο.

Το ίδιο συμβαίνει και όταν μιλάμε για το μέλλον. Τότε μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε Μέλλοντα Διαρκή ή Μέλλοντα Απλό.

Ο Διαρκής Μέλλοντας δείχνει:

(α) αυτό που θα γίνεται συχνά στο μέλλον.

- Από φέτος διακοπές **θα πηγαίνουμε** μόνο τον Σεπτέμβριο. Είναι πιο οικονομικά και η θάλασσα είναι υπέροχη.
- Ο παππούς μάς υποσχέθηκε ότι, τα καλοκαίρια που θα πηγαίνουμε στο χωριό, **θα μας αφήνει** να φροντίζουμε τα ζώα του.

(β) αυτό που θα γίνεται συγχρόνως με κάτι άλλο.

- Όταν εσύ **θα μπαίνεις** στο αεροπλάνο, εγώ **θα φτάνω** στο χωριό.
- Η Άννα είναι έξι χρόνια μικρότερη από την Ελένη. Άρα, όταν η Άννα **θα αρχίζει** το σχολείο, η αδερφή της **θα το τελειώνει**.

(γ) αυτό που θα έχει διάρκεια στο μέλλον.

- Αύριο **θα διαβάζω** όλη μέρα για το διαγώνισμα.
- Στο νησί **θα κολυμπάμε** τουλάχιστον μία ώρα τη μέρα.

Ο Απλός Μέλλοντας δείχνει:

(α) αυτό που θα κρατήσει για λίγο, μια συγκεκριμένη στιγμή στο μέλλον.

- Αύριο **θα πάμε** σινεμά. Θα έρθεις;
- Ο Νίκος είπε ότι **θα φύγει** από τη δουλειά του τον επόμενο μήνα, αν και δεν έχει βρει ακόμα άλλη δουλειά.

(β) αυτό που θα έχει κάποια διάρκεια, αλλά θα ολοκληρωθεί σε μία συγκεκριμένη χρονική στιγμή.

- Για λίγο **θα μείνουν** στο ενοίκιο, αλλά μετά θα χτίσουν δικό τους σπίτι.
- **Θα περάσουμε** καταπληκτικά για δύο εβδομάδες στην Κρήτη, αλλά μετά πίσω στη ρουτίνα!

Ο ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ ΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ ΣΕ -ΜΑΙ

- Θα ασχοληθώ με τον κήπο και τα λαχανικά.
- Το σίγουρο είναι ότι σε αυτές τις διακοπές θα ξεκουραστούμε!
- Πρώτα θα έρθεις στο χωριό μαζί μας και μετά θα πας διακοπές με τις φίλες σου!
- Θα στενοχωρηθούν ο παππούς και η γιαγιά σου, αν δεν πας.
- Πόση ώρα θα καθόμαστε στη θάλασσα;
- Και το βράδυ, θα κοιμόμαστε στις δώδεκα το αργότερο, γιατί δεν θα έχουμε τι να κά-
νουμε....

Θυμήσου τις βασικές καταλήξεις των ρημάτων σε -μαι στον Απλό Μέλλοντα. Να θυμάσαι ότι ο Απλός Μέλλοντας των ρημάτων αυτών τονίζεται πάντα στην τελευταία συλλαβή:

	Ενεστώτας		Μέλλοντας Απλός
1.	λούζομαι ετοιμάζομαι	-στώ →	θα λουστώ → θα ετοιμαστώ
2.	παντρεύομαι κουρεύομαι	-ευτώ →	θα παντρευτώ → θα κουρευτώ
3.	σκέφτομαι κρύβομαι	-φτώ →	να σκεφτώ → θα κρυφτώ
4.	δέχομαι ανοίγομαι	-χτώ →	να δεχτώ → να ανοιχτώ
5.	α. λύνομαι δένομαι μορφώνομαι	-θώ →	θα λυθώ → θα δεθώ θα μορφωθώ
	β. συμπεριφέρομαι	-θώ	θα συμπεριφερθώ
6.	α. φοβάμαι θυμάμαι	-ηθώ →	θα φοβηθώ → θα θυμηθώ
	β. ασχολούμαι προσκαλούμαι	→	→ θα ασχοληθώ → θα προσκληθώ
	γ. νικιέμαι κρατιέμαι	→	→ θα νικηθώ → θα κρατηθώ

Προσοχή! Λέμε θα στεναχωρεθώ και θα στεναχωρηθώ, αλλά μόνο θα βαρεθώ, θα παραπονεθώ.

ΠΩΣ ΕΚΦΡΑΖΟΥΜΕ ΤΗΝ ΑΜΦΙΣΒΗΤΗΣΗ ΜΑΣ

Στον προφορικό λόγο, χρησιμοποιούμε συχνά κάποιες εκφράσεις για να αμφισβητήσουμε αυτά που λέει κάποιος. Οι παρακάτω είναι μερικές από αυτές.

- **Ναι, καλά,** δε χρειάζεται βοήθεια ο πατέρας σου.
- **Γιατί, άσχημα είναι;** Θα σου κόβω τα λαχανικά την ώρα που τα θέλεις.
- **Τώρα μάλιστα!** Σιγά μη δεχτεί να έρθει!
- - Θα περάσουμε απαίσια. Στο χωριό είναι πολύ βαρετά.
- **Μήπως υπερβάλλεις λιγάκι;** Στο χωριό έχει τόσα πράγματα να κάνεις. Μπάνιο στη θάλασσα, βόλτες με τα ξαδέρφια σου..
- Ξέρεις τι βαρετά που θα είναι στο χωριό; Σκέτη πλήξη!
- **Μη μου πεις!** Δε θα κάνετε μπάνια;
- - Άκου που σου λέω! Δεν θα με αφήνουν να πάω πουθενά!
- **Πολύ μαύρα μου τα περιγράφεις! Βάζω στοίχημα** ότι τα πράγματα δεν είναι τόσο τρομερά! Και έπειτα, **από τη μια** λες ότι δε θέλεις να πας στο χωριό σας **και από την άλλη** δε βλέπεις την ώρα να έρθει η μέρα που θα φύγετε!
- - Μείναμε σ' αυτό το ξενοδοχείο με 40 ευρώ τη βραδιά!
- **Σοβαρά μιλάς;** Τόσο δεν δίνεις ούτε σε ενοικιαζόμενα δωμάτια!

Ναι, καλά!	Γιατί, άσχημα είναι;	(Νομίζω ότι) τα παραλές.
Μη μου πεις!	Πολύ μαύρα μου τα περιγράφεις.	Τώρα μάλιστα!
Από τη μια ... και από την άλλη...		Μήπως υπερβάλλεις;
Σοβαρά (μιλάς);		

Το χάσμα των γενεών

Α. Παράπονα για τη μαμά.

Στο παρακάτω κείμενο μία έφηβη, η Μαργαρίτα, γράφει ένα γράμμα σε έναν φίλο της όπου κάνει παράπονα για τη μητέρα της.

Αγαπημένε μου Μιχάλη,

Χθες καβγάδισα πάλι με τη μητέρα μου. Αλλά ας πάρω τα πράγματα από την αρχή...

Θα μπορούσα να πω ότι μου είναι εντελώς αδιάφορο το τι κάνουν οι άλλοι και το πώς σκέφτονται. Ακόμα και το πώς ζουν. Αυτό όμως δεν είναι τελείως αληθινό. Έχω παρατηρήσει ότι πολλές φορές λέω πράγματα που δεν πιστεύω. Αισθάνομαι έτσι πως προσθέτω κάτι στο «ίματζ» μου. Θα μου πεις τώρα πως αφού, με ενδιαφέρει το «ίματζ», σίγουρα με ενδιαφέρουν και οι άλλοι και το πώς σκέφτονται για μένα.

Σήμερα πήγα με τρία ακόμα παιδιά από το φροντιστήριο σε μια καφετέρια. Δεν ήθελα να σκεφτούν οι άλλοι πως είμαι ακοινωνήτη ή ακατάδεκτη, μπορεί και μαμό-θρεφτη στη χειρότερη περίπτωση. Γι' αυτό τον λόγο ακριβώς δεν ειδοποίησα και τη μητέρα μου ότι θα καθυστερήσω. Δεν ξέρω αν άξιζε τον κόπο. Δε μιλούσα πολύ, μόνο παρακολουθούσα τα σχόλια, τα πιο πολλά για τους καθηγητές. Το κακό είναι ότι οι περισσότεροι καπνίζουν σε μια καφετέρια. Ήταν φυσικό να με αγγίξει η μυρωδιά του τσιγάρου. Δε φανταζόμουν, όμως, ποτέ τη σκηνή που θα επακολουθούσε στο σπίτι, με μια ανήσυχη μαμά που διαπιστώνει ότι η κόρη της μυρίζει τσιγάρο και ποιος ξέρει πού πήγε και που έμπλεξε... Δεν της απάντησα, κατά τη συνήθειά μου. Τη βεβαίωσα απλά πως δεν καπνίζω - δε σκέφτηκα ποτέ κάτι τέτοιο - γιατί δε μου αρέσει, και στο κάτω κάτω εγώ θ' αποφασίζω για το τι θα κάνω στη ζωή μου. Μπορεί να της φάνηκε κάπως σκληρό, όμως δεν της έδωσα ποτέ αφορμή για να μη μου έχει εμπιστοσύνη. Το αντίθετο μάλιστα[.....].

Τέλοσπαντων! Ας μη σε κουράσω άλλο με τα δικά μου. Εσύ πώς περνάς; Πότε θα φύγετε για διακοπές; Πού θα πάτε; Μου είχες πει για Κέρκυρα. Ισχύει; Για πόσον καιρό θα λείπεις; Σίγουρα θα περάσεις τέλεια! Περιμένω γράμμα με κάθε λεπτομέρεια για όλα!

Μαργαρίτα

1. Για ποιον λόγο δεν ειδοποίησε η Μαργαρίτα τη μητέρα της ότι θα αργήσει;
2. Κρίνεις δικαιολογημένη την αντίδραση της μητέρας ή όχι;
3. Πιστεύεις ότι η μητέρα πρέπει να εμπιστεύεται περισσότερο τη Μαργαρίτα; Γιατί;
4. Εσύ νιώθεις ποτέ σαν τη Μαργαρίτα; Πως θα συμπεριφερόσουν σε μια τέτοια περίπτωση;

B. Να ζήσουν τη ζωή τους!

Εκτός από τους γονείς που διαφωνούν με τα παιδιά τους και τους δίνουν το δικαίωμα να μιλάνε για «χάσμα των γενεών», υπάρχουν και οι γονείς που προσπαθούν να μπουν στη θέση των παιδιών τους. Χαρακτηριστικές για αυτό είναι οι απόψεις του αρθρογράφου.

«Για να το πετύχουμε αυτό (το να ζήσουν τα παιδιά μας τη ζωή τους), θα πρέπει να αποδεχτούμε πως ανοίγουν τα φτερά τους πια για να πετάξουν μόνα τους, πως σε καμιά περίπτωση δεν αποτελούν τη «δική» μας συνέχεια (ακόμα χειρότερο, δεν είναι τα παιδιά μας εκείνα που θα υλοποιήσουν σχέδια και όνειρα που δεν υλοποιήσαμε εμείς – δεν θα ζήσουμε εμείς τη δική τους ζωή και τα όνειρα!), πως εμείς το μόνο που μπορούμε να κάνουμε είναι να τα παρακολουθούμε και να συμμεριζόμαστε τις δικές τους χαρές και επιδιώξεις με μια γλυκιά υπενθύμιση: ότι θα είμαστε πάντα εκεί, κάθε φορά που αυτά θα νιώσουν την ανάγκη της παρουσίας και της βοήθειάς μας.

Είναι εύκολο κάτι τέτοιο; Σίγουρα όχι. Γίνεται, όμως ευκολότερο, αν γυρίσουμε κάμποσα χρόνια πίσω και θυμηθούμε τη δική μας «απεξάρτηση» από το οικογενειακό περιβάλλον, τις δικές μας επαναστάσεις, τη δική μας βεβαιότητα πως εμείς ξέρουμε καλύτερα και πως, επιτέλους εμείς θα ζήσουμε τη ζωή μας.»

(Η Καθημερινή, 6/6/2004)

1. Ποιο είναι το λάθος που κάνουν μερικοί γονείς, σύμφωνα με τον αρθρογράφο;
2. Τι πρέπει να κάνουν οι γονείς; Ποια στάση πρέπει να έχουν απέναντι στα παιδιά τους;

Συνήθως οι έφηβοι

θεωρούν τους γονείς τους

καταπιεστικούς
υπερπροστατευτικούς
υπερβολικούς
απαιτητικούς
γκρινιάρηδες
εκνευριστικούς

ενώ θα τους ήθελαν

ανεκτικούς
προοδευτικούς
υποχωρητικούς
γεμάτους κατανόηση

Από την άλλη κάποιοι γονείς

παραπονιούνται ότι τα παιδιά τους είναι

αδιάφορα
ανεύθυνα
ατίθασα
απρόσεκτα
ανώριμα
ασυνεπή

ενώ χαίρονται όταν είναι

υπάκουα
μελετηρά
ευγενικά

αλλά και
ανεξάρτητα
υπεύθυνα

Η ΠΡΟΘΕΣΗ ΓΙΑ

Με την πρόθεση για δείχνουμε:

α) τη χρονική διάρκεια

Η Μαρία μιλούσε με τον διευθυντή για δύο ολόκληρες ώρες.

Θα πάμε στην Κρήτη για μια βδομάδα!

β) τον σκοπό

Ζωγράφισε αυτόν τον πίνακα για την κόρη της.

Θα πάμε στο περίπτερο για παγωτό.

γ) τον προορισμό

Ξεκίνησε για τη Θεσσαλονίκη στις τρεις.

Ο Άγγελος έφυγε σήμερα για Αυστραλία.

δ) την αξία

Πούλησε το πατρικό του σπίτι για πενταροδεκάρες.

Αγόρασε αυτό το οικόπεδο για μια περιουσία.

ε) την αναφορά, το θέμα

Το συμβούλιο της εταιρείας συζήτησε για την προαγωγή του κ. Μακρίδη.

Χτες όλο το βράδυ μιλούσαμε για τον διαγωνισμό.

Ορκίσου να μην το πεις!

Δύο μικρά κορίτσια που έχουν χάσει τον πατέρα τους συζητούν για την πιθανότητα να αποκτήσουν ξανά έναν πατέρα.

Ένα βράδυ, όταν πέσαμε στα κρεβάτια μας, η Λίλη μου φώναξε ψιθυριστά:

«Θαλίτσα, κοιμάσαι; Έχω να σου πω ένα μυστικό, αλλά θα ορκιστείς πως δε θα το μαρτυρήσεις σε κανέναν».

«Τι, τι;», τέντωσα τ' αυτιά μου κι ανασηκώθηκα.

«Πρώτα να ορκιστείς».

«Και πώς να ορκιστώ;».

«Να πεις: “Μα τον Θεό, δε θα το μαρτυρήσω”».

«Όμως εγώ, ξέρω», είπα, «ότι δεν πρέπει να λέμε συχνά το όνομα του Θεού».

«Κι εγώ δε σου λέω τίποτα», είπε η Λίλη.

Εμένα μ' έτρωγε η περιέργεια να μάθω τι ήταν αυτό που χρειαζόταν όρκος για να μου το πει, κι έκανα μια ζαβολιά.

«Καλά δε θα το μαρτυρήσω, μα τον Θεό», είπα φωναχτά κι αμέσως είπα από μέσα μου «ρίο» κι έτσι πίστεψα πως ο όρκος μου έγινε «μα το θεωρείο».

«Ξέρεις», άρχισε η Λίλη, «έκανα μια ζαβολιά».

«Κι εγώ έκανα μια ζαβολιά», πετάχτηκα, «αλλά πες πρώτα εσύ και μετά θα σου πω και τη δικιά μου».

1. αλλόκοτη: παράξενη

Η Λίλη συνέχισε:

«Κρύφτηκα κι άκουσα τι έλεγαν οι γειτόνισσες στη μαμά».

«Ααααα! Κρυφάκουσες!»

«Θέλεις ν' ακούσεις ή δε θέλεις;»

«Θέλω».

«Τότε κι εσύ είναι σαν να κρυφακούς, γιατί θ' ακούσεις αυτά που κρυφάκουσα».

«Όμως εγώ δεν είμαι κρυμμένη κι εσύ θέλεις να μου τα πεις». Η Λίλη έτσι κι αλλιώς θα μου τα 'λεγε, δεν κρατιόταν, ήθελε να τα πει να ξαλαφρώσει:

«Έλεγαν πως θα μας φέρουν έναν άλλον μπαμπά, να τον παντρευτεί η μαμά, κι ότι πρέπει η μαμά να κλείσει τα μάτια της και να τον πάρει, γιατί είναι μεγάλη τύχη και τέτοια. Αλλά η μαμά, νομίζω, δεν ήθελε να κλείσει τα μάτια της, γιατί είπε: «Κι αν δω να στραβοκοιτάξει¹ τα παιδιά μου, κι αν κάνω κι άλλα παιδιά...»».

Ένιωσα να βουλιάζω σαν σωσίβιο και πετάχτηκα ν' αρπαχτώ από τα λόγια μου.

«Α, τις γειτόνισσές μας! Καλά κάνω εγώ και δεν τις χωνεύω. Τώρα καταλαβαίνω γιατί όλο τριγυρνούν μέσα στο σπίτι μας, για να κάνουν παζαρέματα για καινούριους μπαμπάδες!».

Η Λίλη όλη μέρα αυτά σκεφτόταν και είχε πολλά ερωτήματα που τη βασάνιζαν και με κοίταζε στα μάτια σαν να περίμενε από μένα βοήθεια για τις απαντήσεις που δεν ήξερε να δώσει.

«Εσύ, τι λες;» ρώτησε, «θέλεις άλλον μπαμπά;»

«Θέλω. Και τη μαμά μας τη θέλω γελαστή και να φοράει χρωματιστά και κόκκινα φορέματα και να μας κάνει και άλλα αδερφάκια... Όμως να μας αγαπάει κι εμάς όπως τώρα...».

«Δηλαδή, για να 'χουμε χαρούμενη μαμά κι άλλα αδερφάκια, πρέπει να έχουμε ξένο μπαμπά που να μας στραβοκοιτάει; Αν είναι έτσι, γιατί να πάρουμε τον ξένο και να μην πάρουμε για μπαμπά μας κάποιον που τον γνωρίζουμε και μας γνωρίζει, για να είμαστε αγαπημένοι;»

«Ποιον να πάρουμε;»

Και δε δυσκολεύτηκα να δώσω αμέσως τη λύση.

«Να πάρουμε για μπαμπά τον δάσκαλό μου, που έχει και το ίδιο όνομα με τον πραγματικό μας μπαμπά κι είναι καλός και θα μας παίξει και βιολί».

«Καλέ, αυτός είναι μια σταλιά μπαμπάς. Δεν τον θέλω», δήλωσε η Λίλη.

(Θέτης Χορτιάτη, Ο δάσκαλος με το βιολί και το αστέρι)

1. Για ποιον λόγο πιστεύουν τα κορίτσια ότι οι γειτόνισσες έρχονταν στο σπίτι τους;
2. Γιατί η μητέρα διστάζει να παντρευτεί ξανά;
3. Τι πιστεύεις ότι θα γίνει στη συνέχεια της ιστορίας;

1. να στραβοκοιτάξει: εδώ, να φερθεί με άσχημο τρόπο

1. Ποια από τα ζώα των εικόνων είναι θηλαστικά, ποια ψάρια και ποια ερπετά;

Ποιες άλλες κατηγορίες ζώων ξέρεις;

2. Τα ζώα, ανάλογα με το τι τρώνε, χωρίζονται σε παμφάγα, σαρκοφάγα και φυτοφάγα. Τι τρώει η κάθε ομάδα; Βρες κάποια στις εικόνες.

Ελλάδα: ένας βοτανικός παράδεισος

Στη Μεγάλη Βρετανία, που έχει έκταση 244.000 τετραγωνικά χιλιόμετρα, υπάρχουν 2.000 είδη φυτών. Μπορείτε να φανταστείτε πόσα είδη υπάρχουν στην Ελλάδα, που έχει έκταση 131.944 τετρ.χλμ; 6.000 είδη! Μόνο η Κρήτη έχει 2.000 είδη, δηλαδή όσα η Μεγάλη Βρετανία.

Ας δούμε πού οφείλεται αυτή η μεγάλη ποικιλία:

- ✓ Γεωγραφική θέση. Η Ελλάδα βρίσκεται στο σταυροδρόμι Ασίας, Αφρικής και Ευρώπης κι έτσι «φιλοξενεί» είδη και από τις τρεις ηπείρους.
- ✓ Ποικιλία μικροκλιμάτων. Το μικροκλίμα είναι οι ιδιαίτερες κλιματικές συνθήκες που επικρατούν σ' έναν τόπο. Στην Ελλάδα επικρατεί μεσογειακό κλίμα, λέει η γεωγραφία μας. Αλλά την ίδια στιγμή που στην Πίνδο χιονίζει, εσείς μπορείτε να κάνετε ηλιοθεραπεία (που λέει ο λόγος) στην Κρήτη!
- ✓ Γεωλογική ιστορία. Εκρήξεις ηφαιστειών, βυθίσεις και αναδύσεις της επιφάνειας του εδάφους στην προϊστορική εποχή, γενικά ένα «ανήσυχο έδαφος», δημιούργησαν νησιά, βουνά, σπηλιές, φαράγγια και χαράδρες.

Οι τρεις αυτοί παράγοντες ήταν καθοριστικοί για τη δημιουργία της ποικιλίας σε ζώα και φυτά.

(Οι ερευνητές πάνε παντού, 28/11/1999)

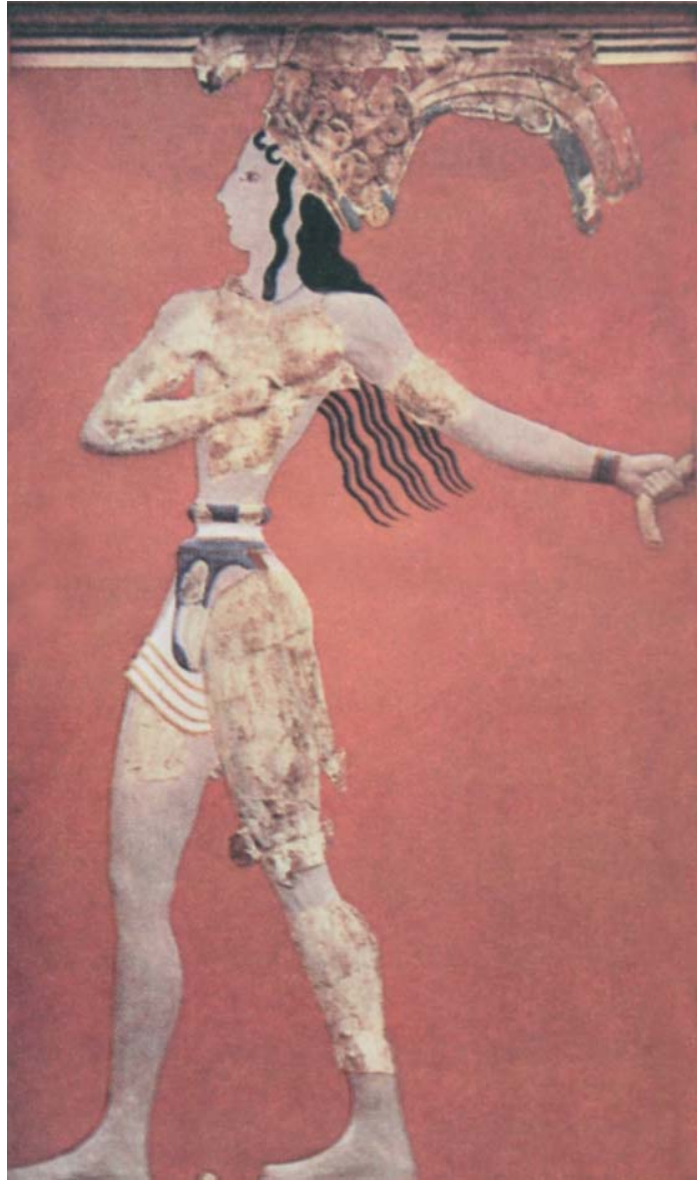

1. Τι σημαίνει η λέξη «φιλοξενεί» μέσα στο κείμενο;
2. Πώς καταλαβαίνεις τη φράση «ανήσυχο έδαφος»;

Ενδημικά, σπάνια και απειλούμενα είδη φυτών

Ανάμεσα στα 6.000 χιλιάδες είδη φυτών που φυτρώνουν στην Ελλάδα πολλά είναι *ενδημικά*, δηλαδή δεν συναντιούνται παρά μόνο στη χώρα μας.

Ο «Πρίγκιπας με τα κρίνα», μια αντρική μορφή που εμφανίζεται στις τοιχογραφίες της Κνωσού, φοράει στέμμα στολισμένο με κρίνα και φτερά παγονιού. Είναι πολύ πιθανό τα κρίνα του πρίγκιπα να είναι ίδια με αυτά που φυτρώνουν στις αμμοθίνες, στους αμμόλοφους δηλαδή, που σχηματίζονται στις παραλίες. Επιστημονικά το κρινάκι ονομάζεται *Pancratium maritimum*. Η τουριστική ανάπτυξη της περιοχής είχε ως συνέπεια το κρινάκι να είναι σήμερα απειλούμενο είδος φυτού.

(Οι ερευνητές πάνε παντού, 28/11/1999)

1. Τι σημαίνει απειλούμενα είδη φυτών;
2. Τι είναι τα ενδημικά φυτά;
3. Πού εμφανίζεται ο «Πρίγκιπας με τα κρίνα»; Πώς είναι το στέμμα του;
4. Τι είναι ένα “απειλούμενο είδος φυτού”;
5. Σκέψου και συζήτησε στην τάξη πώς μπορεί να περιορίσει η τουριστική ανάπτυξη την παρουσία του κρινού στην περιοχή.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

- **Πού οφείλεται** η μεγάλη ποικιλία φυτών που έχει η Ελλάδα; **Οφείλεται στη γεωγραφική της θέση, στην ποικιλία των μικροκλιμάτων και στη γεωλογική της θέση.**

Το λέω αλλιώς:

- Η Ελλάδα έχει μια μεγάλη ποικιλία φυτών, **γιατί / επειδή / διότι** βρίσκεται σε μια καλή γεωγραφική θέση και **γιατί / επειδή / διότι** έχει ποικιλία μικροκλιμάτων...

Γιατί

Επειδή

Διότι

Πρόσεξε τη σειρά των προτάσεων! Μπορούμε να πούμε...

- Η Ελλάδα έχει μια μεγάλη ποικιλία φυτών, **επειδή** βρίσκεται σε μια καλή γεωγραφική θέση **και**
- **Επειδή** η Ελλάδα βρίσκεται σε μια καλή γεωγραφική θέση, έχει μια μεγάλη ποικιλία φυτών.
ΑΛΛΑ ΔΕΝ ΛΕΜΕ:
- ***Γιατί** η Ελλάδα βρίσκεται σε μια καλή γεωγραφική θέση, έχει μια μεγάλη ποικιλία φυτών.
- ***Διότι** η Ελλάδα βρίσκεται σε μια καλή γεωγραφική θέση, έχει μια μεγάλη ποικιλία φυτών.

Μπορούμε να δηλώσουμε την αιτία και με άλλους τρόπους:

A) Γιατί / Επειδή / Διότι + Ρήμα

Αμέτρητα ψάρια χάνονται στη θάλασσα, **γιατί** τα νερά έχουν μολυνθεί.

B) Για + ουσιαστικό στην Αιτιατική

Μέλη φιλοζωικών οργανώσεων διαμαρτυρήθηκαν **για τη φυλάκιση** των ζώων στους ζωολογικούς κήπους.

Γ) Εξαιτίας + ουσιαστικό στη Γενική

Αμέτρητα ψάρια χάνονται στη θάλασσα **εξαιτίας των μολυσμένων νερών.**

Δ) Λόγω + ουσιαστικό στη Γενική

Η απελευθέρωση των γυπαετών αναβλήθηκε **λόγω (της) κακοκαιρίας.**

Ε) Χάρη σε + ουσιαστικό στην Αιτιατική

Τα ψάρια διασώθηκαν **χάρη στην άμεση επέμβαση** της φιλοζωικής οργάνωσης.

Επίσκεψη στο Κέντρο «ΓΑΙΑ»

Σήμερα το πρωί η Τζένη, ο Δημήτρης, ο Τζίμης και ο Κώστας πήγαν στο Μουσείο Φυσικής Ιστορίας και επισκέφτηκαν το κέντρο «ΓΑΙΑ». Τελειώνοντας την περιήγησή τους πήραν μαζί τους κι ένα φυλλάδιο της Ελληνικής Εταιρείας Προστασίας της Φύσης που υπήρχε εκεί. Ας γνωρίσουμε κι εμείς την εταιρεία αυτή.

Η Ελληνική Εταιρεία Προστασίας της Φύσης (Ε.Ε.Π.Φ.)

Τι είναι η Ε.Ε.Π.Φ.

Η Ε.Ε.Π.Φ. είναι μια Μη Κυβερνητική Οργάνωση (Οργάνωση Εθελοντών)¹, που έχει δουλέψει πάνω από σαράντα χρόνια για την προστασία και διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος, της πανίδας², της χλωρίδας³ και των σημαντικών βιοτόπων⁴ της χώρας μας.

Πώς δουλέψαμε μέχρι τώρα

Για τη γνωριμία του κοινού με την ελληνική φύση εκδώσαμε πολλά βιβλία, έντυπα και αφίσες. Για εικοσιπέντε χρόνια εκδίδουμε το τριμηνιαίο περιοδικό «Η φύση», με πρωτότυπα άρθρα για την πανίδα, τη χλωρίδα και τους βιότοπους. Πήραμε μέρος σε πολλές μελέτες φυσικών βιοτόπων. Διοργανώσαμε εκπαιδευτικά σεμινάρια. Πήγαμε σε πάρα πολλά σχολεία και μιλήσαμε για την προστασία της φύσης. Οργανώσαμε ομιλίες σε όλες τις πόλεις της Ελλάδας. Συμμετείχαμε σε εθνικές και διεθνείς συναντήσεις, που είχαν σαν στόχο τους την προστασία της φύσης, και διατυπώσαμε τις απόψεις και προτάσεις μας.

Μεταξύ άλλων, η Ε.Ε.Π.Φ. είναι υπεύθυνη στην Ελλάδα για το Πρόγραμμα «Γαλάζιες Σημαίες της Ευρώπης», για την καθαριότητα και την οργάνωση των ακτών. Ακόμα, έχουμε οργανώσει δύο φορές την απογραφή πελαργών της χώρας μας.

Για το σύνολο της δράσης της, η Ε.Ε.Π.Φ. έχει τιμηθεί από την Ακαδημία Αθηνών.

Τι κάνουμε σήμερα

Διατηρούμε Βιολογικό σταθμό στο Δέλτα του Έβρου. Συμμετέχουμε με το επιστημονικό δυναμικό⁵ μας στα Κοινοτικά Προγράμματα⁶ Προστασίας της Αρκούδας και της Μεσογειακής Φώκιας και στο πρόγραμμα για την ίδρυση Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και Προστασίας στο όρος Μπούρινος της Δυτικής Μακεδονίας.

Τέλος, συνεχίζουμε το Πρόγραμμα «Γαλάζιες Σημαίες της Ευρώπης», που σημειώνει όλο και μεγαλύτερη επιτυχία από χρόνο σε χρόνο.

1. *Μη Κυβερνητική Οργάνωση*: οργάνωση η οποία αποτελείται από μεγάλη ομάδα εθελοντών και δεν χρηματοδοτείται από την κυβέρνηση αλλά από ιδιωτικές πηγές και τα έσοδα από τα μέλη της
2. *πανίδα*: το σύνολο των ζωικών ειδών μιας περιοχής
3. *χλωρίδα*: το σύνολο των φυτών που συναντά κανείς σε μια περιοχή
4. *βιότοπος*: περιοχή στην οποία ζουν ένα ή πολλά είδη φυτικών ή ζωικών οργανισμών
5. *επιστημονικό δυναμικό*: η ομάδα επιστημόνων που εργάζεται για την υλοποίηση διαφόρων έργων
6. *Κοινοτικά Προγράμματα*: προγράμματα που έχουν χρηματοδοτηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

1. Τι είναι η Ε.Ε.Π.Φ.;
2. Με τι έχει ασχοληθεί μέχρι σήμερα;
3. Τι σχέση έχει η Ε.Ε.Π.Φ. με το Πρόγραμμα «Γαλάζιες Σημαίες της Ευρώπης»;
4. Ποιες είναι οι δραστηριότητες της σήμερα;
5. Πώς κρίνεις το έργο της Ε.Ε.Π.Φ.;
6. Τι άλλο θα μπορούσε κατά τη γνώμη σου να κάνει;
7. Γνωρίζεις άλλες οργανώσεις που να ασχολούνται με την προστασία της φύσης;
Τι ξέρεις για αυτές;

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΜΟΛΥΝΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Μιλάμε για την προστασία

του περιβάλλοντος
των απειλούμενων ζώων και φυτών
της κλωρίδας και της πανίδας της περιοχής
των βιοτόπων

Τον τελευταίο αιώνα έχει
αυξηθεί η μόλυνση / ρύπανση

του περιβάλλοντος
της ατμόσφαιρας
των υδάτων
του εδάφους

ΟΥΔΕΤΕΡΑ ΣΕ -ΟΣ, -ΟΝ, -Ρ

- Όλες οι περιβαλλοντικές οργανώσεις αγωνίζονται για την προστασία του περιβάλλοντος, των υδάτων, του εδάφους καθώς και της ατμόσφαιρας.
- ◆ Θυμήσου πώς κλίνονται κάποια ουδέτερα ουσιαστικά, που έχεις δει παλαιότερα:

Ενικός

Όνομαστική	το έδαφος	το περιβάλλον	το ύδωρ
Αιτιατική	το έδαφος	το περιβάλλον	το ύδωρ
Γενική	του εδάφους	του περιβάλλοντος	του ύδατος

Πληθυντικός

Όνομαστική	τα εδάφη	τα περιβάλλοντα	τα ύδατα
Αιτιατική	τα εδάφη	τα περιβάλλοντα	τα ύδατα
Γενική	των εδαφών	των περιβαλλόντων	των υδάτων

Όπως το έδαφος κλίνονται: το βάρος, το μήκος, το ύψος, το μέγεθος, το στέλεχος, το πέλαγος.

Όπως το περιβάλλον κλίνονται: το ενδιαφέρον, το συμβάν, το παρελθόν, το παρόν, το συμφέρον, το μέλλον, το προϊόν.

Όπως το ύδωρ κλίνονται: το ήπαρ και το πυρ.

Τα ουδέτερα που τελειώνουν σε -ρ τα συναντάμε σήμερα κυρίως σε κάποιες παγιωμένες εκφράσεις.

Ύδωρ

- τα όμβρια ύδατα = τα νερά της βροχής
- τα ωκεάνια / θαλάσσια ύδατα = τα νερά των ωκεανών / θαλασσών
- τα εσωτερικά ύδατα = οι θαλάσσιες περιοχές, οι λίμνες, τα ποτάμια ενός κράτους.
- μιλούσαμε *περί ανέμων και υδάτων* = για διάφορα θέματα, όχι για κάτι συγκεκριμένο

Ήπαρ

- μου κόπηκαν τα ήπατα = φοβήθηκα πολύ

Πυρ

- είμαι πυρ και μανία = είμαι έξαλλος, εξοργισμένος
- περνώ δια πυρός και σιδήρου = περνώ από κινδύνους και ταλαιπωρίες
- ανοίγω πυρ = αρχίζω να πυροβολώ
- παύσατε πυρ = σταματήστε να πυροβολείτε!
- γραμμή (του) πυρός = η πρώτη γραμμή της μάχης

Δίψα για μάθηση!

Το μεσημεράκι τα παιδιά επέστρεψαν ενθουσιασμένα στο σπίτι.

Φωτεινή Βλαστού: Καλώς τα παιδιά! Πώς περάσατε;

Τζένη: Τέλεια, θεία! Πάρα πολύ ωραία!

Δημήτρης: Ναι, μαμά, ήταν φανταστικά!

Καίτη Βλαστού: Άντε, ελάτε να φάμε να μας τα πείτε αναλυτικά!

Δημήτρης: Α! δε γίνεται τώρα!

Τζίμης: Θέλουμε να ψάξουμε για περισσότερες πληροφορίες για τα απειλούμενα ζώα και φυτά. Λέμε να μπούμε λίγο στο Διαδίκτυο.

Φωτεινή Βλαστού: Δεν μπορεί να περιμένει;

Τζένη: Αχ, όχι, θεία... Αυτή η επίσκεψη μας κίνησε την περιέργεια!

Καίτη Βλαστού: Καλά, αφού είναι για μελέτη, θα περιμένουμε μέχρι να έρθει και ο θείος σας απ' τη δουλειά.

Φωτεινή Βλαστού: Εξάλλου, μπορείτε να ξανασυνδεθείτε το απόγευμα. Οι πληροφορίες είναι εκεί, δεν χάνονται.

Τζίμης: Ναι, θεία, αλλά ξέρεις πόσα ζώα θα εξαφανιστούν μέχρι το απόγευμα;

Δημήτρης: Ωχ ωχ ωχ! Πολύ ζεστά το πήρες το ζήτημα, ξάδερφε! Μόνος σου θέλεις να σώσεις τον πλανήτη;

Χρήσιμες ιστοσελίδες περιβαλλοντικών οργανώσεων

- Αρκτούρος: www.arcturos.gr → ασχολείται με την προστασία της αρκούδας
- Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία: www.ornithologiki.gr → ασχολείται με την προστασία των υπό εξαφάνιση πουλιών
- HELMEPA (Ελληνική Ένωση Προστασίας του Θαλάσσιου Περιβάλλοντος) www.shipshape.net/HELMEPA
- WWF Ελλάς: www.wwf.gr
- MOM (Εταιρεία για τη μελέτη και προστασία της μεσογειακής φώκιας) www.mom.gr
- Greenpeace: www.greenpeace.gr

1. Έχεις ξανακούσει τις οργανώσεις αυτές; Τι γνωρίζεις για αυτές;
2. Θα ήθελες να γίνεις μέλος κάποιας τέτοιας οργάνωσης; Σε ποια και γιατί;

Οι φίλοι μας δραστηριοποιούνται

Αφού ψάξανε αρκετά στο Διαδίκτυο, ο Δημήτρης και ο Τζίμης αποφάσισαν να επικοινωνήσουν τηλεφωνικώς για περισσότερες πληροφορίες με τον Σύλλογο προστασίας της θαλάσσιας χελώνας «Αρχέλων».

Υπάλληλος: Σύλλογος «Αρχέλων», παρακαλώ.

Δημήτρης: Γεια σας.

Υπάλληλος: Γεια σας. Τι θα θέλατε, παρακαλώ;

Δημήτρης: Ξέρετε, λέγομαι Δημήτρης Βλαστός και είμαι μαθητής στη Β' Γυμνασίου. Βρήκα το τηλέφωνό σας στο Διαδίκτυο και θα ήθελα να μάθω περισσότερα για τις δραστηριότητες του συλλόγου σας.

Υπάλληλος: Πολύ ευχαρίστως, Δημήτρη. Έχεις κάτι συγκεκριμένο στον νου σου;

Δημήτρης: Όχι, αλλά, αν έχετε κάποιο έντυπο ενημερωτικό υλικό, θα ήθελα να το δω, αν γίνεται.

Υπάλληλος: Και βέβαια. Δώσε μου τα στοιχεία σου και θα το λάβεις μέσα σε λίγες μέρες. Το όνομά σου, είπαμε;

Δημήτρης: Δημήτρης Βλαστός.

Υπάλληλος: Διεύθυνση;

Δημήτρης: Πλάτωνος 36, 151 48 Αθήνα.

Υπάλληλος: Ηλικία;

Δημήτρης: Δεκατεσσάρων.

Υπάλληλος: Τηλέφωνο;

Δημήτρης: 210 38 51 232.

Υπάλληλος: Ωραία. Αυτά χρειαζόμαστε.

Δημήτρης: Αα, και κάτι ακόμα. Σκεφτόμασταν με έναν ξάδερφό μου να γίνουμε μέλη του συλλόγου. Κάπως να βοηθήσουμε και εμείς με τον τρόπο μας.

Υπάλληλος: Πολύ ωραία! Κάθε βοήθεια είναι χρήσιμη. Μας ενδιαφέρει ιδιαίτερα να ευαισθητοποιήσουμε τα νέα παιδιά. Λοιπόν, Δημήτρη, μαζί με τα φυλλάδια θα σου στείλω και δύο αιτήσεις εγγραφής, για να γραφτείτε στον σύλλογο.

Δημήτρης: Ευχαριστώ πολύ. Γεια σας.

Υπάλληλος: Γεια σου, Δημήτρη. Χάρηκα.

ΠΩΣ ΖΗΤΩ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΑΠΟ ΜΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ Ή ΕΝΑΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ

Γεια σας. Τον κύριο/ την κυρία Χ παρακαλώ.

Το όνομά μου είναι/ Ονομάζομαι.../ Λέγομαι...

Θα ήθελα πληροφορίες για ...

Θα ήθελα να γίνω μέλος....

Ποιος τον ζητάει, παρακαλώ;
Ο ίδιος./ Η ίδια. Με ποιον μιλάω;

Πολύ ευχαρίστως.

Σκέφτεστε κάτι συγκεκριμένο;

Θέλετε...;

Ενδιαφέρεστε για...;

Σας ευχαριστώ πολύ.

Περιμένω τα ενημερωτικά
φυλλάδια.

Κι εγώ ευχαριστώ.

Σας τα στέλνουμε μέσα στη βδομάδα / εντός
της εβδομάδας

Για ό,τι άλλο θέλετε, είμαστε στη διάθεσή σας.

Κάνε κι εσύ τηλεφωνικούς διαλόγους με τον διπλανό σου ή τη διπλανή σου. Τηλεφωνήστε σε κάποια περιβαλλοντική οργάνωση για να ενημερωθείτε για τις δράσεις της και για να σας αποστείλουν έντυπο υλικό και μία αίτηση για να γίνετε μέλη. Ο ένας θα είναι κάποιος γραμματέας της οργάνωσης και ο άλλος αυτός που τηλεφωνεί και ζητά πληροφορίες.

ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Το πώς γράφεις γράμμα σε φίλους το γνωρίζεις ήδη. Ας δούμε τώρα τι θα πρέπει να προσέξεις σε ένα πιο επίσημο γράμμα.

Αποστολέας

Ημερομηνία

Θέμα

Δημήτρης Βλαστός

Πλάτωνος 36

151 48 Αθήνα

Δευτέρα 2/8/2004

Αποστολή ενημερωτικού υλικού

→ Αγαπητοί / Αξιότιμοι κυρίες και κύριοι

Θα ήθελα να σας παρακαλέσω να μου αποστείλετε πληροφοριακό υλικό για τη χελώνα Καρέτα-Καρέτα, καθώς και 2 αιτήσεις για την εγγραφή μελών στην οργάνωση προστασίας της χελώνας Καρέτα-Καρέτα.

Ευχαριστώ εκ των προτέρων.
Με τιμή / Με εκτίμηση
Δημήτρης Βλαστός

Προσφώνηση

Κλείσιμο

Οι περιβαλλοντικές ανησυχίες συνεχίζονται

Η Τζένη μπαίνει στο δωμάτιο του Δημήτρη να ρωτήσει τι έκαναν τα παιδιά τελικά με τον σύλλογο «Αρχέλων».

- Τζένη:** Τι κάνατε τελικά; Βρήκατε κάποιον στα γραφεία του συλλόγου;
- Δημήτρης:** Ναι. Με εξυπηρέτησε ένας πολύ ευγενικός κύριος.
- Τζένη:** Και τι σου είπε;
- Δημήτρης:** Θα μας στείλει ενημερωτικό υλικό και δύο αιτήσεις μέσα στη βδομάδα.
- Τζένη:** Πολύ ωραία!
- Δημήτρης:** Είστε να συγκεντρώσουμε κάποιες πληροφορίες για κάποια απειλούμενα είδη ζώων στην Ελλάδα;
- Τζίμης:** Καλή ιδέα.
- Τζένη:** Για ποια ζώα να ψάξουμε;
- Δημήτρης:** Εγώ λέω να ψάξω στην εγκυκλοπαίδεια για την Αρκούδα και την Πτεροφάλαινα, που ξέρω ότι είναι σίγουρα απειλούμενα είδη.
- Τζένη:** Ωραία! Κι εγώ θα ψάξω μαζί με τον Τζίμη στο Διαδίκτυο.
- Δημήτρης:** Ναι, σε τόσες σελίδες μπήκατε πριν.
- Τζίμης:** Θα βρούμε σίγουρα αρκετές πληροφορίες.
- Τζένη:** Άντε ξεκινάμε!

1. Τι σημαίνει «απειλούμενο είδος» ή «είδος προς εξαφάνιση»;
2. Ξέρεις κάποια τέτοια είδη ζώων ή φυτών; Ποια;

Απειλούμενα είδη: Ας γνωρίσουμε μερικά

Ο Δημήτρης, ο Τζίμης και η Τζένη συγκέντρωσαν τις πληροφορίες για κάποια απειλούμενα ζώα στον παρακάτω πίνακα.

	Αρκούδα	Χελώνα Καρέτα	Πτεροφάλαινα	Μεσογειακή φώκια
				
περιγραφή	-μεγαλόσωμο θηλαστικό με πυκνό καφέ τρίχωμα	- ερπετό - κοκκινοκαφέ όστρακο - αναπνέει με πνεύμονες - μήκος οστράκου έως 90 εκατοστά -βάρος ως 100 κιλά	- θηλαστικό - ράχη σκούρα μπλε ως μαύρη και στην κοιλιά άσπρο χρώμα	-θηλαστικό με ασημί, γκριζο, ή σκούρο καφέ τρίχωμα -230 κιλά βάρος περίπου -2,20 ως 3,80 μέτρα μήκος
φυσικό περιβάλλον	δάση	- σε όλες τις θάλασσες του κόσμου - η πιο κοινή θαλάσσια χελώνα στη Μεσόγειο	- σε ολόκληρη τη Μεσόγειο.	- Αιγαίο Πέλαγος (νοτιοανατολικές και βόρειες περιοχές)
τροφή	-λαχανικά - φρούτα -κάμπιες -μικρά ζώα - μέλι -ψάρια	-αργοκίνητα ζώα της θάλασσας (αστερίες, αχινοί, κοχύλια, τσούχτρες, σφουγγάρια)	-πλαγκτόν και μικρά ψάρια	- ψάρια - χταπόδια - αστακοί - φύκια
απειλή - κίνδυνος	-καταστροφή βιοτόπων	- λείπουν οι ήσυχες παραλίες για να γεννήσουν -δίχτυα ψαράδων	- έλλειψη τροφής λόγω ελάττωσης ψαριών	-ψαράδες, -ελάττωση ψαριών λόγω υπεραλιείας

Παρουσίασε τώρα προφορικά το καθένα από τα παραπάνω ζώα, όπως στο παράδειγμα.

Παράδειγμα:

Η Αρκούδα είναι ένα μεγαλόσωμο θηλαστικό που ζει στα δάση. Είναι **παμφάγο** ζώο. Κυρίως **τρέφεται με** λαχανικά, μικρά ζώα, ψάρια. Θεωρείται απειλούμενο είδος, επειδή καταστρέφονται οι βιότοποι της.

Ο Ψαροχαφτούλης γνωρίζει τον Γυπαετό

Η ιστορία αυτή είναι για τον Ψαροχαφτούλη, έναν αργυροπελεκάνο. Ο αργυροπελεκάνος είναι το σπανιότερο από τα επτά είδη πελεκάνων που υπάρχουν στον κόσμο. Ο πελεκάνος αυτός ζει στο νερό, είναι δηλαδή ένα υδρόβιο πουλί. Έχει ύψος 1,20μ., άνοιγμα φτερών έως 3,2μ. και βάρος 6-10 κιλά. Τα φτερά του έχουν ανοιχτό σταχτί χρώμα και κύριο χαρακτηριστικό του είναι το μακρύ του ράμφος. Τα πόδια του είναι κοντά και δυνατά, με δάχτυλα που συνδέονται μεταξύ τους με μεμβράνη. Ζει σε νησάκια του Αμβρακικού κόλπου.

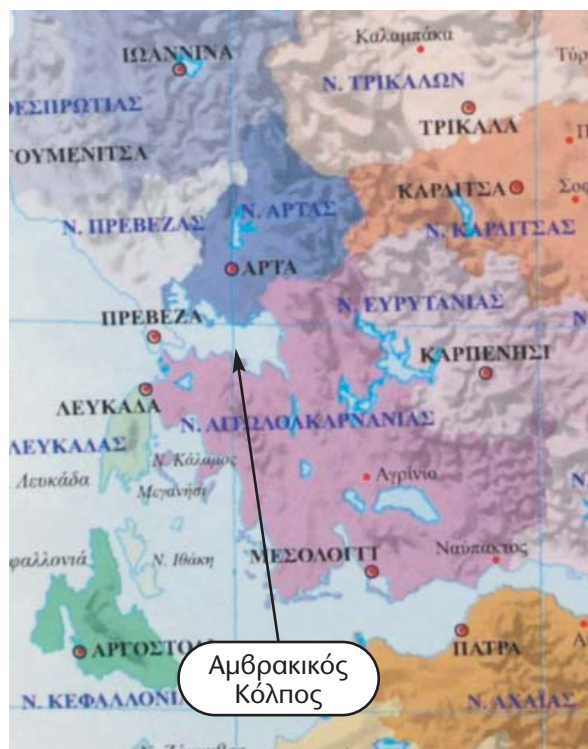
Το παρακάτω κείμενο περιγράφει μια από τις περιπέτειες του Ψαροχαφτούλη, ενός αργυροπελεκάνου.

Ο Ψαροχαφτούλης είχε ήδη αρχίσει να κάνει σχέδια για το επόμενο ταξίδι, όταν έφτασαν τα νέα στην αποικία των πελεκάνων. Οι διηγήσεις για τον όμορφο Νότο, ξεσήκωσαν όλους τους πελεκάνους, και βέβαια και τον Ψαροχαφτούλη. Έτσι, ο νεαρός πελεκάνος αποφάσισε να κινηθεί προς τον Νότο.

Το ταξίδι ήταν μεγάλο και κουραστικό, κι ο πελεκάνος ένωσε μεγάλη ανακούφιση, όταν τελικά είδε τους τεράστιους ορεινούς όγκους της Κρήτης να ξεπροβάλλουν στον ορίζοντα.

Αφού έκανε τις συνηθισμένες βουτιές του, έφαγε, ξεκουράστηκε και ξεκίνησε να εξερευνήσει τα βουνά. Η μέρα ήταν ηλιόλουστη και τα ανοδικά ρεύματα¹, τον βοήθησαν να πάρει γρήγορα ύψος. Το θέαμα ήταν μαγευτικό! Απόκρημνοι βράχοι, σπηλιές και ψηλές κορυφές συνέθεταν ένα τοπίο μοναδικής ομορφιάς.

Η εικόνα τον είχε συνεπάρει, όταν ξαφνικά κάτι έπεσε πάνω στο κεφάλι του. Η τρομάρα του ήταν μεγάλη. Ο πελεκάνος ζαλίστηκε και άρχισε να στροβιλίζεται στο κενό. Ευτυχώς, συνήλθε γρήγορα και με δυο τρεις κινήσεις σταθεροποιήθηκε και προσγειώθηκε στο σίγουρο έδαφος. Δίπλα του βρισκόταν αυτό που του είχε πέσει στο κεφάλι: ένα τεράστιο κόκαλο. «Μα πώς;» αναρωτήθηκε και πλησίασε με δυσπιστία και περιέργεια το κόκαλο. «Τα κόκαλα δεν πετάνε!»

1. ανοδικά ρεύματα: μάζες αέρα που κατευθύνονται προς τα πάνω

«Αν νομίζεις, φίλε, πως το κουβαλούσα τόση ώρα για να το φας εσύ, κάνεις μεγάλο λάθος» ακούστηκε από πίσω του μια βαθιά φωνή που τον έκανε να αναπηδήσει. Πίσω του στεκόταν με ύφος αυστηρό ένα πουλί που έμοιαζε σαν τεράστιο γεράκι, τόσο μεγάλο μάλιστα γεράκι που ο Ψαροχαφτούλης όμοιό του δεν είχε ξαναδεί. Η ουρά του ήταν μεγάλη και είχε ρομβοειδές σχήμα². Το άνοιγμα των φτερών του πλησίαζε τα τρία μέτρα και πρέπει να ζύγιζε πάνω από 7 κιλά. Και σαν να μη έφταναν όλα αυτά, το παράξενο πουλί είχε και ... μουστάκι!

«Καλά, τι είσαι εσύ; Γεράκι δεν είσαι, πολύ μεγάλος είσαι και έχεις και μουστάκι... Πού ακούστηκε ένα τόσο μεγάλο πουλί να έχει μουστάκι;» ρώτησε ο Ψαροχαφτούλης και πριν προλάβει να ολοκληρώσει την ερώτησή του, του φάνηκε τόσο αστείο, που έβαλε τα γέλια. «Είσαι ένας μουστακαλής».

Το πουλί εκνευρίστηκε. «Εγώ είμαι Γυπαετός», φώναξε, «και δεν θα ανεχτώ τις κοροϊδίες σου, ανόητε πελεκάνε».

Η κατάσταση έμοιαζε να βγαίνει εκτός ελέγχου και ο Ψαροχαφτούλης αποφάσισε να ζητήσει συγγνώμη και να μην εκνευρίσει κι άλλο τον Γυπαετό. «Καλά, με συγχωρείς» του, είπε, «αλλά δεν έχω δει κανέναν άλλο σαν εσένα».

Ο Ψαροχαφτούλης είχε μόλις τελειώσει τη φράση του, όταν θυμήθηκε το κόκαλο και ρώτησε «Εσύ μου έριξες το κόκαλο στο κεφάλι;»

«Δεν σου έριξα το κόκαλο στο κεφάλι, ανόητε πελεκάνε» αντέδρασε ο Γυπαετός. «Έριξα το κόκαλο στο έδαφος για να σπάσει». Η μία έκπληξη ερχόταν μετά την άλλη για τον Ψαροχαφτούλη. Να σπάσει; Και γιατί να σπάσει. Τι δουλειά έχει αυτός να σπάει κόκαλα;

Ο Γυπαετός μάλλον κατάλαβε την απορία του και μαλάκωσε. «Καλά» του είπε, «θα σου εξηγήσω. Εγώ, λοιπόν, είμαι Γυπαετός και μου αρέσει πολύ να τρώω κόκαλα. Εδώ στην Κρήτη με φωνάζουν μάλιστα και Κοκαλά. Όταν τα κόκαλα είναι μικρά, τα τρώω με μεγάλη ευκολία, αλλά όταν είναι πολύ μεγάλα δεν μπορώ να τα φάω. Έτσι τα πετάω από ψηλά και τα κόκαλα σπάνε. Κατάλαβες;»

Ο Ψαροχαφτούλης δεν απάντησε. Περιεργάστηκε για λίγο ακόμα τον Γυπαετό και παρατήρησε πως τα φτερά του έμοιαζαν σαν να τα είχε βάψει πορτοκαλί! «Γιατί... βάφεσαι;» ρώτησε. «Α!» αναφώνησε ο Γυπαετός. «Το γιατί, είναι μεγάλη ερώτηση. Οι άνθρωποι ψάχνουν εδώ και χρόνια κι ακόμα δεν έχουν βρει απάντηση. Έτσι κι εμείς οι Γυπαετοί έχουμε αποφασίσει πως το μυστικό θα παραμείνει μυστικό. Πάντως αυτή είναι μια εξαιρετική βαφή. Τη βρίσκω όπου έχει κόκκινο χώμα ή ακόμα και μέσα στις σπηλιές. Τώρα κατάλαβες;»

Ο Ψαροχαφτούλης δεν είχε καταλάβει. Δεν μπορούσε να καταλάβει ούτε γιατί άρεσαν τα κόκαλα στον Γυπαετό ούτε γιατί βάφεται.

«Άκου, μικρέ» ξεκίνησε τώρα ο Γυπαετός. «Εγώ έχω δουλειά. Πριν λίγο καιρό τέλειωσαν οι επισκευές στη φωλιά μου, που, όχι να το παινευτώ, αλλά είναι η καλύτερη φωλιά της περιο-

2. *ρομβοειδές σχήμα*: το σχήμα του ρόμβου, δηλ. ένα μη ορθογώνιο παραλληλόγραμμο που έχει και τις τέσσερις πλευρές ίσες

χής. Έφτιαξα τρεις φωλιές, αλλά αυτή ήταν η καλύτερη. Έχει καταπληκτικά κλαδιά, μαλλί από πρόβατα και πολλά άλλα υλικά. Τη διαλέξαμε μαζί με την κυρά μου, που πριν λίγες μέρες γέννησε δύο αβγά. Πρέπει λοιπόν να πάω να την ξεκουράσω, γιατί πρέπει κι αυτή να φάει κάτι. Και καθώς κάνει πολύ κρύο, πρέπει να πάω, γιατί αλλιώς θα κρυώσουν τα αυγά μας.»

«Α! κι εγώ έχω γίνει πατέρας» αναφώνησε ο Ψαροχαφτούλης. «Έχω μάλιστα δύο παιδιά. Εσύ;»

«Εγώ μάλλον ένα θα αποκτήσω τελικά. Έτσι είμαστε εμείς οι Γυπαετοί. Λίγοι και καλοί!» τραγούδησε ο Γυπαετός και χρησιμοποιώντας τα δυνατά ρεύματα του αέρα, άρχισε να υψώνεται στα σύννεφα. Το πέταγμα του ήταν γρήγορο, γεμάτο ελιγμούς³ και ο Ψαροχαφτούλης τον κοίταζε με ειλικρινή θαυμασμό.

Ο Ψαροχαφτούλης έμεινε λίγες μέρες ακόμα στον Νότο κάνοντας βόλτες και ψαρεύοντας. Και κάθε σούρουπο ανέβαινε όσο πιο ψηλά μπορούσε και κοίταζε τον φίλο του τον Γυπαετό με την κυρά του να πετάνε πλάι-πλάι, να ακροβατούν, να στροβιλίζονται στα σύννεφα κυνηγώντας ο ένας τον άλλο και να βουτάνε στο κενό. Και του φαίνονταν τώρα τόσο όμορφοι, που είχε ξεχάσει ακόμα και το μουστάκι τους.

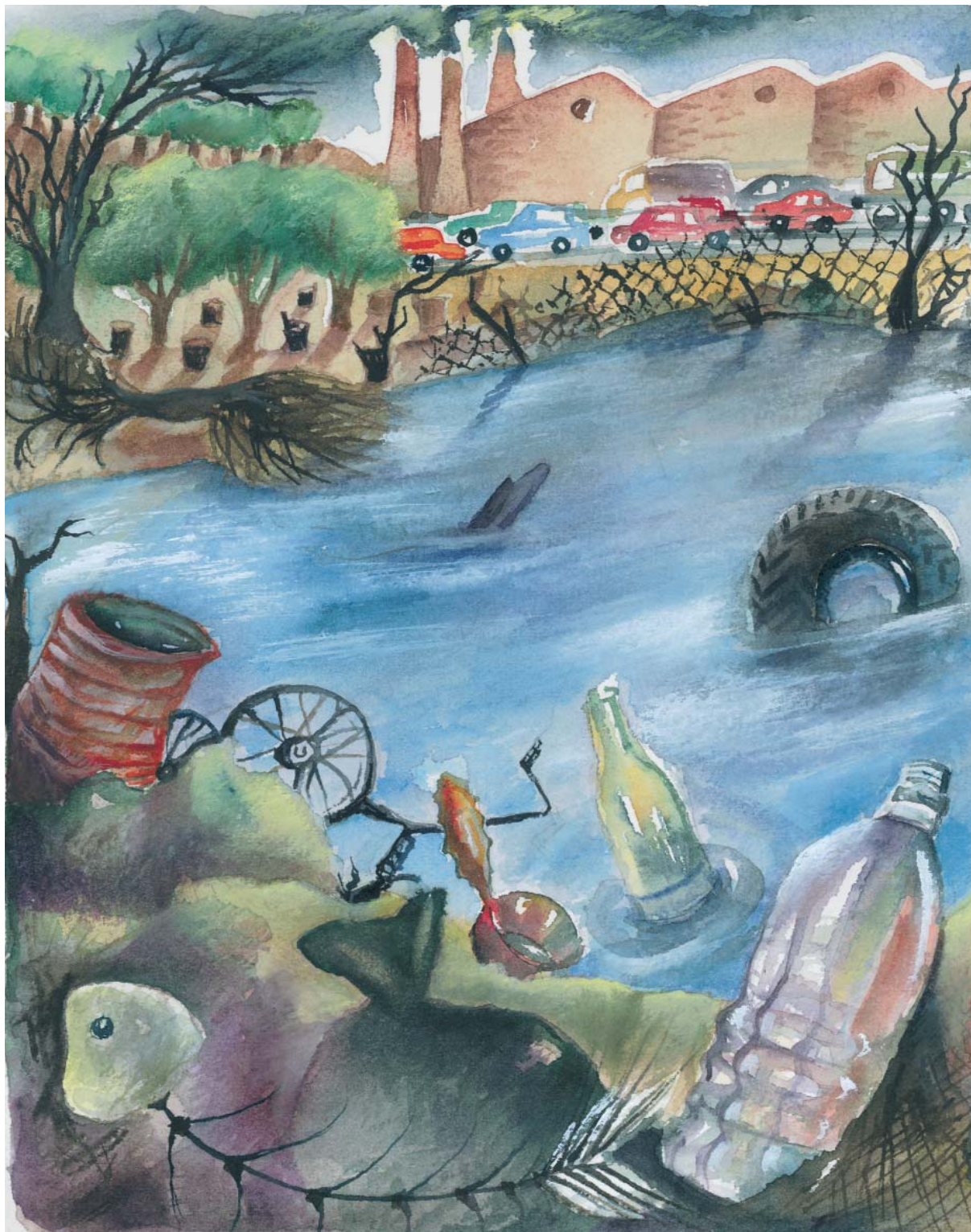
Αν θέλεις να μάθεις και τις άλλες περιπέτειες του Ψαροχαφτούλη μπορείς να επισκεφτείς το <http://www.ornithologiki.gr/gr/wob/gryarox.htm>

Ξαναπές την ιστορία με δικά σου λόγια με τη βοήθεια των παρακάτω προτάσεων.

- Ο Ψαροχαφτούλης αποφασίζει να ταξιδέψει προς το Νότο.
- Το ταξίδι ήταν
- Στη διαδρομή θαύμαζε ...
- Ξαφνικά ...
- Έτσι ο Ψαροχαφτούλης γνώρισε
- Πιάσανε την κουβέντα και μίλησαν για ...
- Παρόλη την κουβέντα ο Ψαροχαφτούλης δεν κατάλαβε ...
- Είχαν όμως και κάτι κοινό. Και οι δύο ...
- Τελικά ο Ψαροχαφτούλης και ο Γυπαετός έγιναν φίλοι και ...

3. ελιγμός: στροφή, στρίψιμο, μανούβρα

- 1) Τι βλέπεις στην εικόνα;
- 2) Ξέρεις τι σημαίνουν οι παρακάτω λέξεις: το νέφος, η όξινη βροχή, η χωματερή, η πετρελαιοκηλίδα;

Το περιβάλλον απειλείται!

Ο Κώστας, που ενδιαφέρεται πολύ για τη φύση και το περιβάλλον, πήγε τους φίλους μας στο κέντρο «ΓΑΙΑ» στην Κηφισιά. Ο Τζίμης και η Τζένη πήραν ένα ενημερωτικό φυλλάδιο για τους κινδύνους που απειλούν το περιβάλλον και προσπαθούν να καταλάβουν τι γράφει.

- **Εξάντληση** των αποθεμάτων του υπόλοιπου πετρελαίου λόγω της υπερβολικής **κατανάλωσης** πετρελαίου στη βιομηχανία και στα σπίτια.
- **Καταστροφή** του φυσικού τοπίου με την αστικοποίηση (δημιουργία πόλεων).
- **Αύξηση** της θερμοκρασίας της ατμόσφαιρας λόγω της μολυσμένης ατμόσφαιρας.
- **Μείωση** των νερών και **αποξήρανση** πολλών ποταμών από την υπερβολική χρήση του νερού στη γεωργία και τη βιομηχανία.
- **Καταστροφή** των δασών από το κόψιμο των δέντρων και την όξινη βροχή.
- **Η ρύπανση** των υδάτων έχει καταστροφικές συνέπειες για τη θαλάσσια πανίδα και χλωρίδα.
- **Η μόλυνση** της ατμόσφαιρας οφείλεται στην ανεξέλεγκτη παρέμβαση του ανθρώπου στο φυσικό περιβάλλον.

Τζίμης: Ωχ! Τι δύσκολα ελληνικά είναι αυτά;

Τζένη: Παιδιά, βοήθεια! Τι γράφει εδώ;

Δημήτρης: Τι δεν καταλάβατε;

Τζίμης: Να, ας πούμε, τι λέει εδώ για το πετρέλαιο και την κατανάλωση;

Τζένη: Εδώ, στην αρχή.

Δημήτρης: Α, μάλιστα! Ακούστε. Το κέντρο «ΓΑΙΑ» μας ενημερώνει ότι, επειδή ξοδεύουμε πολύ πετρέλαιο στη βιομηχανία και στα σπίτια, το υπόλοιπο πετρέλαιο εξαντλείται, δηλαδή τελειώνει, πολύ γρήγορα.

Τζίμης: Τώρα μάλιστα. Αφού μπορούν και πιο απλά, γιατί τα γράφουν τόσο μπερδεμένα;

Κώστας: Αφού το ξέρεις, Τζίμη. Δεν γράφουμε πάντα όπως μιλάμε.

Το φαινόμενο του θερμοκηπίου

Η θερμοκρασία της Γης αυξάνεται για διάφορους λόγους. Ένας λόγος είναι το φαινόμενο του θερμοκηπίου. Αέρια που παράγονται στη βιομηχανία συγκεντρώνονται στην ατμόσφαιρα της Γης. Αυτά τα αέρια δημιουργούν ένα στρώμα που παγιδεύει όλο και περισσότερη από τη θερμότητα του Ήλιου και δεν της επιτρέπει να διαφύγει στο διάστημα. Το φαινόμενο αυτό ονομάζεται *φαινόμενο του θερμοκηπίου*.

Καθώς η Γη γίνεται θερμότερη, οι ωκεανοί γύρω από τους Πόλους γίνονται πιο φιλόξενοι. Σήμερα, οι πολικές θερμοκρασίες φτάνουν μόλις τους 10°C (Κελσίου) στο μεσοκαλοκαίρο. Αν η θερμοκρασία ανέβει πάνω από 5% στους Πόλους, οι πάγοι θα λιώσουν και η στάθμη της θάλασσας θα ανέβει σημαντικά. Οι παραθαλάσσιες πόλεις καθώς και οι χώρες που βρίσκονται κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας, όπως η Ολλανδία και το Μπαγκλαντές, θα πλημμυρίσουν. Στις θερμοκρασίες αυτές θα εξαφανιστούν επίσης πολλά από τα ζώα και τα φυτά των πολικών περιοχών.

1. Τι σημαίνει η φράση «οι ωκεανοί γύρω από τους Πόλους γίνονται πιο φιλόξενοι»;
2. Γιατί οι παραθαλάσσιες πόλεις και οι χώρες που βρίσκονται κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας κινδυνεύουν περισσότερο από την αύξηση της θερμοκρασίας της Γης;

ΡΗΜΑΤΑ ΣΕ -ΜΑΙ

◆ Ας θυμηθούμε πώς κλίνονται κάποιοι χρόνοι των ρημάτων σε -μαι!

Ενεστώτας

ενημερώνομαι	βαριέμαι	ασχολούμαι	κοιμάμαι
ενημερώνεσαι	βαριέσαι	ασχολείσαι	κοιμάσαι
ενημερώνεται	βαριέται	ασχολείται	κοιμάται
ενημερωνόμαστε	βαριόμαστε	ασχολούμαστε	κοιμόμαστε
ενημερώνεστε	βαριέστε	ασχολείστε	κοιμάστε
ενημερώνονται	βαριούνται	ασχολούνται	κοιμούνται

-ομαι: οργανώνομαι, ντύνομαι, εξαφανίζομαι, εμπιστεύομαι, σκέφτομαι

-ιέμαι: βαριέμαι, στενοχωριέμαι, χασμουριέμαι, παρηγοριέμαι, μιλιέμαι, τηλεφωνιέμαι

-ούμαι: ασχολούμαι, περιποιούμαι, χρησιμοποιούμαι, πραγματοποιούμαι

-άμαι: κοιμάμαι, λυπάμαι, θυμάμαι, φοβάμαι

Αόριστος

οργανώθηκα	λυπήθηκα	εξαφανίστηκα	σκέφτηκα
οργανώθηκες	λυπήθηκες	εξαφανίστηκες	σκέφτηκες
οργανώθηκε	λυπήθηκε	εξαφανίστηκε	σκέφτηκε
οργανωθήκαμε	λυπηθήκαμε	εξαφανιστήκαμε	σκεφτήκαμε
οργανωθήκατε	λυπηθήκατε	εξαφανιστήκατε	σκεφτήκατε
οργανώθηκαν	λυπήθηκαν	εξαφανίστηκαν	σκέφτηκαν

◆ Όπως είδαμε και στην Ενότητα 4, τα περισσότερα ρήματα σε -μαι σχηματίζουν τον Αόριστο σε -θηκα και σε -τηκα, με κάποιες διαφορές. Βέβαια, υπάρχουν πάντα και οι εξαιρέσεις π.χ. καταστρέφομαι > καταστράφηκα.

◆ Θυμάσαι ότι με το θέμα του Αορίστου σχηματίζονται:

(α) η Υποτακτική και ο Μέλλοντας

να οργανωθώ θα οργανωθώ

(β) η απλή Προστακτική

οργανώθηκα → οργανώσου οργανωθείτε

σκέφτηκα → σκέψου σκεφτείτε

δέχτηκα → δέξου δεχτείτε

ασχολήθηκα → ασχολήσου ασχοληθείτε

Σκέψου αυτό που σου λέω και **δέξου** τις συμβουλές μου.

Όλο με το παιχνίδι ασχολείσαι, **ασχολήσου** και λίγο με τα μαθήματά σου!

Γραφτείτε στον σύλλογό μας! Η βοήθειά σας είναι απαραίτητη!

Ανακύκλωση για ένα καθαρό περιβάλλον

ΟΧΙ άλλη ρύπανση ...

ΝΑΙ στην ανακύκλωση!!

“Ας γίνει τρόπος ζωής η ανακύκλωση
γιατί το περιβάλλον είναι υπόθεση όλων μας!”

ΤΙ ΛΕΜΕ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ;

Ανακύκλωση είναι η δυνατότητα να ξαναχρησιμοποιήσουμε αντικείμενα που έμοιαζαν άχρηστα και θα κατέληγαν στα σκουπίδια.

Η Τζένη εντυπωσιάστηκε και από ένα άλλο φυλλάδιο του κέντρου «ΓΑΙΑ» σχετικά με την ανακύκλωση. Ορισμένες πληροφορίες του φυλλαδίου τούς έκαναν εντύπωση:

Τζένη: Παιδιά, ακούστε τι γράφει εδώ.

Ξέρεις ότι....

- ✓ Με την ενέργεια που εξοικονομείς από την ανακύκλωση ενός μονάχα αλουμινένιου κουτιού, θα μπορούσε να λειτουργήσει η τηλεόρασή σου για τρεις ώρες;
- ✓ Κάθε χρόνο πετάμε 28 δισεκατομμύρια μπουκάλια και βαζάκια;
- ✓ Περίπου το 1/3 των σκουπιδιών είναι υλικά συσκευασίας;
- ✓ Όταν κάνουμε ντους καταναλώνουμε 60 με 80 λίτρα νερό, όταν κάνουμε ένα αφρόλουτρο 100 με 150 λίτρα, όταν τραβάμε το καζανάκι, 10 με 12 λίτρα, ενώ πίνουμε 1,5 λίτρο κάθε μέρα;

Τζίμης: Δεν θα το πίστευα ποτέ ότι ξοδεύουμε τόσο νερό, όταν κάνουμε ένα μπάνιο.

Κώστας: Ούτε εγώ ότι το 1/3 των σκουπιδιών είναι υλικά συσκευασίας!

Δημήτρης: Προτείνω να μην ξανακάνουμε μπάνιο για έναν χρόνο!

Τζένη: Μμμ, εξυπνάδες! Το θέμα είναι ότι πρέπει να προσέχουμε λίγο παραπάνω, αυτό είναι όλο.

Συζήτησε με τους συμμαθητές σου:

1. Ξέρεις ποια υλικά ανακυκλώνονται;
2. Τι γίνονται τα σκουπίδια στην πόλη σου;

Γιατί να πούμε «ΝΑΙ» στην ανακύκλωση;

Ξέρεις πως στις μέρες μας οι **σκουπιδότοποι** καλύπτουν εκτάσεις μεγαλύτερες από την έκταση που καταλαμβάνουν οι μισές πόλεις της γης; Ξέρεις πως τα σκουπίδια είναι ένα από τα πιο σοβαρά προβλήματα της εποχής μας;

Την εποχή των παπούδων και των γιαγιάδων μας δεν υπήρχε τίποτε άχρηστο. Χρησιμοποιούσαν τα πάντα και σπάνια πετούσαν ο,τιδήποτε. Χρησιμοποιούσαν ξανά όλα τα κουτιά, τα δοχεία και τα σακιά. Δεν πετούσαν ούτε τα ρούχα. Περνούσαν από το ένα παιδί της οικογένειας στο άλλο, και μετά τα φορούσαν στις Απόκριες για να μεταμφιέζονται.

Στις μέρες μας οι σακούλες με τα **σκουπίδια** που πετάμε καθημερινά, δεν παραμένουν στους σκουπιδοτενεκέδες. Πηγαίνουν στις **χωματερές**. Εκεί μαζεύονται όλα τα σκουπίδια των κατοίκων μιας πόλης και σχηματίζουν βουνά ολόκληρα!

Ένα πολύ μεγάλο μέρος των σκουπιδιών αποτελούν τα υπολείμματα των τροφίμων. Μπορούν και αυτά να ανακυκλωθούν και να δημιουργηθούν έτσι τα λιπάσματα που κάνουν καλό στο έδαφος.

Διαχωρισμός σκουπιδιών

Για να μπορέσεις να ανακυκλώσεις τα σκουπίδια, πρέπει να τα έχεις ξεχωρίσει σε κατηγορίες. Κάθε σκουπίδι θα μπαίνει στον κάδο του.

Τέλος να θυμάσαι ότι τις μπαταρίες δεν πρέπει να τις πετάμε στα σκουπίδια. Είναι κάτι πολύ επικίνδυνο. Πρέπει να τις πετάμε μόνο στους ειδικούς κάδους για μπαταρίες.

(Ε.Γ. Μπαγιούν Ανακύκλωση τώρα!)

Τι γίνονται τα σκουπίδια του σχολείου σου; Τι θα πρέπει να γίνονται κατά τη γνώμη σου τα σκουπίδια αυτά; Αν δεν υπάρχουν κάδοι ανακύκλωσης στο σχολείο σας, θα ήταν χρήσιμη η τοποθέτησή τους σε κάποια σημεία του σχολείου; Γιατί;

Από πού έρχεται το νερό;

Το παρακάτω κείμενο προέρχεται από ένα κλασικό έργο της ελληνικής λογοτεχνίας. Στο συγκεκριμένο απόσπασμα, κάποια νεαρά παιδιά μαθαίνουν πράγματα για το νερό σε μια εκδρομή τους στη φύση.

Σταμάτησαν σε μια βρυσούλα, που μόλις ακουγόταν το λίγο και κρύο νερό της. Ήξεραν πως τόσο κρύο νερό δεν πρέπει να το πίνουμε, όταν είμαστε ζεστοί από το δρόμο, κι έβρεξαν μόνο τα χέρια τους.

Ήταν ταπεινή βρυσούλα, ήσυχη, που σπάνια έβλεπε διαβάτες εκεί ψηλά.

«Από πού να έρχεται τούτο το νεράκι;» ρώτησε ο Πάνος.

«Από το βουνό!» είπαν τα παιδιά.

«Ναι, μα πώς βρέθηκε μέσα στο βουνό;» ρώτησε ο δασάρχης.

Κανένας δεν ήξερε την απάντηση.

«Από τις βροχές και τα χιόνια», είπε ο δασάρχης, «το νερό σταλάζει¹ σιγά μέσα στο χώμα και πηγαίνει σε μεγάλες δεξαμενές από πέτρα, που έχει μέσα της η γη. Από τις βρύσες και τα ποτάμια το παίρνουν τα ζώα, οι άνθρωποι, τα σπαρτά, οι μύλοι.

Για να σταλάξει όμως το νερό και να μπει στη γη, πρέπει να είναι ο τόπος φυτεμένος. Αν δεν υπάρχουν κλωρά και ξερά φύλλα να το κρατήσουν, τότε το νερό πηγαίνει στα ξεροπόταμα και χάνεται στη θάλασσα και στον αέρα. Λοιπόν και τις βρύσες ακόμη το ευλογημένο το δάσος μάς τις δίνει. Αν αφήναμε τους ανθρώπους να κόψουν το δάσος, αυτή η βρυσούλα εδώ θα στέρευε. Θα στέρευαν όλες οι βρύσες, που απαντήσαμε² από την πόλη ως εδώ και μαζί μ' αυτές και το ποτάμι.»

(Ζαχαρία Παπαντωνίου, *Τα ψηλά βουνά*)

1. Ποια ήταν η απορία του Πάνου;
2. Πώς φτάνει το νερό στο βουνό;
3. Πώς βοηθούν τα δάση στη συγκράτηση των νερών;
4. Γιατί ο συγγραφέας λέει τη βρυσούλα «ταπεινή» και το δάσος «ευλογη-

1. σταλάζω: στάζω

2. απαντήσαμε : συναντήσαμε

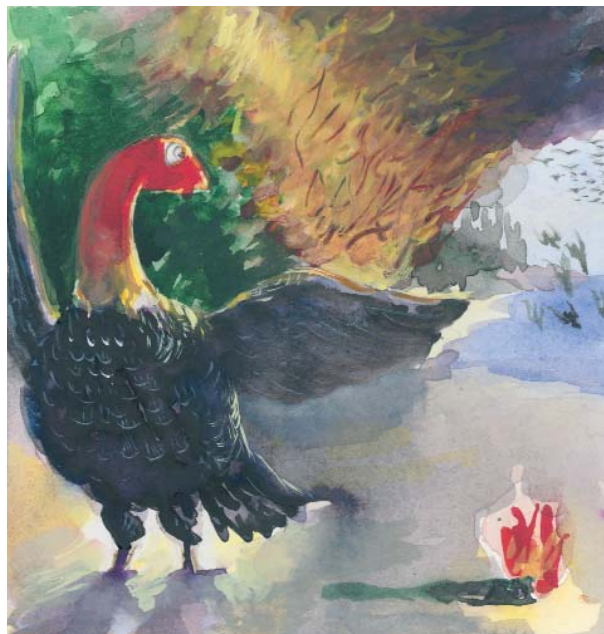
Ο Ζηλιάρης Γκουμπλ Γκουμπόν

Χιλιάδες χρόνια πριν οι άνθρωποι έφτιαχναν γοητευτικούς μύθους. Αυτοί οι μύθοι προσπαθούσαν συνήθως να εξηγήσουν κάτι που οι άνθρωποι δεν καταλάβαιναν, για παράδειγμα, το πώς άρχισε ο κόσμος ή από πού έρχεται το φως. Την παρακάτω ιστορία την αφηγούνται οι Αβοριγίνες της Αυστραλίας.

Πριν από πολύ καιρό, στην Αυστραλία, ήταν η Εποχή του Ονείρου. Σε αυτή την εποχή έγιναν όλα: η γη με τα βουνά της, τις πεδιάδες και τις κοιλάδες, όλα τα είδη των ζώων, των πουλιών και των φυτών, και η θάλασσα με τις φάλαινες, τα δελφίνια και τα φυτά. Μόνο που δεν υπήρχαν ψάρια.

Όλα τα πουλιά είχαν θαυμάσιες κι εξαιρετικές φωνές: ο Κόρακας έκρωζε με τη βραχνή φωνή του, η Περιγελάστρα κακάριζε με τα κρυφόμελά της και τα άλλα πουλιά κελαηδούσαν τους δικούς τους σκοπούς. Κελαηδούσαν όλη μέρα, γιατί ήταν ευτυχισμένα.

Α! Όταν είπα ότι όλα είχαν θαυμάσιες κι εξαιρετικές φωνές, ξέχασα τον Γκουμπλ

Γκουμπόν, τη γαλοπούλα. Το μόνο που έβγαζε ο Γκουμπλ Γκουμπόν ήταν ένας ήχος που έμοιαζε σαν «γκουμπλ γκουμπόν, γκουμπλ γκουμπόν». Τα άλλα πουλιά έβρισκαν τη φωνή του Γκουμπλ Γκουμπόν πολύ αστεία και, όταν ήταν κοντά του, κελαηδούσαν ακόμη πιο γλυκά, για να τον πειράξουν. Φυσικά, δεν ήθελαν να του φερθούν σκληρά. Ήταν τόσο ευτυχισμένα που δεν σκέφτονταν ότι πλήγωνα τον φτωχό Γκουμπλ Γκουμπόν. Τον αγαπούσαν πάρα τις ιδιοτροπίες του.

Ο Γκουμπλ Γκουμπόν όμως δεν έβρισκε τη φωνή του αστεία. Πίστευε πως ήταν απαίσια και ζήλευε πάρα πολύ τις φωνές των άλλων πουλιών. Έκανε τα πάντα, για να βελτιώσει τη φωνή του, αλλά μάταια. Σκεφτόταν ότι, αν οι φωνές των άλλων πουλιών δεν ήταν τόσο θαυμάσιες κι εξαιρετικές, η δική του φωνή δε θα ακουγόταν τόσο απαίσια. Μια μέρα τα πράγματα έγιναν χειρότερα. Τα άλλα πουλιά γελούσαν με τον Γκουμπλ Γκουμπόν όλο το πρωί κι αυτό τον είχε κουράσει. Έτσι πήγε να επισκεφτεί τη φίλη του, τη Σαύρα. Η Σαύρα ποτέ δε γελούσε με τη φωνή του. Οι δυο τους κάθισαν κι έλεγαν ιστορίες σχεδόν ως τη δύση του ήλιου. Ακριβώς τότε, η Περιγελάστρα πέταξε σ' ένα διπλανό δέντρο κι άρχισε να γελάει.

Η Περιγελάστρα δεν μπορούσε να μη γελάει. Γελούσε με καθετί, ακόμη και με πράγματα που δεν ήταν καθόλου αστεία, και ο Γκουμπλ Γκουμπόν έπρεπε να το ξέρει αυτό. Αλλά είχε αγανακτήσει που τον πείραζαν όλα τα πουλιά και σκέφτηκε ότι η Περιγελάστρα ήρθε δίπλα του μόνο και μόνο για να γελάσει μαζί του.

«Ποιον νομίζεις ότι κοροϊδεύεις;» της είπε θυμωμένα.

Η Περιγελάστρα τον κοίταξε κατάπληκτη και πέταξε να πει στ' άλλα πουλιά για την παράξενη συμπεριφορά του Γκουμπλ Γκουμπόν. Ο Γκουμπλ Γκουμπόν αποφάσισε να βάλει μια και καλή τέρμα στα πειράγματα. Περίμενε μέχρι να σκοτεινιάσει και να κουρνιαξουν¹ όλα τα πουλιά στα δέντρα. Κατόπιν πήγε ήσυχα στο μαγικό καιγόμενο δέντρο. Ήταν ένα δέντρο, από το οποίο οι άνθρωποι έπαιρναν με δαυλούς φωτιά, για να ανάψουν το τζάκι τους, να ζεσταθούν και να έχουν φως. Ο Γκουμπλ Γκουμπόν πήρε ένα δαυλό και τον άναψε από το δέντρο. Κατόπιν πήγε έρποντας σε όλα τα γύρω δέντρα και τους θάμνους που είχαν κουρνιαξήσει τα πουλιά κι έβαλε φωτιά στα κάτω κλαριά τους.

«Έτσι θ' απαλλαγώ από αυτά τα παλιόπουλα που με κοροϊδεύουν», είπε όλο κέφι στον εαυτό του. «Τώρα θα έχω εγώ την πιο όμορφη φωνή».

Αλλά η Περιγελάστρα δεν κοιμόταν. Άκουσε το σούσουρο που έκανε έρποντας ο Γκουμπλ Γκουμπόν και ξεσήκωσε όλα τα πουλιά. Από τα δέντρα σηκώθηκε ένα κοπάδι πουλιά που στρίγκλιζαν και φώναζαν. Όσα μπόρεσαν να πετάξουν γρήγορα ξέφυγαν από τη φωτιά. Εκείνα όμως που δεν μπόρεσαν ν' αποφύγουν τις φλόγες έπεσαν στη θάλασσα. Καθώς μπηγαν στο νερό, οι φτερούγες τους έγιναν πτερύγια και τα πούπουλά τους λέπια. Επιτέλους, υπήρχαν ψάρια στη θάλασσα.

Ο Γκουμπλ Γκουμπόν έγινε έξω φρενών που το σχέδιό του απέτυχε. Κουνούσε τον δαυλό του θυμωμένα, αλλά το μόνο που κατάφερε ήταν να τσουρουφλίσει² τα φτερά του, που πήραν ένα απαίσιο μαύρο χρώμα, και να κάψει το κεφάλι του που έγινε κατακόκκινο. Πέταξε τότε τον δαυλό του μακριά, μέσα στους θάμνους.

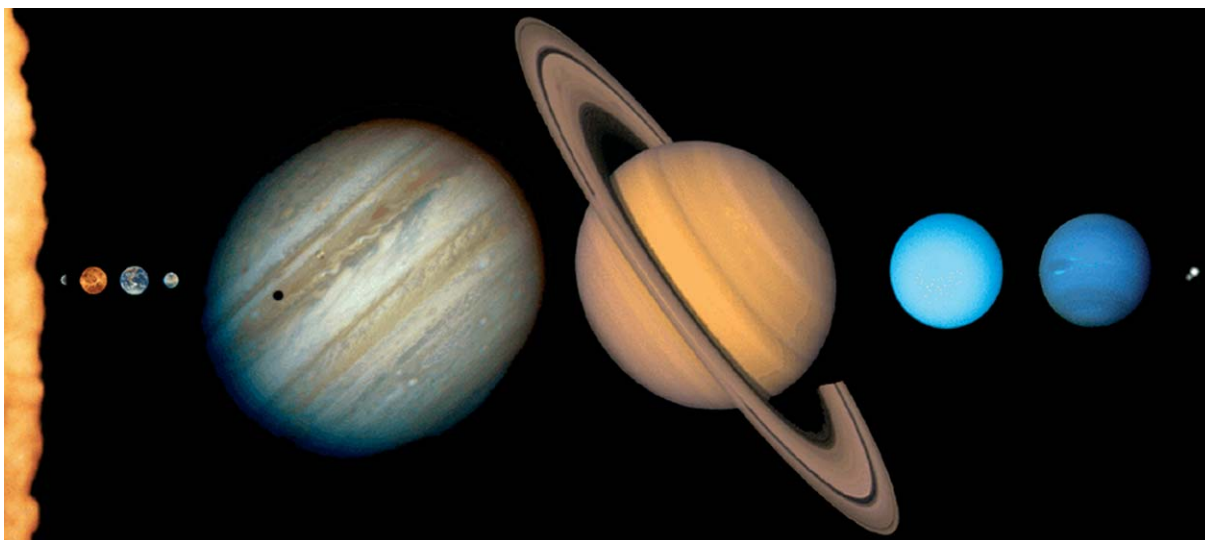
Η φωτιά συνέχισε να καίει τα δέντρα ώσπου, το έδαφος στη μέση της Αυστραλίας έμεινε γυμνό και άνυδρο³. Να πώς έγινε έρημος η μέση της Αυστραλίας: Εξαιτίας της ζήλιας του Γκουμπλ Γκουμπόν.

(Lucy Baker Η ζωή στις ερήμους)

1. Τι είναι ένας μύθος;
2. Ποιοι αφηγούνται το μύθο αυτό και σε ποια χώρα;
3. Τι δημιουργήθηκε την Εποχή του Ονείρου;
4. Τι έκαναν ο Κόρακας, η Περιγελάστρα και τα άλλα πουλιά;
5. Ποιος ήταν ο Γκουμπλ Γκουμπόν και τι το ιδιαίτερο είχε;
6. Τι σχέσεις είχε με τα άλλο ζώα;
7. Τι έκανε κάποια μέρα η Περιγελάστρα;
8. Πώς αντέδρασε ο Γκουμπλ Γκουμπόν;
9. Τι κατάφερε ο Γκουμπλ Γκουμπόν με αυτό που έκανε;
10. Σύμφωνα με τον μύθο, πώς γέμισαν οι θάλασσες ψάρια;
11. Ποια ήταν, σύμφωνα με τον μύθο, η αιτία για την οποία δημιουργήθηκε η έρημος στην μέση της Αυστραλίας;
12. Θα μπορούσε να έχει φερθεί διαφορετικά ο Γκουμπλ Γκουμπόν. Πώς;
13. Ξέρεις κάποιον άλλο μύθο. Τι λέει;

1. *κουρνιαζω*: μαζεύομαι, γέρνω να κοιμηθώ
 2. *τσουρουφλίζω*: καίω ελαφρά, καψαλίζω
 3. *άνυδρο*: χωρίς νερό

Ξέρετε ότι...

- Όλοι οι πλανήτες περιστρέφονται γύρω από τον Ήλιο προς την ίδια κατεύθυνση;
- Ο Κρόνος δέχεται από τον Ήλιο μονάχα το ένα εκατοστό της θερμότητας που δέχεται η Γη;
- Η Σελήνη είναι το μόνο ουράνιο σώμα, εκτός από τη Γη, όπου περπάτησαν άνθρωποι;

Τα πρώτα βήματα στη Σελήνη έκανε ο Νιλ Άρμστρονγκ στις 20 Ιουλίου 1969. Τα ίχνη του θα μείνουν εκεί αμετάβλητα, καθώς δεν υπάρχει άνεμος για να τα σβήσει ούτε βροχή για να τα ξεπλύνει.

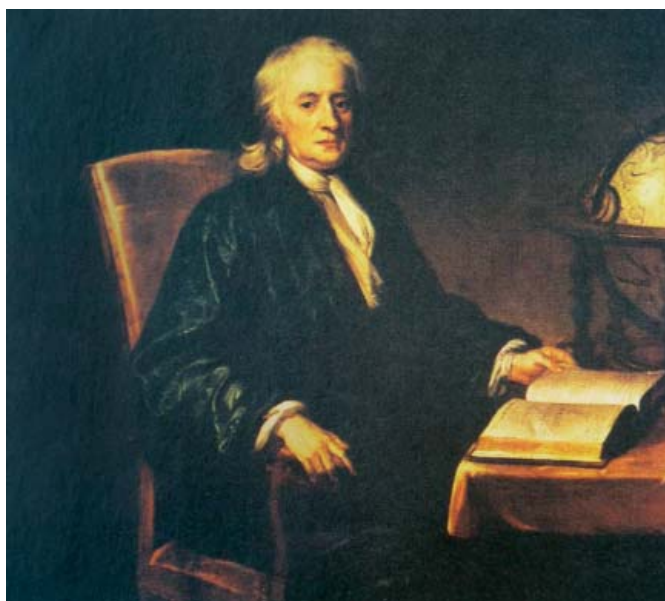
1. Τι γνωρίζεις για το ηλιακό σύστημα;
2. Τι γνωρίζεις για τους πλανήτες;
3. Σε τι διαφέρουν οι πλανήτες μεταξύ τους, όπως τους βλέπεις στην παραπάνω εικόνα;
4. Ποιος πλανήτης είναι ο μεγαλύτερος; Ποιος ο μικρότερος;

Το σύμπαν από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα

Μικρό ιστορικό

Ήδη από την αρχαιότητα οι Βαβυλώνιοι παρατηρούσαν τις κινήσεις των ουράνιων σωμάτων. Τις παρατηρήσεις τους τις κατέγραφαν σε πέτρινες πλάκες. Τις βάσεις, όμως, της επιστημονικής έρευνας της αστρονομίας τις έθεσαν¹ οι αρχαίοι Έλληνες. Ο πρώτος που απέριψε την άποψη ότι η γη είναι το κέντρο του σύμπαντος ήταν ο Αρίσταρχος από τη Σάμο (310-230 π.Χ.). Υποστήριξε για πρώτη φορά ότι η Γη περιφέρεται σε κυκλική τροχιά² γύρω από τον Ήλιο, ο οποίος παραμένει ακίνητος.

Η άποψη του δεν επικράτησε όμως. Χρειάστηκε να περάσουν πολλά χρόνια μέχρι που, τον 16^ο αιώνα, ο Πολωνός αστρονόμος Νικόλαος Κοπέρνικος παρουσίασε επιχειρήματα για την άποψη ότι η Γη και όλοι οι άλλοι πλανήτες περιστρέφονται γύρω από τον Ήλιο. Τελικά, όμως, ο Άγγλος Ισαάκ Νεύτωνας τον 17^ο αιώνα ήταν αυτός ο οποίος μπόρεσε να αποδείξει με μαθηματικούς τύπους ότι οι πλανήτες κινούνται γύρω από τον Ήλιο. Επίσης, εξήγησε φαινόμενα όπως οι παλίρροιες³ και οι ισημερίες⁴.

Isaak Newton

1. θέτω τις βάσεις: βάζω τις βάσεις
2. περιφέρεται σε κυκλική τροχιά: κινείται σε κυκλική πορεία
3. η παλίρροια: φαινόμενο κατά το οποίο η επιφάνεια της θάλασσας ανυψώνεται και υποχωρεί περιοδικά
4. η ισημερία: η περίοδος κατά την οποία η ημέρα και η νύχτα έχουν ίση διάρκεια σε όλη τη γη

Αστρολογία ή Αστρονομία;

Οι αρχαίοι Έλληνες ονόμασαν τα ουράνια σώματα που κινούνταν «πλανήτες αστέρες». Πίστευαν και αυτοί, όπως και οι Βαβυλώνιοι και οι Αιγύπτιοι, πως οι κινήσεις των πλανητών επηρεάζουν τον χαρακτήρα και το μέλλον των ανθρώπων. Έτσι, κάπου στην Ανατολή γεννήθηκε η **αστρολογία**. Αργότερα, καθώς οι επιστήμονες ανακάλυπταν έναν έναν τους πλανήτες, χρησιμοποίησαν τα ονόματά των θεών για να τους ονομάσουν.

Η αστρολογία είναι η μελέτη των πλανητών και των αστερών, με σκοπό να ανακαλύψουμε στοιχεία για τον χαρακτήρα των ανθρώπων και να προβλέψουμε το μέλλον. Σύμφωνα με την αστρολογία, οι κινήσεις των πλανητών επηρεάζουν με ένα πολύπλοκο τρόπο τη ζωή των ανθρώπων πάνω στη Γη.

Από την άλλη, βέβαια, υπάρχει η επιστήμη της αστρονομίας, που έχει κι αυτή τις ρίζες της στην αρχαιότητα. Η **αστρονομία** είναι η επιστήμη που μελετά όλα τα ουράνια αντικείμενα πέρα από τη Γη, τις διαστάσεις και τις κινήσεις τους, χωρίς να υποστηρίζει ότι υπάρχει κάποια σχέση ανάμεσα σε αυτά και στη συμπεριφορά των ανθρώπων. Η αστρονομία μελετά γενικότερα το Σύμπαν.

ΛΕΩ, ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΩ ΟΤΙ...

Αυτά τα ξέρεις από παλιά ...

- Ο Αρίσταρχος από τη Σάμο ήταν ο πρώτος που **είπε ότι** η Γη περιφέρεται σε κυκλική τροχιά γύρω από τον Ήλιο, ενώ οι αστρονόμοι πριν τον Αρίσταρχο **πίστευαν ότι** η Γη είναι το κέντρο του Σύμπαντος.
- Οι αρχαίοι Έλληνες **νόμιζαν ότι** οι κινήσεις των πλανητών επηρεάζουν τον χαρακτήρα και το μέλλον των ανθρώπων.

Τα ρήματα «λέω, πιστεύω, νομίζω ότι» είναι συνηθισμένα και χρησιμοποιούνται στον καθημερινό λόγο. Υπάρχουν όμως και ρήματα που τα χρησιμοποιούμε πιο συχνά στον γραπτό λόγο και σε καταστάσεις με κάποια επισιμότητα, π.χ. **υποστηρίζω, ισχυρίζομαι, υποθέτω ότι** ...

Ο Αρίσταρχος από τη Σάμο ήταν ο πρώτος που **υποστήριξε ότι** η Γη περιφέρεται σε κυκλική τροχιά γύρω από τον Ήλιο, ενώ οι αστρονόμοι πριν τον Αρίσταρχο **ισχυρίζονταν ότι** η Γη είναι το κέντρο του Σύμπαντος.

Ο Αρίσταρχος **υπέθεσε ότι** η Γη περιφέρεται γύρω από τον Ήλιο, διότι...

Στα παρακάτω ζεύγη προτάσεων ποιο ρήμα νομίζεις ότι είναι το πιο συνηθισμένο και ποιο το πιο επίσημο;

- Ο γείτονας είδε το αυτοκίνητο να μπαίνει στο γκαράζ.
 - Ο ερευνητής παρατήρησε στο μικροσκόπιο τον μικροοργανισμό.
(βλέπω ότι-παρατηρώ ότι)
 - Πώς βρήκες ότι αυτό το κομμάτι δεν ταιριάζει με αυτό εδώ;
 - Ο Κολόμβος ανακάλυψε ότι υπάρχει και άλλη ήπειρος ανάμεσα στην Ευρώπη και την Ασία.
(βρίσκω ότι- ανακαλύπτω ότι)
 - Ο Γιάννης κατάλαβε ότι κάποιος μπήκε στο δωμάτιο.
 - Ο ανακριτής αντιλήφθηκε ότι ο κατηγορούμενος έλεγε ψέματα.
(καταλαβαίνω ότι- αντιλαμβάνομαι ότι)
- ◆ **Πρόσεξε!** Το «ότι» ηγαίνει και με ουσιαστικά.
- Η **υπόθεση** του Αρίσταρχου **ότι** η Γη περιφέρεται γύρω από τον Ήλιο ήταν σωστή.
 - Τελικά επικράτησε η **άποψη** του Κοπέρνικου **ότι** η Γη και όλοι οι άλλοι πλανήτες περιστρέφονται γύρω από τον Ήλιο.

Αστρονομία και μυθολογία

Οι τίτλοι και τα κείμενα έχουν μπερδευτεί. Βρες τον σωστό τίτλο για κάθε κείμενο.

1. Ο πλανήτης με τα δαχτυλίδια
2. Ο πολύχρωμος γίγαντας
3. Ο φωτεινός πλανήτης

A. Από την αρχαιότητα ακόμη η Αφροδίτη ήταν το λαμπρότερο αντικείμενο στον νυχτερινό ουρανό. Τα κιτρινόλευκα σύννεφα που κρύβουν συνεχώς την επιφάνειά της βοηθούν στην αντανάκλαση του ηλιακού φωτός κάνοντας έτσι την Αφροδίτη το λαμπρότερο αντικείμενο στον ουρανό μετά τον Ήλιο και τη Σελήνη.

Οι αρχαίοι Έλληνες την ονόμαζαν «Εωσφόρο», δηλαδή αυτή που φέρνει την αυγή. Το ίδιο άστρο, μετά τη δύση του Ήλιου, το ονόμαζαν «Έσπερο». Τότε τραβούσε άμεσα την προσοχή του παρατηρητή από τη Γη, εμπνέοντας ποιητές κι ερωτευμένους επί χιλιάδες χρόνια. Σήμερα ο λαός μας την αποκαλεί Αυγερινό, όταν εμφανίζεται το πρωί, και Αποσπερίτη, όταν εμφανίζεται το βράδυ.

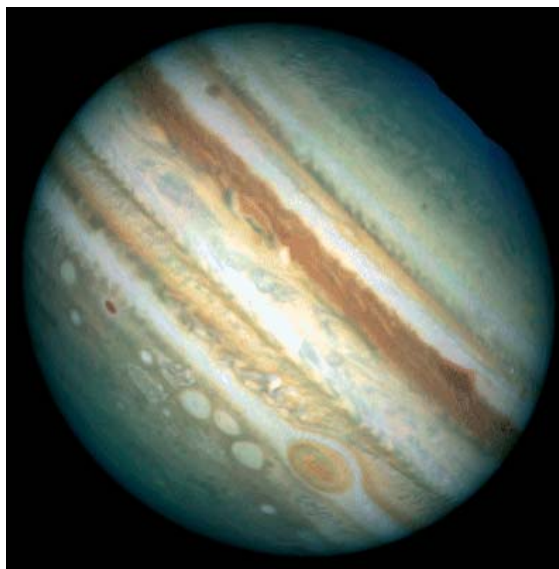
Ο γειτονικός μας πλανήτης είχε παίξει από παλιά το ρόλο της «δίδυμης» αδελφής της Γης. Μας είχε ξεγελάσει η ομοιότητά της με το μέγεθος του πλανήτη μας κι έτσι θεωρούσαμε την Αφροδίτη έναν όμορφο και φιλόξενο για τη ζωή κόσμο. Όμως η Αφροδίτη, τελικά, δεν είναι φιλόξενος πλανήτης, διότι στην επιφάνειά της υπάρχουν πολύ υψηλές θερμοκρασίες, οι οποίες δεν επιτρέπουν σε τίποτε να ζήσει εκεί.

A.

Β. Ο Δίας είναι ο πέμπτος πλανήτης από τον Ήλιο και ο μεγαλύτερος σε μέγεθος στο Ηλιακό μας Σύστημα. Ο Δίας έχει όγκο 1.300 φορές μεγαλύτερο από τη Γη και θα μπορούσε να περιλάβει στο εσωτερικό του όλους τους άλλους πλανήτες του Ηλιακού μας Συστήματος. Όταν οι αρχαίοι αστρονόμοι έδωσαν στον πλανήτη το όνομα του πατέρα των θεών, δεν είχαν την παραμικρή ιδέα για τις πραγματικές διαστάσεις του πλανήτη. Ολόκληρος ο πλανήτης καλύπτεται από σύννεφα που στρώμα-στρώμα κατεβαίνουν μέχρι βάθους 95 χιλιομέτρων. Ο Δίας με τις πανέμορφες πολύχρωμες ζώνες των νεφών του μαγεύει πραγματικά τον παρατηρητή.

Β.

Γ. Ο Κρόνος είναι ο δεύτερος σε μέγεθος πλανήτης του Ηλιακού μας Συστήματος μετά τον Δία. Αποτελείται κυρίως από υδρογόνο και έχει 18 δορυφόρους.

Μέσω των δύο διαστημοσυσκευών «Βόγιατζερ» οι ερευνητές πήραν στα χέρια τους ιδιαίτερα θεαματικές φωτογραφίες που αφορούσαν το υπέροχο σύστημα δακτυλίων του Κρόνου. Τα χίλια περίπου δακτυλίδια του σχηματίζονται από δισεκατομμύρια μικρά και μεγάλα κομμάτια στερεών υλικών. Τα δακτυλίδια έχουν ιδιαίτερα πολύπλοκη δομή και πάχος μερικών δεκάδων χιλιομέτρων.

Γ.

ΑΣΤΡΟ - ΑΣΤΕΡΙ - ΣΤΑΡ

Οι λέξεις «**άστρο**» και «**αστέρι**» έχουν περίπου την ίδια σημασία. Παράδειγμα, μπορούμε να πούμε:

*Μου αρέσει να κοιτάζω τα **άστρα**/ **αστέρια**.*

*Στον ουρανό βρίσκονται χιλιάδες **άστρα**/ **αστέρια**.*

Σε μερικές όμως περιπτώσεις χρησιμοποιείται μόνο η μία λέξη και όχι η άλλη. Για παράδειγμα:

1. για κάποιον που είναι πολύ καλός σε κάτι λέμε ότι είναι **αστέρι**:

*Ο Μανούσος είναι **το αστέρι** της τάξης! Είναι πολύ καλός σε όλα τα μαθήματα.*

*Η Ελένη είναι **αστέρι** στο πιάνο! Συμμετέχει εξάλλου στη δημοτική ορχήστρα.*

2. για το ωροσκόπιο χρησιμοποιούμε τη λέξη **άστρο**:

*Για διάβασέ μου τι λένε τα **άστρα** για την επόμενη εβδομάδα.*

3. για κάποιον που υπόσχεται πολλά λέμε:

*Του αρέσει να υπόσχεται / **τάζει** τον ουρανό με τα **άστρα**.*

Στα ελληνικά χρησιμοποιούμε και τη λέξη «**σταν**» για κάποιον διάσημο ή για κάποιον που τραβάει την προσοχή:

*Χθες παρέλασαν από τις Κάννες όλοι οι **σταν**/ όλα τα **αστέρια** του Χόλιγουντ: Τζένιφερ Άνιστον, Τζούλια Ρόμπερτς, Μπραντ Πιτ!*

*Ο **σταν** της βραδιάς ήταν ένα όμορφο σκυλάκι. Όλοι το συμπάθησαν και ήθελαν να το καϊδέψουν.*

ΚΑΝΩ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ

Πώς κάνουμε υποθέσεις για κάτι που είναι αδύνατο να συμβεί:

- Αν ζούσα στον Δία, θα είχα και εγώ, όπως όλοι, έναν δακτύλιο γύρω από το σώμα.
- Αν πήγαινα στον Πλούτωνα, θα χρειαζόμουν φιάλες οξυγόνου.
- Αν δεν φοβόμουν τα ύψη, θα γινόμουν αστροναύτης.
- Αν κατοικούσαμε στην Αφροδίτη, θα έπρεπε να φοράμε ειδικά ρούχα για να μην καούμε.
- Θα φοβόσουν(α), αν επισκεπτόσουν(α) έναν άλλο πλανήτη;
- Θα έμενες σε έναν άλλο πλανήτη, αν είχες την ευκαιρία;

Αν + Παρατατικός

...,

θα + Παρατατικός

Σχημάτισε κι εσύ προτάσεις που να εκφράζουν κάτι που είναι αδύνατο να συμβεί.

Ο ήλιος, το μαύρισμα και τα μάτια μας!

Η Ιφιγένεια και η Τζένη πηγαίνουν στην παραλία να κολυμπήσουν. Η Τζένη ανυπομονεί, γιατί είναι το πρώτο της μπάνιο. Η ώρα είναι δώδεκα το μεσημέρι.

- Τζένη:** Ποπό! Σήμερα επιτέλους θα διώξω από πάνω μου αυτό το ασπρουλιάρικο χρώμα και θα αποκτήσω μια όμορφη ηλιοκαμένη επιδερμίδα!
- Ιφιγένεια:** Δεν είσαι καλά! Δεν πρόκειται να κάνουμε καθόλου ηλιοθεραπεία και να το ξέρεις!
- Τζένη:** Και γιατί παρακαλώ;
- Ιφιγένεια:** Γιατί τέτοια εποχή και τέτοια ώρα ο ήλιος καίει πάρα πολύ και είναι πολύ επικίνδυνος και βλαβερός για το δέρμα.
- Τζένη:** Μα εγώ ήρθα στην Ελλάδα για να κάνω ηλιοθεραπεία και να μαυρίσω!
- Ιφιγένεια:** Ναι, αλλά για να μην κάνεις κακό στο δέρμα σου, πρέπει να κάθεσαι στον ήλιο μετά τις πέντε και πριν από τις έντεκα.
- Τζένη:** Μα δεν πρόκειται να μαυρίσω, αν κάνω ηλιοθεραπεία στις έξι το απόγευμα!
- Ιφιγένεια:** Ξέχνα το μαύρισμα! Εξάλλου, δεν είναι της μόδας πια οι ηλιοκαμένες επιδερμίδες. Και όταν γυρίσουμε σπίτι, θα σου διαβάσω κάτι που μάθαμε στο σχολείο για τον ήλιο.

Αργότερα στο σπίτι

Τζένη: Ιφιγένεια, για έλα να μου πεις τώρα για τον ήλιο.

Ιφιγένεια: Ξέρεις γιατί μας τυφλώνει ο Ήλιος όταν τον κοιτάμε, παρόλο που βρίσκεται τόσο μακριά;

Τζένη: Όχι, γιατί;

Ιφιγένεια: Περίμενε να φέρω το βιβλίο να σ' το διαβάσω. Έχει πολύ ενδιαφέρον. Λοιπόν...

«Ο Ήλιος πράγματι απέχει πάρα πολύ από εμάς. Αν ένα διαστημόπλοιο ταξίδευε από τη Γη στον Ήλιο και έτρεχε με την ταχύτητα ενός γρήγορου αεροπλάνου, τότε θα έφτανε εκεί σε είκοσι χρόνια περίπου. Αυτή ακριβώς η μεγάλη απόσταση κάνει τον Ήλιο να μοιάζει τόσο πολύ μικρός.

Στην πραγματικότητα, όμως, ο Ήλιος είναι πολύ μεγάλος – τόσο μεγάλος που θα μπορούσαν να χωρέσουν μέσα του ένα εκατομμύριο πλανήτες στο μέγεθος της Γης.

Εμείς παίρνουμε θερμότητα μόνο από τον ήλιο, αυτό το απειροελάχιστο κομμάτι του ουρανού. Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο, ο καιρός στη Γη είναι ζεστός κι ευχάριστος και όχι αφόρητα καυτός.

Προσοχή όμως! Η φωτεινότητα αυτού του μικρού ηλιακού δίσκου παραμένει πάνω-κάτω ίδια σαν ο Ήλιος να βρισκόταν σχεδόν δίπλα μας. Αυτό συμβαίνει, επειδή το φως του ταξιδεύει στο μεγαλύτερο μέρος της διαδρομής του μέσα στο σχεδόν κενό Διάστημα, χωρίς κάτι να το εμποδίζει να φτάσει σε μας. Έτσι, μολονότι ο δίσκος είναι μικρός, η φωτεινότητά του είναι τρομερά μεγάλη – επικίνδυνα μεγάλη. Άλλωστε, θα ξέρεις ότι με τις ακτίνες του Ήλιου και τη βοήθεια ενός μεγεθυντικού φακού μπορείς να ανοίξεις τρύπα ακόμη και σε ένα κομμάτι ξύλο. Φαντάσου λοιπόν τι ζημιά μπορεί να πάθει το πίσω μέρος των ματιών σου, αν κοιτάξεις απευθείας τον Ήλιο μέσα από τους φακούς που υπάρχουν στο μπροστινό τους μέρος!»

(Russell Stannard Ο Θεός Αλβέρτος σάς απαντά)

1. Γιατί ο Ήλιος μοιάζει μικρός;

2. Τι μπορούμε να κάνουμε με έναν μεγεθυντικό φακό και τις ακτίνες του Ήλιου;

3. Τι από τα δύο επηρεάζει η μεγάλη απόσταση που υπάρχει ανάμεσα στη Γη και τον Ήλιο, τη φωτεινότητα ή τη θερμότητά του;

ΘΗΛΥΚΑ ΣΕ -ΟΤΗΤΑ ΚΑΙ -ΥΤΗΤΑ ΠΑΡΑΓΩΓΑ ΑΠΟ ΕΠΙΘΕΤΑ

- Παρατήρησε τα παρακάτω επίθετα και τα παράγωγά τους:

παρατηρητικός	→	παρατηρητικότητα	
ορατός	→	ορατότητα	
θερμός	→	θερμότητα	-ός → -ότητα
φωτεινός	→	φωτεινότητα	
πραγματικός	→	πραγματικότητα	
βαρύς	→	βαρύτητα	
ταχύς	→	ταχύτητα	-ύς → -ύτητα

Η μικρή ρόδα

Ο Τζόνναθαν Ντέροντιν εξέτασε τον καινούριο πλανήτη με περιέργεια. Τ' όνομά του ήταν Άντερσον Δύο. Στην πραγματικότητα ήταν ένας καινούριος πλανήτης για τους ανθρώπους. Η μικρή περιοχή όπου ζούσαν οι άνθρωποι ήταν καταπράσινη με φυτά φερμένα από τη Γη.

Όπως πήγαιναν τα πράγματα, θα έκαναν Χριστούγεννα εδώ πάνω. Η μητέρα του ήταν επιθεωρήτρια πλανητών και δουλειά της ήταν ν' αποφασίζει αν ορισμένοι πλανήτες ήταν κατάλληλοι, για να ζήσουν σ' αυτούς οι άνθρωποι.

Είχαν βάλει πορεία για τη Γη. Ο Τζόνναθαν δεν την είχε δει ποτέ του, αλλά είχε διαβάσει πολλά γι' αυτήν. Ο πατέρας του ήταν μηχανικός μεταλλείων και βρισκόταν κιόλας εκεί. Ο Τζόνναθαν κι η μητέρα του θα πήγαιναν να τον συναντήσουν σε λίγο.

Ξαφνικά ήρθε το μήνυμα πως η μητέρα του έπρεπε να πάει στον Άντερσον Δύο. Ήταν επείγον. Η επιθεωρήτρια άλλαξε στη στιγμή τα σχέδιά της.

«Μπορείς να πας στη Γη μόνος σου, Τζόνathan», είπε. «Είσαι αρκετά μεγάλος πια για να ταξιδέψεις, και τα Χριστούγεννα στη Γη είναι πραγματικά υπέροχα.»

Ήταν πειρασμός για τον Τζόνathan. Όμως και η σκέψη να επισκεφτεί έναν καινούριο πλανήτη μαζί με τη μητέρα του τον γοήτευε επίσης.

«Πειράζει να έρθω μαζί σου, μητέρα;» ρώτησε. «Μη μου πεις πως είναι επικίνδυνο.»

Η μητέρα του χαμογέλασε.

«Δε νομίζω πως υπάρχει κίνδυνος. Θα βρεθεί θέση και για σένα στο διαστημόπλοιο της γραμμής που θα έρθει να με πάρει. Να ξέρεις, όμως, πως τα Χριστούγεννα θα είναι διαφορετικά σ' έναν καινούριο κόσμο σαν τον Άντερσον Δύο.»

«Δεν πειράζει. Θα γιορτάσω τα Χριστούγεννα στη Γη μian άλλη φορά.» απάντησε ο Τζόνathan.

Όση ώρα η μητέρα μάζευε τα καινούρια αφρολέξ ρούχα που είχε αγοράσει για τις διακοπές τους στη Γη, ο Τζόνathan αναρωτιόταν αν ένιωθε απογοητευμένη και η ίδια. Και να ήταν, όμως, δεν το έδειχνε. Το πρόσωπό της παρέμενε ήρεμο και τα καστανά μαλλιά της ήταν καλοχτενισμένα. Κάποτε, όταν ήταν μικρός, του είχε πει:

«Υπήρχε μια εποχή, Τζόνathan, που όλοι οι άνθρωποι ζούσαν μόνο στη Γη. Τώρα έχουμε απλωθεί σε εκατοντάδες και χιλιάδες κόσμους και κάποιος πρέπει ν' αποφασίσει αν οι κόσμοι αυτοί είναι κατάλληλοι για τους ανθρώπους. Καταλαβαίνεις, λοιπόν, πόσο σπουδαίες είναι αυτές οι αποφάσεις.»

Ο Τζόνathan αναρωτήθηκε γιατί ένας κόσμος μπορούσε να μην είναι κατάλληλος για τους ανθρώπους, αλλά δεν ήταν σίγουρος αν έπρεπε να ρωτήσει. Μπορεί να ήταν μια ανόητη ερώτηση και δεν ήθελε να νομίσει η μητέρα του πως ήταν ανόητος.

Είχε γεννηθεί στον Σέτι Τέσσερα, έναν πλανήτη που γύριζε γύρω από έναν άλλον ήλιο, πολύ μακριά από τη Γη. Του φαινόταν υπέροχος, φιλικός και οικείος. Όμως δε χιόνιζε ποτέ εκεί και πολλές φορές αναρωτήθηκε πώς να ήταν άραγε το χιόνι. Είχε δει πολλές φορές φωτογραφίες με χιόνια από άλλους κόσμους κι από τη Γη. Οι χριστουγεννιάτικες σκηνές στη Γη ήταν πάντοτε χιονισμένες. Θα υπήρχε, άραγε, χιόνι στον Άντερσον Δύο; Διάβασε το ενημερωτικό φυλλάδιο για τον πλανήτη και έβγαλε το συμπέρασμα πως δεν έπρεπε να υπάρχει. Τουλάχιστον όχι στην περιοχή όπου ζούσαν οι άνθρωποι.

Μόλις πάτησε στην επιφάνεια του Άντερσον Δύο, ο Τζόνathan βεβαιώθηκε πως δεν θα έβλεπε καθόλου χιόνι. Ένιωθε ζεστά κι ευχάριστα και ήξερε πως έπρεπε να κάνει κρύο, για να χιονίσει. Τον έτρωγε η περιέργεια να μάθει για τον καινούριο πλανήτη. Είχε φτάσει με τη μητέρα του την προηγούμενη μέρα κι όλες αυτές τις ώρες ήταν σε καραντίνα. Έπρεπε να μείνουν σ' ένα ορισμένο κτίριο, μακριά απ' όλους, όσο θα κρατούσαν οι εξετάσεις, για να σιγουρευτούν ότι δεν μετέφεραν επικίνδυνα μικρόβια στον πλανήτη. Όταν βγήκε από την καραντίνα, μπόρεσε να περπατήσει ελεύθερα εδώ κι εκεί.

Η μητέρα του τού είχε πει: «Σε παρακαλώ, Τζόνathan, μην απομακρυνθείς από τη βάση. Έμοιαζε αφηρημένη, καθώς του το 'λεγε. Ήταν πολύ απασχολημένη, για ν' ανησυχεί και για κείνον. Έπρεπε να πάρει μέρος σ' ένα συμβούλιο μαζί με τους αρχηγούς της αποικίας του πλανήτη, να δει τον δήμαρχο, έναν κοντό και πρόσχαρο άνθρωπο, κι ένα σωρό άλλους συμβούλους.

Ο Τζόνathan ένιωθε χαρούμενος με την ιδέα πως θα έμενε μόνος. Ήθελε να εξερευνησει την περιοχή. Το φυλλάδιο που είχε διαβάσει έλεγε πως δεν υπήρχε κανένας κίνδυνος κι απ' ό,τι έβλεπε έτσι ήταν.

1. Αναγνωρίζεις τα εξαρτήματα του υπολογιστή; Πώς τα λένε στην άλλη γλώσσα που μιλάς;
2. Πόσο εξοικειωμένος/-η είσαι με την τεχνολογία των υπολογιστών;
3. Μπορείς να σκεφτείς τι αλλαγές έφερε στη ζωή των ανθρώπων ο προσωπικός υπολογιστής (PC);

Διαδίκτυο: μια πόρτα στον κόσμο

Πώς μπορεί κανείς μέσα σε λίγα λεπτά να μάθει ποιες ταινίες παίζονται στους κινηματογράφους, να στείλει φωτογραφίες σε έναν φίλο στην Αυστραλία και να δει πόσο χιόνι έχει στις Άλπεις; Και όλα αυτά με μηδενικό σχεδόν κόστος; Πώς μπορεί κανείς, χωρίς να βγει από το σπίτι του, να κλείσει αεροπορικό εισιτήριο για το Λονδίνο ή να παραγγείλει βιβλία που δεν υπάρχουν στην Ελλάδα, στην καλύτερη δυνατή τιμή; Ναι. Σωστά μαντέψατε... Όλα αυτά μπορείτε να τα κάνετε από τον υπολογιστή σας, χρησιμοποιώντας το Διαδίκτυο. Πολλοί από σας έχετε «σερφάρει» πολλές φορές στο Διαδίκτυο και έχετε αξιοποιήσει τις δυνατότητες που προσφέρει, οπότε γνωρίζετε τι είναι και πώς λειτουργεί. Άλλοι πάλι όχι. Το σίγουρο είναι ότι οι χρήστες του Διαδικτύου αυξάνονται συνεχώς...

Ποιοι το χρησιμοποιούν;

1983: 500 χρήστες του Ίντερνετ σε όλο τον κόσμο.

1988: 50.000 χρήστες.

1992: 1.000.000 χρήστες

1995: 6.000.000 χρήστες

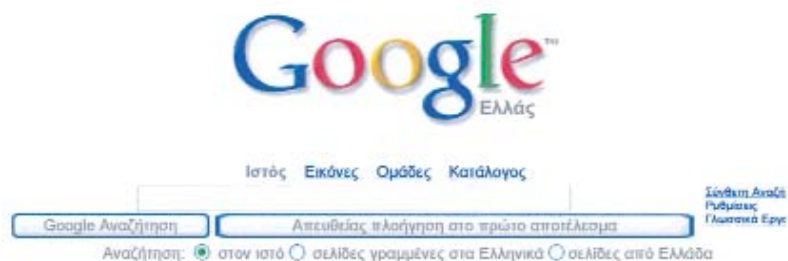
1998: 80.000.000 χρήστες

Σήμερα: δεν ξέρουμε ακριβώς! – ο αριθμός αλλάζει μέρα με τη μέρα, αλλά εκτιμάται ότι υπάρχουν πια πάνω από 800.000.000 χρήστες σε όλο τον κόσμο.

Τι είναι το Διαδίκτυο;

Το Διαδίκτυο ή Ίντερνετ (Internet) είναι το μεγαλύτερο δίκτυο υπολογιστών στον κόσμο. Για την ακρίβεια, δεν είναι μόνο ΕΝΑ δίκτυο, αλλά πολλά δίκτυα υπολογιστών συνδεδεμένα μεταξύ τους – είναι ένα δίκτυο από δίκτυα!

Παράξενο ακούγεται, αλλά έτσι είναι: στο Ίντερνετ περιλαμβάνονται δίκτυα τραπεζών και μεγάλων επιχειρήσεων ή πανεπιστημίων σε όλο τον κόσμο. Όμως, μπορεί να περιλαμβάνονται επίσης και οι υπολογιστές που βρίσκονται σ' ένα μικρό γραφείο, στο σχολείο της γειτονιάς μας, ή σε ένα παιδικό δωμάτιο κάπου στην Ελλάδα!

Τι χρειάζομαι για να «μπω στο Ίντερνετ»;

Κατ' αρχάς έναν υπολογιστή (το προφανές). Μία τηλεφωνική γραμμή. Και μία «εταιρεία παροχής πρόσβασης στο Ίντερνετ», την οποία, όταν ο υπολογιστής μας την καλέσει στο τηλέφωνο, μας συνδέει με το Διαδίκτυο. Συνήθως πρέπει να πληρώνουμε κάθε μήνα συνδρομή για τη σύνδεση, αλλά δεν είναι πολύ ακριβή. Εάν φυσικά δε διαθέτουμε όλα τα παραπάνω, μπορούμε να επισκεφτούμε ένα «Ίντερνετ Καφέ», αν και αυτό είναι σχετικά ακριβό σπορ!

Πόσες φορές χτυπάει ο ηλεκτρονικός ταχυδρόμος;

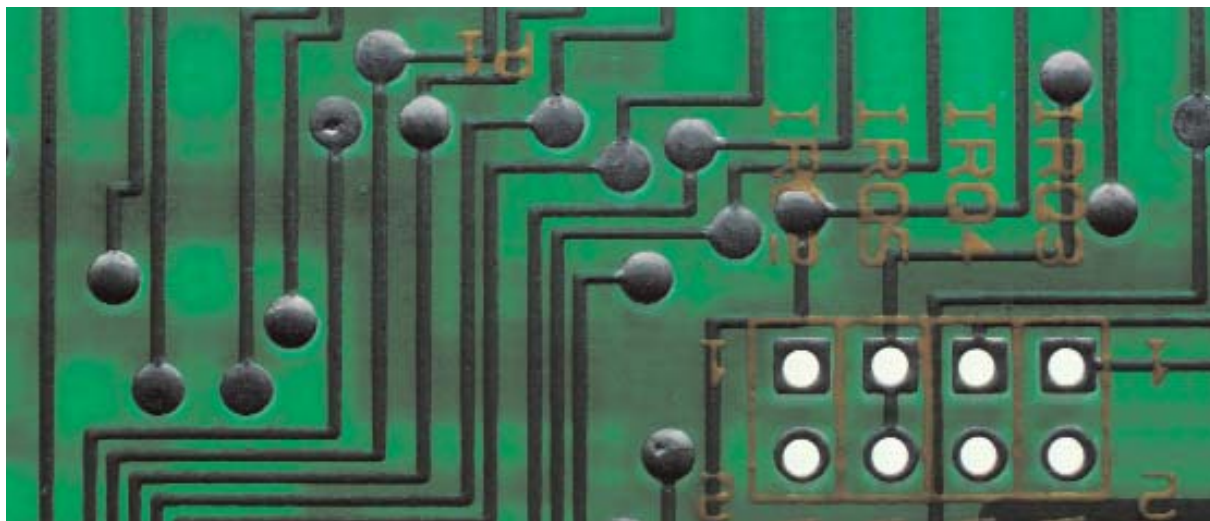
Εντάξει, κάποιοι μοναχικοί τύποι κάθονται πίσω από μια οθόνη για να σερφάρουν με τις ώρες ή να «κατεβάζουν» μουσική στον υπολογιστή τους. Αν όμως είσαι πιο κοινωνικός και έχεις αγαπημένους φίλους στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό, τότε το Ίντερνετ μπορεί να σου προσφέρει και κάτι άλλο: το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο. Σε ελάχιστο χρόνο μπορείς να στείλεις γράμματα (e-mail) σε όλους τους φίλους σου. Μάλιστα, με τα e-mail μπορείς όχι μόνο να γράφεις ... τον πόνο σου, αλλά να στέλνεις μαζί και εικόνες, βίντεο, ή κάθε τύπου πληροφορία, σε ηλεκτρονική πάντα μορφή. Σήμερα πάντως το e-mail δε χρησιμοποιείται μόνο για να στέλνουμε ανέκδοτα ή ... ερωτικά ραβασάκια. Είναι πια απαραίτητο στις περισσότερες υπηρεσίες και επιχειρήσεις για να επικοινωνούν μεταξύ τους, ακόμα και για να κλείνουν συμφωνίες.

Γιατρέ, ο Η/Υ μου είναι άρρωστος!

Το Διαδίκτυο είναι πια πολύ δημοφιλές. Κάθε μέρα εκατομμύρια χρήστες ανταλλάσσουν e-mail, στέλνουν ο ένας στον άλλο αστείες ιστορίες, εικόνες, βίντεο και κάθε μορφής αρχεία, ή αγοράζουν προϊόντα με πιστωτικές κάρτες. Επειδή όμως τίποτα δεν είναι εντελώς αθώο στον κόσμο, το Ίντερνετ έχει κι αυτό τις παγίδες του. Ας πούμε, λέγεται ότι διάφοροι «πειρατές» του Διαδικτύου βρίσκουν τρόπους να κλέβουν αριθμούς από πιστωτικές κάρτες. Ένα άλλο πρόβλημα είναι ότι κάποια e-mail που μπορεί να δεχτούμε στον υπολογιστή μας ίσως να είναι μολυσμένα με ιούς! Οι ιοί είναι μικρά, καταστρεπτικά προγραμματάκια, ικανά να θέσουν εκτός μάχης τον υπολογιστή μας χωρίς να το καταλάβουμε. Κάποιες προφυλάξεις, λοιπόν, είναι απαραίτητες.

(Οι ερευνητές πάνε παντού, 28/12/2002)

«ΔΙΚΤΥΑΚΟ» ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Το **(Δια)δίκτυο** ή **Ίντερνετ** (Internet) είναι το μεγαλύτερο δίκτυο υπολογιστών στον κόσμο. Πολλοί νέοι **συνδέονται / μπαίνουν** σχεδόν καθημερινά στο Δίκτυο.

Δε θέλω να με ενοχλούν όταν **είμαι στο Δίκτυο**.

Μερικοί κάθονται πίσω από μια οθόνη για να **σερφάρουν (πλοηγηθούν)** με τις ώρες ή να «**κατεβάζουν**» μουσική στον υπολογιστή τους.

Καθημερινά **ανοίγω** διάφορες **(ιστο)σελίδες** που με ενδιαφέρουν στο Δίκτυο.

Το Ίντερνετ μπορεί να σου **προσφέρει** και κάτι άλλο: **το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (e-mail)**.

Οι **ιοί** είναι μικρά, καταστρεπτικά προγραμματάκια. Κάποια e-mail μπορεί να είναι **μολυσμένα με ιούς**.

Προσοχή στα αρχεία που **κατεβάζετε** από το Δίκτυο.

Μην ανοίγετε **επισυναπτόμενα αρχεία** σε μηνύματα που προέρχονται από ανθρώπους που δεν γνωρίζετε ή που δεν εμπιστεύεστε.

Το σίγουρο είναι ότι οι **χρήστες** του Διαδικτύου αυξάνονται συνεχώς...

σερφάρω (πλοηγούμαι)

συνδέομαι / μπαίνω στο Δίκτυο

ανοίγω σελίδες

κατεβάζω αρχεία, φωτογραφίες, κείμενα

το (Δια)δίκτυο, το Ίντερνετ

ο ιός, μολυσμένος με ιό

ο χρήστης

το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο

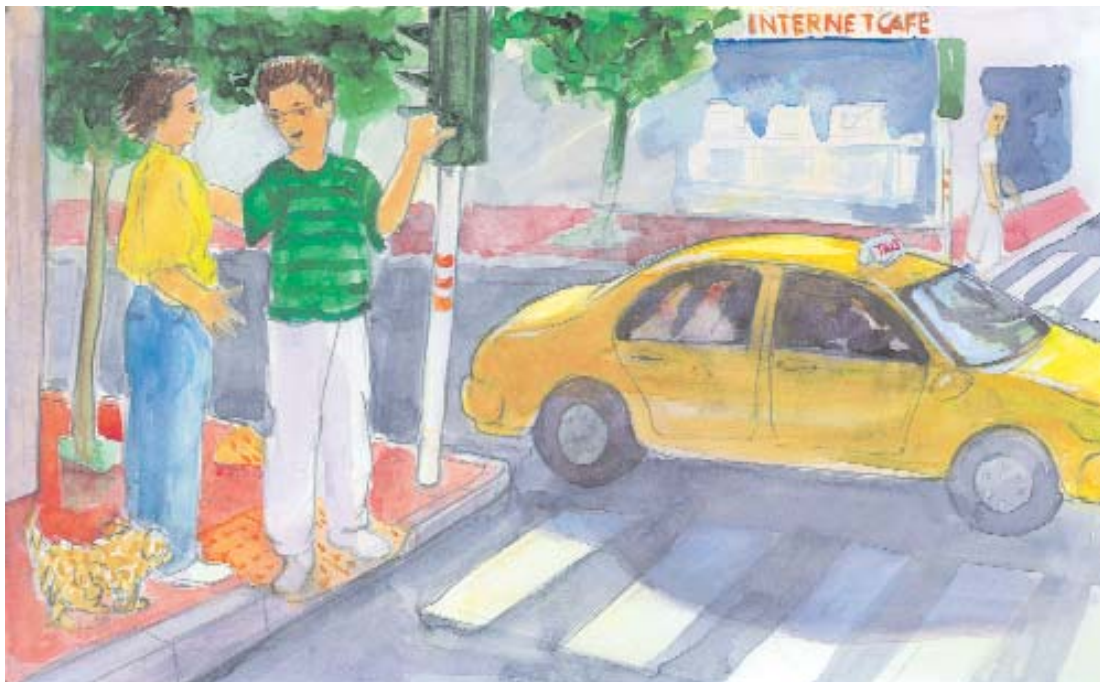
η ιστοσελίδα

το επισυναπτόμενο αρχείο (attachment)

Ο υπολογιστής κάνει τα πάντα!

- Κώστας:** Μα δεν είναι φοβερή εφεύρεση ο υπολογιστής; Μπορείς να κάνεις τα πάντα με αυτόν!
- Μιχάλης:** Τι να σου πω! Εγώ, πάντως, από αυτά που κάναμε στο σχολείο φέτος, δεν κατάλαβα και πολλά πράγματα!
- Κώστας:** Αμάν, ρε Μιχάλη! Πού είχες το μυαλό σου;
- Μιχάλης:** Άσε που είχα το μυαλό μου! Το θέμα είναι ότι εγώ δεν έχω πολυκαταλάβει τι είναι αυτό το Διαδίκτυο...
- Κώστας:** Κοίτα, εγώ ευχαρίστως να σου δείξω κάποια πράγματα, αν θες!
- Μιχάλης:** Εεε, θέλω, πώς δε θέλω!
- Κώστας:** Ωραία! Πάμε τότε σ' αυτό το Internet-café απέναντι για μία γρήγορη γνωριμία με το Διαδίκτυο, και τα άλλα θα τα δείξω στο σπίτι.
- Μιχάλης:** Εγώ σε Internet-café! Ωραίο ακούγεται!

Εσύ τι γνώμη έχεις; Μπορείς να κάνεις τα πάντα με τον υπολογιστή; Συζήτησε στην τάξη με τους συμμαθητές σου:

- Για ποιες από τις παρακάτω δραστηριότητες χρησιμοποιούμε συνήθως τον ηλεκτρονικό υπολογιστή;
- Ποιες από τις παρακάτω δραστηριότητες δεν μπορούμε να κάνουμε με τον ηλεκτρονικό υπολογιστή;

Π.χ.

Μπορώ να γράψω γράμματα.

Δεν μπορώ να

Δεν είμαι σίγουρος / σίγουρη αν μπορώ να

γράφω γράμματα ✓	στέλνω φαξ
ταξινομώ έγγραφα	κάνω ανάληψη χρημάτων ✓
στέλνω κάρτες	διαβάζω γράμματα
τακτοποιώ το γραφείο μου	κλείνω ραντεβού
ακούω ραδιόφωνο	οργανώνω τη δουλειά
δίνω πληροφορίες	πληρώνω λογαριασμούς
αγοράζω αεροπορικό εισιτήριο	στέλνω γραπτά μηνύματα (SMS)
στέλνω φωτογραφίες	συμπληρώνω έντυπα
γράφω e- mail	τακτοποιώ το σπίτι
παραγγέλνω φαγητό	ψάχνω για πληροφορίες στο Διαδίκτυο

Ένα αναπάντεχο δώρο

Πριν από μερικά χρόνια τα πράγματα με τους υπολογιστές ήταν διαφορετικά. Τα παιδιά γνώριζαν πολύ λιγότερα πράγματα απ' ό,τι σήμερα. Στο απόσπασμα που ακολουθεί βλέπουμε την αντίδραση ενός παιδιού, όταν πρωτοείδε υπολογιστή.

Η χαρά μου ήταν μεγάλη. Είχα γενέθλια σε δύο μέρες και ένα τεράστιο κουτί με περίμενε στην γωνιά του σαλονιού. Ο πατέρας μου είχε υποσχεθεί μια μεγάλη έκπληξη για τα δέκα χρόνια που έκλεινα, μα αυτή παρά ήταν μεγάλη: εκτός από το ότι το κουτί ήταν μεγάλο, δεν είχα ιδέα περί τίνος επρόκειτο.

Το βράδυ της μεγάλης μέρας δεν έκλεισα μάτι¹. Χαράματα σχεδόν, με τον αέρα ενός δεκάχρονου, τραβούσα το σεντόνι των γονιών μου. Είχα δει στην τηλεόραση το παιδάκι που ξυπνούσε τους γονιούς του με ένα χυμό πορτοκάλι και σκέφτηκα ότι ήταν πολύ καλή ιδέα. Τι περίεργο όμως! Οι γονείς μου δεν έμοιαζαν τόσο περιποιημένοι, καλοχτενισμένοι κι ευχαριστημένοι, ώστε να ξεκαρδίζονται στα γέλια όπως στην διαφήμιση. Αντίθετα τα μάτια τους ήταν κόκκινα, τα μαλλιά τους ανακατωμένα, άσε που τα μάγουλα του πατέρα τσιμπούσαν. «Άλλος κόσμος αυτός της διαφήμισης» σκέφτηκα. Τέλος πάντων. Με τα πολλά κατάφερα να τους ξυπνήσω. Αφού δέχθηκα τις ευχές τους, κοίταξα με νόημα στο σαλόνι.

- «Και για τα γενέθλιά σου, Κωστάκη, σου πήραμε έναν υπολογιστή», είπε χαρούμενος ο πατέρας μου.

- «Βοηθητικές ρόδες έχει»;

Εκεί έπεσε το πρώτο γέλιο. Επιτέλους! Τα πράγματα άρχισαν να μοιάζουν λίγο με την διαφήμιση.

1. δεν έκλεισα μάτι: δεν κοιμήθηκα

- «Βεβαίως, και ονομάζονται 'εγχειρίδιο χρήσης' ή 'μάνιουαλ'», αποκρίθηκε πονηρά ο πατέρας μου.

Κάτι δεν πήγαινε καλά. Τι σόι ρόδες ήταν αυτές με τόσο δύσκολο όνομα;

- «Ρόδες τουλάχιστον έχει»; ρώτησα μισοθυμωμένα, ενώ ο πατέρας άνοιγε το κουτί.

Το πρώτο πράγμα που έβγαλε ήταν μια μικρή τηλεόραση χωρίς κουμπιά.

- «Αυτό ονομάζεται 'οθόνη' ή 'μόνιτορ'».

Το δεύτερο ήταν ένα μεγάλο κουτί με δύο σχισμές κι ένα κουμπί.

- «Αυτό ονομάζεται κεντρική μονάδα του υπολογιστή. Η σχισμή που βλέπεις λέγεται 'οδηγός εύκαμπτων δίσκων' ή 'φλόπι ντίσκ ντράιβ'»

«Πλάκα μου κάνει», σκέφτηκα. Σε λίγο θα μου πει να επαναλάβω όλα αυτά τα ακατανόητα που μου αραδιάζει...

Το μάτι μου έπεσε σε ένα μακρύ πράγμα με πολλά κουμπιά.

-«Αυτό είναι το πληκτρολόγιο ή 'κίμπορντ'. Αυτό το πραγματάκι με το μακρύ καλώδιο στην άκρη ονομάζεται 'ποντίκι' ή 'μάους'».

Το επόμενο μεγάλο κουτί που βγήκε από το μεγαλύτερο κουτί, ονομαζόταν (κατά τον πατέρα πάντα) 'εκτυπωτής' ή 'πρίντερ'.

Στον πάτο του κουτιού έκαναν την εμφάνιση τους πολλά καλώδια (μα μιλάμε για πολλά καλώδια!).

-«Τώρα λοιπόν, θα τον συνδέσουμε», είπε με χαμόγελο ο πατέρας.

Έκανε την πρώτη αποτυχημένη απόπειρα να συνδέσει όλα αυτά τα πράγματα με τα περίεργα ονόματα. Άκου να λένε 'ποντίκι' το καλώδιο με το... Χμ! εδώ που τα λέμε σαν ποντίκι με τεράστια ουρά μοιάζει, αλλά δεν νομίζω πως η μαμά θα τρομάξει, αν το κρύψω στο κρεβάτι της. Τέλος πάντων! Αφού το ένα καλώδιο δεν χωρούσε στην τρύπα που προσπαθούσε να το βάλει, το δεύτερο ήταν πολύ μικρό και το τρίτο άσχετο, μουρμούρισε κάποια ακατανόητα πράγματα (πρέπει να ήταν εκείνες οι κακές λέξεις για τις οποίες συνεχώς τσακώνεται με την μαμά) και πήρε την μεγάλη απόφαση:

- «Να δούμε το εγχειρίδιο χρήσης ή 'μάνιουαλ'. Εξάλλου γι αυτό το έχουν οι Χριστιανοί μέσα».

Περιττό να σας πω, πως ο μπαμπάς δεν χαμογέλουσε πια, αλλά χαμογελούσα εγώ. Το εγχειρίδιο χρήσης ήταν καλό! Είχε πολλές εικόνες και εξηγούσε τα πάντα, μέχρι πώς βάζουμε τον υπολογιστή στην πρίζα!

-«Το 'ξερα»!, αναφωνούσε κάθε λίγο και λιγάκι ο πατέρας, και δώσ' του² έκανε λάθος στα καλώδια.

Αποφάσισα να αναλάβω δράση. Στο κάτω κάτω της γραφής³, ποδήλατο δεν είχα για να βγω να κάνω φιγούρα στους φίλους μου...

(Πάνου Μανδραβέλη *Ο πρώτος μου υπολογιστής*)

2. δώσ' του: ξανά και ξανά

3. στο κάτω κάτω της γραφής: έτσι κι αλλιώς, ούτως ή άλλως

Κομπιούτερ ή υπολογιστής;

Όπως βλέπεις στο παραπάνω κείμενο, όταν μιλάμε για τα κομπιούτερ, δηλαδή, για τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές, χρησιμοποιούμε πολλές αγγλικές λέξεις, παρόλο που υπάρχουν και οι αντίστοιχες ελληνικές.

manual (μάνιουαλ)	—	εγχειρίδιο χρήσης
monitor (μόνιτορ)	—	οθόνη
floppy disc (φλόπι ντίσκ ντράιβ)	—	δισκέτα
keyboard (κίμπορντ)	—	πληκτρολόγιο
mouse (μάους)	—	ποντίκι
printer (πρίντερ)	—	εκτυπωτής
κάνω save (κάνω σέιβ)	—	σώζω / αποθηκεύω
κάνω copy (κάνω κόπι)	—	αντιγράφω
κάνω paste (κάνω πέιστ)	—	επικολλώ

Γιατί νομίζεις ότι χρησιμοποιούνται τόσες αγγλικές λέξεις, όταν συζητάμε αυτό το θέμα;

Μέσα επικοινωνίας

Ποια από τα παραπάνω μέσα επικοινωνίας χρησιμοποιείς και πόσο συχνά; Συζητήσε με τους συμμαθητές σου. Μπορείς να χρησιμοποιήσεις τις παρακάτω λέξεις.

συχνά	πού και πού	σχεδόν ποτέ
τακτικά	σπάνια	ποτέ
μερικές φορές	συνήθως	πάντα

Παράδειγμα:

Χρησιμοποιώ το τηλέφωνο τακτικά, τουλάχιστον 10 φορές την ημέρα. Πού και πού στέλνω και e-mail σε φίλους από το σπίτι.

Χαμένος στο Δίκτυο!

Να περιγράψεις το σκίτσο.

Θέματα για συζήτηση:

1. Ποια πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα μπορείς να σκεφτείς για τη χρήση των υπολογιστών.
2. Πώς έχει αλλάξει ο υπολογιστής τη ζωή των ανθρώπων;
3. Πού και με ποιο τρόπο αξιοποιούνται οι υπολογιστές; (σπίτι, σχολείο, καταστήματα)
4. Σε τι χρησιμεύει το Διαδίκτυο;
5. Από ποια ηλικία νομίζεις ότι θα πρέπει ένα παιδί να εξοικειώνεται με τον υπολογιστή; Δικαιολόγησε την άποψή σου.

Να πάρω κινητό στο παιδί μου;

1. Στη Φινλανδία πιτσιρικάδες κάνουν πατίνι συνομιλώντας μέσω κινητών. Στο Τόκιο, το να μην έχεις κινητό είναι σαν «να περπατάς στο δρόμο χωρίς παπούτσια». Αυτά σε χώρες όπου η τεχνολογία είναι η κύρια «παραγωγή» του πληθυσμού. Αλλά και στην Ελλάδα οι γονείς αισθάνονται βαριά την πίεση να πάρουν στα παιδιά τους κινητό από το Δημοτικό. Γιατί άραγε; Πρέπει; Και υπό ποιες συνθήκες;

2. Για τα παιδιά της ψηφιακής εποχής το κινητό τηλέφωνο ήρθε σαν μια φυσιολογική εξέλιξη. Συνηθισμένα να πληκτρολογούν με τα δυο χέρια σε παιχνιδιομηχανές, πήραν στη χούφτα τους το κινητό και ξανάστησαν τη χαμένη γειτονιά. Οι αποστάσεις μέσα από τους κατακλυσμένους με αυτοκίνητα δρόμους εκμηδενίστηκαν, οι φίλοι βρέθηκαν δίπλα και οι ξένοι «κρατιούνται σε απόσταση» με το να μιλούν σε κάποιον άλλο, όταν δεν θέλουν την προσέγγισή τους. Όσο για το τι λένε; Δε χρειάζεται κανείς να το ξέρει. Το πληκτρολογούν σε γραπτά μηνύματα, χρησιμοποιώντας συντομογραφίες που μόνο οι ίδιοι γνωρίζουν.
3. Όπως μάλιστα διαπίστωσε πρόσφατη διεθνής έρευνα του βρετανικού Πανεπιστημίου του Warwick, διαμορφώνεται ήδη μια «γενιά του αντίχειρα», μια γενιά ανθρώπων που από μικροί μαθαίνουν ενστικτωδώς να αξιοποιούν τους αντίχειρές τους για εργασίες που εμείς και οι παλαιότεροι χρησιμοποιούσαμε τους δείκτες. Έτσι, αν δείτε το παιδί σας να πατάει το κουμπί του ανελκυστήρα, τα πλήκτρα του τηλεκοντρόλ, του υπολογιστή ή του σταθερού τηλεφώνου με τον αντίχειρα, μην παραξενευτείτε: Είναι ώριμος πελάτης για την κινητή τηλεφωνία.
4. Οι λόγοι, λοιπόν, που όλα τα παιδιά θέλουν ένα κινητό είναι για να χτίζουν τον ιδιαίτερο τους κόσμο, να συμμετέχουν σε ιδεατές γειτονιές μέσα από τα δίκτυα, να είναι κοινωνικά καταξιωμένα στα μάτια των συνομηλίκων τους, να κάνουν πλάκα – ή και αντιγραφή – στην ώρα του μαθήματος, να ξεφεύγουν από τον διαρκή έλεγχο των γονιών τους. Οι λόγοι που οι γονείς τους σκέφτονται ή τρέχουν να τους προμηθεύσουν με ένα κινητό είναι συνήθως οι... αντίστροφοι.

(Το Βήμα της Κυριακής, 9/11/2003)

Ταίριαξε τους πλαγιότιτλους με τις παραγράφους. Βάλε τον αριθμό της παραγράφου δίπλα στον πλαγιότιτλο.

- ___ Η γενιά του αντίχειρα
 ___ Οι νέοι και τα κινητά
 ___ Οι λόγοι που τα παιδιά θέλουν κινητό
 ___ Τα κινητά μάς έχουν κυριεύσει

1. Πώς καταλαβαίνεις τη φράση «να περπατάς στο δρόμο χωρίς παπούτσια»;
2. Πώς καταλαβαίνεις τη φράση «πήραν στη χούφτα τους το κινητό και ξανάστησαν τη χαμένη γειτονιά» ;
3. Πώς καταλαβαίνεις τη φράση «Οι αποστάσεις μέσα από τους κατακλυσμένους με αυτοκίνητα δρόμους εκμηδενίστηκαν» (ελαχιστοποιήθηκαν);
4. Γιατί ο αρθρογράφος μιλάει για τη «γενιά του αντίχειρα»;
5. Εσύ θέλεις ή έχεις κινητό τηλέφωνο; Γιατί το θέλεις ή το ήθελες;
6. Για ποιους λόγους θέλουν οι γονείς να αγοράσουν κινητό στα παιδιά τους;

ΠΡΟΘΗΜΑΤΑ

Αν δείτε το παιδί σας να πατάει το κουμπί του ανελκυστήρα, τα πλήκτρα του τηλεκοντρόλ, του υπολογιστή ή του σταθερού τηλεφώνου με τον **αντίχειρα**, μην παραξενευτείτε.

Τα παιδιά θέλουν ένα κινητό για να χτίζουν τον ιδιαίτερο τους κόσμο, να **συμμετέχουν** σε ιδεατές γειτονιές μέσα από τα δίκτυα, να είναι κοινωνικά **καταξιωμένα** στα μάτια των **συνομηλίκων** τους, να κάνουν πλάκα – ή και **αντιγραφή**.

Τι κοινό έχουν οι λέξεις με έντονα γράμματα;

Τα **προθήματα** είναι μικρές λέξεις που σπάνια εμφανίζονται μόνες τους. Συνήθως μπαίνουν στην αρχή μιας λέξης, δημιουργώντας έτσι μια καινούρια. Κάθε πρόθημα έχει και τη δική του σημασία. Ας δούμε μερικά από αυτά.

αντι- = (1) *αντίθετα, ενάντια*
 (2) *αντίκρυ/ απέναντι*
 (3) *στη θέση κάποιου*

Παραδείγματα

(1) *αντιλέγω*: λέω κάτι αντίθετο με κάποιον άλλον
 (2) *Αντίπαρος*: νησί που βρίσκεται απέναντι από την Πάρο
αντιμετωπίζω ένα πρόβλημα: βρίσκομαι απέναντι στο πρόβλημα και το πολεμώ
 (3) *αντιπρόεδρος*: στη θέση του προέδρου

συν- = μαζί	ο <i>συμμαθητής</i> μου: ο μαθητής που φοιτά στην ίδια με μένα τάξη ο <i>συγκάτοικος</i> μου: αυτός που μένει (κατοικεί) μαζί μου
τηλε- = μακριά, μακρινός	<i>τηλέφωνο, τηλεόραση, τηλεσκόπιο, τηλεϊατρική</i>
ευ- = (1) καλός (2) με ευκολία (3) πολύς	(1) <i>ευτυχία</i> : καλή τύχη (2) <i>εύπιστος</i> : αυτός που πιστεύει εύκολα αυτά που του λένε (3) <i>ευήλιος και ευάερος</i> : που έχει πολύ (αρκετό) ήλιο και αερίζεται καλά
δυσ- = (1) κακός (2) με δυσκολία	(1) <i>δυστυχία</i> : κακή τύχη <i>δύστροπος</i> : αυτός που έχει κακούς τρόπους (2) <i>δύσπιστος</i> : αυτός που δεν πιστεύει εύκολα αυτά που του λένε
προ- = (1) πριν (2) μπροστά	(1) <i>προαισθάνομαι</i> : αισθάνομαι, καταλαβαίνω από πριν τι θα συμβεί (2) <i>πρόλογος</i> : το πρώτο μέρος ενός γραπτού κειμένου

◆ Προσοχή στο *συν-*!

συν- + π, β, φ	→ <i>σμπ-, συμβ-, συμφ-, συμψ-</i>	<i>σμπέθερος, συμβάλλω συμφωνώ, συμψηφίζω</i>
συν- + μ	→ <i>σμμ-</i>	<i>συμμαθητής, συμμορία</i>
συν- + λ	→ <i>σλλ-</i>	<i>σλλογή, σλλαμβάνω</i>
συν- + ρ	→ <i>συρρ-</i>	<i>συρροή, συρράπτω</i>
συν- + γ	→ <i>συγγ-</i>	<i>συγγενής, συγγραφέας συγχαίρω</i>
συν- + χ, κ	→ <i>συγχ-, συγκ-</i>	<i>σύγκριση, συγκάτοικος</i>

Βρες λέξεις με τα παραπάνω προθήματα και εξήγησε τη σημασία τους.

Ευτυχώς που υπάρχει και ο τηλεφωνητής!

Η Ιφιγένεια πήρε τηλέφωνο μια φίλη της αλλά εκείνη έλειπε και απάντησε ο αυτόματος τηλεφωνητής.

«Καλέσατε το 210 70 45 987. Παρακαλώ αφήστε το μήνυμά σας.»

Η Ιφιγένεια της άφησε το παρακάτω μήνυμα στον τηλεφωνητή.

«Γεια σου, Γιώτα, η Ιφιγένεια είμαι. Πάλι λείπεις, βρε; Πήρα να σου πω ότι κάτι μου έτυχε και δε θα μπορέσω να έρθω σήμερα για καφέ. Θα σε πάρω αύριο. Φιλιά.»

Ο Γιώργος Βλαστός τηλεφωνεί σε έναν φίλο του. Ακούει τον τηλεφωνητή:

«Αυτή τη στιγμή απουσιάζουμε. Αν θέλετε, αφήστε μήνυμα μετά τον χαρακτηριστικό ήχο.»

Και του αφήνει το παρακάτω μήνυμα.

«Έλα, Γιάννη, πήρα να δω τι κάνετε. Χαθήκαμε! Η Φωτεινή θέλει να έρθετε για φαγητό με τη Μαίρη την Κυριακή. Πάρε τηλέφωνο, όταν μπορέσεις, για να συννενοηθούμε»

Τηλεφωνείς σε μια φίλη ή ένα φίλο σου αλλά λείπει και του/της αφήνεις μήνυμα σχετικά με

- πρόσκληση σε πάρτι
- επιστροφή CD
- βόλτα στην αγορά
- αγώνας μπάσκετ
- ακύρωση ραντεβού για σινεμά

Η επικοινωνία παλιά και σήμερα

1. Τι βλέπεις στις εικόνες;
2. Ποιος είναι στις μέρες μας κατά τη γνώμη σου ο ταχύτερος τρόπος (γραφπής) επικοινωνίας και γιατί; Ποιος είναι ο πιο προσωπικός;
3. Εσύ με ποιον ή ποιους τρόπους προτιμάς να επικοινωνείς με τους φίλους σου; Γιατί;

ΕΜΕΙΣ οι ΤΡΕΙΣ οι ΦΙΛΟΙ

ΣΚΙΤΣΑ - ΚΕΙΜΕΝΟ: ΝΙΚΟΛ ΜΑΡΟΥΛΑΚΗΣ

Συμβουλές για μικρούς Surfers

Στη συνέχεια θα διαβάσεις κάποιες συμβουλές που δημοσίευσε το INKA, δηλαδή το Ινστιτούτο Καταναλωτών. Είναι κομμάτια από τον **Δωδεκάλογο του μικρού Surfer**. Εμείς τις διαβάσαμε και τις δημοσιεύουμε, γιατί πιστεύουμε ότι πρέπει να τις διαβάσετε κι εσείς.

1. **Να αποφεύγεις πάντοτε τις συναντήσεις με άτομα που πρωτογνώρισες στο Internet**, εκτός εάν γίνονται σε δημόσιους χώρους και εάν οι γονείς σου είναι διατεθειμένοι να σε συνοδεύσουν.
2. **Μη στέλνεις ποτέ μηνύματα (e-mail) με την διεύθυνση του σπιτιού σου, τον αριθμό του τηλεφώνου, το όνομα του σχολείου ή την φωτογραφία σου**. Ακόμη, να μη δώσεις ποτέ τέτοια στοιχεία στις on-line συζητήσεις (chat rooms). Τα ηλεκτρονικά μηνύματα μπορεί να καθούν ή να πέσουν σε χέρια ανθρώπων που θα τα εκμεταλλευτούν σε βάρος σου. Οι on-line συζητήσεις είναι σαν τους δημόσιους χώρους, έτσι ποτέ δεν ξέρεις ποιος σε βλέπει ή ποιος σε ακούει σ' αυτές.
3. **Αν κάποιος πει ή γράψει κάτι σε μια on-line συζήτηση ή σε κάποιο μήνυμά του, που θα σε ανησυχήσει ή θα σε κάνει να νοιώσεις άσχημα, πρέπει να γνωρίζεις ότι δεν είναι από δικό σου λάθος, γ' αυτό πρέπει να ενημερώσεις τους γονείς σου.**
4. **Δεν είναι καλό να αναφέρεις τον αριθμό της πιστωτικής κάρτας ή στοιχεία των τραπεζικών λογαριασμών της οικογένειάς σου, χωρίς να συμβουλευτείς τους γονείς ή τους κηδεμόνες σου**. Κάποιος μπορεί να χρησιμοποιήσει τα στοιχεία αυτά για να σας βλάψει οικονομικά.
5. **Μην επιλέγεις συνδέσμους (web links) σε ηλεκτρονικά μηνύματα και μην ανοίγεις επισυναπτόμενα αρχεία σε μηνύματα που προέρχονται από ανθρώπους που δεν γνωρίζεις ή που δεν εμπιστεύεσαι**. Επίσης, μην ανοίγεις αρχεία που κατεβάζεις από το Διαδίκτυο. Μπορεί να μολύνεις τον υπολογιστή σου με κάποιο ιό (virus) ή με κάποιο αρχείο που θα του προκαλέσει σοβαρές βλάβες.

(<http://www.e-go.gr/technology/article.jsp?pubid=68072&artid=57802&catid=54>)

1. Τι ονομάζεται on-line συζήτηση;
2. Θεωρείς ότι είναι χρήσιμος αυτός ο Δωδεκάλογος; Γιατί;
3. Γιατί είναι επικίνδυνο να συναντήσει κανείς κάποιον που γνώρισε στο Διαδίκτυο;
4. Τι άλλους κινδύνους φαντάζεσαι ότι κρύβει το Διαδίκτυο;

ΠΗΓΕΣ

Ενότητα 1

- ◆ Τα κείμενα «*Ενδυμασία*», «*Τα φορέματα χθες και σήμερα*», και «*Ρούχα για τη ζέστη, ρούχα για το κρύο*» προέρχονται από την *Εικονογραφημένη Νεανική Εγκυκλοπαίδεια*, 2^{ος} τόμος, Ελληνικά Γράμματα (διασκευή).
- ◆ Τα κείμενα με τον τίτλο «*Ξέρετε ότι...*» προέρχονται από το λήμμα *Ενδυμασία* της Εγκυκλοπαίδειας *Πάπυρος-Λαρούς-Μπριτάννικα*, τόμος 23 (με αλλαγές).
- ◆ Το κείμενο «*Κίνδυνοι από το τατουάζ και άλλα στολίδια του δέρματος*» προέρχεται από τον δικτυακό τόπο http://www.medlook.net/article.asp?item_id=1040 (με αλλαγές).

Ενότητα 2

- ◆ Το κείμενο με τίτλο «*Οικιακή Τεχνολογία*» προέρχεται από άρθρο του περιοδικού *ΒΗΜΑgazino* της 2/11/2003, σσ. 145-147 (με αλλαγές).

Ενότητα 3

- ◆ Το κείμενο με τίτλο «*Εκεί όπου το σχολείο σώζει*» είναι από ένα φυλλάδιο της Action Aid Ελλάς.
- ◆ Το κείμενο με τίτλο «*Κέδρος: ένα αγρόκτημα για φίλους*» προέρχεται από το άρθρο «*Αγροτουρισμός*» της εφημερίδας *Το Βήμα* της 11/4/2004, σ.16 (με αλλαγές).
- ◆ Το κείμενο «*Στην Αθήνα, σε πολυκατοικία*» είναι απόσπασμα από το βιβλίο της Ευγενίας Φακίνου *Αστραδενή*, εκδ.Κέδρος.

Ενότητα 4

- ◆ Το κείμενο «*Προσοχή ... γρίπη!*» προέρχεται από τον δικτυακό τόπο www.medlook.net/kids (με αλλαγές).
- ◆ Το κείμενο «*Πρώτες βοήθειες ... ζωής*» είναι από την παιδική εφημερίδα *Οι ερευνητές πάνε παντού* της 11/7/1999.
- ◆ Το κείμενο «*Έξι ασθένειες απειλούν τη ζωή 5.500 παιδιών κάθε μέρα!*» προέρχεται από φυλλάδιο της UNICEF.

Ενότητα 5

- ◆ Το κείμενο με τίτλο «*Επαγγέλματα που ανήκουν στο παρελθόν*» είναι απόσπασμα από κείμενο της ιστοσελίδας www.eled.auth.gr/historia1/web2000/ea.htm (με αλλαγές).
- ◆ Το κείμενο με τίτλο «*Επαγγέλματα στην Αρχαία Ελλάδα*» προέρχεται από το βιβλίο των Πήτερ Κόνολου και Χέιζελ Ντοτζ *Αρχαία Πόλη. Η Ζωή στην Αθήνα και στη Ρώμη*, εκδ. Πατάκης, Αθήνα 2001, ενώ οι φωτογραφίες παραστάσεων σε αγγεία είναι από τον τόμο Β΄ της *Ιστορίας του Ελληνικού Έθνους*.
- ◆ Το κείμενο με τίτλο «*Συντηρητής Έργων Τέχνης*» προέρχεται από το περιοδικό *Maison & Decoration*, τεύχος 8.

Ενότητα 6

- ◆ Το κείμενο με τίτλο «*Η μάνα δούλευε σαν άντρας στα καπνοχώραφα*» είναι απόσπασμα από το βιβλίο της Αλκυόνης Παπαδάκη *Το Χρώμα του Φεγγαριού*, εκδ. Καλέντης, Αθήνα 1991 (με αλλαγές).

Ενότητα 8

- ◆ Το κείμενο «*Οικογενειακές στιγμές άλλοτε και τώρα*» είναι απόσπασμα από το βιβλίο της Πόπης Σκορδίλη – Νιωτάκη, *Στο πέρασμα μιας ζωής*, εκδ. Έλλα, Λάρισα 2002, σσ. 7-12 (με αλλαγές).
- ◆ Το κείμενο «*Όταν η μαμά δουλεύει*» προέρχεται από το άρθρο «*Χάσαμε τη μαμά. Stop*» του περιοδικού *SuperΚατερίνα*, τεύχος 282, Μάρτιος 2004, σσ. 84-85.
- ◆ Το κείμενο «*Παράπονα για τη μαμά*» είναι απόσπασμα από το βιβλίο της Νένας Κοκκινάκη *Μαργαρίτα*, εκδ. Πατάκη, Αθήνα, 2002 (5^η έκδοση), σσ. 27-28 (με αλλαγές).
- ◆ Το κείμενο «*Να ζήσουν τη ζωή τους*» είναι απόσπασμα από το άρθρο του Θάνου Οικονομόπουλου «*Για τα παιδιά που βγαίνουν “στον πηγαίμο για την Ιθάκη” της εφημερίδας Η Καθημερινή της 6/6/2004*, σ. 19.
- ◆ Το κείμενο «*Ορκίσου να μην το πεις*» είναι απόσπασμα από το βιβλίο της Θέτης Χορτιάτη *Ο δάσκαλος με το βιολί και το αστέρι*, εκδ. Άγκυρα, Αθήνα 1991 (7^η έκδοση), σσ. 7, 18-20.

Ενότητα 9

- ◆ Τα κείμενα «*Ελλάδα: ένας βοτανικός παράδεισος*» και «*Ενδημικά, σπάνια και απειλούμενα είδη φυτών*» είναι από την παιδική εφημερίδα *Οι ερευνητές πάνε παντού* της 28/11/1999 (με αλλαγές).
- ◆ Το κείμενο «*Η Ελληνική Εταιρεία Προστασίας της Φύσης (Ε.Ε.Π.Φ.)*» είναι απόσπασμα από ένα ενημερωτικό φυλλάδιο της Ε.Ε.Π.Φ..
- ◆ Το κείμενο «*Ο Ψαροχαφτούλης γνωρίζει τον Γυπαετό*» είναι από τον δικτυακό τόπο <http://www.ornithologiki.gr/gr/wob/gryarox.htm>.

Ενότητα 10

- ◆ Το κείμενο «*Το περιβάλλον απειλείται!*» προέρχεται από ενημερωτικά φυλλάδια του Μουσείου Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας, Κέντρο ΓΑΙΑ.
- ◆ Το κείμενο «*Το φαινόμενο του θερμοκηπίου*» είναι απόσπασμα από το βιβλίο της Monica Byles *Η ζωή στις πολικές περιοχές*, εκδ. Ερευνητές, Αθήνα 1992, σ.19 (με αλλαγές).
- ◆ Το κείμενο «*Ξέρεις ότι ...*» είναι από το βιβλίο *50 απλά πράγματα που μπορούν να κάνουν τα παιδιά για να σώσουν τον κόσμο*, εκδ. Ποντίκι, 1990, σσ. 24, 31, 33 και από ενημερωτικά φυλλάδια του Μουσείου Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας, Κέντρο ΓΑΙΑ.
- ◆ Το κείμενο «*Γιατί να πούμε «ΝΑΙ» στην ανακύκλωση;*» είναι από το βιβλίο του Ε.Γ. Μπαγιούν *Ανακύκλωση τώρα!* εκδ. Μίνωας, Αθήνα 1999.
- ◆ Το κείμενο «*Από πού έρχεται το νερό*» είναι απόσπασμα από το βιβλίο του Ζαχαρία Παπαντωνίου *Τα ψηλά βουνά*, εκδ. Δαμιανός, Αθήνα 1986, σ.119.
- ◆ Το κείμενο «*Ο Ζηλιάρης Γκουμπλ Γκουμπόν*» είναι από το βιβλίο της Lucy Baker *Η ζωή στις ερήμους*, εκδ. Ερευνητές, Αθήνα 1990, σσ. 24-28.

Ενότητα 11

- ◆ Το «Ξέρετε ότι...» προέρχεται από το βιβλίο *Το Ηλιακό Σύστημα*, εκδ. Ερευνητές, Αθήνα 1992.
- ◆ Τα κείμενα «*Το σύμπαν από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα*», «*Αστρολογία ή Αστρονομία;*» και «*Αστρονομία και μυθολογία*» αποτελούν συνθέσεις πληροφοριών από τις εξής πηγές: την παιδική εφημερίδα *Οι Ερευνητές πάνε παντού* της 16/5/1999, το βιβλίο *Ανακαλύπτω την Επιστήμη: Αστρονομία*, εκδ. Δελθθανάσης –Ερευνητές ΕΠΕ, Αθήνα 1994, το βιβλίο του Δ. Σιμόπουλου *Πλανήτες και δορυφόροι*, εκδ. Ερευνητές, Αθήνα 1999, την Εγκυκλοπαίδεια *Πάπυρος-Λαρούς-Μπριτάννικα* και το *Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας* (Γ.Μπαμπινιώτη).
- ◆ Το απόσπασμα του κειμένου στο τέλος του διαλόγου «*Ο ήλιος, το μαύρισμα και τα μάτια μας!*» είναι από το βιβλίο του Russell Stannard *Ο Θεός Αλβέρτος σάς απαντά*, εκδ. Κάτοπτρο, Αθήνα 1998.
- ◆ Το κείμενο «*Η μικρή ρόδα*» είναι απόσπασμα από το βιβλίο του Ισαάκ Ασίμωφ *Οι άγγελοι του διαστήματος*, εκδ. Πατάκη, Αθήνα, 1975, 2002.

Ενότητα 12

- ◆ Το κείμενο «*Διαδίκτυο: μια πόρτα στον κόσμο*» είναι από την παιδική εφημερίδα *Οι ερευνητές πάνε παντού* της 28/12/2002.
- ◆ Το κείμενο «*Ένα αναπάντεχο δώρο*» προέρχεται από τον δικτυακό τόπο http://www.medium.gr/books1_a.html και είναι από το βιβλίο του Π. Μανδραβέλη *Ο πρώτος μου υπολογιστής*, Αθήνα: εκδ. Καστανιώτη.
- ◆ Το κείμενο «*Να πάρω κινητό στο παιδί μου;*» προέρχεται από σχετικό άρθρο του Τάσου Καφαντάρη στην εφημερίδα *Το Βήμα της Κυριακής* της 9/11/2003 (με αλλαγές).
- ◆ Το κείμενο «*Συμβουλές για μικρούς Surfers*» είναι από τον δικτυακό τόπο <http://www.e-go.gr/technology/article.jsp?pubid=68072&artid=57802&catid=54> .

